

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

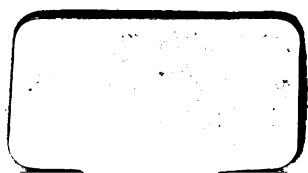
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

XGJ50(151)

3000 163290

Digitized by Google

**LJÓSVETNÍNGA SAGA,
SVARFDÆLA SAGA,
VALLALJÓTS SAGA,
VEMUNDAR SAGA OK VÍGA-
SKÚTU,
VÍGAGLÚMS SAGA.**

EPTIR GÖMLUM HANDRITUM

ÚTGEFNAR

AT TILHLUTUN

HINS KONÚNGLIGA

NORRÆNA FORNFRÆÐA FÉLAGS.

KAUPMANNAHÖFN.

PRENTADAR HJÁ S. L. MÖLLER.

1830.

Söva þær, er hér koma fram í öðru bindi Íslendinga sagnaflokksins, viðkoma allar Norðlendingafórðungi, ok voru því hér saman valdar; fara þær og að mestu leiti yfir sama tímabil, og geta víða við sömu manna og atburða, eru og allar líkar að frásagnar hættinum; en að útgáfu hvörrar sögu sérilagi hefir svo búið verið, sem nú skal greina:

1. LJÓSVETNINGA SAGA, er og nefnist Reykdæla, en stundum Sagan af Guðmundi ríka (bls. 1—112), er prentuð eptir pappírshandritinu Nr. 485 í 4blf. (A), er það ritað með hálfsettu letri og nýligri réttritun, sem hér hefir hvervetna löguð verið að þeim hætti, sem eldri er og í slíkum ritum heldur viðhafður; handrit þetta þikur nærst fara skinnbók-arbroti því, er kallast C, og má vel vera skrifað eptir því, áður meiri hluti þess glataðist, sem nú er. Pappírshandritinu Nr. 35 í arkarf. í bókasafni konungs í Stokkhólmi með hálfsettu letri (S) ber allvitarst saman við A-bókina; en því er pappírshandritið Nr. 554 í 4blf. með nýligri hendi og réttritun að öllu leiti samhljóða, og er þess því eigi frekar viðgetið; bæti hafa þau kapitula-fyrirögn umfram A, og er hún úr þeim tekin. Þessi handrit voru þau ein, er hér voru til fullkomnust af sögunni, þó enn vanti nokkuð aptanvið hana í þau, hefir og eigi tilspurzt annarra, er betur væri farið, þótt borið hafi verið undir fróða menn á Íslandi, og mun því niðurlag sögunnar eigi frammar tilvera. Þá hefir enn verið samanborið skinnbókarbrot úr sögunni í Nr. 162 A í arkarf. (C); fyrsta blaðið hefst í 5ta kap. og nær þangað fram í 7da kap., sem í athugasemdun-um er tilbendit; annað blaðið byrjar í 11ta og nær fram í 13da kap., og það eð þriðja, tekur við í 24da og nær fram 25ta kap. Bókin, sem blöðin eru úr, hefir verið í stóru 4blf. og eigi mjög vel rituð, en er þó að líkendum frá 14du aldar lokum; á henni hafa fleiri Íslendinga sögur verið, því brot er enn til í sama Nr. af Finnboga sögu ramma, er við hin á. Enn hefir hagnýtt verið brot af sögunni á kálfskinnsbók, Nr. 561 C í 4blf. (D); það er vel ritað, og eigi líkliga seinna en á 14du öld. Við réttritun þess er það helzt aðgættanda, að æ er þvinær hvervetna f upp-hafi orða brúkað fyrir e, líka er æ víða viðhaft fyrir á. Fyrri

brotið byrjar á sögunni, og nær fram í 4ða kap., þar sem til er bendt; það er nokkuð frábrugðið, og er helzti orðamunur þess tekinn; síðara brotið byrjar í 13da kap., þar sem þess er viðgetið, segir þar frá með öllum öðrum orðum, er og nokkuð frábrugðið innihaldið, og fer á þann hátt fram allt inn í 18da kap., var eigi hæft að tilgreina þann orðamun allan; en úr því, og þangað, sem brotið endar í 21sta kap., er orðamunurinn stöðugt tilfærður. Þá hefir enn viðhaft verið pappirshandritið Nr. 514 í 4blf. með settaskrift (B), og kemur því víðarst saman við A, meðan það nær til; en þar sem með 21sta kap. er lokið að segja frá málalyktum eptir Þorkel hák og seinast frá æfilokum Guðmundar ríka, skilur bækurnar, og bindur B með tuttugasta og öðrum kap. enda á söguna, er þari ágrip af seinni viðskiptum Ljósveitninga og nokkuð um ætt þeirra, og lýkur sögunni þar með, sem sjá má af kap. þessum, er í athugasemd er tilfærður. Þar er frásögninni í B, sem nú var sagt, lýkur með æfidögum Þorkels háks, og sagan er í fyrirsögninni við hann, Guðmund ríka og Þorgeir, kend, er eigi ólíklegt, að frásögn þessi sé sú en sama, er menn kallað hafa sögu Þorkels háks*), því eigi finnst hér nú í handritasöfnum önnur saga, er við hann sé kend; er og all-líklegt, að Ljósveitninga sagan hafi áður verið í tveim sögum, og hafi sú fyrri, eða eldri sagan, farið yfir æfidaga Þorkels háks og Guðmundar ríka, og sé það nú talda handrit þesskonar; en seinni parturinn sagt frá æfi Eyólfs Guðmundssonar og ósatt þeirri, er gjörbist milli afkomenda Guðmundar ríka og Þorkels háks, álika og Vemundar saga og Vigaskútu eru aðgreindar í skinnbókinni Nr. 561 A í 4blf.

2. SVARFDÆLA SAGA (bls. 113—198), er prentuð eptir pappirshandarriti Nr. 161 í arkarf. (A), með settleturshendi Síra Jóns Erlendssonar í Villingaholti, en kapitula fyrirsögninni er seinna viðbætt; réttitunin í bók þessari er á þann veg, að líklegt er hún sé rituð eptir allgóðri skinnbók. Í handriti þessu eru nokkrar eyður í sögunni, og tvær þeirra mestar í niðurlagi 9da kap. og inni í þeim 10da, og er þar mikið úr fallið; hinar í 10da, 11ta, 14da og 25ta kap. skerða lítt meininguna; en ekkert handrit það, er tilfékkst bætti í skörðin. Að vísu hafði Herra Prófessor Rask á ferð sinni í Islandi eignast uppfylling til beggia aðaleyðnaðna, er hann af ljúfmennsku sinni lét hefir við útgáfuna, og er sú uppfylling orðrætt prentuð eptir eginhandarriti hans aptanvið söguna; en bæði bera mörg orðatiltæki í henni og líka einstök orð merki þess, að hún er sjálfri sögunni mikið yngri, enda má og sjá af sam-anburði við Landnámu, að höfuðatriðin eru þaðan tilfengin,

*) Sjá Cfr. *Erichsens bréf til Sühm i hans Samlede Skrifter*, 15de Deel, Kbh. 1798, bls. 445.

en hinu viðbætt, eptir ágizkun, og því, sem sá, er úrbætti, hefir helzt ráðið af efni sögunnar að hlyða munti; hefir hann því og tvisvar (bls. 195, 196, sbr. bls. 139, 140) sett mannanöfn þau milli aðgreiningar strika, er sjálf sagan telur síðar öðruvis enn Landnáma, en haldið þó Landnámu-nöfnunum; má það og enn sjá og segja, að traðla hefir sá, er úrbætti, annað viðhaft til uppfyllingar sinnar, enn Landnámu, og líka það, að enn vantar nokkuð í innihaldið, er þó verður að hafa staðið áður í sögunni, þar sem manna er getið eptir þeirri eyðuna (t. d. Griss), sem hvorki uppfyllingin, eða það, sem til er af sögunni, nefnir hvörmin ástandi. En því þótti hæft að láta uppfylling þessa, sem svo er ástatt, fylgja sögunni, að svo má strax sjá aðalefni þess, sem glatað er. Glöggst má sjá af eyðunum og öðru, að öll handritin, sem tilfengust af sögunni, og saman hafa verið borin við A, eru skrifuð annaðhvort eptir sömu skinnbók sem A-bókin, eða þó heldur flest eptir sjálfri henni; eru það: pappírsbók i 4blf. Nr. 484, með fljótaskriftarhendi (B); þá pappírsbók Nr. 144 i arkarf. með settlettri (C), á henni eru fleiri Íslendinga sögur; þá pappírsbók i arkarf. (flugelsbindisbókin) Nr. 160 (D), á henni eru og margar Íslend. sögur; þá pappírsbók i 4blf. Nr. 483, með látinu lettri (E); þá pappírsbók úr viðbætinum Nr. 27 i arkarf. (F), á henni eru all margar Íslendinga sögur. Að síðurstu er og samanborin pappírsbókin á bókasafni konungs i Stokkhólmi, Nr. 68 i arkarf. með settlettri (S); framan á henni stendur, að hún sé skrifuð eptir gamalli skinnbók.

8. VALLA-LJÓTS SAGA, eða Sagan af viðskiptum þeirra Svarfdæla og Guðmundar ens ríka (bls. 199—228), er prentuð eptir pappírshandritinu Nr. 161 i arkarf. (A), sem nú var lýst við Svarfdælu, en i sögu þessari er aungri kapitula fyrisögn viðbætt i handritinu. Handrit þau, er saman hafa verið borin við það eð nú nefnda, eru mjög samhljóða því, og líkligá annaðhvort skrifuð eptir því, þar sem flest eru þau því yngri, eða upprunnin af sömu skinnbók sem það, eins og áður var viðgetið um nokkur þeirra við Svarfdælu; eru það: pappírsbókin Nr. 496 i 4blf. (B) með snarhendi, hefir hana átt Þorlákur Skálhólts biskup; þá pappírsbókin Nr. 158 i arkarf. (C) með fljótaskrift; þá pappírsbókin Nr. 558 A i 4blf. (D) með fljótaskrift; þá pappírsbókin Nr. 558 B i 4blf. (E) með fljótaskrift; þá pappírsbókin Nr. 27 i arkarf. úr viðbætinum (F); henni er pappírsbókin Nr. 4 C i viðbætinum samhljóða; og að síðurstu, pappírsbókin Nr. 68 i arkarf. úr konungsins bókasafni i Stokkhólmi (S), sem fyrr var getið.

4. VEMUNDAR SAGA ox VIGASKÚTU, er og kallast Reykdælinga saga eða Reykdæla (bls. 229—320), er að nokkru leiti prentuð eptir pappírshandritinu Nr. 161 i ark-

arformi (*A*), með settaskriftarhendi Sira Jóns Erlendssonar, sem Svarfdæla og Valla-Ljóts saga líka eru á, og nær það fram að eyðunni í 30asta kap. En nokkuð af sögunni, nefnilega frá því í aptara hluta 13da kap., og allt þangaðtil í miðjan 20asta kap. fram, og þá aptur frá því framarliga í 21sta kap. og fram í miðjan 28da kap., þar sem við er getið í athugasemdunum, er sagan prentuð eptir kálfskinnsbókarbrotnu Nr. 561 A í 4blf. (*D*); það er úr góðri skinnbók í 4blf. og allgamalli, líkliga ritaðri á 14du öld, og með sömu hendi og úr sömu bók, sem *D*-brotið, sem getið er við Ljósvefninga sögu; meðan það er við, er orðamunur úr *A* við það tekinn; í það vantar, framanvið söguna, nokkuð inn í 13da kap., líka er niðurlag 20asta og byrjun 21sta kap., sem tekur yfir eina blaðsíðu í því, gjörmáð, og þá vantar enn aptanvið söguna í því úr miðjum 28da kap. og fram að eyðunni í 30asta kap. Ei má það fullyrða, hvort *A* er skrifuð eptir *D*-handarritinu, áður enn af því glataðist það, sem nú var talið að vantaði, þó er það all-líkligt, því mjög litill orðamunur er þeirra hvervetna, og minni þeirra, enn annarra handritanna, og er þessháttar, að vel má vera afskrifara að kenna; var því og *D* fylgt, að því, er hún tók yfir, að hún virðist frumritið, hefst það ella eigi verið hæft. Kapítula fyrisögn er engin í *A* eða hinum handritunum, en í *D* víðarst máð, og vart þó lesin, og er því viðgetið í athugasemdunum, að hún eigi náði yfir alla söguna. Svo má virðast, sem saga þessi hafi áður verið sundurgreind í tvær sögur, því þar, sem frá Vemundi kögur lýkur að segja, byrjar 17di kap. í *D* með slíkri fyrisögn: saga Vigaskútu, sonar Áskels. Niðurlag sögunnar, er eptir eyðuna kemur í 30asta kap., er prentað eptir aptari blaðsíðu fyrsta blaðsins í skinnbókar brotnu Nr. 561 B í 4blf. (*D*), þar er og á brot af Gullþóris sögu, og er allt í fyrstu úr sömu bók, sem atalbrotið *D* hér að framan. Fyrri síða blaðs þessa er gjörmáð, og ekkert handrit hefir það uppspurzt, sem þá auðn fylli, er þar verður, í niðurlagi sögunnar; en af efninu má ráða, að eigi vantar meira í söguna, enn á því enu máða, hálfblaði staðið hefir, og samsvarar það 1½ blaðsíðu prentaðri. En þessi handrit hafa við hin samanborin verið, og orðamunur úr þeim tekinn; fyrst pappirsbókin Nr. 496 í 4blf., sem Valla-Ljóts og fleiri Íslendinga sögur eru á (*B*); þá pappirsbókin Nr. 158 í arkarf. með allmörgum Ísl. sögum (*C*), og að síðustu pappirsbókin Nr. 507 í 4blf. (*E*) með fljótaskrift; aptantil í hana er viðskrifað með hendi Árna Magnússonar niðurlags brot sögunnar, er í öll handritin vantar, nema skinnbókina *D* og þessa bók; en þau 3 nú töldu handrit má því nær kalla *A* og *D* samhljóða, þó *C* beri helst nokkuð útaf.

5. VÍGAGLÚMS-SAGA; er og kallast Glúma, og þá líka Esphælinga saga (bls. 321—98), er áður prentuð í Ágætum Fernmanna-sögum, að forlagi Vice,

lögmanns B. Marcússonar, á Hólum 1756, í 8blf., bls. 180—240, og betur umvönduð, ef rétttrúnin er fráskilin, enn hvör önnur sagna þeirra, er þar eru; öðru sinni er sagan útgefin með titli: Vigaglúms saga, sive Vita Vigaglumi, e Manuscriptis Legati Magnæani, Havniæ 1786, í 4blf., og hefir Guðmundur Sýslumaður Pétursson samið látinsku útleggðinguna, sem þar er í, og búið á allan hátt að þeirri útgáfu. Nú er sagan prentuð eptir kálfskinnsbókinni Nr. 132 í arkarf. (á bls. 131-41) (A), eins og áður Kaupmannahafnar útgáfan, og eru þó eigi óvísð þar afbökun eða rángt lesin orð, úr því, sem í skinnbókinni stendur, er slikt nú allt lagfært. Skinnbók þessi er mikil, og ágæt að letri og rétttrú, og lítt fábreytilig að því, ber þó stundum til, að stafavillur verða fyrir í henni; hefir það og orðið, þar sem örkum skipti í skinnbókinni, að gleymt hefir niðurlag vísunnar við lok 23da kap., og í öðrum stað nokkur orð úr byrjun seinustu vísunnar í 26ta kap.; svo virðist, sem hún sé skrifuð í meina á 14du öld, og erð enn margar Íslendinga sögur þar á, auk þessarar. Pappirshandritið Nr. 508 í 4blf., með settleturshendi Ásgeirs Jónssonar, er orðrétt skrifað eptir skinnbókinni, og þurfti því eigi að samanberast; sama er að segja um pappirsbækurnar Nr. 144, 153 og 164 B í arkarf., því þó litill sé orðamunur þeirra og A, mun hann eindungis sprottinn af gáleysi þeirra, er afskrifuðu. Við A er sagan í Hóla-útgáfunni (B) samanborin, ber þeim eigi til muna á milli, nema það, er B ein bætir úr stöku-eyðunni, sem í A og hinum handritunum er. Enn er orðamunur tekinn úr pappirsbókinni Nr. 455 í 4blf. með snárri settleturshendi Sira Helga Grímssonar á Húsafelli (C), og er hún allregnluga skrifuð; á þeirri bók eru ýmsar úbrar Íslendinga sögur; handrit þau, er nú voru talin og hana, skilur það helzt, að hún bætir við í upphafi sögunnar nokkrum ættartölum, sem í þau vanta. Samhljóða C eru að mestu pappirsbækurnar í arkarformi Nr. 143 með settletri, Nr. 160 með settleturshendi Sira J. Erlendssonar, Nr. 164 A með snarhendi Sira J. Gizurssonar, allréttiliga rituð, og Nr. 217 B, mjög óregnluga rituð; og þá enn Nr. 509 í 4blf. með fljótaskriftarhendi Sira J. Erlendssonar, Nr. 565 B og Nr. 582⁹ í 4blf., og þó bækur þessar víki stundum í stöku orðatiltæki frá C, og hvör frá annari sér ímillum, má þó eigi síður fullyrða, að þær eru allar af sömu skinnbók eða frumriti sprotnar sem hún, og virðist því óþarft að taka smá-orðamun úr þeim.

Öll handrit þau, sem hér að framan hafa talin verið við sérhverja sögu, og eigi var viðgetið hvaðan senu, eru úr handritasafni Arna Magnússonar á Sívala-turni í Kaupmannahöfn.

Að afskrift frumritanna, samanburði handrita og leiðréttingu prófarka við sögurnar í bindi þessu, hafa í sameiningu

starfað tveir af meðlimum fornritanefndar Félagsins, Cand. ÞORGEIR GUÐMUNDSSON og ÞORSTEINN HELGASON, en sá fyrirnefndi hefir samið bæði registurinn aptanvið bindið. Þess má hér og geta, að Ljósvefninga saga er sérilagi útgefin úr bindi þessu, líka Svarfdæla og Valla-Ljóts saga báðar saman, og þá enn Vemundar-saga og Vigaskútu ásamt Vigaghlúms sögu, og titilblað o. s. frv. prentað við hvörja þessara þriggja deilda úr bindi þessu.

KAUFMANNAHÖFN, DAG 28 JAN. 1830.

LJÓSVETNÍNGASAGA.

Ljósveitningasaga¹.

*Viðreign þingmanna Þorgeirs goða í Reykjadal
ok þarumkrúg.*

ÞORGEIR goði bjó at Ljósavatni, höfðingi mikill. Fornu hét maðr, er bjó í Haga í Reykjadal², góðr bóndi. Þá bjó Arnór í Reykjahlíð, faðir Þorfinns, kappi mikill; þeir voru menn³ Þorgeirs goða. Þat er sagt, at þeir Þorfinnr ok Grettir fundust, ok reð þar hvorgi á annann, ok má af því marka, hvörr kappi hann var. Í þann tíma bjó Ófeigr Járngerðarson í Skörðum, höfðingi mikill ok garpr. Ölver hét maðr, er bjó at Reykjum, góðr bóndi. Þeir bræðr Sölmundr ok Söxólfr⁴ bjuggu at Gnúpum, Viðarssynir, garpar miklir ok ójafnaðarmenn; [þeir bjuggu fyrst fyrir austan ána⁵ í dalnum, ok voru óeirðarmenn miklir um kvennamál⁶ ok vígaferli, ok höfðu⁷ svá mikinn yfirgáng, at fáir treystust á móti þeim at

¹) Þannig A, D; hér hefr sögu af Þorgeiri goða, Guðmundi ríka ok Þorkeli hák, B; hér byrjast Ljósveitningasaga eða Reykdæla, S. ²) Reykjardal, D. ³) þingmenn, B; þingmenn ok vinir, D. ⁴) þannig D; Eyólfr, hin. ⁵) ok bjuggu fyrir austan, D. ⁶) kvennafar, D. ⁷) því, b. v. B. D.

ganga eðr þeirra vilja; ærit voru þeir frægir ok þó at illu. Sölmundr var fyrir þeim; hann venr komur sínar til Ölvis at hitta dóttur hans [ok án¹ vilja frænda hennar, ok fækst þó engin forstaða af lítilmenni². Þat er at segja, at Ófeigr átti för inní hérað, ok hitti Ölver hann, ok bað hann koma þar, er hann færi aptr, ok sagði honum ósæmd þeirra bræðra Viðarssona. Ófeigr mælti: illa mun sjatna ójafnaðr þeirra bræðra, en koma mun ek hér, er ek fer heim. Ölver þakkar Ófeigi góð orð. Ölver hafði 18 þræla. Ófeigr kom þar um kveldit. Nú er at segja frá þeim Viðarssonum, þeir fara heiman til Ölvis; þá tekr Sölmundr til orða ok mælti: þið bræðr skuluð standa í dyrum ok horfa við drengiliga, vænti ek at rír verði þræla ættin fyrir oss. Sölmundr gekk inn, ok sókti eptir konunni ok hafði á brott. Þá mæltu þrælarnir: hvat munum³ vèr nú 18, [ef þeir koma til 3 Viðarssynir⁴. Síðan spratt Ófeigr upp, tók vopn sín ok gekk út eptir þeim, voru þeir þá komnir at túngarðum; ok í því, er Sölmundr vill taka við konunni ok hafa hana útaf garðinum, gripr Ófeigr til hennar ok kippir henni innaf garðinum, ok mælti: hvartil ætlar þú, Sölmundr! segir hann, um þína⁵ ósæmd, er þú gjörir eptir bóndadætrum, ok máttu svá tilætla, at menn muni eigi þola þér þat; í Skörð máttu sækja hana, ef þú vilt, ok reynum við með okkr. Sölmundr mælti: ekki munum við þetta til þrætu⁷

¹) þannig B; í mót, D; at ná henni án, S; ok ná, A. ²) lítilmennsku föður hennar, D. ³) gjörðu, D. ⁴) er þeir V. synir komu at 3, D. ⁵) hefja, D. ⁶) þá, B. ⁷) þrautar, D.

leggja, ok skildust at því, at þeir fóru í burt, ok tókust af fíflingar síðan ok ósæmd af tilkomu Ófeigs; sat Ölver síðan í friði. Litlu síðarr kom (út) Hallvarðr Arnórsson í Húsavík; Sigurðr hét maðr, er í skipi átti með honum, norrænn; þeir Austmenn vistuðust þar¹, ok var Sigurðr með Forna í Haga; hann seldi varníngr sinn um vetrinn², ok fór um sveitir ok hæröð; svá þar til, at hann reið fyrir neðan garð Sölmundar, ok lá hestr hans í keldu; Sölmundr sá þat ok fór til, ok bauð honum til sín, tók við honum vel ok gjörði honum beinleika, ok falaði varníngrinn at honum, ok hét verði fyrir. Austmaðrinn fór heim, ok sagði Forna, at hann hefði seldt Sölmundi varníngrinn. Forni lét illa yfir ok sagði, at hann mundi illa gjalda. Var nú kyrt um vetrinn. En um vorit ferr Austmaðrinn at heimta varníngrs verðit. Sölmundr svarar um illa, ok kvað fúinn vera varníngrinn, ok vildi ekki gjalda; Austmaðrinn ferr á burt. En bráðla eftir þetta fóru þeir stefnuför til Sölmundar Forni ok Arnór, þeir voru 15 saman; þeir bræðr voru [í virki sínu³, ok hlýddu til um hríð. Þá mælti Sölmundr: eigi er einsætt at þola þeim slíkan ójöfnuð; þá skaut Söxólfr spjóti til Austmannsins, ok fékk hann af því bana. Þeir fóru við þetta á burt; Arnór flutti hann uppí Reykjahlíð. Þeir [bjuggust allir⁴ til þíngs, ok var leitat um sættir, ok kom þar, at Söxólfr skyldi fara utan, ok eigi út-

¹) um vetrinn, b. v. D. ²) ok sagði Forni, hvar skuldarstaðir voru beztir, b. v. D. ³) í virki einu, B; 3 heima, D. ⁴) bjuggu málið til þíngs; þeir fóru nú, D.

koma, en Sölmundr skyldi utan vera 3 vetr. Fara þeir nú utan, ok lagðist Sölmundr í víking, [ok reyndist hinn hraustasti drengr¹.

Orðsendingar Hákonar jarls, ok samtök þeirra Guðmundar ríka ok Þorgeirs goða.

2. Í þann tíma ræði Hákon jarl fyrir Noregi; fór Sölmundr til hans, þá er honum leiddist í víking at vera, mat jarl hann mikils. Sölmundr fýstist um sumarit til Íslands. Jarl kvað þat óráðligt, slíkt sem hann [ætti þar² um at vera, ok kvaðst fyrr mundi senda út³ gripi nokkra, ok hylla⁴ svá fyrir honum; hann sendi girzkan hatt [Guðmundi enum ríka, en Þorgeiri Ljósvetningagoða taparöxi⁵. Sölmundr var 2 vetr í Noregi; eptir þat fór hann út til Íslands, ok hittir [Guðmund ok segir honum orð jarls, at hann hefir sendt hann þeim til trausts ok halds. Guðmundr tekr við honum, ok fèkk honum 4 menn til fylgdar; hann færði Þorgeiri þá ena góðu gripi, er jarl hafði sendt honum⁶. Þorgeir mælti til Sölmundar: Guðmundi varstu sendr; því hann var jarli handgenginn. Guðmundr mælti: Þorgeiri⁷ voru gripirnir sendir, ok sæki hann af því þitt traust, en ef þú vilt eigi við honum taka, þá skulum vèr allir saman veitast at málum þeim. Þorgeir svarar: ek er vandt viðkominn; er synir mínir ok þingmenn eiga hær hlut í;

¹) ok þeir bræðr, D. ²) átti hér, D. ³) skip ok, b. v. D. ⁴) hlynna, D. ⁵) ok taparöxi þeim G. ok Þ. goða til trausts, D. ⁶) þá, ok sagði þeim vingan jarls ok orð, en afhendi þeim gjafirnar, ok gripi þá, er jarl hafði sendt; þeir tóku við honum, ok voru honum fengnir 4 menn til fylgdar, D. ⁷) þær, D.

mun ek nú eiga hlut í ok styðja at, segir Þorgeir, en þú vert fyrir málum. Guðmundr svarar: ek kann ekki í móti [lögum at mæla¹. Sè ek ráð til, segir Þorgeir, at við komum honum á [þínar sveitir², á Eyfirdinga leið, ok Reykdæla leið, ok Ljósvetninga leið, ok höldum [saman leiðum þeim öllum³, þótt mínir þingmenn sè meirr norðr þar, ok mun þá maðrinn vera friðhelgaðr, ef svá gengr. Þorgeir átti fjóra⁴ sonu: Tjörfa⁵, Höskuld, Finna ok Þorkel⁶. Þorfinnr var þá utan úr Reykjahlíð, en Arnór frændi hans fór þá at hitta Þorgeir goða, ok biðr hann veita sonum sínum. Þorgeir svarar: eigi mun ek vera á móti Guðmundi hinum ríka, vin mínum. Arnór mælti: [þat væri ráð mitt, at eigi gengir þú⁷ í móti sonum þínum⁸. Þorgeir svarar: mér þikir þeir⁹ illt ráð hafa upptekit, at leggja sæmd sína¹⁰ við eins manns mál útlends, ok sá nú þó dauðr, ok mun ek Guðmundi veita. Arnór mælti: kynlig veizla, ok at illu mun verða. Síðan riðr Arnór á Vagla; þar bjó Höskuldr [Þorgeirsson; hann¹¹ hittir þá bræðr alla, ok segir, hvert efni hann ætlar í vera um samband þeirra höfðingjanna, ok kvað þat ráð, at þeir færi at hitta þórð frænda¹² sinn, vitran mann ok yðr velviljaðan; ok svá gjöra þeir. Nú liðr á sumarit, ok setja þeir njósnir í lið þeirra höfðingja, ok verða við þat var-

¹) því at mæla, er þú hefir lögin í þínu valdi, D. ²) þrjár leiðir, B; Þverárleið, D. ³) sama leiði, D. ⁴) 3, B. ⁵) norræna, B; Torfva, D, S. ⁶) þannig réttara B, D, S; Þorlák, A. ⁷) eigi veit ek hvat í slíku er fólgt, ok gakk þú eigi, D. ⁸) er málinu vilja fylgja, b. v. D. ⁹) þú, D. ¹⁰) í verðing, b. v. D. ¹¹) Þorgeir, rángt, D. ¹²) fóstur-bróður, B, D.

ir, at þeir ætla at koma mönnum á 3¹ leiðir, svá at þeir synir Þorgeirs mætti ekki vita. Guðmundr ok Þorgeir ætla nú at fjölmenna mjök. Þeir safna ok saman liði bræðr; ok er þeir eiga skamt til leiðmóts, þá segir Finni Þorgeirsson, at þeir munu riða í mót liði þeirra höfðingja, ok svá gjöra þeir, ok stíga nú af baki hjá sandahúsinu, ok láta hestana á baki húsinu, en þeir ganga inni húsit; [á húsinu voru 2 vindaugu², en svá lá til, at þeir Guðmundr urðu at riða fyrir dyrnar; nú herr þá at brátt. Finni Þorgeirsson var vel skygn; hann mælti: þat ræð ek, ef yðr er hugr á at banna Sölmundi leiðina, þá missið eigi klyfjahestsins, er í milli þeirra er rekinn höfðingjanna. Höskuldr mælti: ek skal þat hæfa³. Ok er þeir riða fyrir dyrnar, skýtr Höskuldr spjóti ok fyrir brjóst Sölmundi⁴. Þeir bræðr hlaupa út úr húsinu ok til hesta sinna, ok riða til liðs síns. En þeir Guðmundr ok Þorgeir bregða við skjótt, þegar er þeir vissu, hverir ollat höfðu, ok riða eptir þeim; ok er þeir finnast, slær þegar í bardaga með þeim; þar féll Arnór úr Hlíð af liði þeirra Þorgeirssona, þar féll ok húskarl Guðmundar, ok einn maðr af þeim bræðrum; ná þeir Guðmundr nú eigi leið sinni. Þóðr, [frændi þeirra Þorgeirssona⁵, gekk þar mest í milli manna, ok kvað Þorgeiri þat mjök missýnast, at hann gekk í móti sonum sínum með orrostu. Skilja þeir nú við þetta at sinni.

¹) Þvefár, *D.* ²) svá var háttat húsinu, at 2 voru vindaugu á hlöðunni, *D.* ³) annast, *D.* ⁴) þar sem þeir fóru með hann, *b. v. D.* ⁵) bróðir Þorgeirs, *D.*

*Samræður ok liðsafnaðr' hvorutveggju at
málum.*

3. Eptir fundinn var Þorgeiri sagt, at Höskuldr son hans væri sárr mjök¹. Þorgeir svarar ok mælti til Guðmundar, at illt hlyti af málum þessum, ok mun ek skiljast við þik². Guðmundr svarar: Þat er nú ráð, at við söfnum okkr liði. Ekki mun nú at því verða, segir Þorgeir; ok ferr hann heim. En frá Höskuldi er þat at segja, at hann var ekki sárr; var þetta því til bragðs tekit, at menn vildu at Þorgeir skildist við Guðmund, sem var. Þeir bræðr voru nú allir saman ok óhelguðu Sölmund, þeir lögðu nú ok fjandskap á Guðmund, sem lengi hélzt síðan. Þeir bræðr sátu nú einir yfir sæmdum, ok áttu fund um vorit, ok bundu þat saman, at skiljast eigi við málit; þeir búa til vígsmálit eptir Arnór ok fjörráð við sik. Guðmundr átti annann fund við menn sína. Þeir bræðr hittu Ófeig, ok báðu hann [koma til liðveizlu við sik³, ok sögðust enn⁴ atfylgja, þótt þeir höfðu þann óhelgaðan, er fyrst fór með vélræði, en síðan með því hann kom fyrr út enn hann átti. Ófeigr hafði áðr setit hjá málum þessum, ok latti hann, ok kvað ófallit at deila við föður sinn: en mér þikir enn allóráðit, hvort hann skilst við málit, ok vilda ek at þú⁵ sættist á málit með jafnaði, ok er sá beztr, ok mun ek riða til með þér. Höskuldr kvaðst til lítills erendis hafa farit á hans fund: ok ertu kallaðr skör-

¹) ok báðu menn hann skiljast við mál þessi, ok vera eigi á mót sonum sínum, b. v. D. ²) ok svá gjörir hann, b. v. D.

³) koma á leið t. l. v. s., B, S; fara til leiðar, D. ⁴) rettu, D. ⁵) þið, B.

úngr¹, en ek má ekki af því hæla. Ófeigr mælti: mikit tekr þú af þessu, en leita mætti ek um sættir fyrst, en skiljast ekki við þik í þraut; en þat ræð ek þér, at þú farir vægiliga með yðru máli, en tak eigi sættum fyrr, enn vær komum. En hálfum mánaði fyrir þíng², reið Tjörfi í Guðdali³, fyrir því at hann var þar mægðr, ok þaðan reið hann til þíngs. Guðmundr hittir þorgeir, ok spýrr um afla þeirra sona hans. Þorgeir kvaðst ætla, at þeir mundi hafa fjölmenni. Mun þat satt, segir Guðmundr, at til se búið vígsmálit, ok óhelgaðr Sölmundr? Þorgeir mælti: [víst er þat⁴, en hafa munum við mannfjöldu í móti þeim; ok fara nú allir til þíngs, hvörr með sínu líði.

Málalyktir á Fjósatúnguþingi í Fnjóskadal.

4. Arnsteinn hét maðr, er bjó í Öxarfirði at Ærlæk¹; hann átti þriðjúng í goðorði með þorgeiri, en synir hans þriðjúng. Ófeigr var þá kominn til þíngs með 50 manna. Þeir Tjörfi fóru austan nær⁶ 100 manna, ok voru á þingi nótt eina. Þá gengu þeir á fund Arnsteins Tjörfi ok Höskuldr, ok kölluðu hann til máls við sik; hann bað þá inni viðtalast; þeir báðu hann útganga, ok svá gjörði hann. Þá mælti Höskuldr: hær horfist til málaferla, ok horfir mjök í móti oss frændum, en þér vandi á báðar hendr, ok kalla þeir oss ómæta⁷ í kviðinum; en nú egum vér þriðjúng í goðorði, en faðir vor annann, en þar⁸ ræðr, hvar þú snýst at, ok þeir hafa meira

¹) drengur góðr ok garpr mikill, D. ²) þannig, D; þetta, A. og hin. ³) Goðdali, D. ⁴) þat er veðr, D. ⁵) Ærlæk, B. ⁶) með, D. ⁷) ómaga, D. ⁸) þat, B, S; þú, D.

hlut, er¹ þú snýst at með. Arnsteinn svarar: Þat er vandi mikill, mér er vel við þorgeir, ok er þat ráð mitt, at þið leggið á hans vald. Höskuldr svarar: ekki fara málaefni svá til. Höskuldr stóð utan fyrir búðardyrum, en Tjörfi í búðinni, en Arnsteinn í milli þeirra. Tjörfi mælti: engin sæmd er boðin fyrir Arnór vin vörn. Höskuldr mælti: þat hæfir, at þú gjörir þat, sem vèr viljum, en þó er nú ekki at draga fyrir þèr lengr², gjör sem vèr biðjum, eðr reyn ella, hvort öxin bítr! Tjörfi mælti: með óhöppum hefir hæfzt, ok svá mun slitna, Tak af enn vildra kost, (segja þeir), ok er svá þetta upphafit, at eigi mun niðrfalla. Hann tekr þat ráðs, sem þeir vildu, ok skildust at því, ok skyldi hann fara á fund þeirra um morguninn eptir; þeir taka við mönnum hans ok tjalda búð hans, ok ætla til dóma at gánga. Guðmundr mælti til þorgeirs: synir þínir gánga nú fast fram, en þú eldist, eða hvort er raunar, at þú vilt eigi í móti þeim gánga, ok þeir hafa allt málit undir sèr ok dómendr? Þorgeir mælti: allt mun koma fyrir eitt, bjargat mun málinu verða at lögum. Guðmundr mælti: þat er nú sem tekst til við þá, sem um er at eiga, ef þeir koma til alþingis; þar munu þeir framkoma, þó eigi kómi þeir hær fram, eðr hafi eigi til fjölmenni. Síðan mælti Höskuldr: hvi seti þèr eigi dómendr niðr? Þat má vera, sagði Tjörfi, at þeir [afla minnr³, enn þeir ætluðu. Höskuldr mælti: illt er þat, ef föður minn þrýtr drengskapinn, ok gaungum nú

¹) þannig D; ef, hin. ²) hær endar fyrsti partr brotsins D.

³) sè afla minni, B, S.

at þeim Guðmundi. Ófeigr mælti: eigi hæfir þat, leitum heldr um sættir; en ef þetta kemr til alþingis, munu eigur yðvarar uppganga hér til, megi þér þá eigi haldast í öðrum [kostum enn¹ sættast, ok gjöri þorgeir um mál þessi. Höskuldr mælti: eigi mun þat, ef nokkr er annar til. Ófeigr svarar: sættast munum vèr þorgeir, þóat Guðmundr vill ekki sættast, þvíat þeir eru enn aflamenn miklir. Þeir kváðust fúlastir bræðr, at þeir reyndu með sèr, en Höskuldr kvaðst mundi bera kviðinn í móti þeim at öðrum kosti, ok mun þá framganga. Ófeigr mælti: lítit ráð, ok er illt at gjöra þings afglöpun². Þorgeir setr eigi niðr dómendr sína, ok iná stefna honum af goðorði sínu, [segir Höskuldr³. Ófeigr mælti: hvörr mun þat gjöra? þar sè ek eigi mann til. Höskuldr mælti: ek skal stefna honum af goðorðinu. Ófeigr mælti: þá mun atgánger takast. Höskuldr mælti: vèr skulum rjóða oss í goða blóði at fornum sið, ok hjó hrút einn, ok kallaði sèr goðorð Arnsteins⁴, ok rauð hendrnar í blóði hrútsins. Arnsteinn nefndi sèr votta, en vildi eigi nefna sèr⁵ dóma, fyrir því hann vildi eigi berr verða í málum þessum. Síðan gekk Höskuldr í þingbrekku, ok stefndi þorgeiri af goðorðinu, ok nefndi votta þar at ok síðan dóma. Þeir áttu þá þing í Fjósatúngu uppfrá Illugastöðum, þvíat þeir kvomu eigi fram á vorþingi, ok riðu ofan á þingit at finna þorgeir, ok létu standa dóminn á meðan, ok horfðist þá til

¹) þannig B; köstum ok, A. ²) er, er ofaukið hér í A, S.

³) v. í A; tekið úr B. ⁴) Hallsteins, B. ⁵) v. í B.

atgaungu. Ok þá gekk at með fjölmenni Snorri Hliðarmannagoði, ok mælti: óvænt efni horfist hér til; nú eru tveir kostir fyrir hendi: at láta þá Höskuld dæma mál sín, ok kann vera, at þeir komi því fram með sínum afla, at Þorgeir missi goð-orðsins; hinn er annar, at sættast, ok erum vèr þess fúsari, þvíat með kappi voru málin upp-tekin, ok kann vera þeim aukist vandræðin. Er þat nú einráðit at sættast, ok var þat nú ráð tekit, ok gjörðu þeir þat mest fyrir bænastað vina ok frænda, ok voru handsölut mál í dóm, ok menn til gjörðar nefndir; höfðu þeir Höskuldr virðingarhlut af málum þessum. Sölmundr féll óheilagr; mikil voru fægjöld eptir Arnór, ok þá ekki ákveðin. Arnsteinn fékk eigi aptr goð-orð sitt.

Sörli Broddhelgason biðr Þórdísar, dóttur Guðmundar ríka.

5. Þat er sagt, at Guðmundr hinn ríki var mjök fyrir öðrum mönnum um' rausn sína, at hann hafði 100 hjóna ok 100 kúa; þat var ok siðr hans, at láta laungum vera með sèr göfugra manna sonu, ok setti þá svá ágætliga, at þeir skyldu aungan hlut eiga at iðja, en vera ávalt í sam-sæti með honum; en þat er¹ þó sá² siðr þeirra, er þeir voru heima, at þeir unnu, þó þeir væri af göfgum ættum. Þá bjó Einar á Þverá. Þat var eitt sumar sagt, at af þingi riði með Guðmundi Sörli, sonr Broddhelga, enn siðmannligasti maðr, ok var með honum í góðu yfirlæti. Þá var heima þar með Guðmundi Þórdís dóttir hans, er

¹) var, B.

²) þá, B, S.

Þá þótti vera hinn beztí kostur, ok þat var mál manna, at tal þeirra Sörla bæri saman opt; kom þat fyrir Guðmund, ok kvaðst hann ætla, at eigi þyrfti orð á því at gjöra; en þá er hann fann, at eigi varð viðsæt, lagði hann þó aldrei eitt orð í við Sörla, en lét fylgja ofan til þverár Þórdísi til Einar's. Þat varð enn svá, at þangat bar komur Sörla. Ok einn dag, er Þórdís gekk út til lèrepta sinna, var sólskin ok sunnanvindr ok veðr gott; þá getr hún at líta, at maðr reið í garðinn mikill; hún mælti, er hún kændi manninn: nú er mikitt um sólskin ok sunnanvind, ok riðr Sörli í garð; þetta bar saman. Ok liða nú fram stundir, ok fór svá fram til þings um sumarit, ok ætlaði Sörli aptr til frænda sinna; ok á þinginu gekk hann einn dag til Einar's þverærings, ok heimti hann á tal við sik, ok segir svá: ek vildi hafa liðsinni þitt, til at vekja bónorð við Guðmund bróður þinn til Þórdísar, dóttur hans. Ek skal þat gjöra, segir Einar, en opt virðir Guðmundr annarra manna orð ekki minna enn mín; síðan gekk hann til búðar Guðmundar, ok hittust þeir bræðr, ok settust á tal. Þá mælti Einar: hversu virðist þér Sörli? Guðmundr mælti: vel, því slíkir menn eru vel mannaðir fyrir hvervetna sakir. Einar mælti: hversu er þá? eigi skortir hann ættina góða ok mannvirðing ok auð fjár. Satt er þat, segir Guðmundr. Einar mælti: koma mun ek orðum þeim, er Sörli lagði fyrir mik, sem er, at biðja Þórdísar dóttur þinnar. Hann svarar: ek ætla þat fyrir margs sakir vel fallit, en þó fyrir orðs sakir annarra manna;

[ok orðróm¹, er á hefir leikit, mun ekki af því verða. Síðan hitti Einar Sörli, ok segir honum, at fast var fyrir, ok þat með, hvat til var fundit, er viðbar. Hann svarar: heldr þiki mér þungliga horfa svá búit. Þá mælti Einar: nú mun ek leggja ráð fyrir þik; maðr heitir þórarinn tóki Nefjólsson, vitr maðr, hann er vinr mikill Guðmundar; far þú á fund hans, ok bið hann at leggja ráð á með þér, ok svá gjörði Sörli; kom norðr á fund þórarins, heimti hann á tal við sik, ok mælti: sá hlutr er um at væla, er mér þikir miklu máli skipta², at þú vildir tilráða at fara með orðum mínum til Guðmundar Eyólfssonar, at biðja þórdísar dóttur hans mér til handa. Hann svarar: hví leitar þú þessa við mik? Hann segir honum þá hvar komit er, at menn hafa til orðit at tala um, en eigi lágu svörin laus fyrir. Þórarinn mælti: þat ræð ek þér, at þú farir heim, en ek mun forvitnast, ok senda þér orð, ef nokkut vinst, þvíat ek sè, at þér þikir þetta miklu varða. Hann lét sèr þat vel líka; síðan skildu þeir. Fór þórarinn á fund Guðmundar, ok fékk hann þar góðar viðtökur; síðan gengu þeir á tal; þá mælti þórarinn: hvort er svá, sem komit er fyrir mik, at Sörli Bróddhelgason hafi beðit þórdísar dóttur þinnar? Satt er þat, segir Guðmundr. Þórarinn mælti³: vel mannaðr, sem þú veizt⁴. Guðmundr mælti: ekki skortir hann þá hluti, ok gengr þat meirr til, at

¹) tekið úr B. ²) hér byrjar fyrsta brot af C. ³) hvat lætu svara til verða; eigi sýndist mér þat, kvað hann; hefir hann eigi sættina til eða er hann eigi, b. v. C. ⁴) vilt, B, C.

ek vil ekki gefa þeim þórdísi, er orð hefir áðr áleikit um hag þeirra. Þórarinn mælti: einskis er þat vert; annat berr til, þat þú annt honum ekki ráðsins, ok veit ek þat, þótt þú látir á þessu brjóta. Guðmundr mælti: eigi er þat satt. Þórarinn mælti: ekki muntu mega leynast fyrir mér, ok veit ek, hvat í býr skapinu. Guðmundr mælti: ekki kann ek nú hlut í at eiga, ef þú veizt þetta gjörr, enn ek. Þórarinn mælti: far þú svá með²! Guðmundr mælti: forvitni³ er mér á, hvat þú ætlar mér í skapi búa. Þórarinn mælti: eigi mundir þú mik tilspara at kveða þat upp, er þér þikir. Guðmundr mælti: þar er nú komit, at ek ætla at ek vill þat. Þórarinn mælti: svá skal ok vera; því viltu eigi at ráðahagrinn takist, at þú sèr fyrir landsbygðinni⁴, at eigi verði sá maðrinn fæddr, at hann sè dótturson þinn, er maðrinn ert ríkastr, ok ætlar þú, at landsbygðin megí eigi bera ríki þess manns hær á landi, er svá göfugra manna er. Guðmundr mælti ok brosti at: því munum vèr nú ekki gjöra þetta þá at álitamálum? Síðan voru Sörla orð send, ok kom hann heim til mála þeirra, ok gekk hann at eiga þórdísi; þau áttu 2 sönu, Einar ok Brodda, ok voru báðir ágætir menn. Nú er því frá þessu sagt, at Guðmundi þótti gott lofit, en hinn sýndi eptirleitni vitrliga, ok gat nærri skapi mannsins. Dætr 3 [átti Kolbeinn ok Guðríð⁵; eina dóttur Guðrúnu átti Sæmundr hinn fróði, ok 2 dætr hans áttu þeir⁶ bræðr Sæmundar. Kolbeinn Flosa-

¹) honum, B. ²) sem þú vilt, b. v. B; þá, b. n. C. ³) þann-
ig B, C, S; landsbygðinni, A. ⁴) áttu þau, B. ⁵) tveir, C.

son var grafinn í Fljótshverfi, en hún færði hann til Rauðalækjar.

Frá hreppaskilum í Reykjadal ok tiltækjum

Ófeigs í Skörðum.

6. Í þann tíma, er Guðmundr hinn ríki bjó á Möðruvöllum í Eyjafirði, þá bjó á þverá Einar bróðir hans. Guðmundr [var bæði ríkr ok fjölmennr; hann¹ var því vanr, at fara norðr um hæröð á vorin ok hitta þingmenn sína, ok ráða² um héraðsstjórn ok skipa málum með mönnum, ok stóð þeim af því hallæri mikit, en höfðu lítt áðr skipat til búa sinna; hann reið opt með 30 manna ok sat víða 6 nætr, ok hafði jafnmarga hesta. Þorbjörn hét maðr, er bjó á Reykjum í Reykjahverfi; hann var mikill maðr ok sterkr, vinsæll ok auðigr. Þá bjó Ófeigr Járngerðarson í Skörðum; Ónundr hét faðir hans, Hrólfssonar³, Helgasonar hins magra. Ófeigr ræð mestu áðr norðr þar; hann var vin þeirra bræðra, Guðmundar ok Einars. Eitt haust er fundr fjölmennr í Skörðum at, tala um hreppaskil ok ómegðir manna, ok var því skipt at lögum, en hallæri var mikit norðr þar. Þá mælti Þorbjörn: þik kveð ek at þessu, Ófeigr! ok mæli ek fyrir margra hönd, þvíat mikil er óöld á mönnum norðr hingat, en þú veizt siðvenju Guðmundar ens ríka höfðingja⁴, at hann ferr norðr hingat á vorin, ok sitr í sumum stöðum lengi; nú kynnum vèr⁵ vel, ef hann færi við 10da mann, en

¹⁾ v. í B. ²⁾ ræða, B, C. ³⁾ þannig öll. ⁴⁾ vors, b. v. B, C. ⁵⁾ því, b. v. C.

Þetta er oss ofrefli. Ófeigr svarar: Þar se ek gott ráð til: Guðmundr hinn ríki skal sitja hjá mér hálfan mánuð með öllu liði sínu, ok skulu þér færa honum þángát gjafir þær, er þér gefið honum, ok leysa hann þaðan á burt, Þorbjörn svarar: réyndr ertu at stórmennsku ok stórlyndi, en þó viljum vér þenna kost eigi. Ófeigr svarar: Þá mun vandast taka, svá eigi mun öllum vel líka; nú skulu þér setja inn hesta yðar einum fátt í 30, ok alla feita, þeir skulu allir vera graðir¹, en sækið hey til mín, ef þér þurfið. Þeir kváðust þetta vilja, ok skilja at svá mæltu. Líðr nú svá, at kemr efsta vika langaföstu; þá kemr svá, at Ófeigr lætr senda eptir þeim, sem hestana hafa, ok komu þeir í Skörð; [Ófeigr tók² þeim vel. Fimmtadaginn bað Ófeigr þá leggja söðla á hesta sína, ok svá gjörðu þeir; en er þeir voru albúnir, var útleiddr hestr Ófeigs ok lagðr á söðull, var hann bæði mikill ok feitr ok graðr; Ófeigr stigr á bak honum, ok var maðr hinn skörugligasti. Ok er þeir riða úr garði, mælti Ófeigr: þér munuð þíkkjast fara mjök at óvissu ráði, en nú mun ek sjá ráð fyrir oss; þeir játuðu því allir. Þeir riða upp eptir héraði til Reykjadals, ok svá til Ljósavatns, ok svá til Hnjóskadals³, ok svá til Vöðlaheiðar, ok komu til þverár um kvöldit til Einars; hann tók við þeim vel, ok bauð þeim þar at vera fram yfir páska. Ófeigr þakkar honum boðit, en kvaðst riða mundi upp at Möðruvöllum á laugardaginn, þat vil ek,

¹) gráir, B.²) með hestana, ok tekr Ófeigr við, C, S.³) Hnjóskadals, S alstavar; sèzt ekki í C.

sagði Einar, at þú komir hær, er þú kemr aptr, ok segir mér tal ykkar Guðmundar bróður míns. Ófeigr kveðst svá gjöra skyldu. Ríða þeir nú uppá Möðruvöllu á laugardaginn; ok er þeir nálgastr bæinn, gekk út húskarl einn ok inn aptr, ok sagði Guðmundi, at menn riðu at bænum eigi allfáir. Guðmundr kvað (þat) öngva nýlundu þar í Eyjafirði, þótt menn riði þar um hérað; nú er eitt til marks, hvort þetta eru héraðsmenn vorir, þessir munu ríða þar í hlið, sem þeir koma at, en ef lengra eru atkomnir, þá munu þeir ríða í þjóðhlið, ef nokkrir eru merkismenn í förinni. Húskarlinn kom inn í annat sinn, ok sagði svá: ekki er til efs, at þeir menn ríða at grindhliði, ok riðr maðr þar einn fyrir í blárri kápu. Ok er þeir komu út, mælti Guðmundr: vera kann at þeir eigi hingat nokkurt erendi Reykdælarnir, eðr nýtt um at vera norðr þar, er kappinn þeirra er hær kominn Ófeigr.

Viðskipti Ófeigs ok Guðmundar hins ríka.

7. Guðmundr hinn ríki fagnar vel Ófeigi ok fèlögum hans, ok býðr þeim þar at vera, svá lengi sem þeir vildu. Ófeigr kvað þá þat þiggja mundu: en vandæfi mun þær þikkja á vera, at láta geyma hesta vora, þvíat þeir eru allir graðir, ok má enginn við annann eiga, en vèr erum at þeim vandir mjök, þvíat þetta eru stóðhestar vorir töðualdir. Guðmundr kvaðst ætla, at húskörlum mundi eigi vel hlýða at geyma eigi¹ svá hesta, at eyrði² allvel, ok sagði endast mundi

¹) v. í A, B; tekis úr C. ²) dugði, C.

hús at Möðruvöllum, þvíat heldr skal leysa út nautin úr fjósinu, ok búa þar um hestana. Þeir Ófeigr sátu þar fram um páska. Enn fjórða dag páska, er Ófeigr var upprisinn, kom at honum einn förunatitr hans ok mælti: hvorsu lengi ætlar þú, at vèr skulum hèr sitja? Ófeigr svarar: fram um páska viku. Sá svarar: þat kemr lítt við, því nú var farit at kaupa bæði hey ok mat. Ófeigr mælti: sitjum nú sem fastast, ok vilda ek gjarnan, at þú segðir satt. Á mánudaginn eptir páska- viku bjuggust þeir í bart. Guðmundr bað þá enn sitja lengr ok skemta sèr, ok er enn margt vantalat. Ófeigr kveðst mundu riða. Guðmundr lét taka hest sinn, ok riðr í veg með þeim. Þeir komu at stakkgarði einum; Guðmundr mælti: hèr munum vèr af baki stíga ok ægja, eigi vil ek at Einar bróðir minn eigi at hlægja at því í kvöld, at hestar yðrir sèu svángir; ok svá gjöra þeir. Guðmundr mælti: þú hefir verit með oss, Ófeigr! um hríð, ok vitum vèr ekki erendi þitt, nú vildum vèr vita, hvört þat væri. Ófeigr svarar: þat er vel, at þú hefir atspurt, Guðmundr! ok beið ek þess at; en þat var erendi mitt, at færa þèr heim sanninn, þvíat þeim norðr þikir þú hafa oflittinn áðr; nú veiztu þat er vandi þinn, at fara á hendr þíngmönnum þínum norðr um sveitir á vörin með 30 manna, ok setjast at eins bónda 6¹ nætr; nú er þat lítil vægð við þá, sem lítil fè eigu, ok hafa ekki betr enn skipat til búa sinna á haustit, ok verðr þeim slíkt mikil yfirskipun; nú höfum vèr ekki svá lengi

¹) 7, hin.

hér verit, ok þótti mér sem þú þyrftir at kaupa bæði hey ok mat, ok áttir allt nóg, ok ert höfðingi yfir mönnum; ek hygg, at þú værir aldri minni höfðingi, þó þú farir til vina við 10da mann, mundu því allir vel kunna¹. Guðmundr mælti: þetta er harðla vel talat, sem von er at þér, er þat ok mest von, at ek hafi þetta², en athuga er verðt, at þú munir vera í móti mér, er mín sæmd liggr við, ok er þat víst. Ófeigr mælti: ekki varði mik slíkra orða af þér, ok ekki hefir mér þat í huga verit hertil; varð Ófeigr farr við þetta, ok varð ekki margt um kveðjur með þeim Ófeigi ok Guðmundi at skilnaði, ok þótti Guðmundi hvorgi betr sannrinn, enn Ófeigi þótti um grúnuna³ Guðmundar. Skildu þeir við þetta, ok reið Ófeigr til þverár um kvöldit; tók Einar við þeim ágæta vel, ok sagði Ófeigr honum allt tal þeirra Guðmundar. Þá mælti Einar: mannlig er orðin ferð þín, en eigi veit ek, hvorsu yör ferr Reykdælum, en eptirganga oss Eyfirðingum spár Guðmundar bróður míns. Um morguninn eptir riðr Ófeigr norðr ok heim. En um vorit fór Guðmundr heiman norðr með 10da mann, ok sat þar nú: 2 nætr, er fyrri sat hann 6⁴ nætr; hann gisti at Ófeigs í Skörðum, ok var þar tekit við honum forkunnar vel, sat hann þar viku; en at skilnaði gaf Ófeigr honum 2 uxa rauða, 6⁵ vetra gamla, ok voru þat hinir beztu gripir. Guðmundr mælti: þetta er vel gefit, en ek á aðra 2 uxa älsvarta, er at öngvu

¹) hér eðdar fyrsta brot af C. ²) gjört, b. v. S. ³) grúnunina, B; grúnana, S. ⁴) 7, B, S. ⁵) 7, B, S.

eru verri, ok vil ek gefa þér hvorutveggju til þess, at þú leggir ekki í móti mér, þá er mín sæmd liggr við. Ófeigr mælti: þiggja máttu gjöfina af því, at eigi fylgir undirhyggja við þik. Guðmundr kveðst eigi vita, hvat bæstast mundi í því, þó hann þægi eigi; síðan fór hann, ok þótti Ófeigr mjök hafa vaxit af þessum viðskiptum þeirra Guðmundar.

Vöðubrandr Þorkelsson frá Laxamýri ferr utan.

8. Þorkell hét maðr, er bjó á Mýri, hann var góðr bóndi; Brandr hét son hans, hann var mikill maðr ok sterkr, ok var kallaðr Vöðubrandr; hann var maðr ódæll ok illr viðreignar, ok heldr óvæginn, svá at trautt mátti faðir hans halda vinnuhjónum fyrir honum. Eitt sumar kom skip af hafi norðr við Tjörnes, þat áttu þrænzkir menn, hét annar Þórðr, 'en annar Sigrúðr'; þat var þá síðr, at hásetar vistuðust fyrr, enn stýrimenn. Einn dag reið Vöðubrandr til skips, ok fann stýrimenn; þeir spurðu, hvat manna hann væri; hann kvaðst vera bóndason. Þeir spurðu, ef faðir hans mundi vilja taka til vistar menn; en hann kvað þar ekki útlendra manna vist: er þar fámennt ok daufligt, en þó er annar meiri annmarki á; þeir spyrja hvörr sá væri; hann svarar: sá, at enginn má við mik skapi koma; þeir kváðust á þat mundu hætta. Brandr svarar: þá mun ek þetta mál tala við föður minn. Hann riðr heim, ok segir föður sínum, at hann hefir tekit við stýrimönnum. Þorkell kvað þat vera hætturáð: en vel þætti mér, ef þér yrði sæmd

¹⁾ Sigmundr, B.

at; en hann kvað einn¹ föður sinn ráða skyldu: en betra þikir mér, at við höfum eigi svikit þá. Þorkell bað hann fyrir ráða: en þó kemr mest til þín. Síðan fór hann til móts við Austmennina, ok sagði þeim væri kostur vistarinnar; þeir kváðust þat þiggja mundu, ok fara þeir heim með honum. Þat töluðu margir menn, at þeim hefði kynliga umsézt. Síðan var [heim borinn² varningr þeirra stýrimanna, ok reið³ hann [með honum⁴ norðr til Hnjóskadals, ok seldi hann þar. Þat töluðu þar margir menn, at Brandr mundi enn hafa vana þann, at hann mundi enn illa við þá lúka, sem við alla aðra, en stýrimenn gáfu at því öngvan gaum, hvat sem hvörr talaði. Brandr fór allt til Eyjafjarðar með varninginn, áðr enn hann gat seldt allan; ekki gat hann um fyrir stýrimönnum, hvar hann hafði seldt varning þeirra, þá er hann kom heim. En um vorit fór hann at heimta saman fê Austmanna, ok sýndist öngvum at halda fyrir honum rætti skuld; ok heimti hann hvörja alin, þá sem hann átti at heimta; en er hann kom heim, sýndi hann stýrimönnum, ok virðist þeim vel, ok báðu hann sjálfan kjósa sêr laun fyrir; en hann kvaðst vildu fara utan með þeim; þeir sögðu þat til reiðu skyldu, ok báðu hann vera skapvaran: eða hvat er til fararefna? hann kvað þat mjök undir föður sínum vera. Þeir tóku nú tal við Þorkel; hann kvaðst hyggja þeir mundi vera góðir drengir: ok mun ek láta til við þik 15 hundruð, ok er mér þó grunr á, at ykkur kosti

¹) enn, B. ²) þannig S; borinn, A, B. ³) Brandr með, A, v. S. ⁴) v. í B, S.

meira, ef þið villð honum nokkra ásja veita. Þeir kváðust á þat hættu mundu. Fóru þeir nú utan um smarrit, ok líkar þeim vel við Brand, þvíat hann var bæði knár ok liðvaskr; þeir voru úti lengi, ok komu at norðr við þrándheim; buðu þeir bræðr Brandi til sín, ok þat þiggr hann; þar áttu menn gleði saman, ok var þar fjölmenni mikit. Þeir bræðr buðu Brandi með sér at vera, en sögðu vandt at vera í stórum samdrykkjum; hann kvaðst ekki mundu leita á aðra fyrri: en eigi veit ek hvorsu mēr bregðr við, ef aðrir leita á mik. Þeir komu til þess manns, er Hárekr hét, hann var ættstórr ok mjök áleitinn, ok hafði sveit manna um sik við sitt skaplyndi; en er hann sá Íslending, spottaði hann hann á marga vega. Nú fór svá um hríð, at þeir ortust á vísur, ok varð Brandr hlutdrjúgari, ok fékk Hárekr úr verra. Hárekr kvað Brand ekki hafa beðit¹⁾ bygðarleyfis; en fylkismenn sögðu, at þeir bræðr ættu heimila sveitarvist þeim sem þeir vildu. Hárekr var hinn mesti vígamaðr, ok bætti öngvan mann fè. Einn dag gekk Hárekr fyrir Brand með horn mikit, ok bað hann drekka til hálfv við sik; en Brandr kvaðst ekki drekka til móts við hann: hefir ek vit ekki ofmikit, þótt ek drekki þat ekki frá mēr, sem ek hefi áðr, muntu ok þurfa vit þitt allt, at því er mēr lízt á þik. Hárekr drekkur af til hálfv, ok bauð Brandi at drekka hálf, en hann vildi ekki viðtaka; Hárekr kvað hann skyldi verða at þjóna honum, ok lýsti horninu í höfuð honum; en drykkjinn slæst niðr á

¹⁾ sik, b. v. B, S.

Brand. Síðan gekk Hárekr til túms síns, ok slær nú til spotts við Brand; en Brandr gjörði sik ekki óðan, ok sló í gaman. [Hárekr kvað honum svá við þetta verða, sem hann hefði opt barðr verit¹. En um morguninn, er menn voru komnir í sæti sín, gekk Brandr fyrir Hárek, ok keirði öxi í höfuð honum, ok vo hann; nú spretta upp hvárirtveggju, ok varð þraung mikil. Þeir bræðr gátu Brandi í burt skotit, ok buðu boð fyrir hann frændum Háreks; en með því, at hann var óvinsæll, þá tóku þeir fēbætr; gekk þá upp fē þát allt, er Brandr hafði haft af Íslandi, ok meira annat. Síðan spurðu þeir bræðr, hvat Brandr vildi ráða sinna; hann kvaðst vilja fara til Íslands, þótt nú væri eigi sýn fararefni. Sigurðr kvaðst eigi við fleiri mönnum tekit hafa af Íslandi enn svá, at hann skyldi hafa peninga slíka, sem hann hafði til hans haft: ok eru hēr nú 15 hundruð þín, ok varit í norrænan eyrir. Síðan fylgdu þeir bræðr honum til skips, ok skildu við hann eigi fyrr, enn þeir létu í haf; þakkaði Brandr þeim sína liðveizlu, ok skildust vinir. Skipi því byrjaði lítt, ok tóku þeir Reyðarfjörð at áliðnu sumri; snemma tók at hausta, ok gjörði færðir þúngar sökum snjófa.

Tiltektir Vöðubrandis hjá Þorkeli Geitissyni

í Krossavík.

9. Þorkell Geitisson bjó² í Krossavík í Vopnafirði; þá var á vist með honum sá maðr, er Einar hét, hann var Reykdælskr; en er hann frétti at Vöðubrandr var útkominn, þá bjó hann

¹) v. í B.

²) þá, b. u. B, S.

sik. Þorkell spurði, hvört hann ætlaði? Hann kvaðst á burt ætla, þvíat ek hefi spurt, at Vöðubrandr er útkominn, en ek veit rýsnu þína, at þú munt taka við honum, en til hans má enginn maðr sæma. Þorkell svarar: snemt er þér at kviða við honum; en ef hann kemr hær niðr, þá skal ek sjá ráð fyrir þér, ef þér er eigi viðvært; en ef þat er, at Brandr er hær, ok leitar hann ekki á þik, þá er þér marglæti at bregða vist þinni. Hann lét nú setjast. Fám nóttum síðarr kom Vöðubrandr í Krossavík, ok var þar vel við honum tekit; en er hann hafði þar verit 3 nætr, þá talar hann við Þorkel bónda, ok bað hann taka við sèr um vetrinn. Þorkell svarar: gjöra mun ek þér kost á því; þú ert ódæll ok úeyrinn, nú vil ek taka við [lögheimilu þinni], því mèr þikir þat óvandast, en þú skalt fá varning þinn í mitt vald, hvat sem at borði kann bresta. Þenna kost vil ek, kvað Brandr, þvíat mèr er leiðt at rekast í ófærðum, en illt til heyja. Hinn fyrsta hálfan mánuð, er Brandr var í Krossavík, var hann svá fylgisamr Þorkeli, at hann gekk út ok inn með honum, hvört sem hann fór; en annann hálfan mánuð brá nokkut hætti hans, þá var hann eptir í stofu á kveldin, er Þorkell gekk at sofa, ok hefir frammi margskonar ertingar, ok þat hafa menn sagt, at hann hafi fyrst fundit uppá Syrupþings lög; menn komu víða af bæum, ok gjörðist þar af þys mikill. Þorkell sat at drykkju við annann mann. Nú er getit um fyrir Þorkeli, at konum þikja ríkt bornir

1) lögheimili þínu, B, 5.

kviðirnir, er þær komu eigi fram búsyslu, ok eigi reðu þær sjálfar ferðum sínum. Þorkell heimtar nú Brand á tal við sik, ok mælti: ekki hefi ek hlutsamr verit um hagi þína ok háttu hertil, en þat kemr fyrir mik, at konur ráði varla ferðum sínum fyrir þér ok sveitúngum þínum, en þær hæfir varla; er hér því líkast, sem nyr höfðingi se kominn í sveit, ok gangi menn af hendi þeim, sem áðr er fyrir; ek geng fram við annann mann, en þú ert eptir við alla sveitina, ok nú vil ek at láta gjöra. Brandr kvað bætr mundu áráðast. Ok um kvöldit fór Brandr til rekkju, en þingmenn komu at vana sínum, ok mátti þá eigi þingit heya, er formaðrinn var enginn; vár þá farit eptir honum, ok fór hann ekki at heldr; þá komu þingmenn annann aptan, ok fór enn sem fyrr; tók þá af komur manna, en Brandi kom aldri orð frá munni á hálfum mánaði. Þá mælti Þorkell til Brands: örskiptamaðr ertu mikill! nú taktu gleði þína hæfiliga. Hann kvaðst eigi kunna, ok eigi vita, hvorsu hann skyldi með fara, er engan veg líkaði: ok er engum manni hjá þér vært, ok skal ek á burt fara. Þorkell mælti: þú ert minn heimamaðr, ok þat þikir mér þú gjöra mér til svivirðingar, er þú hleypr burt úr vist þinni. Brandr reið nú á burt eigi at síðr vestr til föður síns þar tókust upp leikar. Þorbjörn var þar kl. str maðr frá Reykjum; þeir lækust við Brandr; báðu menn þá at Þorbjörn skyldi leika af öllu afli, ok sýna þat at hann var sterkr; hann kvað

1) þat, b. v. B, S.

Þat vel mundu mega. Ok einn dag, er leikr var, keirði Þorbjörn miðr Brand fall mikit, ok leikr nú eptir megni, ok hafði Brandr ekki við, líkaði honum nú illa; ok at skilnaði veitti Brandr honum mikinn áverka; þar var þraung mikil; þar var kominn Ófeigr úr Skörðum. Brandr fór nú heim til föður síns, ok segir, hvar komit var. Þorkell svarar: þú hefir stýrt oss í mikit vandræði, ok var mjök at ófyrirsynju, er þú fórst í burt frá Þorkeli; nú er þat mitt ráð, at þú farir aptr á hans fund. Brandr kvaðst þess ófúss vera, ok þó fór hann austr, ok segir Þorkeli þessi tíðendi; en hann kvað betra, at hann hefði kyrr verit: en þó mun ek við þér taka, þvíat ek man eigi, at ek hafi heimamann minn [fyrir róða¹ látit.

Málatilbúningr Þorkels úr Krossavík í móti Guðmundi ríka.

10. Síðan fór Þorkell á fund Guðmundar, ok bauð fè fyrir manninn: ok vil ek at þú gjörir sjálfr. Guðmundr kvaðst eigi vilja taka fè fyrir sekan óeyrðarmann, er hlaupá vill í höfuð saklausum mönnum, ok er landhreinsun at slíkir menn sæu afráðnir at lögum. Fèkk Þorkell ekki af; en Guðmundr fór norðr í Reykjahverfi, ok tók mál af Þorbirni, ok bjó til vorþings. En Þorkell fór austr í Álptafjörð nokkru síðar, á fund Þorsteins Síðuhallssonar vinar síns, ok tók hann vel við honum. Þorkell mælti: svá² er betri, at Brandr er mikill ónyttjúngr, hann hefir unnit á

¹) þannig B; fyrr ráða, A; fyrir voða, S. ²) sá, B, S.
³) (svá er í vetr), b. v. S.

einum bónda, en hann er nú heilmamaðr minn, ok hefir Guðmundr hinn ríki búit mál til Vöðluþings, en þat kann vera, at hann hafi eigi þat hugat, at hann er eigi þar í fjórðungi, ok hefir ek handsalat honum lög ok grið, ok [kemr mér þat í hug, at oss muni veita mál¹ til laga; nú vilda ek þitt liðsinni þiggja, ok² sækja til þings, ok verja málit með kappi-fyrir Guðmundi, ef hann skal þó eigi fèbótum fyrirkoma, en [reyna skal³, hvort ek sé annarar handar maðr hans, sem hann svaraði Bjarna Broddhelgasyni, frænda sinum, um sumarit á alþingi. Þorsteinn kvaðst sjá at vörn var í málinu: en þó mun þá þikja með kappi atgengit, ok fara mun ek með þér. Um sumarit búast þeir austan með 60 manna hvorir, ok ríða til Jökulsár, en þá voru góð vöðviða. Þá mælti Þorkell: nú munu vèr skipta liði voru, skal Þorsteinn, ok vèr 5 saman, fara á⁴ almannaleið vestr til þings, en flokkurinn allr annar skal ríða fyrir ofan Mývatn til Krossdals ok Bleikmýrardals, ok fyrir neðan heiði; var þar viða skógi vaxit; ok ríða þeir ofan eptir Fnjóskadal⁵, er⁶ þeir Þorkell fóru á Akreyri, þvíat⁷ þeir höfðu tjöld samlit við skóga; þeir finnast þar, sem ákveðit var, varð enginn maðr varr við ferð þeirra. Þeir Þorkell ok Þorsteinn ríðu á þing á drottinsdaginn, ok þeir 5 saman. Þorkell bað menn sína skynja, ef hann þyrfti liðs við, kvaðst hann þá mundi ganga á hól þann; er var á milli þings ok þeirra, ok hafa í hendi handöxi sína

¹) muntu veita oss til laga, B. ²) at, B. ³) b. v. B, S; v. i A. ⁴) v. i B, S. ⁵) Fnjóskadal, B. ⁶) en, B. ⁷) v. i B,

hina reknu, ok veifa henni yfir höfuð sér. Síðan
riða þeir á þingit til búðar Ófeigs Járngerðar-
sonar 5 saman; hann bauð þeim þar búðarvist.
Maðr kom inni, búð Guðmundar ríka; furðu fá-
mennir riða þeir Þorkell á þingit, segir sá;
hvorsu þá? segir Guðmundr; þeir voru með
5ta mann, segir hann. Guðmundr kvað marga
menn riða munu með meira flokki á völinn; ef
þeir ætluðu at eyða málum fyrir honum: en
kemr mér í hug, at vanhugat mun í máli voru;
þeir Þorkell munu kalla hann sinn heimamann,
en þó er ólíklegt, at Þorkell eyði málum fyrir
oss við 5ta mann, en vera má hann búi um brögð
nokkr við oss, ok hafi þeir fleiri saman verit;
sendir hann þá menn þegar at spyrja at gisting-
arstöðum þeirra, ok kann enginn þat at segja,
þar sem þeir hafa gist, at þeir hafi fleiri verit
saman enn 5. Þá mælti Guðmundr: vera kann
at þá megi hlýða, ef þeir hafa eigi fleiri austan
riðit, ok munu vèr þá eigi senda eptir fleira liði
at þeim, ok gánga mál þessi sem auðnar.

*Guðmundr ríki ok Þorkell Geitisson stefna hvorr
öðrum til alþingis.*

11. Guðmundr hinn ríki sækir nú málit í
Norðlendingadóm, ok setr dóminn, ok býðr til
varnar. Þá mælti Þorkell Geitisson: þat vilda
ek, Guðmundr! at þú takir sættir ok sjálfðæmi
sakalaust. Guðmundr svarar: þat munda ek
þiggja, ef þú ættir eptir dugandi mann at bjóða,
en nú nenni ek eigi um vanmennu þá, er ek hefi
þó starfa fyrir haft. [Eptir þetta nefndi Þorkell¹

¹) þannig B; þetta mælti Þorkell ok nefndi, A. S.

sér votta, ok setti þeim¹ lýriti, ok fyrirbaud þeim at dæma. En Guðmundr kvað hann nú með kappi atganga at verja, ok segir hann skuli þar öngvum sínum málum framkoma. Þá mælti Þorkell: enn munum vèr þetta handsala fyrir manninn, ef þú vilt sjálfðæmi taka. Guðmundr kvaðst eigi sækja manninn í þeirra sveit, ef þeir vildu eyða þar² málum fyrir honum: ok skal at vísu maðrinn sekr verða. Þá gekk Þorkell uppá hólinn, ok brá upp öxi sinni; dynja þeir þá þegar fram á þíngit, ok hleypa upp dóminum, ok kom þetta á alla óvara. Guðmundr nefndi sér votta, ok stefndi Þorkeli um þíngsafglapan; en Þorkell stefndi Guðmundi um rángan málatilbúnað, ok stefndu báðir til alþíngis um sumarit, ok fjölmenntu mjök. Var þar Bjarni Broddhelgason, ok hafði hann mikinn flokk, ok vissu menn eigi, hvort hann mundi atsnúa um liðveizlu. Þorkell ok Þorsteinn voru fjölmennir, en þó var Guðmundr miklu fjölmennari. Þorkell átti búð upp við Fángabrekku; var nú leitat um sættir, ok var fast fyrir. Einn dag snemma gekk Þorsteinn Síðuhallsson til búðar Ófeigs Járngerðarsonar, ok talar við hann. Þorsteinn spyr: hvorsu segir þér hugr um sættir manna? Ófeigr segir sér þúngt um segja, ok þúngliga áhorfa. Þorsteinn mælti: ek vil þér kunnugt gjöra, [at þar sem eruð um hvorirtveggju³, at hér muni áðr vandræði afgjörast, ef eigi er sæzt á málit; þeir ætla at bjóða Guðmundi einvígi, ok vill hann heldr hafa bana, enn

¹) v. í B, S. ²) v. í B. ³) v. í B.

svívirðing [ofmikla, ok hætta á við Einar bróður hans¹; nú væri þat ráðligra, at menn leiti um sættir, ok eigi þar í Einar hlut þann, sem vèr egum allir; hefir þorkell þat mjök við orð, at biðja Jórunnar, dóttur Einars á þverá; nú vil ek at við hittum Einar. Ófeigr svarar: vel þikir mèr þeirra mála leitandi við Einar, en hin mála-leitan sýnist mèr óvitrlig. Síðan hitta þeir Einar, ok ganga nú [ok tala² allir saman. Ófeigr mælti: svá er, sem þú veizt, Einar bróðir³! at hær horfir til stórra vandræða með mönnum, ok eiga þeir menn í hlut, er vitmenni⁴ eru báðir, ok þó kappsfullir, en vèr erum beggja vinir, ok skyldir til at ganga vel á milli; þá vill þorkell Geitisson hafa þat mál uppi við þik, at biðja til handa sèr Jórunnar, dóttur⁵ þinnar. Einar kvað þessa vel leitat; en þó mun Guðmundr hær mestu um ráða, þá et við fíanum hann. Þeir kváðust ætla, at hann mundi⁶ vera rættir lögráðandi fyrir dóttur sinni, þó at eigi væri Guðmundr at fundinn: muntu á líta; at Guðmundr heldr þær⁷ lengst um lítt⁸ til metnaðar eða virðingar. Einar mælti: er þorkell ekki fèlitill? en dóttur minni hæfir mikit fè. Ófeigr svarar: hvörr er stórlýndari enn þorkell, þvíat hann geldr fè fyrir menn á þingum, eða hvers þeirra bú stendr með meira blóma? hvat er þá undir um penínginn, er hvorki verðr honum gjald af⁹ nè öðrum? ok sitr hann yfir virðingu allra Austfirðinga. Allvel er nú flutt¹⁰

¹) v. l. B. ²) á tal, B. ³) bóndi, S; v. l. B. ⁴) þannig B, S; vitminni, A. ⁵) Hær byrjar annað brot af C. ⁶) hær mestu umráða ok, b. v. B. ⁷) sèr, B. ⁸) b. v. C. ⁹) at, B, C, S. ¹⁰) Ófeigr, b. v. B, C; Ófeigr, segir Einar, b. v. S.

enda hefir Guðmundr góðs spáð Jórunni dóttur minni, ok ganga jafnan eptir spár hans, [ok má nú ok vel tala um þeirra mál, ef sýnist, ok vill Þorkell hingat ganga. Þorsteinn kvað þat eigi mundu atbila¹.

*Festar ok brúðkaup Þorkels Geitissonar ok mála-
lok þeirra Guðmundar ríka.*

12. Þorsteinn gekk þegar til búðar Þorkels, en hann heilsar honum vel, ok spurði, hvat hann árnar. . . Þorsteinn svarar: eigi veit ek nú at hvörju verða vill, en konu hefi ek beðit í morgun til handa þér. Þorkell mælti: mikit er um liðveizlu þína, er þú gjörir þat ekki siðr [enn ek býð þér um², en hvör er sú kona? Þorsteinn svarar: sú mæ'r heitir Jórunn, ok er dóttir Einars frá Þverá. Þorkell mælti: þá mey vilda ek ok helzt eiga á Íslandi. Þorsteinn mælti: þá er nú ráð at ganga til festarmálanna. Síðan finnst þeir Einar, ok tala um málit, ok urðu á allsáttir, ok ákveðin brúðkaups stefna; síðan fóru festar fram, skyldi brúðkaup vera at Þverá hálfum mánaði eptir þing. Síðan gekk Þorsteinn þar nær, sem Guðmundr hinn ríki var, ok þótti honum vel, at tal þeirra bæri saman, ok svá varð. Guðmundr mælti: gaungult verðr þér, Þorsteinn! um þingit, ok munu þér mikit afreka. Þorsteinn svarar: ekki siðr mun þér þat þikja³, ef þú veizt gjörla. Guðmundr spyrr: hvat er nú nýrra tíðenda? Þorsteinn svarar: smá eru tíðendi, sem ek

¹) v. í B. ²) er ek bið þik eigi, B. ³) þannig B, S;
v. í hin.

hefi at segja, en þó þat helzt, at þorkell Geitison festi sér konu. Guðmundr mælti: sú kona er vel gefin, er honum er, þvíat hann er hinn mesti hreystimaðr, þótt nú sé með okkr fátt, eða hvör er sú kona? Þorsteinn svarar: Jórunn, bróðurdóttir þín. Guðmundr mælti: eigi var Einari þat í hug áðan, er við skildum. Þorsteinn mælti: nú rétt gekk ek frá festarmálunum, ok var ek vottrinn ok Ófeigr Járngerðarson. Guðmundr svarar: satt muntu segja, ok þar mun hugrinn minn mest hafa fyrirborizt, en þessu mun mest hafa ráðit Ófeigr Járngerðarson. Síðan var um sættir leitat, ok gekk nú mest at Einar ok Ófeigr Járngerðarson. Þá mælti Guðmundr: nú er þat framkomit, Ófeigr! er ek spáða þér um vorit, at mín virðing mundi hallast af þínu tilstilli. Ófeigr svarar: eigi hefi ek hallat virðingu þinni at heldr, þóat ek hafi fengit þér mága betri ok fleiri enn áðr. Þorkell mælti: enn vil ek, Guðmundr! bjóða þér þau hin sömu boð, at þú gjörir sjálf um fyrir áverkann, en ek gjöri fyrir mála tilbúnað, er ek hefi haft við þik. Guðmundr sá nú, at sér gjörði eigi annat, ok tók þetta boð, ok gjörði svá báðum hugnaði vel, en þó eldi hér lengi af með þeim bræðrum, en Þorkell sat yfir allri sæmdinni. Ok einn dag á þínginu fundust þeir Guðmundr hinn ríki ok Bjarni Broddhelgason; þá mælti Bjarni: svá sýnist mér, Guðmundr! sem þú hafir þurft báðar hendr við Þorkel frænda minn, ok hafi þó ekki af veitt um, ok man ek enn þat, Guðmundr! er ek bað þik, at þú skyldir setta okkr Þorkel, ok [svar-

aðir ódrengiliga, er þú sagðir¹ hann ekki vera mundi meira, enn annarar handar mann gilds manns, ok kvað hann hafa hálfþinu² eina í hendi, en mik höggspjót gildt á háfu skapti; en ek em nú minni höfðingi enn þú; ok sýnist mér sem hann muni ekki þar lengi gengit hafa skaptamuninn³. Síðan fóru menn af þingi, ok var brúðkaup at þverá, ok gaf Þorkell upp Guðmundi mál þat, er hann hafði rángt tilbúið, er hann sókti í Norðlendingafjórðung þat, er hann átti í Austfirðinga dóm at sækja; síðan fór Þorkell heim með konu sína, ok þótti hann mjök vaxit hafa af þessari ferð. Jórunn var hinn mesti kvennskörúngr í ætt hennar; hún kom ok því til leiðar, sem enginn hefir⁴ áðr komit, at þeir sættust frændrinnir Geittissynir⁵ ok Bjarni Broddhelgason, ok hældu. Þá sætt vel ok drengiliga síðan. Þorkell bjó í Krossavík til elli, ok þótti ávalt hinn mesti garpr, þar sem hann kemr við sögur. Vöðubrandr fór austan, ok bjó á föðurleifð sinni, ok samdist mikit ok þótti góðr bóndi, ok þóttist aldri full-launat geta Þorkeli Geittissyni sína liðveizlu ok góðvilja, [ok lýkr þar þessum þætti af Vöðubrandi⁶.

Kvönfáng Þorsteins verkstjóra Guðmundar ríka.

13. Guðmundr hinn ríki átti Þorlaugu, dóttur Atla hins ramma; Hérdis hét móðir Þorlaugar, dóttir Þórðar frá Höfða. Þar óx sá maðr upp

¹) svaratir þú, B; svaratí engi drengiligar, enn þú, ok sagðir, B. ²) hálmðýnu, B; hálfþynnu, C. ³) þannig C; skiptamuninn, hin. ⁴) hafði, C, S. ⁵) Þorkell Geittisson, B. ⁶) v. í B.

með Guðmundi, er Þorsteinn hét, ok gjörðist verkstjóri; ekki var hann stórrar ættar, en mannaðr vel. Þá bjó Þórir Helgason, Valþjófssonar, Helgasonar hins magra, at Laugalandi¹ í Hörgárdal, hann var goðorðsmaðr, ok garpr mikill; Geir-laug hét kona hans, hún var skörúngr mikill ok vel mennt. Einar bjó þá at Þverá, spekingr mikill, ok vinr Þóris² Helgasonar; þeir veittust at öllum málum. Fátt var með þeim bræðrum, Einari ok Guðmundi, þvíat Guðmundr sat mjök yfir metorðum manna norðr þar. Þorkell hákr, son Þorgeirs lögsögumanns, bjó þá at Öxará í Ljósavatnsskarði; hann var einlyndr ok hetja mikil, hann hafði fátt hjóna, ok átti þá³ sökótt. Bruni hét maðr, er bjó í Gnúpufelli; Eylifr⁴ hét bróðir hans, ok var kallaðr skyti, mikill ok vaskr maðr; þeir höfðu goðorð, ok voru komnir frá Helga hinum magra. Þat er frásagt, at Þorsteinn kom at máli við Guðmund ok mælti: svá er mál með vexti, at ek hefi hær uppsezt at þær, ok tekit hær þrifnað, nú vilda ek leita mæ kvonfängs, ok hafa þartil yðart liðsinni. Guðmundr mælti: þú munt þetta áðr hugsat hafa, hvar niðr skal koma, en heimil munu þartil vor orð. Hann svarar: rétt getr þú, hugfest hefi ek þetta; kona heitir Guðrún, ok er frændkona bóndans á Bæsa⁵, ok er þar matselja fyrir búi, hennar vilda ek at þú beiddir mæ til handa; þín orð munu þar meira metin fá, enn mín mörg. Guðmundr svarar: ek kalla þat jafnligt ok vel leitat,

¹) Laugarlandi, B. ²) Þórtar, C hér. ³) þó, B, C. ⁴) Eylifr, B. ⁵) Bæisá, B *alstaðar*; Bægisá, C *alstaðar*.

en lítit er mér um at fara í sveit Þóris Helgasonar, ok at hann eigi meiri afla enn ek; en er hestaþing er á Oddeyrí í Hörgárdal, þá mun ek vekja til, en gjöra ekki at því ferðir mínar einvirðuliga. Síðan var hestaþingit, ok kom þar margt manna; þar kom ok Guðmundr, ok brá bónda á eintal þegar frá Bæsa, ok mælti: Þorsteinn heitir maðr, er upp hefir fæðst með oss, ok höfum vèr hann at góðu reynt; hann vil mæla til ráðahags við Guðrúnu frændkonu þína, viljum vèr flytja mál mannsins. Bóndi svarar: allvel er maðrinn tilfenginn at flytja hans mál, ok munum vèr mikils meta þín orð; síðan hitti hann konuna, ok spurði hversu henni væri umgefit, en hún bað hann gjöra sem hann vildi. Síðan er ákveðit um brúðlaups stefnu, ok skal vera at Bæsa. Þorsteinn mælti: nú er ætlat, at ek muni fara til brúðlaups míns, en ek vil biðja þik, Guðmundr! til ferðar með mér, þvíat mér er mestr sómi at þèr. Hann svarar: þetta em ek ófúss at veita þèr, ok fær þú ærna menn til þessa. Þorsteinn segir: meiri sæmd er at þèr einum, enn at mörgum öðrum, ok mun dælt við mik þikja, ef þú ert eigi í för. Guðmundr mælti: ek mun ok fara, en fyrir því þikir mér. [Nú var farit til brúðlaupsins. Guðmundr sat í öndvegi, en Þórir Helgason gagnvart honum, en konur sátu á palli, ljós brunnu björt, ok voru borð framsett; brúður sat á miðjan pall, ok Þorlaug á aðra hönd, en Geirlaug á aðra; kona fór með vatn fyrir pallinn, ok hafði dúk á öxl, ok fór fyrir

^{*)} ekki á B; v: í hin.

Geirlaugu, þvíat hún hafði verit með henni fyrri vetrinn. Geirlaug tók til orða: þú ferr með góðum vilja, en eigi með nógum álitum: færðu þorlaugu fyrr vatnit, svá á at vera; hún gjörði svá. Þorlaug drap við hendi öfugri, ok mælti: ofgjörð er beinan, Geirlaug! þvíat sú kona gjörir rætt, eigi býr þat í mínu skapi, at mér leiki á þessu öfund; er sýnt at¹ önnr sè konan göfugri í héraðinu, enn þú? sagði hún. Geirlaug mælti: ofgjörð² er beinninn, þorlaug! enn hefir þú metnað til at vera mest metin, hefir ek³ engan hlut til jafns við þik, nema gjaforð. Þorlaug svarar: vist held ek þik vel gefna, [nú er þat komit fyrir því, at ek veit eigi⁴ aðra framarr gipta enn mik. Geirlaug svarar: þá værir þú vel gefin, ef þat væri einmælt um, at bóndi þinn væri vel hugaðr eða snjallr. Þorlaug svarar: þetta er illa mælt, ok muntu fyrst mæla. Hún svarar: [satt er þat, fyrir því at⁵ fleiri mæla, en þorkell hákr hefir haft þat⁶ fyrst ok þórir bóndi minn, ok hvörr maðr mælir þat sá, er túngu hrærir. Þorlaug mælti: ber hingat vatnit, kona! ok hættum tali þessu; síðan hneig hún upp at þilinu ok mataðist ekki. Ok er menn voru at boðinu⁷ í fyrstu, þá hvíldu sèr hvorir konur ok karlar; ok um morguninn risu menn upp ok fóru til kyrkju; ok er at messum kom, sá Guðmundr at þorlaug var ekki í kvennaliðinu; hann spurði konu eina, hvörju þat sætti; hún kvað hana hafa tekit sótt. Guðmundr mælti: sit þær hér eptir, en einhvörr gangi með

¹) eigi, b. v. B. ²) þannig B; ógjörðr, A; sèzt ekki í C.
³) hér endar annað brot af C. ⁴) en eigi veit ek, B. ⁵) v. í B.
⁶) þannig B, S; þik, A. ⁷) boðum, B.

mèr; hann gekk at rúminu; ertu sjúk, Þorlaug? sagði hann; hún kvað, at ósýnt væri um heilsuna, en þó vilda ek í burt í dag ok leggjast eigi hær. Guðmundr mælti: þetta er mèr mikill skaði, en fúsari væri ek at kyrt væri á meðan boð þetta stæði. Hún svarar: engi hlutr má mèr í hald koma, ef ek em hær, ok hafi ek nokkut vel til þín gjört, þá lát þú þetta eptir mèr. Guðmundr mælti: mikils krefr þú nú, hvat sem þèr í brjósti býr, ok gekk í burt. Ok er tíðum var lokit ok dagverði, þá mælti Guðmundr: nú skal taka hesta vora, nú vil ek heim fara, þvíat Þorlaug er sjúk. Húskarlinn Þorsteinn mælti: gjörðu þat eigi, Guðmundr! at þú farir heim þegar. Hann segir: beiðtu nú eigi framarr, enn ek vil veita þèr, því þat mun eigi stoða. Síðan ríða þau á burt; ok er þau komu í skógana frá Laugalandi, þá veik Guðmundr hestinum aptr, ok mælti við þann mann, er fylgdi hesti Þorlaugar: ríttu nú fyrr, en ek mun fylgja Þorlaugu; ok svá var. Síðan mælti Guðmundr: við þik vil ek tala, ek sè þú ert ekki sjúk, seg mèr hvörju þat gegnir. Hún segir: ek mun svá gjöra, en sjaldan hefi ek þat mælt fyrir þèr, er þèr megir þat verr líka enn áðr, en nú eru þau efni í, er eigi má ek leyna þik; síðan sagði hún honum, hvat þær höfðu talat, ok fjandmæli manna við hann. Guðmundr mælti: nú þætti mèr ek betr ráðit hafa, at við hefðum hvorgi farit, ok væri þá óhættara við orðum manna, en af verðr at ráða nokkut úr hvörju vandræði, ok

¹⁾ Brúðguminn, B.

heim munu við fara, ok skaltu nú fyrst liggja viku, ok láta þér þá enn batna hægt, at jöfna skal ek við þik tala, en eigi þiki mér þat ráðit, hvort oss verður þetta at öngvu. Þaðan riðu þau ok komu heim, ok fór sem Guðmundr gjörði ráð fyrir. Síðan riðr Guðmundr norðr í Reykjadal á fund Einars Konálfssonar, fóstura síns ok ens bezta vinar; Einar var spekingr mikill. Síðan mælti Guðmundr: svá er mál með vexti, Einar! at ek vil segja þér fjandmæli þau, er menn hafa frammi við mik, þorkell hákr ok [þórir Helgason¹], vissa ek ok óvingan þeirra til mín. Einar mælti: illa er slíkt gjört við göfga menn, en ek vil biðja þik, at þú hafir þrótt við, ok verði því meiri hefndin, sem lengr er. Guðmundr svarar: ekki er þess at leita, hefna skal, hvort sem þat verður fyrr eða síðarr². Einar mælti: þá vil ek tilhlutast með þér; ek vil svá ráð setja, at þú tak sök hvörja, er þú fær, á hönd þíngmönnum þóris Helgasonar, ok mun þat fè brátt safnast. Guðmundr þakkar honum þessi ráð ok fleiri önnr, ok ferr síðan á burt. Liða nú eigi langar stundir, áðr Guðmundr hendir sakir á þíngmönnum þóris. Þórir³ hèt maðr, ok var kallaðr Akra-karl⁴, ok var þíngmaðr þóris Helgasonar, auðigr ok eigi vinsæll, ok slægr í kaupum við menn. Skip kom í Eyjafjörð, ok átti sá maðr, er Helgi⁵ hèt, ok var Arnsteinsson, farmaðr mikill, ok var

¹) þannig B; þeir Helgasynir, rángt lesið ár bandi í A. ²) Í viðráðu þessari byrjar apt. D, en segir hér frá öllu með öðrum orðum og frábrugðnum. ³) Þorgils, D alst.ðar. ⁴) Akraþórir, B viðrast. ⁵) Ingjaldr, D alst.ðar, en þess at geta, hvers son hann st.

ávalt með Guðmundi, er hann var út hær, mikils virðr. Guðmundr reið til skips ok mælti: þat er mitt erendi, Helgi! at bjóða þér heim hvört sinn, er þú ert hær á Íslandi. Hann svarar: þat mun ek þiggja, Guðmundr! ok kunna þér þökk fyrir; hann var með Guðmundi um vetrinn, ok fór með þeim vingjarnliga. Þeir Akraskeggi komu til skips ok hitta Helga, ok kvaðust vilja kaupa at honum. Helgi lét þat vel mega, ok tók upp varning, ok voru þar mæltir fyrir vararfeldir, ok skilit, hvorsu þykkröggaðir vera skyldu. Helgi bjó skip sitt; en er hann var albúinn, þá riðr hann á Möðruvöllu at hitta Guðmund; síðan mælti Helgi við Guðmund: nú er, [herra! at líta á² vistarlaunin, þó minni sè, enn þú værir verðr; þat var skikkja, ok peldregin yfir skinnin ok [gullband á týglinum³, ok var hin mesta gersemi. Guðmundr mælti: haf þökk fyrir! ok hefir ek eigi betra grip þegit, ok skildust þeir góðir vinir. Síðan fór Helgi til skips, ok hældu þeir mjök til flýtis, ok var mjök borit á skip. Þórir hafði eigi ofan komit. Ok einn dag sjá þeir at maðr gekk af landi ofan til skips, þat var þórir Akraskeggi; hann hitti Helga, ok bað hann taka við gjaldinu, en Helgi kastaði inni tjaldit, því honum var annt, ok leysti eigi til, ok kvað hann síð komit hafa. Þórir kvaðst fleira eiga at sýsla, enn sjá uppá kaupmenn, ok fór í burt. Þeir drógu upp segl, ok fóru út til Hríseyjar, þá tók af vindinn; þeir

¹) upa vorit, b. v. B. ²) hær á at líta, B. ³) gullbönd á týglum, B.

lögðu¹ þá seglit; þá leysti Helgi baggana ok fann þar í feld, ok voru margar raufar á feldinum; þá mælti Helgi: þetta eru mikil svik, ok skal honum at illu verða. Hann reri þaðan til lands, ok fékk sér hest ok reið á Möðruvöllu, ok kom þar snemma; hann heimti Guðmund á tal við sik; hann fagnaði honum vel: eður hvat er tíðenda? Hann læzt engin tíðendi hafa, en orðit hefir í prettr nokkr við oss. Guðmundr mælti: hvat er í því? Helgi segir, hvorsu farit hafði með þeim þóri Akraskegg²: en ek vil at þú takir við málinu, þvíat ek vil sigla. Guðmundr mælti: opt hefir þú mér hallkvæmr verit, en eigi mun nú smærstu ráða, ok má mér þetta kotha at miklu haldi. Heimti Guðmundr til sín 2 menn, ok tók sök á hönd Akraþóri, en Guðmundr gaf Helga góðar gjafir ok skildust at því, ok fór Helgi utan ok byrjaði vel.

Guðmundr sættist við Einar bróður sinn, ok stefnir Akraþóri.

14. En litlu síðarr lét Guðmundr taka hest sinn, ok reið ofan til þverár, en menn voru ekki upprisnir, nema sauðamaðr; hann kvaddi Guðmund, ok spurði, hví hann riði einnsaman; hann lét ýmsa vega at gegna: eða hvort er Einar bróðir minn heima? Sauðamaðr svarar, at hann sè heima; hann gekk inn ok mælti: maðr er úti ok vill hitta þik. [Einar mælti: hvörr er hann? Hinn mælti: Guðmundr bróðir þinn³. Einar mælti: hvat er með honum? Hann er einnsaman, segir hann. Einar mælti: þat er honum eigi opt

¹) lægðu, B. ²) Akrakalli, B. ³) tekð úr B; v. l. A.

tiðt, at riða sveinalausum, ok skil ek eigi þetta. Hann gekk út ok heilsaði Guðmundi. Hann tók því vel, ok mælti: setjumst við niðr, bróðir! ok tölumst við; en svá er mál með vexti, at fátt hefir verit með okkr um frændsemi, ok vilda ek því leita meira minnar sæmdar, enn at gæta frændsemi minnar við þik; hefir þú trautt afla við mér, en þú ert maðr vítrari, en ef við værum báðir at einu ok samhuga, þá ætla ek at fátt skyldi viðhaldast; nú vilda ek at betr væri enn fyrr, þvíat þú hefir þat gnægara, er mest þarf við, skal ek í millum leggja vingunar þinnar; síðan tók hann upp skikkju góða ok gaf honum. Einar svarar: þetta er góðr gripr, ok ferr þetta nú annann veg, enn líkligt væri, ok kalla ek mínu kaupi vel keypt, ok allgóðr er meðalaukinn. Tókust þeir nú í hendr at guðs vitni, at veitast at öllum málum, [því þat er makligast, ok svá gjörðu þeir¹. Síðan reið Guðmundr í burt, en Einar skipaði sauðamanni sínum at hann skyldi snemma upprisa hvern dag, ok fylgja sólu, meðan hærst væri sumars, ok þegar er úthallaði á kveldum, skyldi hann halda til stjörnu, ok vera úti með solsetrum: ok skynja alla hluti þá, er þær bera fyrir augu ok eyru, ok segja sér öll nýnæmi² stór ok smá. Einar var árvakr ok ósvefnugr; gekk hann út opt um nætr, ok sá himintúngl ok hugði at vandliga, ok kunni [þará gott³ skyn. Þat var einn morgun, at sauðamaðr hafði útgengit; hann litaðist um, þá sá hann reið 20 manns ofan með Eyjafjarðará hvatliga; hann gekk inn til rúms Ein-

¹) v. i B. ²) nýmæli, B. ³) þannig B; þá alls góðs, A.

ars, ok sagði honum, hvat hann hafði sæt; hann stóð upp þegar ok gekk út, hugði at reið manna ok starði á um hrið. Einar var skygn ok heyrðr vel, ok glöggþekkin; en er sólin rann upp ok skein um héraðit, þá mælti Einar: með skjöldu riða þessir menn, mun þat annathvort, at þeir eru utanhéraðs menn, er virðing er at, ok munu þeir hafa farit at sækja heim Guðmund bróður minn, þó vèr höfum þat eigi spurt, eðr Guðmundr mun þar riða sjálfr, ok þikir mér þat miklu líkara, en eigi mun örvaent hvört hann stefnir, eða hvört erendit mun vera, en skamt mun til, at vèr munum þess vísir verða. Einar bað at húskarlar skyldu gefa geymdir at, er hann riði aptr, ok látið hesta vora vera nærri túni, Einar gekk inn aptr til rekkju sinnar, ok lagðist niðr. En um daginn um nónskeið riðu, þeir Guðmundr aptr. Einar reið á móti bróður sínum, ok kvöddust þeir vel; þá mælti Einar: hvört hafi þèr farit, eða hvat er at erendum? Guðmundr svarar: ek reið nú til Hörgárdals, ok stefnda ek mann-níðingnum Akraþóri fyrir burttöku fjár Helga Arnsteinssonar, ok hefir hann¹ á hverjum manni² vèlar lengi haft, hefir hann samandregit of fjár; ok segir honum inniliga frá kaupinu, ok hvar þá var komit, er Helgi fór burt: vil ek nú, bróðir! hafa liðsinni þitt til þeirra mála, svá sem við höfum áðr mælt. Einar svarar fá, ok reið Einar aptr at annari stundu, ok voru³ kveðjur með þeim at skilnaði. Þegar eptir stefnu þessa, reið Akraþórir á fund þóris Helgasonar,

¹) sök, b. v. B, S. ²) ok, b. v. B, S. ³) góðar, b. v. B, S.

ok sagði honum, hvat tíðt var, ok báð hann liðs, þvíat ek er í þíngreið með þér. Þórir svarar: leiðt er at fást í með þér, en veita mun ek þér, ok setti þá átölur við hann um þæfni sína ok ránglæti. Þórir mælti: ek mun gefa þér vin-gjafir, ef at þú leggir hlut þinn við þetta. Litlu síðarr reið þórir Helgason til þverár á fund Ein-ars, ok mælti: nú er ek hær kominn at sækja lið þitt, Einar! sem við höfum mælt. Hann svarar: svá má vera, stiltir erum við nokkut, en hitta má ek Guðmund ok leita um sættir, ok mun ek fara til þíngs, áðr enn alls er fótum undan mér skotit, en grunr er mér á, at hann vill ekki annat, enn framfari sektir. Síðan reið hann á fund Guð-mundar, ok kvöddust þeir vel; síðan mælti Einar: þórir Helgason býðr gjörð sína á þessu máli, ok veit ek, bróðir! at þar mun þikja margt til þess fundit, fyrst fastmæli okkar ok frændsemi. Guð-mundr svarar: eigi ann ek þess þóri, at fara sektalausum af þessu máli, ok ann ek ekki öðr-um manni hær um at mæla¹, enn mér. Einar svar-ar: þá mun ok² velta til vandans, at þú munt öngvan meta, nema þik einn, í þessu máli, ok kann vera at skamt taki frá borði. Guðmundr mælti: engin vorkunn þiki mér þat þér, at þú leggir hlut þinn við mál okkar þóris, er hann ok ekki bundinn í vináttu við þik, en hann flest-um mönnum óþekkr, ok engin héraðsbót at hon-um. Þá skildust þeir at svá búnu. En er menn komu á Vöðluþing, var Guðmundr allfjöldmennr; þórir Helgason var ok fjöldmennr, en Einar var

¹) dæma, B. ²) enn, B, S.

eigi til þings kominn, ok var leitat um sættir; en Guðmundr kvað eigi þat þurfa at leita um sættir, ok vil ek eigi annat, enn þórir sè gjörr sekr. Þórir Akraskeggr svarar: viltu at þið þórir Helgason, gjörð um málit? Guðmundr svarar: ekki ætla ek at, við verðum samdóma um málin, en mēr virðist þú makligr at láta þitt fyrir þung svik við oss. Akraþórir hitti nafna sinn, ok spurði, hvort þar mundi staðar nema, at hann mundi eigi á líta með sèr: er hær til lítils at slægiast [ok sjá, er þú ert; ávalt fær einn veg, at þú lætr¹ þinn hlut fyrir Guðmundi. Þórir svarar: mikill ríkismunr er með okkr Guðmundi, þó² má hann mēr margt illt þola³. Akraskeggr kvað þá mjök undir fótum troðna: ok væri betra, at menn tali þat við Guðmund varliga, enn láta sæmd sina. Ok er at dómum kom, vildi þórir Helgason eigi afláta at verja málit, ok kom málit í dóm; þá gekk at þórir Akraskeggr, ok bauð sættir at nýu, ok kvað sæzt á slík mál. Guðmundr kvaðst engin gjöld vilja: [en eigi muntu mjök aptr halda ójafnaðinum, þórir! sagði hann⁴, má enn eigi svá vera, at þú þættir⁵ hlutlauss hjá. Þórir Akraskeggr varð sekr, ok þótti mönnum fast fylgt málinu; grunuðu margir at annat mundi meir búa undir fjandskapnum, enn þá var bert gjört. Þeir sjá nú hvar komit var, ok fóru norðr í Húsavík um þingit með mikit lausafè, en lönd stóðu eptir, ok óhóf kvikfjár á skuldastöðum⁶.

¹) er þú lætr ávalt, B. ²) ok, B. ³) b. v. S; v. i hin.
⁴) ok hefir þú, þórir! eigi mjök til þessa aptr haldit ójafnaðinum, B. ⁵) sèrt, B. ⁶) leigustöðum, B.

Þórir fór utan, ok er hann úr sögunni¹. Guðmundr frétti þat, ok vissi at æfarfè mikit var eptir. Fèránsdóm átti Þórir Helgason at nefna eptir þíngmann sinn, en Guðmundr átti at sækja, ok svá gjörði hann, ok var þeim tilboðit, er heimta áttu at Akraþóri, ok var þángat boðit öllu fè, sem fèránsdómr átti at vera. Guðmundr var fjölmennr, ok var enginn mannaflí á mót. Guðmundr háði fèránsdóm eptir Akraþóri, en síðan lét hann safna kvikfè þóris öllu, ok fèkk til menn at reka í burt; en er fèt var rekit með túngarðinum, þá hlupu geldíngarnir innfyrir garðinn í tún. Sauðamaðr Guðmundar setti eptir ok elti sauðina eptir túninu, ok út at garðinum; þar stóð sauðahús; sauðamaðr hljóp fyrir dyrnar; þá sá hann, at nær 30 hafra voru þar inni í húsinu. Þá mælti sauðamaðr: mörgu ræðr þú nú fènu, Guðmundr! Hann svarar: fèringir² verða þeir nú þíngmenn þóris. Sauðamaðr svarar: svá væri, ef þú hefðir gjørsamliga allt fèt. Guðmundr mælti: hvat skortir? Eigi mikit, en sèt hefir verit eptir minna, ok segir honum til hafranna. Guðmundr mælti: verða má þèr þetta at gæfu, ok munda ek svá helzt kjósa, at Þórir gjörði skóggánga sök á hönd sèr. Guðmundr reið á fund þóris, [ok kveðst eigi vilja stelast at honum. Guðmundr leit til³ ok mælti: hús stendr þar útvið garðinn, [ok mun maðrinn satt sagt hafa⁴, ok rýkr þaraf upp, ok mun þar fè imi; ok nú hlupu þar út 30 hafrar, ok

¹) hannsettr stelarinn, b. v. A, S, með rúnastöfum. ²) þann-
ig B; fedrjúgir, A. ³) v. í B. ⁴) v. í B.

voru allir nýmarkaðir, ok fært til marks Þóris Helgasonar. [Síðan reið Guðmundr aptr til fóðr Þóris, ok spyrr¹, hvörju gegndi, er þar var fè inni markat. Þóris svarar: Akraþórir gaf mèr hafrá þessa á vori til liðs sèr, þegar þú hafðir stefnt honum, en nú var með markit fyrir fè-ránsdóma, ok á ek hafrana. Guðmundr svarar: mundi sú gjöf nokkut löglic, meðan sakir voru hafðar á hendr honum? Þú vissir at fèt var allt dæmt. Síðan nefndi Guðmundr sèr votta, ok stefndi Þóri Helgasyni um fè þat, er hann hafði markat ok villt á heimildir, er Akraþórir hafði átt, síðan er sök var hafin á hendr honum, ok telr hann eiga verða sekan fjörbaugsmann², ok stefndi til alþingis. Þórir svarar: eigi kantu nú hófi þínu um ágánginn! Guðmundr kvað þetta upphafit mega heita: ok er seint mann at reyna, [ek þeinkti þú mundir hlutvandr maðr vera³! Þórir svarar: geistr ferr þú nú! Fè þetta var stórliga mikit, er Guðmundr fèkk, ok tók Einar Konálfsson við.

Samtal Einars ok Guðmundar Eyólfssonar.

15. Guðmundr [var nú heima⁴; ok er þetta spyrr Einar Eyólfsson, þá mælti hann: svá mæli ek um, at tröll hafi þá skikkju, hefir hann⁵ komit á vitsmumi við mik, ok hefir þat ekki fyrr orðit. Síðan reið Þórir Helgason til þverár, ok sagði Einari, hvar þá var komit málum þeirra Guðmundar, ok bað hann ásjár, ok taldi til fornrar vináttu. Einar svarar: þat ætla ek, at Guðmundr

¹) Guðmundr spyrr Þóri, B. ²) fjörðungsman, S. ³) v. i B. ⁴) ferr nú heim, B. ⁵) Guðmundr, B.

hyggi at reka þat fjandskapar við þik, er honum er sagt frá orðum þínum, meira enn honum gáangi siðvandi¹ til við héraðsbygð, þó Akraþórir næði eigi at sitja hjá mönnum í bygð fyrir honum, hefir þú margt sattu í þínu máli; vera kann Guðmundi þiki ek ekki torsóktligr² eptir, ef hann kvistar af mér slíka vinina, sem þú ert, eða aðra þvílíka; ætla ek þat sannast, at ek skal aldri bregða okkar vináttu, meðan þú vilt halda. Síðan reið þórir heim; en Einar fór á fund Guðmundar, ok hafði skikkjuna með sér, ok mælti: ek vil bjóðast til þess, frændi! at sætta ykk þóri, ok mik til ummæla í milli ykkar, ok minnu menn þat mæla, at þínu máli sé framarr komit, þóat á þetta sé sæzt³. Guðmundr svarar: ek mun nú ok hafa liðveizlu⁴ til mála okkra þóris, svá sem þú hefir áðr heitit mér at guðs vitni; væri þat þó hin mesta óhæfa, at verða mér ekki at liði ok fulltingi, þótt frændsemi ein væri til at telja, en nú er þat ógjöranda, með því þú hefir því áðr til guðs skotit, ok þegit af mér dýrgripi. Einar svarar: ærnir eru skyldugleikar í milli okkar, eigi varðveitir þú þá betr enn svá; þikist þú nú hafa komist⁵ á spektar mun við mik, en ek kalla þat vèlar, ok læt ek at brugðit sé öllu ummælli okkru, þvíat þú hefir mik at viðsjármanni um mál þessi, en til einskis trúnaðar, skilr ok ekki svá mikit vizku okkar, at eigi sjái ek þau ráð, er þú gjörir; tak nú við

¹) þannig B; siðvani, A, S. ²) torsóktir, B. ³) hér vantar eptir í D 1 blaðs., og er á hana yfirskrifað ágríp innihaldsins með nýrri hendil, að byrjun þess 18 káp. ⁴) þína, b. v. B, S. ⁵) komit, B.

skikkju þinni, er þér hafa lengi áðr augu til-
staðit! ok kastaði Einar skikkjunni til hans. Guð-
mundr mælti: eigi mun ek við henni taka, selt
hefi ek hana ok fullu verði, haf þú nú alltsaman,
skikkjuna ok andvirðit! ok get ek at svá brúist
þú um, at þér verði at bæði heimska ok klækis-
skapr; nú mun ek eigi kaupa at þér vandraun
nè frelsi¹, ok ertu makligr at sitja í nokkru
vandkvæði. Einar mælti: er nú jafnmjúkliga
mælt, ok þá, er þú komst á fund minn með
skikkjuna? ok væri þat víst góðr gripr, ef eigi
hefði vèlar undir búit. Guðmundr mælti: kasta
þú niðr skikkjunni, ef þú vilt! fyrr skal hún
fúna, enn neinn taki hana upp. Einar reið heim
með skikkjuna, ok skildu þeir bræðr at því.

Frá þeim bræðrum, ok því, er þórir býðr

Guðmundi til hólmgængu.

16. Þat er sagt frá þeim bræðrum, þá er
þeir voru úngir, at Guðmundr átti sèr fóstura
sköllóttan, ok unni hann honum mikit; ok einn
dag svaf hann úti í sólskini, ok settist mý margt
á skalla honum, en Guðmundr rakaði á burt
með hendi sinni, ok þótti honum sem fóstura sín-
um mundi mein at verða. Einar mælti: högg
þú til öxi þinni, vinr! í skalla karlsins. Hann
gjörði svá; skallinn blæddi, en mýit hófst upp,
en karlinn vaknaði, ok mælti: erviðt er nú,
Guðmundr! er þú vinnr á mæ. Hann svarar:
nú finn ek í fyrsta sinn, at ráðin Efnars eru eigi
af heilu við mik; má vera at því komi opt, at
heldr eldist² hær langr óþokki af. Einar [fann

¹) ófrelsi, B. ²) þeim, ofaukið í A.

nú þóri, ok segir honum frá viðskiptum þeirra Guðmundar¹, kveðst nú vandt viðkominn fyrir frændsemis sakir ok svá fyrir gjörða sakir. Síðan riðu menn til þings allfjöldmennir; var nú um sættir leitat. Þórir kvaðst ætla, at hann mundi seint betr framleggja fyrir þetta mál; en Guðmundr [lèt ðær ok ekki betr falla; en sakir hans var Guðmundr miklu fjölmennari². Ok eitt sinn spurði Einar þóri á þingi, hvörja meðferð hann ætlaði at hafa: eða því ætlar þú at Guðmundr þingi svá fast um þetta? ok kann vera, at honum þiki þær framarliga talat hafa³. Þórir mælti: eigi hefi ek varorðr verit við Guðmund, sem margir aðrir, en auðsætt er nú, at hann ætlar at vèr munum engin faung í móti hafa. Einar mælti: hvat berstu fyrir? Þórir mælti: þat er ætlun mín, þá er vèr komum til lögborgis, at bjóða honum hólmgöngu, ok mætti þá mykjast ofsi hans. Einar svarar: þat er erendi gott, en eigi lítilmannligt. Þat var venja þeirra bræðra Guðmundar ok Einars, er þeir voru á alþingi, at þeir gengu til tíða báðir saman, ok sátu sunnan undir kyrkju, en flokkur Einars stóð vestr frá þeim, en Guðmundar flokkur austr, var svá, hvort eð var í millum þeirra margt eðr fátt. Þórir Helgason sat nærst Einari, en nærst Guðmundi sat Vigfús Vigaglúmsson, ok voru nokkrir félagar hans á þingi. Margir menn leituðu um sættir með þeim Guðmundi ok þóri, ok gjörði þat ekki, því Guðmundr vildi ekki annat, enn

¹) b. v. B. ²) lezt eigi mundi heldr tilhalla, B. ³) átr, b. v. B.

sjálfðæmi sitt, en þórir vildi ekki fè bjóða. Einn dag at lögbergi, þá er menn höfðu lokit þat lögskilum at mæla, þá spurði þórir Helgason, hvort Guðmundr væri at lögbergi. Hann kvaðst þat vera. Þá mælti þórir: vinir vorir margir ok göfugir menn hafa lagt ámæli við mik um málaferli okkar, ok veita mér ámæli fyrir þat, at ek vil eigi fè bjóða fyrir sakir þær, er þú hefr á hendr mér, skal nú eigi svá lengr framfara; skal nú bjóða þér þess betr, sem ek hefi lengr frestat, ok vil ek bjóða þér handsöl mín, ok gjörð Einars bróður þíns. Guðmundr svarar: öngvum manni anna ek at gjöra um þessi mál, nema sjálfum mér, ætla ek nú at þú skulir vita, at þér Hörgdælir hafið lengi haft tvímæli á, hvörr okkar væri rikari. Þórir mælti hátt: eigi mun ek enn láta þrjóta boðin við þik, Guðmundr! Þvíat ek veit at þér þikir annat miklu stórmannliga við mik, enn um haframerkingina þóris Akrakarls, þvíat ek veit at þú kennir mér þat, er margir mæla, ok [eru eigi minna afvaldir, at ek hafi mælt rángliga við þik¹; vil ek þat nú reyna [at þat eru eigi sannmæli², því ek vil skora á þik til hólmgangu, at þú komir á 3 náttu fresti í hólmi þenna, er liggr í Öxará, ok menn hafa áðr vanir verit á hólmi at gánga, ok berjumst þar, svá sem forn lög liggja til; ætla ek, áðr enn þeim fundi ljúki, at færast skal af tvímælit, hvort sannara er, at þú sèrt maðr snjallr ok vel hugaðr, eðr sè hinn veg, sem vèr höfum

¹) er ek eigi minna afvaldr, enn aðrir, B. ²) hvort þetta eru sannmæli eða eigi, B.

áðr orðum tilkomit, ok allmargir hafa sagt fyrir oss, at þú sèrt eigi snjallr. Þá er mikit óþ gjört at orðum hans; en menn skildu óhappalaust þar um sinn at lögbergi.

Ráð Vigfúsar Vigaglúmssonar, ok vitrleiks

Einars Eyólfssonar.

17. Þeir bræðr Guðmundr ok Einar gengu þat kvöld til aptansaungs, sem þeir voru vanir, ok var Guðmundr allkátr; en eptir um nóttina, þá er heldr tók at morgna, vaknar Vigfús Vigaglúmsson, ok mælti til Guðmundar: litt sefr þú í nótt, hygg þú eigi gott til hölmgaungunnar við þóri? eðr hvern vög ætlar þú at fara með málum þínum? Guðmundr svarar: smátt bregðr slíkt svefni mínum, en ráðit hefi ek skjótan úrskurð um þetta mál okkar þóris, þvíat hann bauð mér þat, er ek áta honum at bjóða; ætla ek at hamfngja ok málæfni míni skipta með okkr hölmgaungunni; ætla ek mál vera, at færa af hendi illmælit. Vigfús mælti: nú mun ek því viðbregða, at ek hefi eigi fyrr náð við þik at tala, Guðmundr! at ek mun vera maðr miklu vitrari enn þú, fyrir því at ek sé at þú ert verr enn dáðlauss, en ek kann þér gott ráð hér til, þat er virðing þín má vaxa við, en þú munt verða í öngri mannhættu, muntu eigi þurfa minna til at kosta, en af málum hafa þat er þú vilt. Guðmundr leit við honum ok mælti: nú er enn komin gautun þín, eðr hvat þikist þú kunna at sjá þat í þessu máli, er ek sé eigi? Vigfús svarar: ek mun ganga til lögbergis í dag; síðan

mun ek skora til hólmgængu¹ Einar bróður þinn, at hann berist nú við mik í dag, skal ek veita formæli þar at miklu frekligara, enn við þik var mælt, ef Einar vill eigi berjast við mik; skortir þar eigi nógar sakir til minnar handar við hann, er þess er óhefnt, at Einar rak oss föður minn af þverár landi af allri mannvirðingu, ok hörfir Einari öngvum mun betr hólmgængu við mik, enn þér við þóri; nú látum hann fyrst hafa hnikunar² rúmit, ef svá er, at hann þorir eigi³ á hólmi at ganga, en ef hann berst við mik, þá mun ek drepa hann, en höfðingjarnir munu leita annars ráðs, enn þið bræðr seuð höggvir niðr á þingi báðir. Guðmundr mælti: slíka menn getr varla til vitrleiks, sem þú ert, þótt menn eigi góða marga kosti. Vigfús mælti: láttu nú eigi finna á þér feginleikinn, þvíat ef Einar finnr af vizku sinni, at skiptir skapi þínu, þá mun hann hitta bragð til af viti sínu, at þetta ráð komi eigi upp. Ok um daginn, þá er þeir gengu til tíða, sátu þeir þá enn í rúmunum sínum. Guðmundr var hljóðr, ok mælti ekki orð, ok hafði höfuðit í feldi sínum. En þar varð litill atburðr: barn eitt hvarflaði þar á hellunum fyrir Guðmundi ok fretaði, en sumir menn hlóu at. En er Einar ok þorir komu til búðar, þá mælti Einar við þóri: hvörn veg leizt þér nú á Guðmund bróður minn við kyrkjuna? Hann mælti: svá sem ek vilda, ok þótti mér hann eigi hefja höfuðit sitt, ok mun hann vera því hryggri, er meirr dregr at óvirðing hans, þeirri er hann

¹) við, b. v. B. ²) hvikunar, B. ³) v. i B.

á fyrir höndum. Einar mælti: eigi sýndist mér þat svá í gær at aptansaung, þá þótti mér hann allglaðligr¹: sástu eigi at feldarröggvarnar hræðust, er hann hló? nú munu þeir hitt hafa ráð nokkut, er oss mun illu gegna, ef fram kemr, ok skal eigi þess bíða; ok skal nú þegar ganga á fund Guðmundar, ok lúka málum þar, sem framast má koma. Síðan gengu þeir Einar til búðar Guðmundar, ok mælti Einar: þat er erendi mitt hingat, at makligt er, at ek vil sætta ykkar þóri, ok hefi ek komit honum til þess, at hann vill bjóða þér sjálfðæmi, svá sem þú hefir áðr beiðt um mál ykkar öll. Þá laut Vigfús at Guðmundi ok mælti: þú hefir eigi gætt at hera af þér feginleikinn, ok hefir Einar nú fundit af spekt sinni gleði þína, en þó er nú einsætt at þiggja þenna kost, er svá er vel boðit. Margir tóku undir, ok fluttu þetta með Einari. Síðan lét Guðmundr koma til sín höfðingja ok vini sína þá, er honum höfðu áðr liði heitit, ok varð til þess fundar allfjölmennt. Síðan handsalaði þórir Guðmundi sjálfðæmi. Þá mælti Guðmundr: ek gjöri á hönd þóri hundrað silfrs, ok veit ek at þat eru stinn manngjöld, ok kveð ek þess vert; þú skalt ok sekr, ok vera utan 3 vetr svá sem fjörbaugsmaðr, en fyrir hvörm vetr, ef þú ert hér á landi, skaltu gjalda hundrað silfrs. Svá kom þar orðrómr, at Guðmundr hefir haft mestan sæmdarhlut af málum þessum.

¹) láta allglaðliga, en var þó hryggir raunar, en nú sýndist hann hljótr, en, B.

Frá utanferð Þóris Helgasonar, ok frá Þorbirni Rindli.

18. Þat sumar fór Þórir Helgason utan [í Skagafirði¹, en bú hans stóð eptir á Laugalandi; hann var vetr þann í Orkneyjum; en eptir um vorit kom hann út aptr til Íslands [í Eyjafirði², er 3 vikr voru af sumri, ok reið þá heim til Laugalands, ok tók sér hjú, ok reið eptir um sumarit til alþingis, ok svá var hann á Vöðluþingi, ok höldu þeir Einar flokkum sínum saman; hann var heima um sumarit at búsyslu sinni, ok fór utan um haustit, ok þá til Noregs lítlu fyrir vetinnætr, ok var þó í Orkneyjum þann vetr; en eptir um sumarit fór hann til Íslands, ok fór hann alla sönnu leið, sem hit fyrta sumar. Þórir fór utan um haustit, ok var í Noregi þann vetr, ok fékk sér húsaviðu, ok stýrði skipi sínu aptr til Íslands ok kom í Eyjafirð, fór þá heim til bús síns á Laugaland, ok bjó þar til elli, ok þótti skörúngur mikill. Ok á þessum tímum sama tíma, sem nú var frásagt, höfðu margir höfðingjar kõi heitit Guðmund; ok þegar at þinglausnum dró, gekk hann í búðir, ok þakkar mönnum lið; hann gekk í búð Svínfellinga, ok er Guðmundr snýr utar at dyrunum, þá sá hann at maðr gekk í búðina, ok bar inn bagga ok söðulreiði; Guðmundr leit við honum, ok snýr við Vigfúsi ok mælti: hefir þú nokkut þann sèt, at sjör se nokkrs verðr, enn þessi maðr? Vigfús svarar: eigi veit ek þat þegar. Guðmundr mælti: eigi hefi ek sèt þann mann, at betr er fallinn

¹) v. i. B. ²) v. i. B.

til flugumanns; hann veik at honum, ok mælti: hvat heitir þú? Ek heiti Þorbjörn¹, segir hann, ok kallaðr Rindill, austfirðskr² at ætt. Guðmundr mælti: viltu kaupa við mik nokkru? Hann svarar: hvörr ertu? Ek heiti Guðmundr, ok er Eyólfsson. Vel veit ek nú, kvað hann; ek heyri sagt, at flestir fráfælist [af þér³, en fátt hefi ek til kaupá; ek em fêlitill. Guðmundr svarar: meirr kemr mér fleira enn fê; máttu nú koma [á leið vora⁴, ok leita þá til margra vista, en ráð þik hvörgi, en ek mun þá tilkoma⁵. Þetta var nú ráðit, ok riðu menn af þínginu, ok komu þeir á Eyfirðinga leið; þar kom Rindill, ok varð allhjaldrjúgr við marga menn. Þá mælti Guðmundr: hvörr er sá maðr, er nefn hefir í eyra hvörjum manni, ok falar til misera⁶ vistar, en ræðr enga? Hann svarar: ek heiti Þorbjörn, eðr viltu taka við mér; Guðmundr? Hann kvaðst þat gjöra, ef hann vildi: þvíat við þarfum marga vega manna; síðan fór hann þángat, ok var þar um hríð. Ok einn dag mælti Guðmundr: munu nú eigi ráð, at þú takir til sýslu? Hann lét þat vel fallit; ok var honum fenginn hjár, ok sló hann. Guðmundr mælti: ekki muntu þessu verki vanr vera; eða þiki þér nokkut hægra, at riða með til laugar um daga? Hann kvað þat enn hægra. Svá fór enn fram, at eitt sinn mælti Guðmundr: nú er á þá leið, at nokkut er á höndum; ek vilda hafa nokkut fyrir mitt, ok er eigi örvænna, at ek gjöri þik tignum mönnum kunn-

¹) Þorsteinn, *D. alstaðar*. ²) sunnlenakr, *D.* ³) þik eigi, *B.* ⁴) þannig *B.*; þángat í sumar, *A, S.* ⁵) þannig *B.*; koma, *A.*; koma, segir hann, *S.* ⁶) ýmsra, *B.*

ugan, ok mun þat annathvort, at þér mun verða af því gæfa eða gæfu þrot. Þorbjörn mælti: þessu muntu [fyrir trúnaði þínum¹ atráða, en hugat mun mér at gæta lífs míns, ok treysta vil ek því, at ek mun þér trúr; en ef hættu er í sendiförum, ok villr þú þat fyrir mik leggja, þá mun ek um njósna, en áræði er ek ekki trúr, þó má vera at oss komi [í hald. Guðmundr svarar²: ek mun nú leggja fyrir þik stórræði, er ek berumst fyrir; maðr er nefndr Þorkell ok er kallaðr hákr, ok býr norðr í Ljósavatnsskarði; hann vil ek hafa at dauðamanni; þángat vil ek þik senda, at njósna fyrir mér, þvíat ek mun brátt eptir sækja. Þorbjörn svarar: því mun ek heita þér, at ek mun þér trúr at njósna slíkt, er þú vilt, en eigi rétti ek hendr mínar at vinna á þorkeli. Guðmundr mælti³: ek mun setja til ráðit: þú skalt hverfa hëðan á burt, en ek mun fá þér í hendr hesta 2 magra ok baksára, ok þarmeð [klyfjar á ok östar í⁴ veskjum⁵; þú skalt fara Hellugnúpskarð ok ofan Bárðardal; er nú á hallæri, en hvalreiðar ár er mikit norðr um Tjörnnes, en þú ert öngvum mönnum jafnlíkr, sem þeim, er komit hafa austan úr Hálfðánartúngu, ok skaltu látast þaðan vera; stiltu svá til, at þú komir til þorkels í vondu veðri, ok lát vesalliga, ok gakk eigi á burt; taktu steina úr læk, ok lát vera jafnmarga, sem menn eru fyrir, ok [hafi þér⁶

¹) v. í B. ²) at haldi, segir Guðmundr, B. S. ³) svá skal vera, njósna skaltu einasta, en, b. v. B. ⁴) kláfa, B. ⁵) ok vorakinn, S; v. í B. ⁶) hefi ek þat, B.

til marks; ek ætla mér þangat. Síðan fór Rindill, ok kom til Öxarár í drápveðri miklu. Þorkell var úti, ok mælti: hvörr er sá herra-maðrinn, eðr því komstu hér, eðr hvört skaltu fara, eðr hvar áttu heima? Hann svarar: ek heiti Þórhalli, ok bý ek vestr í Hálfðánartúngu, ok fer ek til hvalkaupa, en því kom ek hér, at mér þótti mál at hvílast, ok mun ek deylla undir húsum þínum úti, ef ek má eigi inn ganga, ok mun þat þikja illt at vita, svá mikill garpr sem þú ert. Þorkell svarar: lítit er oss um ókunna menn, þvíat ver egum lítt vingat við stóra höfðingja, en vitum ógjörla, hvört erendi hvörs í verðr. Hann svarar: þiki þær, ek grunsamligr vera? enda mun ek hér niðr leggjast, ef þú lætr mik eigi inn. Þorkell svarar: ek á sel skamt hëðan, vertu þar í nótt! Hann svarar: eigi geng ek feti framarr; hann skalf mjök. Þorkell mælti: mjök vesalliga lætr þú, ok lát sjá hestana; hann gjörði svá, ok tók ofan kláfaná; voru hestarnir baksárir ok fóthrumir. Þorkell mælti: satt muntu segja, lánган veg ertu til-kominn, ok muntu vera kotbóndi nokkr, þvíat þessligr er varningr þinn, ok ber inn reiðinginn, fretkár! Hann kvaðst þat gjarnan vilja. Þorkell var kvongaðr maðr; þorgerðr hét kona hans; hún tók til orða: hvörn leiðir þú eptir þær þar, herjans soninn? Hann svarar: eigi sýnist mér sá maðr svá bráðhættligr, en eigi nenni ek at hann deyi undir gördum mínum, ok sé mér þat í brixli fært. Hún svarar: gjörla skil ek nú at þú ert feigr; nú lát hann

orna sér, ok fari síðan til sels vors. Rindill svarar: ekki mun ek fara at geipun þinni. Hún svarar: hlýta mun ek ok því, er þorkell bauð. Síðan var hún allæf í orðum við hann, en Rindill svarar henni illa; tók nú at náttu. Þá mælti þorkell: sit hér hjá mér, Rindill! sé ek at konur hafa þúngan hug til þín. En eptir mat fór gestr at sofa, ok svá þorkell, ok lá hann í lok-rekkju, en gestrinn utarfrá; konur fóru ekki í rekkju. Þorkell spurði: hvi ferr þú ekki í rekkju, húsfreyja? Hún svarar: ek trúi verr gestinum, enn þú. Þorkell svarar: þúngt er þér til hans; síðan sofnaði hann, ok hvíldi Guðrún dóttir hans hjá honum; hún var 4 vetra. Ok er myrkt var orðit, reis Rindill upp ok skaut frá lokum; síðan gekk húsfreyja¹ eptir gólfi, ok utar í öndina, [ok mælti²: varð svá þó, ok lét fyrir lokurnar. Þorkell vaknaði, ok mælti: hvat er nú, húsfreyja? Slikt sem mik grænaði, segir hún, at gestrinn vill svíkja þik, ok hefir skotit frá lokum. Rindill mælti: mikinn fjandskap sýnir þú við mik; hvenær sem at gjöldum kemr. Þorkell mælti: eigi mun gáð hafa verit at setja fyrir lokurnar; síðan sofnaði hann. Ok er stund leið, skreiðdist Rindill úr rúmi sínu, ok skaut frá lokunum, ok mælti: enn mun þorkell dyljast við, ok gekk í eldhúsit, ok svaf þorkell þá; ok þegar jafnskjótt sprettr Rindill upp, [ok skaut frá lokum³, ok heyrði þá hundgá, ok at menn riðu at bænum; hann hljóp þegar, ok hafði fót sín

¹) þannig B, S; hann, A. ²) tekið úr B, S; v. í A. ³) þannig B; fyrir, A. ⁴) v. í B.

í fangi sèr, en sjálfr var hann naktr, ok fór nú í klæðnað.

Drepinn Þorkell hákr, ok sæzt á málit.

19. Síðan¹⁾ drifu menn at bænum²⁾, var þar kominn Guðmundr ok þeir 20 saman; ok við gnyinn vaknaði Þorkell, ok varð ekki ráðrúm til at fara í brynjuna; hann tók höggspjót í hönd sèr, ok setti hjálm á höfuð sèr; mjólkrketill stóð í húsinu í horninu, ok var þraungt, þá mælti Guðmundr: þat er nú ráð, Þorkell! at sýna sik, ok skriða ekki í hreisi. Nú skal víst sýna, Guðmundr! kvað Þorkell, ok eigi komstu fyrr, enn ek ætlaði, eða hvörja leið fórstu hingat? Hann svarar: ek fór Brynjubrékku³⁾ ok Hellugnúpsskarð. Þorkell mælti: þú hafðir bratta leið ok erfiða, ok trautt kann ek at ætla, hversu rassinn mundi sveitast ok erfiði hafa í þessari ferð. Síðan hjóp Þorkell fram með brugðit sverðit, ok hjó þegar til Guðmundar, en hann hropaði undan; hann lét sem hann sæi öngvan mann í atsókn, nema Guðmund; þá hlupu menn at ok hjuggu til hans, en hann varðist hraustliga, ok fengu margir menn sár af honum. Þorsteinn hét maðr, ok var kallaðr hinn rammi, hann gekk mest í móti Þorkeli, ok varð hann mjök sárr, þviat margir voru um einn, ok var hann eigi at óákafari, þóat iðrinn lægi úti á honum. En þá er Guðmundr hropaði, hrapaði⁴⁾ hann í mjólkrketilinn; þat sá Þorkell, ok hló at ok mælti: nú kveð ek, at rassinn þinn hafi

¹⁾ Hæðan frá gjörst D að mestu samhljóða hinum. ²⁾ ok inn, b. v. B, D. ³⁾ Grimubrekku, D. ⁴⁾ hrataði, D.

áðr leitat flestra lækjanna¹ annarra, en mjólkina hygg ek hann ekki fyrr hafa drukkit, enda ráðstu nú hingat ok finnumst við, þvíat nú liggja úti iðrin mín, [þat hefir þèr jafngjarnt verit, er þik lysti þessa². Síðan drápu þeir hann. Þá mælti Guðmundr: vill húsfreyja ekki tilbeina [með oss³, at þorkell sè jarðaðr? Hún svarar: þat vil ek víst eigi, ok verið á burt sem fyrst, ok betra þiki mèr at vera hjá honum dauðum, enn yðr lifandi. Síðan riðu þeir á burt, ok hittu Einar Konálfson; hann fagnaði Guðmundi vel, ok spurði tíðenda. Guðmundr mælti: dauðan segi ek þèr þorkel hák. Einar svarar: eigi þarf at sökum at spyrja, ætla ek nú at þú munir taka við fè þínu, ok bjóða bætr Ljósvetningum. Síðan var fundr átt, ok kom þar Guðmundr ok Einar Konálfson ok þeir synir þorgeirs, Tjörfi ok Höskuldr. Einar mælti: spurt munu þèr hafa líflát þorkels, ok munu þat eigi margir kalla sakleysi, en Guðmundr vill yðr bætr bjóða ok stinn manngjöld, en ekki er þess at vænta, at Guðmundr flyi land sitt, mun hann ok um kyrt sitja. Höskuldr svarar: þat er nú framkomit, er þèr hafið lengi umsetit, ok ótrúligri munu sættir vorar verða, þótt Guðmundr hafi nú ríki mikit. Tjörfi svarar: eigi mun þat mitt ráð, at neita fè-boðinu. Síðan greiddi Guðmundr fè upp, ok voru sáttir at kalla.

Eyllfr í Gnúpufelli drepr Rindil, ok frá því, er Hlenni í Saurbæ kemr honum undan.

20. Rindill fór heim með Guðmundi, ok lét

¹) klækjanna, D. ²) þ. í B, D. ³) vorn, D.

hann vel yfir honum, ekki var hann þó þokkaðr af alþýðu. Þeir bræðr í Gnúpufelli voru ok bundnir í tengdum við þorkel hák. Eylifr¹ átti þórdísi skjaldkonu²; hann var maðr mikill ok knárr, hann var bogmaðr, laungetinn var hann. Bruni átti Álfdísi Koðránsdóttur, ok voru³ bræðr-úngar, ok þorlaug Atladóttir, kona Guðmundar; en móðir þorkels háks var Guðríðr, er þorgeir goði átti, [en eigi Hjalti Eiríksson⁴, en hennar móðir var dóttir Hrólfs Íngjaldssonar í Gnúpufelli⁵. Hlenni hét maðr, hann bjó í Saurbæ, hann var kallaðr Hlenni hinn spaki⁶; þeir voru bræðrasynir ok þorgeir goði; Hlenni var þá blindr ok gamhall. Þar kom um sumarit, at menn riðu til leiðar. Guðmundr var vanr at riða fjölmennr, [ok fór út⁷ frá garði, en þeir, er ofan riðu, fóru [hratt neðra⁸ með ánni, ok hittust at ákveðnum stað⁹. Menn voru þá mettir, ok voru rekin heim hross, ok kom eigi hestr Rindils; Guðmundr bað leita hestsins. Rindill svarar: þat hæfir eigi, at aðrir menn leiti míns hests, er ek veit hvar hann er, ok riðið¹⁰ fyrst. Guðmundr [hafði virðing mikla á honum, ok hældt hann vel, ok mælti: far þú, sem ek mæli! en enginn vildi sinn hest láta fyrir Rindli¹¹. Þeir Guðmundr riðu fyrir; en Rindill ok maðr einn var eptir hjá honum, ok tóku til dagverðar [á meðan¹² hestrinn var fundinn. Rindill hafði skyr, ok mataðist skjótt, þvíat

¹) þannig A, D; Íleifr, B, S alstaðar. ²) skáldkonu, B, D.

³) þeir, b. v. hin. ⁴) v. l. D. ⁵) ok var frændsemi með þeim Þorkeli ok bræðrum í Gnúpufelli, b. v. hin. ⁶) skakki, D. ⁷) at, D. ⁸) it efra, D. ⁹) frá fyrri [v. l. B. ¹⁰) þannig hin; ríðr, A. ¹¹) v. l. B. ¹²) þegar, D.

skyrit var þunt, ok riðu út frá garði í skóginna; síðan riðu menn á móti þeim, ok var þar Eyllifr¹ ok maðr með honum; þar varð ekki af kveðju. Eyllifr setti þegar kesjuna á Rindil miðjan, en skyrit sprændi úr honum, ok ofan yfir hann Eyllif; en förunautr Rindils sagði Guðmundi; hann varð óðr við, ok snýr þegar ferðinni eptir þeim, en fékk mann til at helga leið. [þeir Bruni² urðu varir við, ok snèru aptr, en³ þeir Eyllifr snèru í Saurbæ; Hlenni var úti, ok bjó ferð húskarls síns, ok skyldi fara í Selja-dal⁴ með kálfa; þeir sögðu honum, hvat þeir hefðu gjört, ok biðja hann á sjá, þvíat Guðmundr vill hafa fjör vort, ok riða eptir oss. Hlenni svarar: hvat er til? Eyllifr svarar: ek hefi skotit Rindil, ok hefir Guðmundr því reiðst. Hlenni svarar: litill mannskaði, en ek má litit traust veita, en þó gangi þið inn, ok verist úr bænum! ok svá gjörðu þeir. Síðan komu þeir Guðmundr í túnit, ok kvöddust þeir Guðmundr ok Hlenni. Guðmundr mælti: eru þeir hér ódáðamenninnir hjá þér, Hlenni! Eyllifr ok förunautr hans? Hlenni mælti: hér eru þeir, Guðmundr! ok er eigi sem harmsaga⁵ sè, þótt Rindill sè drepinn. Guðmundr mælti: gjör annathvort, sel þá fram, eða við munum brenna upp bæinn; öngvum skal hlýða at drepa heimamenn mína. Hlenni svarar: vera má þat, at nú megir þú gjöra slíkt, er þú vilt, en verit mundi hafa fyrr

¹) þannig D; rétti hér og framvegis í A, eptir því, sem fyrst stóð. ²) þannig D; Björn, A, S, líkliga rángt. ³) frá [v. í B. ⁴) sel, B. ⁵) þannig D, hrein saga, hin.

meir, at fjölrædt mundi í héraðinu, ef þú gjörir mér óvirðing; en þann veg er mér um gefit, at betra þiki mér, at þeir sæu eigi fyrir mér drepni, svá ek sjái þat, vil ek nú senda þá í Eyrarskóg. Guðmundr mælti: viltu því heita, at þeir komi þar? ok vil ek þann kost taka, því jafnt þikja mér þín heit, sem handsöl annarra manna. Síðan gekk Hlenni inn, ok mælti: nú er Guðmundr hér kominn, ok vill hafa líf þitt, en ek hefi öngva viðstöðu í móti hönum. Eylífr svarar: slíks er at von, ok skal ek útganga. Þá mælti Hlenni: þú skalt eigi svá skjótt hvata þessu, en lítit mun verða undanbragðit, ok skulu þið fara yfir í Eyrarskóg með þeim hætti, at í sínu hripi skal vera hvorr ykkar, ok bera á ykkar gras, en kálfr skal liggja á hvorjum ykkra, en þó má vera, at Guðmundr sjái eigi þetta undanbragðit fyrir reiði-sakir, en ef þik berr skjótt framhjá, þá skíftu¹ þegar hnappinn úr hripsgrindinni, enda mun auðna ráða. Svá var um þá búit, sem Hlenni mælti; ok er hann² kom yfir ána í skóginn, þá drifu þeir Guðmundr at þeim, ok mælti: því eru þeir Eylífr svá seinir? Hann svarar: ek ætla at þeim þiki eigi til öls böðit, en þó voru þeir búnir, er ek fór áðr; en hann reið framhjá þeim; þá hljóp hann þegar aptr hjá hestinum, ok hleypti þeim niðr úr hripunum, ok þegar hlupu þeir í skóginn ok til Gnúpufells. Þá mælti Guðmundr: nú erum vèr villtir, þeir hafa verit í hripunum, ok nú sè ek eptir, hvorsu fast at hestrinn stè at

1) kiptu þegar, D. 2) húskarl, B.

Íslendingasögur, 2 bindi.

grjótinu, er hófarnir lögðust fyrir; nú mun Hlenni eigi þikjast at mér logit hafa, ok er hann vitr maðr, ok snúum nú eptir þeim. Síðan komu þeir í Gnúpufell, ok gengu at dyrum, en hurðir voru aptr, ok stóð Eylífr fyrir innan hurð með skeyti sín. Guðmundr mælti: seldu [upp hurðina, Eylífr! eða muntum vèr leggja eld at bænum. Hann svarar: eigi mun ek hirða út at gánga, ok endimligt er þat, ef þèr sýnist þat, at hafa stórvirki á vorum frændum, ok mæla eptir um slíka, er einðskis eru verðir. Guðmundr mælti, at taka skyldi eldinn; þá var farit eptir. Þá gekk kona til hurðarinnar, ok mælti: má Guðmundr heyra mál mitt? Hann kvaðst heyra: eða er þorlaug þar, ok er einsett at gánga út? Hún svarar: eigi mun ek skilja við Alfdísi frændkonu mína, en hún skilr eigi við bónda. Guðmundr mælti: ef þú vilt kjósa heldr at deyja með skömm hér, enn lifa með mér með sæmd ok virðingu, þá skal þó eigi verkit fyrirfarast. Þá gekk maðr í dyrnar úngr, ok mælti: hvort má Guðmundr heyra mál mitt? Hann kvaðst heyra: eða hvort er Haldór þar, sonr minn? Hann kvað svá vera. Guðmundr mælti: gakk þú út, frændi! Hann svarar: eigi þarftu þess svá mjök at eggja, því at þèr skal enginn verri enn ek, ef móðir mín brennr inni. Síðan áttu menn hlut at við Guðmund, at hann gjörði eigi svá mikla óhæfu, ok svá var. Síðan fór Guðmundr burt, ok var aldrei síðan vel með þeim. Guðmundr sat yfir metorðum mestum í héraðinu.

1) fram, Bruni! Eylífr ódátamanninn, D.

Frá draum Guðmundar ok viðræðum; fráfall hans.

21. Þat bar til eitt sinn, at Guðmund dreyndi draum mikinn; síðan fór hann á fund Drauma-Finna norðr í Köldukinn undir Fell, ok mælti: draum vil ek segja þér, er fyrir mik bar. Hann svarar: óþökk er mér á öllum draumum¹ þínum sakir harma vorra. Guðmundr mælti: engin kemr grimd til þessa, ok þigg af mér fingrgull þetta! Hann tók við, ok mælti: hvat dreyndi þik? Hann svarar: ek þóttumst ríða norðr um Ljósavatnsskarð, ok er ek kom gegnt bænum at Öxará, þá sýndist mér vera höfuð þorkels háks á þá hlið, er at bænum vissi; ok er ek reið norðan, sat höfuðit á annari öxl mér², ok stendr mér ótti af þessu. Finni mælti: sjá þikjumst ek þenna fyrirburð; þat get ek í hvört sinn, er þú ríðr norðr ok norðan, komi þér í hug yig þorkels háks, ok frændr hans sitja hér í hvörju húsi, ok mun þér ótti af þeim standa; en því skiptist þat á öxlum þér, at svá berr [bæum til³, ok eigi kemr mér þat at óvart, at nær stýrt verði nokkrum þínum frændum. Síðan reið Guðmundr á burt, ok norðr í sveitir til þingmanna sinna, ok gisti á Tjörnnesi, ok var honum skipat í öndvegi, en innarr frá honum sat Ófeigr Járngerðarson; ok er borð komu fram, þá setti Ófeigr hnefann á borðit, ok mælti: hvorsu mikill þiki þér hnefi sá, Guðmundr? Hann svarar: vist mikill.

¹) kvomum, D. ²) þeirri, er þá horfði við bænum, b. v. D.
³) bænum til, B; bænum við, D.

Ófeigr mælti: þat muntu¹ ætla, at afl muni í vera? Guðmundr mælti: ek ætla þat víst. Ófeigr mælti: mikit muntu ætla at [höggit verði². Stórmikl, segir Guðmundr. Ófeigr mælti: [hvat mikit³ muntu ætla at saka muni? Guðmundr svarar: beinbröt eðr bana⁴. Ófeigr mælti: hvorsu mun þér þikja sá dauðdagi? Guðmundr mælti: stórrillr, ok eigi munda ek vilja. Ófeigr mælti: sittu þá ekki í rúmi mínu. Guðmundr mælti: svá skal vera, ok settist öðrumegin. Þat fannst á, at Ófeigr vildi þar mest metinn vera, en hann svífðist einskis þess, er honum bjó í skapi. Kona hét Þórhildr⁵, ok var kölluð Vaðlaekkja, ok bjó at Naustum, hún var forn í skapi, ok vinr Guðmundar mikill. Guðmundr fór á fund henmar, ok mælti: forvitni er mér á því mikil, Þórhildr! hvort nokkr mannhefnd muni framkoma fyrir þorkel hák. Hún svarar: kom í öðru sinni, ok hitt mik einnisamann. Síðan liðu stundir; ok einn morgun reið Guðmundr heiman einnsaman, ok kom til Vaðla, ok var Þórhildr úti, ok girð í þrækr, ok hafði hjálm á höfði ok öxi í hendi; hún mælti: far þú með mér, Guðmundr! Hún fór ofan til fjarðarins, ok gjörðist heldr þristilig; hún óð útá vaðlana, ok hjó fram öxinni á sjóinn, ok þótti Guðmundi⁶ öngva skipun taka. Síðan kom hún aptr, ok mælti: ekki ætla ek at maðr verði til, at sjái⁷ mannhefndir við þik, ok muntu sitja mega í sæmd þinni. Þá mælti Guðmundr: nú

¹) munda ek, D. ²) högg verði af, D, S. ³) þannig B; þetta, A. ⁴) þannig B; bani, A. ⁵) Þórhalla 3 alnabær. ⁶) þat, b. v. hin. ⁷) slá í D.

vilda ek at þú vissir hvort synir mínir mundu undan stýra. Hún svarar: nú gjörir þú mér mikil fyrir. Síðan óð hún út á Vaðlana, ok enn hjó hún á sjóinn, ok varð af brestr mikill ok blóðugr allr sjóinn; síðan mælti hún: þat ætla ek, Guðmundr! at nær stýrt verði einhvörjum syni þínum, ok mun ek nú ekki optarr þraut til gjöra, því öngvan veg kostar mig þat litit, ok mun hvorki tjá við ógnir nè bliðmæli. Guðmundr mælti: ekki mun ek þessa þraut optarr fyrir þik leggja hær eptir. Guðmundr sitr í virðingu sinni; ok er áleið æfi hans, þá er þess getit, at maðr hæt þórhalli¹, ok hjó á bæ nokkrum í Eyjafirði; hann dreymdi draum, ok fór hann norðr á fund Finna; ok er hann kom í dyr, mælti þórhalli: draum vilda ek at þú reðir, er mik hefir dreymt. Finni mælti: far þú í burt, ok vil ek eigi heyra drauminn, ok rak aptr dyrnar, ok mælti: far þú í burt sem skjótast, ok seg Guðmundi á Möðruvöllum, eða þú munt með vopnum burt keirðr þegar. Síðan fór hann í burt ok á Möðruvöllu; en Guðmundr reið² um daginn út eptir héraði, ok var heim von um kvöldit. Einar bróðir hans lagðist niðr, ok sefnaði; hann dreymdi þat, at uxi gekk upp eptir héraðinu skörungligr³ mjök ok hyrndr fast, ok kom upp á Möðruvöllu, gekk til⁴ hvörs húss, er var á bænum, ok síðarst til öndvegis, ok féll þar niðr dauðr. Síðan mælti Einar: slíkt mun fyrir miklum tíðendum, ok er þetta manna fylgjur⁵. Þá

¹) Þórhalla, *D. alstatar*. ²) var riðinn, *D.* ³) skrautligr, *D.* ⁴) hær endar *D.* ⁵) mannsfylgja, *B.*

kom Guðmundr heim, ok var þat siðr hans, at koma til hvörs húss, sem á bænum var; ok er hann gekk til öndvegis, þá lagðist hann upp, ok talaði við Þórhall, ok sagði hann honum draum sinn, ok eptir þat réttist hann upp, ok var þá fram kominn matr; mjólk var heit, ok voru á steinar. Þá mælti Guðmundr: ekki er heitt. Þorlaug mælti: kynliga er þá, ok heitti steinana. Síðan drakk Guðmundr, ok mælti: ekki er heitt. Þorlaug mælti: eigi veit ek nú, Guðmundr! [hvar kemr til¹ heitfengi þitt. Ok enn drakk hann, ok mælti: ekki er heitt; þá hneig hann á bak aptr, ok var þá andaðr. Þá mælti Þorlaug: mikil tíðendi, ok munu víða spyrjast, en engi maðr skal taka á honum, en grunat hefir Einar [opt minni tíðendi². Síðan kom Einar ok veitti honum umbúnað. Einar mælti: eigi hefir draumr þinn, Þórhalli! lítinn krapt, ok þat hefir Finni sèt á þér, at sá væri feigr, er þú segðir drauminn, en þat unni hann Guðmundi; kaldr hefir hann nú verit innan, er hann kendi sín eigi³.

¹) hvaðan kemr, B. ²) v. í B.

³) Í B lýkr hér sögunni þannig: 22. Synir Guðmundar Eyólfr ok Koðrán tóku fé eptir hann; vildi Eyólfr eigi unna bróður sínum jafnaðar, ok eigi vildi hann at hann byggi hjá sér á Möðruvöllum; samdist þá svá, at Koðrán bjó í Möðrufelli, hann var maðr efniligr ok vinsæll. Eyólfr var ríkastr maðr fyrir norðan land. Þorvarðr Höskuldsson, Þorgeirssonar goða, bjó þá á Fornastöðum, vitr maðr ok stiltr; Höskuldr hét son hans, uppvöðslumaðr mikill. Þorkell hét maðr Hallgilsson, hann bjó á Veisu; móðir hans hét Solveg Þórðardóttir; Þórðr var bróðir Þorgeirs goða. Rafn Þorkelsson háks bjó þá at Lunda-brekku; þessir voru Ljósvetningar kallaðir. Deilur hófust með þeim Eyólfi ok Ljósvetningum, ok þar kom um siðir, at þeir réðu til hárðaga við Eyólf eitt sinn, er hann reið norðr þannig. Höskuldr Þorvarðsson ok Rafn Þorkelsson voru mjök fýsandi fundarins, en Þorvarðr var eigi við í fyrstu, því vináttu-

*Af sonum Guðmundar ríka ok afkomendum
Þorgeirs goða.*

22. Síðan tóku synir hans fè Eyólfir ok Koðrán. Koðrán var manna vænstr, efniligr ok vinsæll; hann óx upp með Hlenni. Haldór Guðmundsson var þá utan farinn, hann fèll í Brjáms orrostu. Eyólfir vildi einn hafa föðurleifð sína, ok unni eigi jafnaðar bróður sínum; Eyólfir var vænn maðr ok mikill. En er Koðrán var fullkominn til aldrs, þá beiddist hann fjárskiptis við Eyólf. Hann svarar: eigi vil ek hafa tvíbýli á Möðruvöllum, ok eigi rísa upp fyrir þér. Síðan

mál höfðu farit átr í milli Eyólfs ok hans; þó fór svá, at Þorvarðr kom til fundarins, ok veitti Ljósvetningum; honum fylgdi Hallr Ötryggsson, dótturson Þorkels háks; fundr þeirra var við hól þann, er nefnist Kakalahóll. Koðrán Guðmundsson kom til liðs við Eyólf bróður sinn, ok var þá hvíld orðin á bardaganum, svá eigi börbust átrir, enn þeir, sem sakir áttust yð; Koðrán gekk í milli, ok skildi menn; þá hljóp at Hallr Ötryggsson, ok hjó í höfuð honum, ok var þat banasár; Ötryggir faðir hans var þá veginn. Sæzt var á víg Koðráns á Hegraness þingi, fyrir meðalgaungu Skeggbrodda ok Gellis; voru gjörð 8 hundruð silfrs fyrir víg Koðráns, ok skyldi Hallr utan fara, ok eiga eigi atþrkvæmt; Þorvarðr, Þorkell ok Höskuldr skyldu utan vera 3 vetr. Þorvarðr gekk suðr; ok á meðan hann var utan, drap Eyólfir Þórarinn Höskuldsson á Brettingsstöðum, bróður Þorvarðs, því hann undi illa við, at eigi skyldu mannhendur koma eptir Koðrán. Þorvarðr frétti víg bróður síns, þá hann kom sunnan frá Róm, í Saxlandi; hann mælti þá: langt er nú öxa vorra í milli, ok þat vilja þeir Möðruvellingar, at þær tæki enn saman, ef ek kem til Íslands, ok verði nú, sem Þétr postuli vill! Skömmu þareptir andaðist Þorvarðr. Eyólfir bætti víg Þórarins stinum manngjöldum. Hallr Ötryggsson var með Haraldi konungi-Sigurðarsyni, er hann barðist við Hákon jarl Ivarsson; ok er Hallr hjó ísiinn, hljóp at honum Þormóðr Ásgeirsson, frændi Möðruvellinga, ok veitti honum bana, sem segir í sögu Haralds konungs. Deilur Eyólfs ok Ljósvetninga hófust af því, at Brandr Gunnsteinsson á Ljósalandi barnaði Friðgerði, dóttur Friðgeirs bónda, þingmanns Eyólfs, ok vildi síðan eigi undirganga; Brandr var fóstbróðir Höskuldar Þorvarðssonar, ok fèll á Englandi með Haraldi Sigurðarsyni; ok lýkst hér svá þessi saga.

hitti Koðrán Hlenni fóstura sinn, ok segir honum svá búit, at eigi mundi sannlig vörnin, ef ek skal rænast arfinum. Hlenni svarar: ekki kemr mér á úvart ofsinn Eyólfs, en eigi ræð ek at þú dæmir þik sjálf af arfinum, heldr gjörir þú hús út frá garði á Möðruvöllum, ok þat var ráð haft; en þat ráð samdist svá síðan, at Koðrán bjó í Möðrufelli. Einar Arnórsson bjó þá at Hrafnagili, vitr maðr, göfugr ok ættstórr. Eyólfr var ríkastr maðr fyrir norðan land. Þorvarðr Höskuldsson, Þorgeirssonar, bjó þá at Fornastöðum í Hnjóskadal, hann var fyrir þeim Ljósvetningum; hann var vitr maðr ok stiltr vel, ok nokkut aldraðr; Eyólfr sendi menn á fund hans, ok bauð honum heim til sín, ok þann kost tók hann. Eyólfr tók vel við honum, ok mælti: undir þínum þokka þikir mér mest af þínum frændum, ok þótt fátt hafi verið um með oss af hinum fyrri atburðum, þá vil ek nú vingast við þik, ok skaltu þiggja at mér stóðhest, þessi er hér beztr í héraðinu. Þorvarðr svarar: þiggja mun ek hestinn, ok haf þökk fyrir! ok hlýða mun okkr, ef eigi spilla aðrir menn um; hann fór heim síðan. Höskuldr hét son Þorvarðs, hann var mikill maðr ok sterkr, ok uppvöðslumaðr mikill. Þorkell hét maðr, hann bjó at Veisu, hann var Hallgilsson; móðir hans hét Solveig Þórðardóttir; Þórðr var bróðir Þorgeirs at Ljósavatni; með honum var at uppfæðslu Höskuldr Þorvarðsson. Gunnsteinn hét maðr, er bjó at Ljósavatni, Þórðarson; Brandr hét son hans; hann var jafnaldri.

Höskuldar, ok voru báðir með þorkatli, ok áttu mikit lag við þveræringa. Þorvarðr Höskulds-son var maðr óafskiptinn með málaferli; hann bauð nær jafnaði, enda gekk eigi af því. Þeir fóstbræðr voru skaplíkir, ok urðu hýbýlin skörugsöm, en fátt var um með þeim frændum þorvarði ok Höskuldi, því þeir voru óskaplíkir í sínum háttum. Maðr hét Ísólfr, ok bjó norðr á Tjörnum, hann var þingmaðr Eyólfs Guðmunds-sonar; Friðgerðr hét dóttir hans, hún var væn ok ættgóð ok sköruglig, sýslumaðr mikill. Grims-eyingr einn úngr ok fráligr gjörðist til, ok slóst á tal við hana; en föður hennar gatst ekki at því, ok hitti hana, ok mælti: ekki er mér um vistir þinar hér lengr, at í því aukist vor ósæmd; nú sendi ek þik til Eyólfs vinar míns, ok mun hann vel við þik gjöra. Hún svarar: þat er vænligt ráð. Síðan fór hún, ok maðr með henni; ok er þau komu á Fornastaði til Þorvarðs, gjörði veðr-áttu illa. Þá mælti Þorvarðr: aldri þiki mér óvænna at snúa norðr aptr. Hún svarar: þann veg er mér um farit at, síðan ek fór norðan, at eigi komi ek þar svá búit; Þorsteinn hét maðr, ok var kallaðr drafli, hann bjó á Draflastöðum: hann er nú norðr, ok mun ek vera þar, meðan óveðráttan batnar ekki. Þorvarðr svarar: ek hefi nú ok umrædt slíkt, er mér sýnist, en ekki kemr mér óvart, at þessu sé misráðit. Síðan fór hún ofaní dalinn ok á Draflastaði, ok var vel við henni tekit. Þetta fréttist brátt; Veisusynir spurðu ok þetta, ok settu¹ þángat

¹) sóktu, J.

leika, ok bar saman tal þeirra fóstbræðra ok Friðgerðar, ok fór hún þangat, ok var þar. Þess er getit, at skip kom út í þetta mund norðr, ok ætlaði þat at fara tvívegis; þeir fóstbræðr fóru til skips, ok könnuðust við kaupmenn. Þá mælti Höskuldr: þat höfum við ætlat¹, at fá yðr tveim mönnum fleira, enn áðr. Stýrimaðr svarar: er eigi þat þá, Höskuldr! Hann svarar: þat er í ætlan, ef kostur er. Stýrimaðr svarar: þess skal víst kostur; ok tók (Höskuldr) sér ferju, ok fór síðan heim. Ok er þeir voru mjök búnir, þá heimtu þeir þorkel á tal; þá mælti Höskuldr: við fóstbræðr ætlum utan at fara, en við viljum fá þér í hendr sókn ok vörn mála þeirra, er okkr snerta, ok höfum votta við. Þorkell svarar: fátt hefi ek á móti ykkur látit, en varla sýnist mér þetta vanda- laust, ok kann margt til þess at bera, en þið skuluð ráða; ok þetta gekk fram, at þeir fóru utan, ok voru vel virðir. En Friðgerð var eptir, ok þótti vera kona sæmilig, ok allmikill gleðimaðr, ok samdi sik mjök hátt² með úngum mönnum; hún var verkmaðr mikill ok umsýslumaðr. Hún kom at máli við þorkel: svá er, sem þú veizt, segir hún, at ek hefi haft umönnun ok verknað hér, en nú fellr mér þat allt þýngra, þvíat vöxtr minn er í þrotnan, ok þýngist heldr gáangan, en ek hefi eigi þurft annarra hertil, en nú þiki mér þat ráð þurfa, at eigi beri svá til, ek em nú kona eigi heil. Þorkell svarar: hvörr veldr því? Hún kvað Brand valda því, Þorkell svarar: þó hefir hann þetta óvinliga gjört

¹) félagar! b. v. S. ²) hætt, S.

ok sagt mér ekki til, er mér þetta vandsæt mál; hefir hér verit gleðivist mikil, en þú kona ekki fálýnd, ok veit ek ekki, hvort hann veldr þessu, eða aðrir hleypimenn, þóat eigi sè jafnrifligir sem Brandr, ok þiki mér þeim ólið veitt fóstbræðrum, ef þá skal sanna gjöra at þessu. Hún fékk af þessu mikla ógleði, ok fór til föður síns; honum eyddist skjótt fèt, ok kvað hún sína ferð óþekkiliga orðit hafa, sem von var at. Flam svarar: eigi hefir vel orðit, enda var ekki góðu ráði til at bregða. Hann gjörði ferð sína á fund þorkels, ok vissi hann gjörla, at hann var kominn þar til hreytingar, en ekki til bótar; hann brá þorkeli þegar á tal, ok mælti: þat er undir för minni, at ek vilda at þú greiddir málit Friðgerðar, ok sómir yör þat vel, at eigi standi hér illt af, sem von er at hærmingar muni vera; næli ek til þess, at hún sè með þér, ok mun ek leggja fè fyrir hana, en sættast hægliga á málit ok vera hægr í biðum, ok mun ek eigi mæla til framæða¹⁾, en vèr sèum eigi ræntir sannendum. Þorkell svarar: saklauss er ek um þetta mál, er dóttir þín kona eigi fálýnd, ok eigi einn líkligri enn fleiri til þokka með henni. Síðan fór Ísólfr á burt, ok reið leið sína, ok fór á fund Eyólfs Guðmundssonar á Möðruvöllu, ok var þar vel v. þ honum tekit; hann brá honum á tal ok mælti: ekki mun þér til virðingar mitt erendi, en þó ætlum vèr til þinnar ásjá, þíngmenn þínir; virðum vèr at gild svívirðing sè í þeirra tiltæki Hnjóskdæla, hafa sumir hlaupizt á burt af landi;

¹⁾ framarla, S.

er vèr ætlum hlut í hafa þessu máli, en þeir svara öngvu til, er nú eru fyrir mál settir; stóðs þat svá í fyrstu, at ek ætlaða at senda dóttur mína á fund yðvara, ok firra hana ámæli vöndra manna, en þeir heptu ferð hennar, Brandr ok Höskuldr, ok dvöldu hana til svívirðingar. Eyólfr svarar: þetta er illa viðkomit, ek vildi undan eyra við Ljósvetninga, en þó ertu illa viðkominn, ætla ek ráð at hún spari við mik, eða til mín, ek má ekki aka¹ undan öllum fæti, en svá mun þíkja, ef þetta er kyrt. Ísólfr svarar: þann veg mun virðt vera, at eigi haldi þér sæmdum, nema tilhlutist yör tignari menn. Ek mun við máli taka (segir Eyólfr), þótt eigi sè vandalaust, ok fylgja honum² til mín, ok mun ek þó litilþægr at yfirbót; vænti ek at þorvarði bezt, ef hans ráð eru höfð, en litlrar sæmdar vænta at öðrum þeim, er hær eiga hlut í; ok tókust þeir í hendr, ok seldi Ísólfr honum málit.

Eyólfr Guðmundsson fylgir máli Ísólfs, ok frá skirslu Friðgerðar.

23. Síðan fór Ísólfr heim ok leið vetrinn. Ok einunánað öndverðan var samkoma at Hálsi í Hnjóskadal, en nú er í Kaupáangi. Eyólfr kom seint, ok var þar lokit öllum samkomu málum; var þorvarðr í burt ok bæendr. Eyólfr spurði: hvat er títt um ferðir þorvarðs? Honum var sagt, at hann var heim farnn. Eyólfr segir: þat er oss engin gæfa, eða hvort er hær þorkell Hallgilsson? Hær er ek, kvað hann. Eyólfr mælti: við höfum vel hitst at málum, eðr hvorsu viltu

¹) þannaig S; taka, A. ²) henni, S.

svara málum þeirra Friðgerðar ok Ísólfs, en menn kalla yör endataka-félaga; mēr er sagt þú egir sókn ok vörn mála þeirra, er við eru kendir Brandr ok Höskuldr, nú mun ek ekki mikilþægr at um yfirbætr, ef vel er svarat. Þorkell svarar: Þetta berr breytiliga til, er þú hefir at gánga eptir kvittun óvísra manna; nú mun ek veita fyrst bræðrum mínum eigi ólið, eða sanna þá at því máli, er allir eru jafnlíkligr til samlags við Friðgerði; nú mun ek eigi svara betr, en vita hvör sáfnendi til eru af þeim, er þær kennið málit. Eyólfir svarar: þá erum vēr tregari, enn vēr mundum vilja, en ek mun hógliga til mæla: viltu handsala í lögrættu, ok skíri hún sik, ok handsala faðerni, ef hún verðr skír. Þorkell svarar: þúngr verðr hlutrin vör, ef ek handsala faðerni, en annar verði sannr at, en skírslurnar mun ek ekki varna, sumir kveða þó lángrætt, ok vil ek handsala rétt presti þeim, er skírslu gjörir. Hann svarar: þat mun ílysast, at ek vil sættast, ok kýs ek þetta af. Síðan gjörði Þorkell svá, at hann handsalaði presti rétt, ef hún yrði skír, ok eindaga á fœnu; skírsla skyldi vera í Laufási, en sá prestur hét Ketill, er gjörði skírsluna, er kallaðr var Möðruvellíngaprestur; þá var í Skálholti Ísleifr biskup. Síðan fæstaði hún; en Eyólfir bauðst nú til at sjá skírsluna, ok kvað auðveldt, at þeir vildi enn tefja málit, ok skal því meiri hug áleggja eptir at sjá. Þorkell kom, ok var nú leyst til handarinnar; prestur veitti eigi skjót atkvæði. Þá mælti Þorkell: því [er nú²

¹) er, S. / ²) ertu, S.

svá mikill verrfeðrúngr, at segja eigi, at hún er brunnin? ok nefndi sèr votta at því. Prestur mælti: nú ferr úliðliga, er þið dæmið, ok takið málit fyrir hendr mēr fram, er ek á atkvæðit at veita, ok skal vera enn tilraun önnr skirari. Eyólfur svarar: eigi má skirari vera, en fyrir fjandskap þinn ok mútur, er þú hefir til tekit, þá skal ek heimta sem föðurarf minn. Þorkell svarar: vitum vèr þat Ljósvetningar, at óspærir hafi þær lengi verit við oss um fjandskapinn. Eyólfur svarar: þær hófuð fyrri fjandskapinn, en komuð niðr hart eptir verðleikum. Þorkell svarar: fyrir þessa sök skal ek láta annathvort allt fè mitt, eðr ekki. Eyólfur svarar: eigi mundi Þorvarðr svá svara, frændi þinn. Síðan skildu þeir at því. Þá kom skip at Gásum, ok voru þeir á fóstbræðr, Brandr ok Höskuldr. Þorkell hitti þá brátt, ok mælti: heimil mun vist með mēr sem fyrr, þó vándt¹ sè. Þeir þágu þat, ok fóru til Veisu. Þá mælti Þorkell: svá er nú málavöxtr, at Eyólfur vill bera þik sökum, Brandr! með þeim hætti, at þú hafir legit dóttur Ísólfis, ok mælt svá ferliga, at hann mundi svá heimta rétt hennar, sem arfinn eptir Guðmund-föður sinn; en ek ætla hún gjöri lítt þat eptir sannri raun, þvíat skirslur hygg ek at honum² gángi æ³ til smánar, ok sá ek fyrir⁴ hönd hennar ófegri enn áðr, ok sýndist í því fjöllyndi hennar; en Eyólfur vill enn vekja forná óhæfu við oss frændr. Brandr svarar: öngvan greiða mun ek á því gjöra, at ek sè þar í meiri verzlum, enn aðrir menn. Þorkell mælti: hvörja

¹) vándt, S. ²) henni, S. ³) þannig S; eigi, A. ⁴) v. 15.

meðferð vill þér hafa? Þvíat frændr vorir allir vilja með Eyólfi vera, nema Hrafn Þorkelsson frá Ljósavatni, hann bjó þá at Lundabrekku í Bárðardal, hann vænti ek oss sinni eigi síðr, hann skortir eigi vit; kona Hrafn's var ættuð úr Guðdölum¹; nú vænti ek at hann fái til nokkut ráð, at ver fáum herra hlut, ok yrði svá vel, at Eyólfr ræðist norðr hingat, at hann hefir skamt-
 þóðar erendi. Höskuldr mælti: auðsýnt er, at ver stöndum við. Síðan hittu þeir Hrafn, ok bar Höskuldr málit upp, ok mælti: spurt muntu hafa óþykktar svip Ísólf's ok Eyólfs til vor enn at nýu; nú viljum ver í móti rísa með þínu ráði. Hann svarar: þú segir satt, Eyólfr vill nú ganga yfir alla þjóð, en þeim þikir ekki til vor koma, nema til þorvarðar eins, ok er mēr til nokkrs; en farið nú til Oðslu, ok hittið Ótrygg, ok bindið hann í liði með yðr, ok til vana vorra í Hnjóska-
 dal, þvíat ek kenni ofsa Eyólfs, at hann mun norðr hingat leita, verum þá viðbúinir ok leyn-
 um þorvarð. Þat er sagt þat sumar, at Eyólfr átti samkomu í héraði, ok mælti: þat er yðr kunnugt, at ek em kallaðr höfðingi yðvarr; nú þiki mēr sem þat muni sannligt kaup með oss, at hvorir veiti öðrum at réttum málum, ok at þér styrkið oss til ímóts við mína ágangsmenn; en ek sè yðarr liðsinnismaðr í yðrum nauðsynjum. Mönnum þótti þetta vel sagt. Síðan reið Eyólfr til Hrafnagils til Einars Arnórssonar, hann var virðingamaðr ok vinr Eyólfs, ok mælti: svá er því máli háttat, er ek vil ræða við þik: mēr

¹) Guðdölum, S.

er nú at sækja eindagann, en ef ek fer fjölmennr, þá mun ek viðleita at þrengja at þeim með fjandskap, en þorvarðr einn er vægðar verðr. Hann svarar: gamall maðr er hann nú víst, ok góðr drengr er hann, þvíat hann barðist við Girði, þá er hann var með þórólfi, er honum vel varit, hann er varúðigr ok mikill fyrir sèr, ok þvíat eins dugir þeim frændum, ef hann sezt fyrir málit; er þat mitt ráð, at þú farir með 18da mann, ok seg, at þú farir eptir fangi til Flateyjardals. Síðan bjóst Eyólfr, ok með honum þorsteinnrami af Arnarstöðum, ok þórir, son Finnboga hins rama, heimamaðr hans; veðr var hvast, et þeir riðu á Vaðlaheiði. Þeir komu á Draflastaði til Atla bónda, hann var maðr auðigr ok þingmaðr Eyólfs; þeir komu síð, ok var vel við þeim tekit. Bóndi spurði um ferðir Eyólfs. Hann kvaðst ætla út til Flateyjardals: en þú skalt vita hvat undir býr; ek vil at þú gjörir mann yfir til Veisu, ok vita hvat þar er heima manna. Bóndi var fámálugr. Eyólfr mælti: því ertu svá fálátr? Atli svarar: ek væri glaðari, ef þú værir með 100 manns. Eyólfr svarar: vel er þat mælt, eðr veiztu nokkut til tíðenda frá Veisu? Hann svarar: ekki nema kyrt, en ekki er þeim um þik. Eyólfr bað hann senda húskarl sinn til Veisu, ok vita hvat til tíðenda væri. Hann gjörði svá. Húskarlinn kom til Veisu. Höskuldr stóð úti í dyrum, ok mælti: snemma ertu á fótum, fèlagi! ok brá honum til glímu, ok kvað hann hafa vanda til at glepja konur¹⁾, ok tók

¹⁾ vorar, b. v. S.

hann at reika á fótunum; hann ætlar þá at ganga at öðrum dyrum, ok var Brandr þar fyrir ok mælti: eigi muntu hēr inn ganga, sofa vill hún; en þeir reiddu hann aptr ok fram eptir vellinum, ok rifu af honum klæðin, ok varð hann því feginn, at hann komst á burt. Síðan fór hann heim, ok spurði Eyólfir at um ferðina. Hann lét hana orðna illa: voru þeir fóstbræðr úti, ok ætla ek þeir hafi grunat mik, ok gjörðu mér atfarir margar, ok rifu af mér klæðin, ok voru hurðir aptr fyrst, er ek kom, ok fékk ek þó sæt frá hurðinni, hvat tíðt var inni, ok gruna ek at fjölmenni muni fyrir, ok þeir hafi njósn af um ferðir þínar. Eyólfir svarar: eigi er þat ólíkligt. Þat var síðan vanr at mæla þorvarðr Þorgeirsson, þá er hark var haft: höfum nú Veisubragð. Atli mælti: slíks grunaði mik. Eyólfir svarar: eigi er förin góð svá búit. Atli svarar: ek býð þér 10 menn vel búna, ok far aptr, ok legg eigi menn þína í hættu.

Frá fundum þeirra Eyólfs ok Ljósvetninga.

24. Síðan riðu þeir Eyólfir at ánni; þá sjá þeir at menn riðu frá húsunum, ok eigi færri enn 70, ok létu þeir þegar drífa at þeim grjóti, ok voru þeir menn Eyólfs dumpaðir illa um herðarnar, ok snèru þeir aptr. Atli kvað farit hafa, sem hann grunaði. Eyólfir mælti: nú skal senda eptir Odda Grímissyni í Höfða, vin vorum, ok svá var gjört; menn voru ok sendir til fjardarins eptir mönnum. Ok er þeir Koðrán ok Þoroddr heyrðu þetta, mælti Hlenni: lángsærr hefir Eyólfir verit

nú, ok snèrust menn vel við, ok voru menn meir vanir at harðfengi, enn fjölda. Oddi brást þegar við, ok fór með 10da mann, ok reið Eyólfur þegar í mót honum. Þá mælti Oddi: hvort gjöra Ljósvetningar þér eigi greiðfært um vöðin, eður hvör er ætlan þín um ferð þína, er svá er stofnuð? Eyólfur svarar: ek ætla at riða at þeim aptr [á annat¹ land ok þar eigast² við. Oddi svarar: mikilmannligt er þat, ok eigi ráðligt, mun þeim eigi þikja þúngt falla at svá búnu. Eyólfur mælti: hvat leggr þú til? Oddi mælti: riðum hart fram at ánni, en þá skulum vèr snúa upp til Hestavaðs, þar er mikit djúp at landi; þetta var allt fyrir, áðr þeir Koðrán komu, ok riða þeir nú til vaðsins. Þetta sjá Veisumenn, ok reðust í móti, ok þraungdust at vaðinu, en þeir snèru þá hestunum uppmeð ánni. Þá mælti Hrafn: bragð hitta þeir nú í. Höskuldr svarar: látum þat fyrir litit koma, ok rennum upp á móti; ok svá gjörðu þeir, ok snúa Ljósvetningar at, ok riða útá ána, en hinir riða undan; skauzt hestr Eyólfs í kaf, en þeir Þorsteinn ok Þórir tók sínu megin í brjóstgjörðina hvorr³. Þá mælti Oddi: eigi gengr nú fram, Eyólfur! ok snúum aptr. Eyólfur svarar: aldri skulum vèr nú undan fara. Höskuldr snèri at Odda örðigum, er þeir snèru hestunum, ok nam axarhyrnan í milli herða honum; þeir komu aptr til sama lands. Þá mælti Oddi: eigi sækist skjótt reiðin, Eyólfur⁴! eigi munum vèr enn skildir. Þá var enn mönnum hleypt

¹) tektu úr S; v. í A. ²) þannig S; eignast, A. ³) ok hófu svá upp hestinn undir Eyólfi, ok snèru aptr, b. v. 6. ⁴) mælti, b. v. S.

til fêransdóma á hvörn bæ. Síðan báru Ljósvetningar ráð saman; þá mælti Höskuldr til Hrafn: hvat liggr nú til, frændi! eða þiki þer ekki ráð, at vèr förum í móti þeim til þriðjúngavaðs, þvíat þángat munu þeir leita? Hrafn svarar: til er slíkt, en þess get ek, at nú leiti þeir þángat til, er þeir hafa meira traust enn nú; þat er nú ráð mitt, at gjöra njósnaarmenn til þriðjúngavaðs ok á þíngmanna leið, at sjá ferðir manna. Höskuldr svarar: þat munum við Brandr gjöra fóstbræðr, en þá var víða skógi vaxit. Þeir sjá at menn fóru at Beljarskarði, ok snèru aptr síðan, ok sögðu mönnum sínum. Þá mælti Hrafn: nú erum vèr farnir, nema þorvarðr ráðist í. Höskuldr mælti: þat mun yðr ráð þikja, at ek fari á Fornastaði, ok biði þorvarðr liðs; hann gjörir nú svá, ok kom á Fornastaði; hann gekk inní stofu, hún var skipuð öll af mönnum, þat voru frændr ok vinir þorvarðs. Höskuldr mælti: skjótt er mitt erendi: liðs er þörf, vèr munum skjótt ofrliði bornir af Eyólfi, nema vèr njótum þín at, ok sagði honum hvorsu farit hefði. Þorvarðr svarar: síð hefi ek at þessum málum kvaddr verit, mundi vera hógligar at farit, ef ek reða; nú fýsi ek ekki mína mennt at fara í heimsku þessa. Höskuldr mælti: eigi skal lengi lítills biðja þik, ok muntu lítit veita ok óhallkvæmt, en aldri skal ek við þá skiljast. Þá tók kona þorvarðs til orða: hitt er at líta, at til þín muni koma þikja, ef Höskuldr er drepinn, ok er eigi betra eptir at mæla. Þorvarðr svarar: veit ek ákafa

kvenna, en gott man at hepta vandræði þetta. Hún svarar: þú munt illa mæla eptir hann dauðan, er þú þorir eigi at veita honum lifanda, en eigi skal ek þá annann ala son, ef þú selr þenna undir vopn. Þorvarðr svarar: er eigi þat ólíkligt, at opt standist ráð yðar kvenna, ok látið búinn náttvörð nokkrum mönnum í kveld, ok spratt upp. Hún svarar: ek skal þat annast. En þorvarðr sendi mann á fund Gunnsteins, ok svá til Ótryggs, er átti Guðrúnu, dóttur Þorkels háks. Hallr Ótryggsson var á þverá í Hnjóskadal með konu þeirri, er Þorgerðr hét, ok gekk at sauðum þann morgin, ok hafði skipt verkum við þann, er fjár geymdi, því hann var opt á Grítubakka í Höfðahverfi, ok hafði þar sláttu; hann fór uppi dalinn. Ótryggr faðir hans var þá gamall, ok þó hinn vaskasti; honum komu orð Þorvarðs at nýu, ok þá er sendimaðr kom, var hann at höfuðþvætti, ok kvað eigi búinn. Þá mælti Guðrún: satt var þat, at Þorkell hákr var mér skyldr, en ekki skyldr þér, enda skal ek fara. Ótryggr svarar: mér sómir förin, enda skal ek fara; fór hann þá síðan til Þorvarðs. Gunnsteinn fór til fundar við Þorvarð; þá kom at þræll hans, ok bað hann at fara. Gunnsteinn mælti: þú skalt heima vera, ok halda hýbýlum upp. Þrælinn svarar: hvat sèr þú þat á mér, at ek skal heima vera? nú mun ek þó fara, ok hirða ekki um fè þitt; svá skal vera, sagði Gunnsteinn. Þeir Þorvarðr fóru nú með 70 manna, ok fóru tveimmegin árinna. Nú var ekki varit Eyfirðingum vaðit; þeir Koðrán komu ok þór-

oddr, Hjálmr ok Einar Arnórssynir, ok höfðu mikit lið; þeir komu til hólss þess, er kallaðr er Kakalahóll, þar var mýri blaut ok lækjarfall, ok stöðvaði þar fyrst áhlaup manna. Á aðra hönd Eyólfi stóð Oddi Grímsson, hann var sköllóttur ok gamall; Koðrán hafði einn sér lið. Þeir Þorsteinn hinn rami fylgdu Eyólfi allra fastast, er Eyólfr veik undan á mýrina, ok lá hestr hans í feni; ok hljóp af baki, ok snýr at Þorvarði, ok tóku til at berjast í sólar upprás; Ótryggr snéri þegar at fram. Þorvarðr virðti, sem Eyólfr vildi þar at eins til snúa, sem honum þætti næst standa hefndinni. Eyólfr ihugaði at Þorvarðr hefði vitat óþokkann þeirra á milli. Þá mælti Ótryggr: Hjálmr inn úngi! hvörr skal hér í dag víg vekja? Hvörr nema þú, Háks maðr! Síðan tókust áhlaup mikil. Ótryggr lét sem hann sæi öngvan mann, nema Eyólfr. Þorvarðr var ekki í fyrstu bráðorðr. Ótryggr lagði spjóti til Eyólfs, en Eyólfr var í skarlatskirtli rauðum, ok hafði drepit upp skautunum, en Ótryggr lagði felina, en Þorsteinn hinn rami laust ofaná. axarhámrinum svá hart, at fal eggina spjótsins. Ótryggr laut eptir; en er Eyólfr sá þat, þá lagði hann Ótrygg í gegnum með spjóti; hann snaraðr ist við, ok féll í lækinn, ok dó þar; þá frýðu menn ei Þorvarð fram. Stari hét maðr, er var með Þorvarði; hann átti Herðisi, dóttur Haldórs Guðmundssonar, bróður Eyólfs; hann var son Þorgerðar Tjörfadóttur, ok var hann beggja vinr. Þorvarðr gekk hart fram, ok bar hann yfir Ótrygg; þá rann Stari á hann, ok hældt hon-

um; ok í því hjó Eyólfir á þumalfingrinn á honum, ok loddði köggullinn í sinunum. Þá mælti Þorvarðr til Odda frá Mývatni, hann var sonr Þorgeirs öxarstafs Grenjaðarsónar, ok kominn frá Fjall-Oddi; hann átti Vigðisi, systur Þorvarðs. Síðan hljóp Oddi at Stara, ok gaf honum axarhamars, högg, svá at fætrnir horfðu upp. Þorvarði hrumdi sárit, ok vildi snara af sèr fingrinn. Þá mælti Oddi: lát lafa, muna þeir mein, er þiggja, er þú kemr heim jafnan, ok svá gjörði hann. Höskuldr Þorvarðsson gekk í móti Odda, ok áttust þeir við. Þá mælti Gunnsteinn: fremstr vill Höskuldr frændi vorr vera, ok er ráð at fylgja honum vel, er þó er margr um einn. Þá mælti Þorsteinn, heimamaðr Gunnsteins¹⁾: ekki er í hættligra lagi hjá þèr í dag, bóndi! er þú berst við hann þveræring, Einar Járnskeggjason; nú mun ek ráðast fyrst í burt; síðan snýr hann at með húskarla 4, ok setr í höfuð Odda, ok var þat svöðusár í enninu, ok blæddi mikit; þá spratt hann upp, ok mælti: búinn em ek at berjast. Þá mælti Þorsteinn skuldarmaðr: nú mun ek í burt, Höskuldr! ver nú hendr þínar Þórálfr! hèðan frá. Bráendr gekk vel fram Gunnsteinson. Nú er at segja frá Halli Ótryggssyni; hann kom til Ness, ok var jökulbarinn; hann spurði, hvort at sauðamaðr væri heima. Konur svöruðu: hvat mun þèr undir því um sauðamann, viltu eigi tilráðast, er frændr þínir berjast²⁾? Hallr mælti hratt: fáid mèr heldr vopn nokkut! Síðan tóku þær viðaröxi eina ok fengu honum; ok er

¹⁾ þannig réttara S; Eyólfs, A. ²⁾ ef þorir, b. v. S.

hann kom aptr at, stóð hann, ok mælti: hvat er hær tíðenda? Maðr svarar: sèr þú eigi, at faðir þinn er veginn, ok liggr hær fyrir fótum þer? ok Eyólfur Guðmundsson vó hann. Síðan gekk Hallr fram. Koðrán gekk í kvíuna, ok skildi menn, ok var þá svá komit, at þeir einir menn börðust, er sakir áttust við, ok stóðu velflestir, ok þurfti enginn meir at skilja þá; en Koðrán tók sinni hendi hvörn þeirra, ok skaut þeim svá tveggja vega frá sèr; í því hjó Hallr í höfuð honum; þá kallaði maðr: þar fór nú einn bezti maðr úr Eyjafirði. Hallr mælti: var Guðmundsson, þóat góðr væri. Koðrán var þá borinn í burt á skildi, ok bundin sár hans, þvíat Ljós-
vetningar voru við skóg nokkrn. Eyólfur eggjaði nú fast, at hvörr dygði, sem mætti. Þá svarar Þóroddr ok Hjálmr: þat hugsar þú nú, Eyólfur! hvat gjört er, en miðr hyggr þú at vægja bróður þínum, er nú ok veginn húskarl Einaris á Þverá. Eyólfur svarar: tjaldið um Koðrán, ekki nenni ek at leita honum hær lækningar, ok skal færa hann til Svalbarðs til Þorvarðar læknis. Þá sögðu ok menn, at Hrafn gætti ekki miðr skógarins, enn fundarins. Þá mælti Hrafn: þat er ráð, at fela sik í skóginum, ok þat annat, at segja Þorvarð sáran til ólísis. Þá svarar Höskuldr: þat er örrugt ráð ok fjærri skapi föður míns, en ræða má ek þetta við hann, ok svá gjörði hann. Þorvarðr svarar: seg þú honum þau mín orð, at hann segi svá vesalan sem hann vill, en ljúgi ekki á mik, ok þar liggr á mín reiði. Nú var framorðit dagsins; Eyólfur eggjaði atgaungu. Hrafn hafði verit um nóttina

á Hálsi, ok kom utan úr Flateyjardal, ok var þar meirr af atburð, enn honum þætti þar allgott. Hrafn fann Eyólf, ok mælti: sá fundr hefir harðr verit, Koðrán sárr mjök, en þorvarðr óvigr, ok er einsætt at hætta. Þá mælti Koðrán: já skilið nú! ekki mun mik saka. Síðan skildu þeir. Eyólfur vissi eigi, hvorsu mjök Koðrán var sár. Ok er þorvarðr spyrir þetta, mælti hann: heyrðu á endimi, at ljúga til sára manna! verði fundr sá, sem auðnar, erum yðr seinir til óhæfu, en skilja eigi nú fyrr, enn öðrum þikir mál. Ekki urðu menn til þess, at segja Eyólfi þessi orð. En þeir Eyólfur fóru til Svalbarðs, ok fundu þorvarðr lækni, ok leysti hann til sársins; Eyólfur spyrt, hvorsu honum segði hugr um. Hann svarar: ef Koðrán hefði kyrr verit, þá væri von í, en nú er engi. Eyólfur svarar, at honum mætti á² einum fingri dreira vekja. Síðan var eldr gjörr, ok afklæddust þeir þar við; Eyólfur mátti eigi komast úr kirtli þeim, er hann var í, svá var hann þrútin; en Koðrán andadist um nóttina, ok hörmuðu menn þat mjök; hann var færðr inn til Eyjafjarðar, ok búit vel um hans likama.

Liðsafnaðr til eptirmála.

25. Síðan er sagt frá Ljósvetningum, at Þorkell Hallgísson¹ mælti: bjóða vil ek öllum mönnum til mín, sem hér hafa verit viðstaddir, nema Halli Ótryggssyni. Gunnsteinn mælti: slíkum orðum vil ek mæla. Þá mælti þorvarðr: ek vil bjóða öllum til mín í kveld, ok fyrst Halli Ótryggssyni, er skömm hefir af oss fengit ok höggit, ok skal

¹) Þorbjörn, S. ²) hér byrjar 30ja brott af C. ³) b. v. S.

eitt yfir oss ganga. Síðan fór Þorvarðr heim með allan flokkinn á Fornastaði, ok mælti: hitt er nú, húsfreyja! at leysa beinann af hendi. Hún svarar: eigi mun skorta beinann í kveld. Höskuldr Þorvarðsson var kátr, ok veitti mönnum beina, ok mælti: faðir! hvort skal skipta mönnum at mannvirðingu, eðr eptir framgaungu? Hann svarar: Hrafn skal mér næstr sitja. Hallr hvarf í eldhúsdýrum, ok vissu menn eigi um nóttina hvat af honum mundi orðit, en hann var þá í eldhússkotu at baki Þorvarði. Síðan sendi hann orð þingmönnum, ok mælti, er þeir komu: nú höfum vèr hitt í stór vandræði, ok munum vèr nú ráða við þurfa, skal ek nú senda menn fyrst til Eyjafjarðar með boðum til Eyólfs; hann gjörði svá. Þeir sögðu Eyólfi, at hann vill gjalda tvö hundruð silfrs fyrir Koðrán, ok utanferð Halls, ok kæmi hann aldri út. Eyólfr mælti: ekki ætla ek at hafa þenna dóminn Þorvarðs í bróðurbætr, ok neita ek þessu. Sendimenn fóru aptr. Eyólfr sendi menn til allra höfðingja at biðja þá liðveizlu, ok svá vestr til Gellis vinar síns, at hann fjölmennti til Hegraness þings. Gellir var góðr drengr, ok bauð hann Eyólfi eyri silfrs fyrir nef hvört, ok hvörjum höfðingja, er til þings riði, hálfa mörk; hann sendi menn til sona Eyðs í Ási í Borgarfjörð, ok bauð þeim fè til liðveizlu, ok svá Guððælum; þá var umræða á, at Hrafn mundi þar fyrir sökum hafðr, þvíat honum þótti ekki mannhættligr verit hafa fundrinn; vel flestir höfðingjar hétu honum¹

¹) Eyófi, C.

liði. Hárekr hèt maðr, er bjó at Ási í Keldu hverfi, hann átti Þorgerði, dóttur Þorvarðs, hann var þingmaðr Skeggbrodda; Þorvarðr sendi hann austr til Skeggbrodda at biðja hann liðs: ok v. ek gefa honum gullhring. Skeggbroddi átti Guðrúnu, Þórarinsdóttur sælings ok Haldóru, dóttur Einars at Þverá. Eyólfr sendi menn þángat, ok gistu at Hrafn at Lundarbrekku, ok mælti til vináttu við hann, ok kunni hann eigi um sakir skyldast við, ok¹ vera í öngri ráðagjörð með Þorvarði, ok sendi² Hrafn hálfan eyri gulls; ok er sendimenn komu, tók hann þenna kost; ok síðan hittu þeir Skeggbrodda, ok báru fyrir hann málit. Hann svarar: ekki veit ek um liðveizlu þá, litinn sóma hafa þeir gjört frændkonu sinnar Möðruvellingar, enda munu þeir eigi þurfa lið úr Austfirðinga fjórðungi, en koma mun ek til þings, en liðinu heiti ek öngvu. Þeir fóru aptr, er sendir voru.

Draumr Eyólfs, ok för þeirra Þorvarðar til Vallnalaugar þings.

26. Síðan kom Hárekr austr til Skeggbrodda, ok bar honum kveðju Þorvarðs, ok sýndi honum hringinn. Hann svarar: spurt hefi ek málaferli þeirra, en þat hefir ek mælt, at ek mun þeim veita, sem færri eru, en hringrinn mun dveljast eptir. Síðan komu þau í rekkju hjón; þá mælti hann: gesti egum við, Guðrún! Hún svarar: hvört er erendi þeirra? Hann svarar: Þorvarðr sendir þér hring þenna, at þú værir ekki í móti honum. Hún svarar: ekki virði ek hringinn svá

¹) menn, ok báðu hann, S. ²) Eyólfr, b. v. S.

mikils, at ek virði þik ekki meirr, ok veit ek at þer er sendr hringrinn til liðveizlu. Hann svarar: koma mun ek ok til þings. Nú fóru sendimenn á burt. Eyólfir átti sér fóstura; Eyólfir var hljóðr mjök um vetrinn ok íhyggjusamr; ok einn morgun kom hann í stofu, ok mælti: dreymt hefir mik í nótt: ek þóttist riða norðr Háls, ok sá ek nautaflokk koma í móti mér, þar var í oxi einn mikill rauðr, hann vildi illa við mik gjöra, þar var ok graðúngr mannýgðr, ok margt smáneyti; þá kom yfir mik þoka mikil, ok sá ek eigi nautin. Fóstri hans svarar: þat eru manna fylgjur óvina þinna, ok oxi fylgir þorvarði, en graðúngr Halli, en þat, er myrkr kom yfir, sè ek eigi fyrir annann enda um mál yðar. Eyólfir bjó mál til, ok bannaði þat enginn maðr; þá riðu þeir, ok var ill færð um fjöll, ok var fefellir mikill. Þorvarðr hittir vini sína, ok mælti: man ekki þat ráð, at snerpast¹⁾ við um þingförina? ef þer vilð mér lið veita, þá sè ek ekki til vænna, enn menn fari, ok hafi tvennir saman hest, því ek veit at Eyólfir mun fjölmennr. Menn urðu vel við, ok fèkk hann vígliga 100 manna; þeir fóru degi fyrr, enn Eyólfir, ok fóru Öxnadalshéiði, ok ofan Norðrárdal, ok áðu í Svínanesi. Eyólfir hafði nærri 300²⁾ manna, þar voru í för Þóroddr ok Hjálmr³⁾, ok Einar Þveræringr; ok er hinir riðu úr Svínanesi, riðu þeir Eyólfir í nesit. Þá varð þeim þorvarði farartálmi, at klyfbera bandit brast í sundr, ok fóru

¹⁾ þannig C, S; sneipast, A. ²⁾ þannig líkl. réttara C; 30, A, S. ³⁾ þannig C, S; Hjálfr, A hér.

ofan klyfjar. Þorvarðr mælti: hvat er nú til ráða, Hrafn frændi? Hann svarar: ekki sé ek annat til, enn hafa sik undan. [Þorvarðr svarar¹: [eigi er þat² drengiliga skilist við menn sína, ok er nú verrá, enn fyrr, at hitta Eyólf? ok þótt þá væri hlýðt ráðum þínum, þá mun ek nú eigi hlýða þeim, ok voru hinir þá ekki búnir. Einar sá þá, ok þótti búit til mikils voða, ok leitaði sér fangaráðs, ok reið fram hjá Eyólfi, ok mælti: sjái þér flokkinn þeirra Þorvarðs? Hann kvaðst sjá, ok sýnist mér sem skamt muni verða til fundar vors. Einar svarar: hvar kemr þú þat, er þú hefir heitit höfðingjum til liðs þér? Eyólfr svarar: ekki mun nú illa fallit, at vér reynum með oss, ok vill fram riða. Þá brá Einar öxi á söðulgjörðina, ok gekk Eyólfr af haki, ok varð þá dvöl á eptirreiðinni, en þeir Þorvarðr riðu undan þeir Eyólfr riðu á Silfrastaði, en þeir Þorvarðr riðu ofan eptir héraðinu á Miklabæ; þá reið maðr í móti honum. Þorvarðr mælti: þú stefnir til vor. Sá mælti: hvar er Þorvarðr? sagði hann, Þorgerðr húsfreyja bauð þér heim. Hann svarar: hafa munum vér þar náttverð, ok riða síðan til Vallalaugar, svá at vér komum til þingstaðar fyrri. Þorgerðr var ekkja, ok hafði hana átt Haldór, bróðir Þorvarðs. Þá mælti húsfreyja: nú hafi þér vel gjört, sèt hýbýli mín; nú vil ek fá yör tjöld ok við, ok 30 manna vist. Hann svarar: sýnir þú stórmennsku þína, en ekki eru gistíngarlaunin; [en eigi³ skulu þeir fara, ok leggja þá⁴ í hættu, en annann beina munum vér þiggja;

¹) b. v. C, S. ²) er þá, C. ³) þannig C; ok, A, S. ⁴) þat, C.

svá var gjört; þeir tjölduðu ágæt herbergi við þinghelgi til vægðar við Eyólf.

Málalokin á Vallalaugar þingi.

27. Eyólfur kom á þing með miklu fjölmenni, ok átti öllum mönnum búðarrúm at fá, ok var þat mikill mannfjöldi. Gellir kom at vestan með 200¹ manna; ok er þeir riðu á þingit, þá skipuðu þeir svá liðinu, at hvörr rann eptir öðrum, ok þótti mönnum þat frágerða lið til at sjá, ok stöððu menn á, en einn var sá maðr, er þeim fannst einna mest um, er á baki var; þat þótti mönnum lýtit á, at þeim sýndist hann riða folaldi. Ok er þeir stigu af baki ok hestar voru lausir látnir, þá þótti sá hestr miklu mestr, er sá maðr hafði riðit, er þar var kominn, en þat var Skeggi hinn rami, bróðir Álfs úr Dölum. Ok er menn höfðu eina nótt á þingi verit, þá sáu þeir ferju á firðinum, ok 12 mienn á, ok einn í [vararskinns úlpu², ok um utan í blárri kápu, ok hafði verit hvast veðr; þeir voru afburðarmenn á at líta, ok bar þó höfðinginn af öllum. Þeir Eyólfur gengu upp í móti þeim í lëndingu, en þeir Þorvarðr gengu þar í móti þeim, er verra var upp at gánga, ok er þeir höfðu hlaðit seglum; síðan ræð Skeggbroddi á liðit, ok mælti: hingat munum við fara í lið þessara. Þorvarðr mælti: kom þú nú heill! ok kunn-um vèr allir þökk, at þú farir til búðar með oss; þeir gjöra nú svá, ok var þar rædt um við Skeggja, hvorsu fúss at hann mundi gánga í móti Skeggbrodda, ef saman lysti liðinu. Þat

¹) þannig líkl. réttara í C; 20, A, S. ²) varskinns-ólpu, C.

ætla ek eigi (segir hann¹), at mér endist² afl við Skeggbrodda, er þó hugr, en hamíngju² uggir mik at ek hafi eigi við honum. Síðan var rædt við Skeggbrodda þetta sama mál. Hann svarar: mikil von er mér á, at Skeggja skorti ekki afl, en þat ætla ek þó, ef svá væri tilskipat í voru liði, sem hér er, at þorvarðr yrði eigi aflvani. Morguninn eptir gekk Skeggbroddi til búðar Eyólfs, ok var engin blíða við hann af Eyólfi. Skeggbroddi mælti: er þat vænst at sættast? Eyólfr mælti: má sem vill. Skeggbroddi svarar: fast er nú fyrir, ok gengr til ok hittir Gelli vin sinn. Þá mælti Skeggbroddi: fastliga horfir ræða Eyólfs. Gellir mælti, góðan málahluta Eyólfs. Skeggbroddi svarar: þat sómir vel, enda væri þá nokkrsstaðar: eru með okkr þeir³ menn, er eiga hér í hlut, at apkast munu vandræði, ef þeir verða sekir, ok mun þá meiri vandræði um at tala, enn fyrr um; sækjum nú báðir eitt ráð, ok frium menn óhöppum. Gellir svarar: ek veit vilja Eyólfs, at hann vill sjálfr ákveða ok fjársektum ráða, vill hann eigi sættast við þorvarð, ok Brandr ok Höskuldr, þorkell ok Hallr fari utan skógarmenn ferjandi. Skeggbroddi svarar: ek veit ok vilja Eyólfs, at hann vill at hann gjöri einn um fjársekt milli þeirra, ok eigi þeir eigi útkvæmt, nema Hallr, ok vilda ek sá burtgjöri væri lagðr fyrir okkr, at ákveða mannsektir. Gellir mælti: mundu fyrst, hvat fyrir komi! Síðan hittu þeir Eyólf, ok mælti Skeggbroddi: óráðligt

¹) meir, b. v. C. ²) hamíngjan ræðr, S. ³) hér endar 3ja brotið af C.

er enn at vilja eigi sættast, þvíat eigi munu allir á móti þorvarði ganga, láttu mæla um Gelli við sannvini hans. Eyólfir svarar: ekki sé ek þat, at ek muni skyldr til vera, at virða þinn vilja. Skeggbroddi svarar: svá er lítit mitt traust, nú hefi ek ekki vígsgengi at veita mínum mönnum, en þó skulu nokkrir tannsórir verða, áðr enn þorvarðr er drepinn. Þá svarar Gelli: þá ferr illa málahlutrinn vorr, ef vandræðin aukast, ok þó Skeggbroddi hafi nú fá menn, þá sómir eigi at fyrirlita¹ hann. Höskuldr² svarar: eigi horfir þorvarði vænliga dómrinn. Þá var um rædt, at dómar mundu útfara, ok treysti Eyólfir fjölmenni sínu, ok bað fylkja við dóminn, meðan þeir hefði fram mál sín: en ætlum þeim í kvíarnar at ganga, ef þeir vilja. Ok er þorvarðr spurði þetta, mælti hann: hvat liggr nú til? mun þat eigi betra ráð, at við berjumst, ef vèr erum áðr sektaðir? tókum til vopna, en sumir færi heim hesta, þvíat fundr sá mun verða, at í burt munu komast nokkrir; svá gjörðu þeir, ok snèru at hart. Dagr hèt maðr, er var með þorvarði, ok átti Sigríði, dóttur Þorgeirs goða; hann gekk fyrstr, en þá 5 saman, ok þá 10, ok skipuðu uði sínu öllu, þvíat fáum var þekkt í þeirra liði at fara seint. Þá mælti Skeggbroddi til Gellis: hèr kemr illa í hald, at góðir menn margir eru hèr viðstaddir; þú ert fjölmennr mjök, Gelli! ok vel vingaðr við Guððæli, snú svá til fjölmenni þínu, at þú verðir betri drengr af, ok fyllum báðir einn flokk, ok gaungum í milli þeirra, snú-

¹) fyrirláta, S. ²) þannig S; v. i A.

umst at með þeim, er okkar orð vilja virða. Gellir svarar: nú er skipt með okkr, þú hefir drengskapinn, en ek fét. Síðan gengu þeir með dómum með liði sínu, áðr enn málaferli færi fram, en þá var svá komit, at hvorutveggju var búinn at berjast. Þá mælti Skeggbroddi: má Eyólfir heyra mál mitt? Heyri ek, segir hann. Skeggbroddi mælti: hær horfir óvænt, at menn skuli hær berjast fyrir þitt tilstilli, kalla ek þat heldr beztr ráð, at hvorr sætti sína menn. Gellir segir: öllum er þat andsætt at sjá, at verstr hlutr er, at berjast, ok mun ek bjóðast til, at gjöra um málin. Eyólfir svafar¹: mun eigi² þeim draga³, er drenginn er beztr, ok gef ek þær eigi fæ til afrkosta. Gellir mælti: þá at þessu⁴ mjök ráð vanda⁵, er þú verst nú fyrir, ok snýst í móti þorvarði. Þorvarðr mælti: hvat vill þær nú gjöra, Gellir? færr þú nú mjök, en friðarmannskulum vèr. Gellir mælti þá: meir hyggr þú nú at ofrkappi, enn forsjá, er þú gengr at, slíkr ofrefli sem fyrir er; gángið eigi at dómum svá, at þreyngt verði at yðr. Þorvarðr svarar: þat er eigi örvænt, at þeir unni oss jafnaðar um höggit, en verra er þó, at vèr sèum fyrr sakteknir, en drepnir síðan. Skeggbroddi svarar: mun eigi annat ræligra⁶, enn færa menn í slík vand-ræði? ok sættast heldr. Þorvarðr svarar: óvanr em ek, at láta draga alla sæmd úr hendi mèr. Skeggbroddi mælti: hyggr þú nokkut at þessu, hvat at er? Þótt ek veiti þær lið, þá eru þó

¹) b. v. S. ²) ek, S. ³) duga, S. ⁴) er, b. v. S. ⁵) vanda-
anda, S. ⁶) ráðligra, S.

margir á móti, sýnist mér svá betr, at þú munir játa vorum ummælum. Hann svarar: ek skal játa. Síðan stöðvaðist liðit, ok var þá framgengit, tóku þeir þar tal við. Þá mælti Eyólf: hví mun nú eigi ráð, at snúa til loka máli voru? Skeggbroddi svarar: þat er einsætt, en láta Gelli fyrirsjá um sinn, en þér mun ekki gjöra at meira mein. Eyólf svarar: hví mun hann meirr kunna, enn allir aðrir? Er þetta mál um síðir lagt undir Gelli, ok skyldi hann kveða á mannsektir, en þeir sögðu þat upp, at allir menn skyldu eiga aþrkvæmt, nema Hallr; þat líkaði Eyólfi illa. Gellir gjörði 8 hundruð silfrs [fyrir Koðrán], en þat stóðst á, vig Ótryggs ok atfarir þeirra Höskuldar í fyrstu við Eyólf; áverkar þorvarðs ok Odda voru líkir kallaðir; vig hús-karls Einars Guðmundarbróður var bætt fê; þorvarðr skyldi vera utan 3 vetr, þorkell, Brandr ok Höskuldr, en Hallr eiga ekki utan von. Síðan var mælt fyrir trygðum, ok fê uppgoldit. Eyólfi þótti sinn hluti til lágr, ok stóð þat meira af kappi, ok drap ókæti fyrir honum mest.

Frá Eyólfi, þorvarði, ok Halli Ótryggssyni.

28. Skip stóð uppi í Svarfaðardals ósi, er átti Kálfr enn kristni. Þorvarðr ætlaði sér ekki heim, ok fór til skips, en þeir frændr skildu ekki, sem fyrr voru nefndir, ok höfðu tjald á landi. Þorvarðr skorði á Kálf um skipkaup. Hann mælti: eigi mun skipkaup fyrr ráðit, enn þú skipar at helmingi, þvíat þér mun þat bezt líka.

¹⁾ b. v. 5.

Þorvarðr kvað svá vera skyldi. Hrafn þorði eigi eptir at vera, ok vildi hann fara með þorvarði. Eyólfir spurði þetta, ok íhugaði hvat látit var, ok reið í Hlíð til þorkels vinar síns, ok sagði honum, at hann ætlaði at þorvarði, ok drepa hann. Hann lét illa yfir því, at gánga á sættir, ok latti mjök, ok sagði, at þeir hefði fjald á skipi. Eyólfir kvaðst fara mundu, ok kvaðst eigi nenna at engi kæmi mannhefnd fyrir. En er menn komu í rekkju, þá var barit á hurð, ok gekk bóndi út, ok kom inn aptr. Eyólfir spurði hvörr kominn væri. Bóndi segir, at sá var utan úr Dalnum. Eyólfir mælti: hvat mun tíðe um Austmennina? Bóndi segir þá hafa utan látit. Eyólfir kvað þá eigi orðit hafa, sem hann vildi, ok reið heim; ok tveim nóttum síðarr spurði hann, at þeir höfðu eigi út látit, ok sagði reiði á bónda, ok kvað hann rángt hafa við sik gjört; ok er þorvarðr spurði þetta, sendi hann konum 20 skjólna ketil ok stóðhross af Förnastöðum. Síðan lögðu þeir þorvarðr skipinu út undir Hrisey; byrr var enginn, en bátinn lauss, ok¹ fór þá innan frá landi, þar var rekkjumaðr² í skut; þá stóð maðr upp; ok mælti: hvort er sá maðr á skipi, er Márr heitir, ok hafi sèr far tekit? Hann kvaðst þar vera. Þá mælti maðrinn: tak þú við þorvaldi hinum kíkþráa, frænda þínum, eða ver munum banna þær far. Síðan tók hann við honum: ek á fè á landi inn hjá mönnum, (segir hann), ok skal ek þángat fara með hann; síðan kom hann aptr, ok kvaðst sèt hafa ráðstafa fyrir

¹) bát, S. ²) skrifast reykjumaðr í A.

honum. Síðan haustaði, ok gaf þeim eigi byri. Austmenn báru ráð sín saman, ok kváðust mundu eyða skip, eðr láta Hall af skipi. Þorvarðr svarar: tökum annat ráð: föstum 3 daga, ok vitum hvört guð. sýnir hvat veldr, ok fari hlutir í sveitir, ok dæmum þann af skipi, er hlýtr, hvort sem er yðarr maðr eða vorr. Hlutir voru vígðir, ok komu upp hlutir þeirra Kálfs, en Márr var þar í sveit, ok kom hans hlutr upp. Síðan stefndu þeir honum á land, ok kváðu honum illa mundi farit hafa við frænda sinn. Honum fannst fátt um, ok voru þar efni til, hafði hann myrðtan hann; síðan vildu þeir drepa hann, en þat var þó ráðs tekit, at hann yðraðist, ok gaf hálfan hluta eigu sinnar fátækum mönnum, en annann helmíng frændum mannsins. Síðan hældu þeir undan Hrísey, ok kom þá skip af hafi; þat átti Eldjárn Arnórsson kellingarnefs ok þorlaugar Víga úmsdóttur. Þá mælti Eldjárn til þorvarðs: hafið eigi Hall í gaungum¹⁾, fullboðit er oss þó. Þorvarðr svarar: hvat annat sæmilígra, enn hann fari með oss frændum sínum? Síðan gjörði útnyrðing ok kaldt veðr, ok heimtu þeir þorvarðr upp ankeri sín, ok brast hnakkböndin; þorvarðr bað nokkurn sýna atgjörfi sína, ok fari til. Austmenn þeir urðu eigi tilbénir. Hallr svarar: ek em eigi sparandi til, ok fá mér snærit! Síðan fór hann úr stakki sínum ok kafaði niðr, ok kom snærinu í ankeris hringinn, ok náði upp ankerinu, ok fékk hann af þessu gott orð.

¹⁾ gegnum haf, S.

Utanför Þorvarðs, ok frá þeim félögum.

29. Síðan flutu þeir út hjá þeim Eldjárn, ok var færir á strenginum, ok hafði maðr vöttu á höndum, ok mælti: Hallr félagi! segir hann, óhræddr mun ek fyrir þér ganga, er þú vattar streng. Síðan lögðu þeir margir gott til Halls, er áðr höfðu óþokkast við hann; síðan létu þeir í haf. Hallr var knárr maðr ok liðgóðr. Þá bar norðr at Noregi, ok sigldu suðr síðan, ok höfðu byr hvassan, ok sáu við sker nokkr bát einn, ok voru á sveinar 2, ok héldt annar skipinn, en annar jós. Þá mælti Þorvarðr: hjálpuð mönnum þessum, er at dauða eru komnir, ok er skip þeirra fullt. Kálfr svarar: þú leggr oss í hættu ok vort fè. Hann svarar: ek skal skip ábyrgjast, ekki áttu betra til at láta fè, enn ek. Kálfr svarar: góð þikja mér þín ráð. Síðan skutu þeir báti Þorvarðr ok Hallr, ok hlupu þar á, ok var þá skip sveinanna fullt, en hundar 2 voru bundnir í skipinu, ok fjötraðir við innviðu. Þorvarðr greip þann svein, er við árarnar sat, en Hallr annann, ok héldt á hundinum, ok brá þeim á knörinn, ok beitti at eyjunni. Þorvarðr spurði, hvörir þeir væri. Þeir sögðu, annar hëti Óspakr, en annar Ósvífr: en við erum hundasveinar Úlfs stallara, ok höfum við þetta af hundunum hlotit, ok tjáði okkr ekki at bíða, en þá við komum voru þeir þá í burtu, ok erum við systursynir hans, ok ætluðum heim eptir þeim. Þorvarðr mælti: hvat er íslenzkra manna með konungi í mestum virðingum? Þeir svara: Úlfr er þar mest virðtr; enn er þó annar

maðr, ok heitir Járnskeggi; síðan gaf Þorvarðr þeim feldi ok vopn; síðan skildu þeir, ok höldu þeir eftir konungi; ok spurðu þeir hvar hann drakk, ok komu þar. Úlfr fagnar þeim vel, ok spurði um ferðir þeirra: þeir kváðust hafa komit skipi sínu á vögunn, ok eru (hér) aðrir góðir drengir, ok lifgjafar vorir. Úlfr mælti: hvörir eru þeir? Þorvarðr heiti ek, ok er Ljósveitningr, Höskuldsson, ok annar Hallr ok er Ótryggsson, afreyndr maðr. Þá mæltu menn: ykkir mündi ekki nær fallit, er Íslendingar dugðu². Úlfr mælti: gjörð ekki mikit um þetta. Skeggi heyrði þetta, ok hitti konung ok mælti: ek vilda at þú veittir mér lið at drepa menn þessa, er sakaðir eru við oss, ok sagði honum allan málavöxt. Konúngr mælti: þat er eigi til, at láta drepa mína þegna, en þótt þú gjörist til, þá mun ykkir á því umbúinn verða. Hann hitti marga menn konúngs, ok gaf þeim fê til. Þá mælti sveinninn Ósvífr: því heit þú svá, Járnskeggi? [Úlfr segir³: hann ásakar menn þá, er ykkir hafa lið veitt. Sveinninn svarar: skaltu ekki athafast? Þverr nú drengskaprinn þinn. Hann svarar: eigi mun ek þeirra mun gjöra. Sveinninn svarar: illt egum vèr, at þjóna yðr, mundum vèr nú dauðir, ef þeir hefðu eigi hjálpat oss. Úlfr svarar: þetta fær ykkir mikils. Sveinninn svarar: litit megum við, en með Þorvarði skulum við vera, ok hlupu til strandar, ok sögðu Þorvarði hvar tíðt var. Þorvarðr mælti: enn er vandræði um at vera, Kálfr! nú vil ek kaupa at þèr skipit, en þèr gángið af, ok

1) á, S. 2) þamig S; deyðu, A. 3) b. v. S.

gjaldi vor eigi aðrir menn, en vèr munum flytja út grjótt. Kálfr svarar: eigi skal svá vera, eigi munum vèr við þik skilja; allir þeir vildu honum fylgja. Skeggi hafði fengit til skip, ok hitti konúng. Hann mælti: nú er liðit fengit, herra! Konúngur mælti: hefir þú fundit Úlfr, eðr hefir þá haft fulltingi við? Þá eru við sáttir. Síðan hitti Skeggi Úlfr, ok segir honum nauðsyn sína. Úlfr svarar: vel hefir oss við þik líkat, ok munum vèr þarfyrir veita þér, er þú biðr. Síðan kemr Skeggi fyrir konúng, ok segir honum þessi orð Úlfs. Konúngur mælti: þá hefir hann vel við orðit, en undir væri þér, hvorjumegin hann shæri at. Nú er þar frá at segja, at þorvarðr¹ mælti til sveinanna; farið til Úlfs! endast skal oss. Nú skilr þat drengskap vorn (segja þeir), ok munum vèr eigi við þik skiljast. Nú fara skip á vögin, ok er þar Úlfr. Hvört mun hans erendi? segir þorvarðr. Ósvífr mælti: hart mun hann at róa, ef hann vill illa. Síðan komu þeir at kaupskipinu, ok ræru kyrt, ok lögðu skip sín á sitt borð hvort. Þorvarðr spurði, hvörr fyrir skipum ætti at ráða. Úlfr mælti: friðmenn, ok hafi þér til þess unnit. Síðan gekk konúngur út, ok sá hvat tíðt var, ok mælti: Skeggi fèlagi! lát kyrt vera, ok leyfi ek öngvum manni at berjast við Úlfr, en mínir menn leggi á höndr, hefir þú hugat þá menn sektalesa, ok er svá fyrir mik komit; ok er nú eptir vitnum leitat, ok gengr þorvarði vel. Skeggi kvað þá ekki við sik satta. Konúngur mælti: ek hafi athugat málit, ok sýnist mér sem eigi hæfi

¹) þannig s; hann, A.

ágangr við þá, sem goldit hafa ofr fjár, ok flúit land sitt, ok lætr konúgr þá í friði fara. Síðan höldu þeir til Danmerkr, ok fóru austr til Víkr; þar hitti þorvarðr góðan dréng, er Bárðr hét, ok vingaðist við hann, ok fékk honum í hendr Hall Ótryggsson; en þorvarðr bjóst til Róms. En Bárðr héldt skipi sínu í Austrveg, ok komu at þeim víkingar, ok buðu þeim kost, hvort þeir vildu uppgefa, ok halda lífinu, ef þeir veittu fét. En Bárðr kvað þat mundi sitt kjör at berjast eigi, ok því tóku flestir skipverjar. Hallr svarar: eigi mun ek þrautarlaust uppgefast. Bárðr mælti: hættum við eigi á vald víkinga. Hallr svarar: versnar nú skulduneyti mitt við stórvirkjun, ok bið þú eigi þess, ok mun ek gjöra þat, er ek em fúsari til, ok tók beitiás einn, ok varði öðrumegin borðit, ok barði á tvær hendr ok örkumslaði menn; ok er þat sáu skipverjar hans; tóku þeir til ok vörðu öðrumegin borðit, ok höfðu þeir sigr. Kaupmenn ok Brandr fóru til Róms með þorvarði frænda sínum.

Eyólf drepr þórarinn, bróður þorvarðs, ok frá eptirmálum.

30. Nú er at segja frá Eyólfi Guðmundssyni, at hann undi svá illa við víg Koðráns, at eigi komu mannhefndir. Hann gjörði heiman för sína, ok voru saman 40 manna, ok fór norðr í Flateyjardal á Brettingsstaði; þar bjó þórarinn Höskuldsson, bróðir þorvarðar; þar var Eylífr eptir með honum ok Einar Járnskeggjason. Fornr hét maðr, er farinn var til rétta, en sá maðr var fyrir búi hans, er þorgeir hét, er bjó

at þverá í Hnjóskadal; enn hét Ketill sá maðr, er farinn var til rétta, ok gistu þeir hjá Eyólfi, ok höfðu þar góðan beina. Þá mælti bóndi: hvört er ætluð förin? Eyólfr svarar: frek gjarast nú boðin vor Eyfirðinga, ok þarf tilfanga at ætla, ok til Flateyjar eptir fangi. Bóndi svarar: þó skal nú mjök skipa virðingamönnum í för þessa. Eyólfr svarar: viðrkvæmiligt er, at við förum allir frændr. Öngvan höfðu menn grun á um ferð hans, frá því allir voru sáttir. Eyólfr fór nú, ok komu þeir til þórarins, ok gengu þar inni hús, ok báru þegar vopn á hann ok vóu hann, ok 2 menn aðra. Ok er þeir komu ofan yfir Vöðlaheiði frá víginu, þá ræddu þeir um atburðinn; þá hrapaði hestr undir Eyólfi, ok fëll hann af baki; ok er hann vildi uppstanda, þá varð honum stíðr fótrinn, ok gekk hann haltr; ok er menn riðu til alþingis, þá bauð hann öngvar sættir, en svá var honum fótrinn stíðr, at hann mátti eigi ganga, ok reið hann í milli búða. Þeir fundust Finni ok Eyólfr. Finni spurði, hvorsu hann hefði fengit meinit. Hann segir honum þat. Finni mælti: þess munda ek geta, at þar mundir þú eigi hafa staðizt fylgjur þeirra þorvarðs ok frænda hans, er fjandskap leggja á þik. Eyólfr mælti: ætlar þú at þeirra fylgjur sæu meiri fyrir sèr, enn mínar ok minna frænda? (Finni mælti): eigi kveð ek at því, þó er þat reynt, ef vèr spyrjum um för þorvarðs. Hrólfr hét sonr þorkels Tjörfasonar, þorgeirssonar frá Ljósavatni; hann fór með Ljósvetninga goðorð á þinginu, ok var leitat um sættir. Eyólfr kvaðst óráð-

inn til at bæta fè; en þeir höfðu búið mál til á hendr Eyólfi hálfan 5ta tug manna. Hrólfr bað sér liðs; ok er hann fann þorkel Geitisson, mælti hann slíkum málum við Hrólfr: hann svarar: þú mælir sannara, en eigi nenni ek at ganga í móti Eyólfi. Síðan hitti Hrólfr Skeggbrodda, ok mælti: flestum mönnum mun nú kunnugt mál mitt, ok riðr þegar út um þingvöllinn: ok virða menn meirr afla Eyólfs, enn sannsæi. Hann svarar: ek ætla þik atganga at liðsbón, en hafa litit at sök; öngvan tek ek af um liðveizlu við þik, en halda mun ek réttyrði þeim, er menh virðast hér at; en ef Eyólfr vill öngvu bæta, enda fáir þú öngvum málum framkomit, þá(er) laust. Hrólfr svarar: eigi mun ek þik lengi þæfa um liðsbeina, en segja mun ek þér æthun mína, ef ek má eigi mál fram hafa fyrir fjölmenni: Eyólfi mun ek bjóða hólmgaungu, hvort hann vill við 4ða mann; eðr við eigumst við 2; vilda ek þá tilkjósa Einarana tvo, Þórð ok Hjálm, er mér eru falastir til þungs hlutar, en ek ætla í móti starfsmenn ok ræningja. Skeggbroddi mælti: þá ert hetja mikil! ok ertu eigi ráðlauss, ok haltu þessu fram, en ek skal til með þér, ok munu menn ráðast í móti þeim nöfnum, ef þarf, ok má þat verða, at þú skilir eigi með óvirðingu. Síðan hitti Skeggbroddi Gelli vin sinn, ok segir honum þetta. Hann svarar: illa læt ek yfir því, er hólmgangur takast upp, ok er þat heiðinna manna. Skeggbroddi mælti: hvørs var at von, ef maðr býr allilla til sitt mál, enn menn muni þat illu gjalda, ok drepr saklausa menn á gjörvar

sættir? Þetta var sagt Eyólfi. Hann svarar: fjandmaðr vorr gjörir Skeggbroddi, hefir hann nú tveim sinnum brugðizt mér. Skeggbroddi svarar: ek firrtá¹⁾ þik ok næst á Hegranessþingi vandræðum, sem von var at verða mundi, ef þú sæktir þorvarð ok frændr hans; drapstu bróður hans, ok viltu þat nú öngvu bæta, eða hvar ætlar þú til? eru nú tveir kostir fyrir höndum, láta okkr Gelli ráða ok dæma, eðr hólmgangur munu framfara. Eyólfr kvaðst ætla, at betra muni at bæta. Þá áttu margir hlut í, ok kom þar, at manngjöld skyldi lúka, ok galdst þat fê allt. Ok er þorvarðr kom sunnan frá Róm, ok í Saxland, þá hittu þeir Norðmenn, ok sögðu þeir víg þorarins, er orðit hafði um haustit. Þorvarðr mælti: langt er til öxanna vorra í milli ok þeirra Möðruvellínga, ok þat vilja þeir enn, at þær takist til, ef ek kem til Íslands, ok verði nú, sem Pètr postuli vill! ok ætla ek at betr væri, at ek kæmi eigi út aptr; ok þat segja menn, at fáar mílur gekk hann þaðanfrá, ok misti auga síns af verk, en andaðist síðan. Brandr fór síðan til Haralds konúngs Sigurðarsonar, ok var með honum, ok svá Hallr Ótryggsson, hann var með honum austr í Gautlandi, er Haraldr konúgr barðist við Hákon Ívarsson. Ok er Haraldr vildi á burt, þá fraus skip hans inni; þá hjuggu þeir ísinn í milli skipanna; þá mælti Haraldr konúgr: engi höggv sterklígra ísinn, enn Koðránsbani. Maðr er nefndr Þormóðr, ok var Ásgeirsson, frændi Möðruvellínga; hann var á skipi Magnúsar konúngssonar, ok

¹⁾ friðari; S.

kom þá af Íslandi, ok sat um hann; ok í því kon-
 úngr nefndi Koðránsbana, þá hljóp þormóðr at
 honum, ok hjó hann banahögg, ok hljóp síðan á
 skip konungssonar. Haraldr konúgr var reiðr
 mjök, ok bað leggja at þeim; ok er þeir þreyngd-
 ust at honum, þá brast ísinn, ok druknuðu marg-
 ir, en Magnús konúgr komst í burt; en þormóðr
 kom hann af landi, ok létti hann eigi fyrr, enn
 hann kom út til Miklagarðs, ok gekk þar á mála,
 en þeir konúgr ok son hans sættust síðan.

Dauði Brands, ok frá þeim fleirum félögum.

31. Brandr fór vestr með Haraldri konúngi til
 Englands; ok er þeir gengu upp í seinasta sinni,
 þá hafði Brandr einn brynstakk, en allt annat
 lið konúngs höfðu eptirlátit brynjur at skipum.
 Konúgr átti brynju þá, sem Emma hèt, ok tók á
 miðt bein, ok var svá sterk, at aldri festi vopn á.
 Brandr bað konúngi brynstakk sinn. Konúgr
 svarar: víst ertu góðr drengr, en hafðu sjálf bryn-
 stakkinn. Þar féll Brandr með konúngi. Menn
 Höskuldar komu út á Eyrum ok Hrærekr, ok
 fóru þaðan norðr á fjall um Kjöl, en flokkur Ey-
 ólfs Guðmundssonar var fyrir á leiðinni, ok sat
 Eyólfr þar. Höskuldr mælti: nú er færi at drepa
 fjandann, ok snýr á rás. Hrærekr hleypr eptir
 honum, ok gripr í fang sèr, ok mælti: still þik,
 vinr! þetta er ekki færi. Menn Eyólfs mæltu:
 verið hefir þú stundum snerti bráðari, ok riðum
 nú eptir þeim! Eyólfr mælti: eigi skal nú launa
 svá guði [ok góðum mönnum, er hafa² á sæzt
 vandræði wor; ok skildu þeir við þat. Oddi

¹) Einar, S. ²) er hefir, S;

Grímsson gekk utan, ok fór suðr, ok kom sumari felauss á fund Knúts konungs ens ríka, ok gekk fyrir hann, ok kvaddi hann, ok mælti: fêpurfi eru við, herra! Konúgr mælti: gef þeim 3 merksilfrs! Oddi mælti: eigi höfum við fyrri svá ríkan mann heimsókt, ok læfir oss ekki at sjá eigi í mót þessari gjöf, ek vil gefa þér fê. Konúgr mælti: þíki þér lítit fê? Oddi svarar: herra! einum þætti mér vel gefit, en vér erum 12. Svá mun sát vera, sagði konúgr, ok gefið 3 merks hvörjum þeirra. Þá mælti konúgr: hvört barðist þessi Oddinn við frændr sína á Íslandi? Oddi svarar: þar voru þeir menn, er mér voru skyldir, en ek væri í móti. Hann fór út síðan, ok þótti ræsimaðr; hann var faðir Guðmundar, er augat stakk úr Katli biskupr; en svá barst at því, at óvinir Guðmundar báru þat í eyru Katli, þá er hann bjó á Möðruvöllum, at hann fílaði konu hans, dóttur Gissurar biskups, ok fundust á förnum vegi, ok veitir Ketill honum tilræði, ok varð þó sá mañr, at Guðmundr varð efri, ok stakk úr honum augat; ok síðan vildi Ketill framfæra mál á hendr honum, en síðan urðu nokkrir til at lemja þat niðr, ok jókst af því óvirðing. En síðan Guðmundr varð felauss, ok þurfti annarra, þá bauð Ketill honum til sín, ok veitti honum, meðan hann lifði, ok snérist Katli síðan hvörr hlutr til sóma, en at lyktum var hann til biskups kjörinn, ok gafst honum svá sitt góðræði. En er Þorsteinn skuldarmaðr Gunnsteinsson, sem fyrr gátum vér í sögunni, varð felauss, fór hann til Odda Grímssonar. Oddi mælti: mikit

1) Gvendar og Gvendr, s.

er þat um góðan dreng, at engi forlög verða, ok þótt þú værir nokkut mótsnúinn mér, ok litaðir á mér skallann, þá mun ek leggja til með þér; síðan fékk hann honum bústað, ok þat með, er hann þurfti, ok sýndist þat í þessu, hvörr drengur hann var. En þat er at segja frá Hræreki, at hann fór at finna Skeggbrodda, ok mælti: forvitni er mér á um, hvörsu sterkur þú ert, mikit er af sagt, en em ek kallaðr aflamaðr, en þó mun ek eigi við þér hafa, en vit þú fyrst, hvort þú kemr höndum úr höfði mér. Skeggbroddi svarar: óskyldt ætla ek þat, ok tók þó til, ok sviptir þegar í burt höndum hans; en er hann gekk at Skeggbrodda, þá stóð hann fyrir, ok hafði hendr í höfði sér; þá kom hann at, ok kom hvorgi í burt, ok mátti sjá hvörr þeirra var meiri. Þá mælti Skeggbroddi: ekki þiki mér þú sterkur, en drengur ertu góðr.

Fra Þórarni ofsa, er drap Þorgeir Hlvarðsson.

32. Þórarinn hét maðr, er kallaðr var ofsi, hann bjó at Stokkahlöðum í Eyjafirði, ofláti mikill ok afbragðsmaðr; hann var son Þóris¹, er mjök verðr getit við Esphælinga sögu, en Hildir var móðir hans, dóttir Gauta Arnóðssonar; Þórarinn var farmaðr mikill. Þat var einn sinn, at Þórarinn kom skipi sínu í Hrutafjörð, ok hafði sókt sér húsavið; þar lá fyrir skip Þorgeirs Hlvarðssonar, ok hafði hann sekr orðit um sumarit um víg Þorgils², félaga Grettis Ásmundarsonar, ok um launvígsmál Þóris³. Þórarinn kallaði

¹) þannig leiðrætt úta síðanni í A; Þórðar, A, S. ²) þannig réttara S; Þorsteins, A. ³) sonar, ofaukið hér í A, ena södur-nafnið vantar fyrir framan; Þóris á Hrossá, S.

saman menn sína, ok mælti: svá er viðlátit, at hær liggja þeir menn, sem fyrir mörgum eru kunnugir at óspekt, ok hafa þeir drepit frændr vora, ok er nú mál eptirsjá at veita, ok er hann hinn versti maðr; síðan bjuggust þeir til at vinna knórinn; Ívar hét maðr, en annar þórir, er voru með honum. En er þorgeir vissi þetta, þá bað hann sína menn sýna þórarinn¹ drengskap ok verja sik. Síðan gjörðist orrosta mikil, ok sóktu at 40 manna, ok var allmikill liðsmunr. Þorgeir varði stafninn alldrengiliga; en er þyntist skipunin með borðunum, þá er² atsóknin um stafninn, ok í þeirri svipan feldi þorgeir þá Ívar ok þóri, ok tvo menn aðra, ok fèll þar sjálfr; þá hafði hann alls vegit 14 menn. Þórarinn feldi þar 7 menn, ok hjó af þeim höfuð, ok hafði með sér til Eyjafjarðar, ok lagði í salt, er hann kom heim. Þessi tíðendi spurðust víða; þetta verk lofuðu menn mjök, ok þótti þat mesta snar-ræði í vera; en Eyólfur kvað hinn veginn optarst farit hafa, ok at húskarlar Ólafs konúnga hafir fáir óbættir drepnir verit: en þó er enn eigi víst, hvorsu lengi þeir eigu allir sigri at hrósa; hefir mér ok svá tilspurzt, sem þorgeir hafi átt við liðsmun, þótt hann væri óvinæll, þá var hann þó kær konúgi. Eyólfur var hirðmaðr Ólafs konúnga, sem Guðmundr faðir hans. En er menn búast til alþingis, þá lét þórarinn taka höfuðin, ok kvað þá hafa skyldu þau með sér, ok sýna hvat þau höfðu unnit³. En er þórarinn kom til lögbergis, var þar sem mest fjölmenni; tók hann þá

¹) þannig leitt til fyrir þóri í A; v. í S. ²) óx, S. ³) b. v. S.

til orða: kunnugt mun hér öllum mönnum vera um atburð þann, er gjörðist í fyrra haust í lífláti Þorgeirs; en þeir menn er fè hafa gefit til höfuðs honum, ok harms sakir áttu at reka, þá ætla ek at mér muni berast vitni um, at ek veld því verki; þikjumst ek þess fjár egandi orðinn, at menn sögðu til, at þetta verk væri unnit; ef nokkr grunar sögu mína, þá má hér nú líta höfuð af þeim, ok lét þá upphalda. Þá mælti Eyólfir Guðmundsson: þat ætla ek at Þorgeir muni mjök harmdauða vera, ef ek sèst vel um í alla staði, því vèr vitum at Ólafr konúgr var vin hans, ok hirðmaðr var Þorgeir hans; en þú ferr at þessu með ofrkappi miklu, en mikil er alvalds raun, ok mörg konúgrs ráð. Síðan skilja þeir, ok hafði Þórarinn norðr með sér höfuð þeirra. Þá mælti Þórarinn: þá mun flestum mönnum í hug koma dráp Þorgeirs, ef vèr leggjum í haug höfuð þeirra hjá Vaðilshorni; ok svá var gjört. En er skip gengu á milli landa, þá komu þeir á milli, sem þessa sögu báru fyrir Ólaf konúgr um líflát Þorgeirs ok fœrunauta hans. Konúgr spurði, hvörr því olli; en þeir segja Þórarinn hafi gjört, ok hvorsu ferliga hann hafi með farit, saltat höfuðin um vetrinn, en flutt til alþingis um sumarit; ok varð konúgr ákafliga reiðr, ok mælti: opt hafa menn drepnir verit, en þess veit ek eigi dæmi, at svá hafi menn með farit, en víst vil ek, at hann hafi feigum höndum gjört¹. Í þann tíma var Þormóðr Kolbrúnarskáld farinn at drepa Þorgím trölla

¹) Hér hefir S kapt. yfirskrift þannig: Greifi þræll drepr Þórarinn ofsa.

til Grænlands, en hefna Þorgeirs Hávarðssonar; hann orti ok erfídrápu, ok mun sanna þann atburð. Konúgr heimti á tal við sig þann mann, er Sigurðr hét, hann var þá búinn til Íslands. Konúgr mælti: þá er þú kemr til Íslands, far þú á fund Eyólfs Guðmundssonar, vinar míns ok hirðmanns, ok fá honum þetta fè, þat eru 8 merkr vegnar, vil ek gefa honum fèt, ok þar með vingan mína, en ek vil þat í móti hafa, at hann ráði af þórarinn ofsa. Sigurðr tók við fènu, ok fór leiðar sinnar, ok kom til Eyjafjarðar skipi sínu, ok tekst brátt kaupstefna með mönnum. Eyólfr reið til skips, ok hitti stýrimann; þeir töludust við um vistir ok kaup, ok bauð Eyólfr honum til sín, en hásetar vistuðust um Eyjafjörð. Sigurðr kom heim á Möðruvöllu; hann segir Eyólfi orðsending konúgs, ok bar fram fè: en hér í mót vill hann at þú drepir þórarinn ofsa fyrir víg Þorgeirs. Eyólfr þakkaði konúgi fyrir gjafir sínar ok vinmæli: en þat álag, er hann vill ek gjöri, þá mun ek til stýra með konúgs hamingju. En um haustit, er menn riðu til leiðar, reið Eyólfr með flokk sinn. Þórarinn ofsi reið ok með mikla sveit, ok þræll hans, er Greifi het, mikill ok sterkt. Menn riðu hárt um daginn, ok hleypti þrællinn hjá þórarini svá klæði hans vörguðust¹. Þórarinn mælti: vertu allra þræla armastr gjörandi mér slíkt! ok lýstr hann á hrygginn með sverðshjöltum; en þrællinn snýst við, ok spyrr, ef hann vill nokkut leggja til bóta * * * ².

¹) förguðust, S. ²) Framhaldið heðanfrá vantar í öll handrit.

SVARFDÆLASAGA.

Svarfdælasaga.

ÞAT er upphaf at þessi sögu: Haraldr kon-
úngr hinn hárfagri reð fyrri Noregi. Í þann
tíma hafði sá maðr forræði fyrri Naumudölum,
er þorgnýrr¹ hét; hann átti tvo sonu, ok hét
þórólfr hinn ellri, en þorsteinn hinn yngri;
þeir uxu upp með föður sínum, þartil er þeir
voru frumvaxta; þeir voru ólíkir í skaplyndi.
þórólfr var mjök við alþýðuskap, vitr maðr ok
forsjáll, vinsæll, ok gjörðist kaupmaðr ok fór
landa í milli, ok þótti hinn beztu dreng; [hann
var ekki mikill maðr, en² vel á sik kominn, vænn
at álit³. Þorsteinn var eigi⁴ við alþýðu, mik-
ill vexti; hann bygði eldahús, ok fékk mikit ást-
leysi af föður ok móður, ok öllum frændum
sínum; en þórólfr fékk því meiri virðing, sem
hann flutti meira heim; þorsteinn var því leið-
ari [föður sínum⁵, sem hann fagaði þá iðn
lengr, ok eigi vildi þorgnýrr láta hann sinn son

¹) Þorgeir, *E allstæðar*.

²) þannig *S*; ok, *A, B, C, E*.

³) frá [vantar í *D*. ⁴) þannig *D*; nær, hin. ⁵) *γ*. í *B, D, S*.

kalla. Fór nú svá, þartil sem þeir voru rosknir menn; þá var þorsteinn svá mikill, at hann¹ lá milli setstokka sem hann var lángur til; öskuhaugur var á aðra hönd hönum, en eldr á aðra hönd, ok féllu menn um fætr honum.

Þorsteinn ris úr fletinu.

2. Þessu nærst er þat sagt, at Þórólfr kom heim í land til föður síns með mikinn fjárhlut ok margar gersimar, ok gerði faðir hans veizlu ímóti honum með svá marga menn, sem honum þótti sinn sómi² meirri enn áðr. Nú fór Þórólfr heim með föður sínum, þat var síð um kvöld; gekk hann inn einnsaman, því honum voru gaung kunnig, en leið hans lá um eldhúsið, þar þorsteinn, bróðir hans, lá í. Í þann tíma dags var þorsteinn vanr at leggjast til svefns. Þórólfr gengr nú um eldahús; þorsteinn lá í milli setstokkanna; Þórólfr gekk at, ok ætlaði trédrumb vera, en þar barst svá at, at hann lá fallinn um þorstein, ok hraut á öskuhauginn öðrum megin, en þorsteinn skeldi upp, ok hló; ok þá mælti Þórólfr: til ills höfum vér þik uppdregit, er þú hlær at óförum vorum. Djarfr ertu, sagði þorsteinn, at þú krytr³ um, þóat þú hafir fallit um fót mēr, þar sem (ek) get eigi, þótt þú farir með eigu okkra alla, ok hafir sem þú egir; [skaltu þat vita, at (mēr) þikkir þú einn eyða því, sem við egum báðir⁴, ok kaupir þér með því orðlof ok vinsæld. Þórólfr segir: vittu þat fyri víst, at ek vilda gefa minn eyri til, ok risir þú upp or fletinu, ok færir á brutt úr þessu

¹) náði ok, b. v. C. ²) sonr, G. ³) kriter, C. ⁴) v. i D.

Húsi. Þorsteinn sagði: seint ætla ek mik fyriláta¹⁾ húsit, fyr því, at ekki fær ek mér aðri athöfn, enn liggja hér í fletinu. Þórólf segir: Þat vilda ek, at þú gerðir fyr min orð, ok skal ek þér því meirri²⁾ vera, sem ek á meira kosti enn aðrir frænda þínir, ef þú lætr at orðum mínum. Þorsteinn segir: engi þökk get ek at föður þínum sè á fleipri þessu, en mér lítil, því mér er meiri von, at hann gjaldi þér fjandskap fyr, þvíat hann vill mik eigi sinn frænda láta kalla fyrir ástleysis sakir við mik. Þórólf segir: engu þikki mér varða, hvort honum þikkir vel eðr illa, fyr því, at mér þikkir ekki undir, hvort ek er hér lengr eða skemr; hina mun ek heita, sem ek skal efna, at við þik mun ek aldrei skilja, meðan við lifum báðir. Þorsteinn segir: von þikki mér, bróðir! at þú munir þat efna, er þú heitir, fyr því, at þú ert reyndr at drengskap, en þó vil ek fyriskilja um þat mál, ef við kaupum saman. Hyat er þat? segir Þórólf: ek mun til vinna flest, þat er þú beiðir, ef þú gjörir nú minn vilja. Þorsteinn sagði: kynligt mun þér þikkja, hvörs ek beiði: vil ek einn náða, ef okkr skilr á, jafnan. Þórólf segir: kynligs hlutar beiðist þú, frændi! ok þikki mér þat meirri vandi enn virðing, en þó vil ek þat gjarna til vinna, at þú mættir sæundarmaðr verða. Svá er þó, segir Þorsteinn, at ek hygg mik þat mæla meirr í þína þörf, enn mína, ok munu við nú þessu kaupa, ef þú vill þessu jata, en grunn er mér á, at þú munir þetta eigi efna þá mér þikkir

¹⁾ fyrilíta, D. ²⁾ virg, b. r. S.

mestu máli skipta. Þórólfr segir: eigi ætla ek at vanvirða svá orð mín; því þat hefir ek aldri gjört áðr. Hyörsu sem þat ferr, segir Þorsteinn, þá munu við nú þessu kaupa; hann tekr þá upp hnakk sinn, ok gengr út með; ok brýtr í sundr, segir, at eigi skal konum gagn at verða. Þórólfr gekk til móður sinnar, ok bað hana kerlaug gera. Hún spurði, hvat skyldi. Þórólfr segir: Þorsteinn son þinn ris nú upp úr fletinu, ok vill hafa kerlaugina. Góðu heilli! segir hún; ok nú færir hún Þorstein af klæðum, vararvoðar stakki ok hökulbrókum þeim, er hann var vanr at vera í; var honum nú þvegitt ok kembt hár hans ok skorit; kom Þórólfr nú með klæði, ok bað hann í fara; klæddist Þorsteinn nú skjótt. Eptir þat tók Þórólfr af sér seilamöttul, þat var skarláts-möttull, ok undir gráskinn, ok lagði yfir Þorstein; en er hann stóð upp, tók hann honum eigi meirr enn á bróklinda; tók hann þá af sér skikkjuna, ok bað hann sjálfan með fara, en bað hann fá sér aðra yfirhöfn, þó hún væri eigi jafngóð. Þórólfr fékk þá eina loðkápna, ok bað hann í fara; hann steypir yfir sik kápuunni, ok var hún hvorki síð, nè ofstutt. Þá tók Þórólfr af sér sverð, ok gaf honum, þat var góðr gripr ok vel búit; Þorsteinn tók við sverðinu ok brá þegar, tók blóðrefillinn ok dró saman milli handa sér, svá uppi lá blóðrefillinn við hjöltin, þá lét hann aptr hlaupa, ok var þá úr allr staðrinn; seldi hann þá Þórólfi aptr sverðið, ok bað hann fá sér arnat vopn sterkara; ok skal mér ekki sneis þessi. Þórólfr tók við sverð-

inu, ok þótti spilt; það hann þá gánga til vopnakistu sinnar um morguninn, ok kjósa þar af þat vopn, er honum þætti vænligast. Eptir þat gengu þeir til borðs, ok settist Þórólfr nærst fœður sínum, en Þorstein á aðra hönd höfuðs. Þorgnýr sœr þá bræðr, ok lætr síga brún á nef, ok kvaddi Þorstein engu; en Þórólfr orti orða á hvern mann, ok var hinn kátasti. En um morguninn gengu þeir bræðr til vopnakistu Þórólfs, ok fann Þorstein þar bolöxi þá, er honum þótti við sitt skáp vera; ok færir hana á breiðoxar skapt, gekk síðan til lækjar, ok hvatti hana; þessa öxi bar hann síðan at vopni.

Þeir bræðr fara í vikingu.

3. Nú eptir þetta sátu þeir með fœður sínum um vetrinn; en um vorit spurði Þórólfr Þorstein, hvat hann vildi ráða sinna; en hann bað Þórólfráða: þikki mér vel, at þú sjáir (fyrir) hit fyrsta sinn, er við förum báðir saman. Bjó Þórólfr þá skip sitt, ok reð til háseta. Síðan héldu þeir skipi sínu til kaupstaða, er þat eigi sagt, í hvörja þeir héldu; en hitt er greint, at þeir kvomu heim at hausti; tók Þorgnýr við Þórólfi eptir vana virkta vel; en hann lét sér hann sæi eigi Þorstein, ok ekki höfðu þeir viðmæli á kinum fyrrum misserum; síðan hann reis úr fletinu; þar voru þeir þann vetr, ok var samt með þeim feðgum, Þorgný ok Þorstein, svá fátt, at aldrei mæltust þeir við. Nú lagðist engi mannvirðing á Þorstein, meðan svá bútt var. Þá spurði Þórólfr Þorstein bróður sinn, hvat hann vildi athafast um sumarit: mér virðist

svá, sem þér þikki lítit gaman at kaupferðum. Rætt getr þú, segir þorsteinn, þikkja mér kaupferðir vera manni meirr til þryði ok ágætis, enn til breysti. Þá sagði þórólfr: hvat skulu við þá fyrir okkr leggja. Þorsteinn sagði: hugsat hefir ek nokkut til þess: ek vilda at þú keyptir okkr lángskip 2, en þú heldir knerri okkrum í kaupstaði, sem þú ert vanr. Annat ætla ek fyrri, segir þórólfr, því þat skal ek enda, sem ek hefir heitit, at við þik mun ek aldrei skilja, meðan við lifum báðir. Þorsteinn sagði: þetta gjörir þú illa, því faðir þinn mun svá virða, ef þú kemr eigi aptr, sem ek hafi setit um líf þitt, ok er þat mikill skaði, ef þér verðr nokkut, en alls enginn um mik, en þetta er mikil háskaferð. Eigi at síðr keypti þórólfr 2 lángskip, ok seldi knörrinn, hældu þeir þeim í hernað, ok varð gott til fjár um sumarit, hældu heim um haustið, ok höfðu 5 skip; ekki er getit hvar þeir herjuðu. Svá fór fram 3 vetr, ok höfðu þeir þá 12 skip ok auð fjár.

Þorsteinn leitar Ljós.

4. Svá er sagt, at hit þriðja haust gekk þorgnýrr ímóti þorsteini, ok heilsaði honum fyrri; hann tók vel föður sínum, ok voru þeir þar um vetrinn bræðr, en hásetar vistuðust annarstaðar. Þorgnýrr bauð þeim bræðrum, at þeir tæki við búi ok fjár forráðum; en þeir bræðr sögðu báðir sem einum munni, ok kvóðust ekki vilja fylgja nema hans ráðum, meðan hann væri til: enda höfum við enn ekki reynt okkr,

¹⁾ kaupferðir, C.

segir Þorsteinn, í einvígum eða víkingu, ok mun-
um enn freista lengr; vilda ek, faðir! þú vísaðir
okkr til víkings nokkrs þess; er mér væri nokkr
frægd í, ok biða ek annathvort bót eða bana, ok
væri mín síðan getit at nokkru. Þat er líkast ok,
segir Þorgnýrr, at þat fáir þú, þegar þú beið-
ist, ef þér þikkir allmikil undir at deyja skjótt;
nú mun ek vísa þér til þess manns, at uppi mun
vera, meðan heimrinn stendr, ef þú sigrar hann.
Lúk heill munni í sundr! segir Þorsteinn, ok
vísa mér til hans sem skjótast. Svá skal vera,
segir Þorgnýrr: Ljót hinn bleiki heitir maðr,
hann er austr í Svíaskerjum við Gautland, ok
hefir 15 skip, ok dreka þann, er járn er varðr
allr ofan, hann siglir í gegnum hvört skip, kall-
ar hann drekann Járnbarða; Ljót er mikill maðr
vexti, vænn at álitu; enn segja sumir menn, at
hann býti eigi vopn. Nú hefir þú vel sagt,
sagði Þorsteinn, ok skal ek annathvort biða hel,
eðr hafa feldan Ljót at hausti. Bjó Þorsteinn
þegar skip sitt or landi, en keypti knör einn,
svá Þórólfr vissi eigi. At sumri bjuggust þeir
til ferðar; ok er þeir kvomu til skips, sagði Þor-
steinn Þórólfi fyrirætlan sína: knör þenna, er
ek hefi keypt, ætla ek at þú skulir halda í kaup-
ferðir í sumar, en ek mun fara í hernað. Þór-
ólfr segir: hví viltu, bróðir! at við skiljum, þar-
sem ek hefir því heitit, at við skyldum aldrei
skilja? Þorsteinn segir: nú er þar komit, frændi!
at ek vil ráða, eptir því sem ek hefi skilit fyri,
þvíat mörgum mun þikkja mikill skaði um þik,
ef þér verðr nokkut til meins, en alls enginn um

mik, þó ek komi eigi aptr. Þórólfr segir: ekki þarftu at mælast undan þessu; mér þikkir verra líf enn hel, ef ek skil við þik. Þorsteinn segir: fór sem mik varði, at þú mundir eigi efna þat, er þú hëzt, en þó mun ek eigi láta letjast ferðarinnar, ok segir mér svá hugr, at við munum eigi báðir aptr koma, ok eigi örvænt, at hvorgi komi. Þórólfr segir: engi má komast yfir¹ sitt skapadægr, þikki mér meiri sæmd at deyja með þér; enn lifa við skömm ok hneisu eptir. Þú munt nú ráða, sagði Þorsteinn; ok hældu síðan skipunum til Gautelfar, ok gáfu nú engan gaum at víkingum. Þeir sigldu at skerjumum, ok sá þar kastala einn; Þorsteinn bað þá þar at leggja; þetta var sið um kveld, er þeir lögðu undir skerinn, þar sem kastalinn var uppi á; Þorsteinn bað þá hljóða vera, ok tjalda yfir sér. Þorsteinn bað menn sína nokkra fara um þvert skerit, ok vita, ef þeir sæi tíðendi nokkr. En er þeir kvomu uppá skérit, sá þeir hvar drekahöfuð kom upp, var sem á gull eitt sæi; þar töldu þeir 15² skip hjá drekanum, ok var tjaldat yfir svörtu, ljós var undir tjöldum, þar sátu menn við drykkju; síðan fóru þeir aptr; ok létu ekki verða vart við sik, sögðu þeir Þorsteini slíkt, er þeir höfðu sæt. Þá skulu vér (kvað hann) í starfi í nótt, ok færa varnað allan af skipi, ok grafa niðr nokkut, en flytja út grjót í staðinn, fyri því, at ek ann þeim einskis eyris at njóta, ok þegar skulum vér leggja at þeim, er vígljóst er.

¹) fyri, C, D. ²) 12, B, E, S; 14, D.

• *Fall Ljóts víkings ok Þórólfs Þorgnýssonar.*

5. Þá er ljóst var um morgininn lagði Þorsteinn farm sinn, ok lét greiða atróðr, ok sagðist vilja tala við víkinga; en er þeir kvomu at þeim, stóð upp maðr á drekanum, ok gekk útá borðit, sá var í rauðum skarlatskirtli ok heklu blá yfir sèr, hlaðbúna húfu á höfði; sá kallaði [af drekanum¹, ok spurði, hverr þar gjörði svá gyldan atróðr. Þorsteinn sagði til sín: eðr hverr spyr at? Sjá heitir Ljótr, sagði hann. Þat er vel, segir Þorsteinn, at við höfum hér fundizt, þvíat þín hefir ek lengi leitast. Ljótr mælti: hvat hefir þú mèt nú hugat? hefir ek þik eigi sèt fyrri, en heyrst hefir ek þín getit. Þorsteinn segir: skjót eru eyrendi við þik: ek vil gera við þik félag. Ljótr spurði: hvorsu er félagsgjörð sú? Skjótr er kostr, sagði Þorsteinn, þú skalt ganga á land upp, ok hafa vopn þín ok klæði, en menn þínir í skirtu ok linbrókum. Ljótr segir: újafnligr kostr lízt mèt þessi, eðr hverr er annar? Sá er annar, segir Þorsteinn, at við skulum berjast. Ljótr sagði: hvar² er liðskosts sá, [er þú hefir til þess, at þú megist mèt slíka afrkosti gera? Hér er liðskosts sá³, er ek hefi, sagði Þorsteinn, þessi 10 skip. Þá brosti Ljótr, ok mælti: allúlíklígt þíkki mèt þetta, ok vil ek miklu heldr eiga bardaga við þik, enn láta fè mitt svá skammsamlíga. Þá leggi fram skip öll, segir Þorsteinn, móti mínum skipum! Ljótr sagði: eigi uni ek við þann kost, at

¹) þannig s; á drekanum, A og hin. ²) hvömr, hin. ³) v.
! B, C, D, E, S.

láta fleiri skip til enn þú, því þat hefir ek aðrei
fyr gert, heldr hefir ek jafnan haft færri skip,
ok hefik þó sigr haft. Þorsteinn sagði: eigi
þarftu at spara mik til þess. Ljótr segir: eigi
mun ek þó fleiri framleggja, enn jafnmörg,
en ef þú vill berjast við liðsmun, þá mun ek
láta annat til, þá annat er hroðit, meðan til eru.
Svá skal vera, segir Þorsteinn. Brugðu þeir
nú tjöldum, ok leggja saman skipum sínum, 10
hvorir; tóku þeir til bardaga; gekk fyrst grjóthnið
mikil af skipum Þorsteins, en hvörr steinn, er
Þorsteinn sendi, gekk annathvort í gegnum skip-
in eðr hafði mann; börðust þeir nú þann dag
allan. En frá lyktum er þat at segja, at þá
hafði Þorsteinn hroðit 14 skip af Ljóti, en 5
(vora hroðin) af Þorsteini, ok margir mjök sárir,
en sumir drepnir; vora þá sett grið í millum
þeirra til morgins. Ljótr bað Þorstein burtu
færa öll þau skip, sem hann hafði fengit um dag-
inn af honum: ok ertu svá frækinn maðr, at eng-
inn hefir mér svá á bug ekit, sem þú, ok mun
engi þér þetta til ámælis leggja. Þorsteinn sagði:
eptir munu þó enn gripir góðir nokkrir á
drekanum, ok ætla ek annathvört, at eignast
allt, eða liggja hér eptir. Ljótr mælti: dulinn
ertu at þér, at þú hyggst at vinna drekan með
5 skipum, þar sem mér þætti mitt vænna, þó
at þú legðir at með 10 skip, ok fýsi ek þik frá
at leggja. Þorsteinn sagði: sè ek, at þú þorr
eigi at berjast við mik, ok far þú leið þína, ok
ber niðingsorð hvar sem þú ferr! Ljótr sagði:
verra beiðist þú, enn þú átt kosti, enda skaltu

þat hafa, at þú liggir hær eptir, áðr annat kvöld komi, ef ek má ráða. Fór þorsteinn nú til lands með skip sín ok tjalda yfir sèr, ok bundu sár sín, gengu síðan til borðs eptir þat. Þá mælti þorsteinn: eigi megum vèr í kyrðum sitja í nátt, ef vèr skulum geta unnit drekann á morgun; skulu vèr leggja at eyju þeirri, sem hær er nær oss, hún er skógi vaxin; vèr skulum höggva stór trè ok fella á annat borð drekanum, get ek at hann hallist við, ok má vera at vèr komumst þá uppá drekann. Ok nú gera þeir svá, ok leggja at drekanum ok veita harða atsókn; en er þeir höfðu fellt viðuna á drekann, þá hallaðist hann eptir, en þeir á drekanum skutu skjaldborg. Nú fór sem at þorsteinn gat, at þeir gengu á annat borð drekans, þeim megin, sem sóknarinnar var at von, lét þá skipit eptir, var nú eigi ofhátt at vega. Þat er sagt, at þorsteinn komst fyrst uppá drekann ok þórólfr bróðir hans; tókst nú harðr bardagi af hvorumtveggjum. Þá kastaði þorsteinn öxi sinni, ok þótti hún of seinfeng til vopns, en liðsmunr mikill, greip hann þá ásstubba einn ok barðist með. Þórólfr bróðir hans gekk fram á aðra hönd honum, ok hlífði þeim báðum, því þorsteinn sá fyrir engu öðru, enn drepa allt, sem fyri verðr; þeir börðust allt til kvölds; var þorsteinn nú kominn aptr at lyptingu. Ljótr sèr nú hvar komit var, ok fleygir frá sèr sverðinu til þeirra bræðra, en ætlar at steypa sèr útbyrðis, ok sèr þá eigi undanbragð annat; en þorsteinn lýstr hann niðr við skipborðinu með ásstubbanum svá hart, at höfuð ok

herðar fëll útbyrðis, en fótahlutrinn inni skipit; þá var svá myrkt af nótt, at hvorki mátti ryðja skipit blóði nè búkum. Þá svipaðist þorsteinn um, ok sá eigi fleiri menn upp standa af liði sínu enn 12; ok eptir þat rëru þeir til lands, ok ætluðu til herbúða sinna. En er þeir voru skamt frá ströndu komnir, þá tók þórólfr til orða; nú mun ek gjöra lykkju á leiðinni, ok nenni ek eigi at gánga lengra. Þorsteinn segir: ertu sárr, bróðir! Ekki dyl ek þess, sagði þórólfr, þvíat þá er Ljótr kastaði sverðinu, stefndi hann á þik meirr, ok brá ek við skildinum ok var ek þá berr fyrir, ok bar sverðit at kviðnum fyri neðan bringspölu, ok hljóp á hol, svá út fëllu iðrin; sveipaði ek þá at mër klæðunum, ok svá hefir ek gengit síðan, mun nú ok lokit minni gaungu. Þá segir þorsteinn: þá hefir farit sem ek gat, at annarhvorrr okkarr mundi eigi aptr koma, ok vilda ek hafa gefit til mikit, at við hefðum för þessa aldrei farit. Þórólfr segir: ekki má nú sakast um þat, fyri því, at engi getr kómizt yfir sitt skapadægr, ok þikki mër betra at deyja við góðan orðstýr, enn lifa við þá skömm, at hafa eigi fylgt þér, sagði hann, en þó vil ek biðja þik bænar, ef þú vildir veita, ok kennir þat metnaðar. Hvat er þat? frændi! segir þorsteinn. Þórólfr segir: þat mun ek segja þér: mër þikkir nafn mitt eigi til lengi hafa uppi verit, ok mun þat falla niðr sem sina, ok mun mín at engu getit, þegar þú ert liðinn, en ek sè, at þú munt auka ætt vora ok lifa lánган aldr, muntu verða hinn mesti heillamaðr, vilda ek, ef

Þær yrði sonar auðit, at þú lètir Þórólf heita, en allar þær heillir, sem ek hefir haft, vil ek honum gefa, fyri því þá væntik, at mitt nafn muni uppi, meðan heimr er byggðr. Þorsteinn segir: Þetta vil ek veita þér gjarna, því ek væntir at þat se vor sæmd, ok góð heill mun fylgja nafni þínu, meðan í vorri ætt er. Þórólfr mælti: nú þikkjumst ek hafa beidt þess, sem mēr þikkir á liggja.

Þorsteinn fór á fund Herrauðs jarls.

6. Eptir þetta andast Þórólfr. Binda þeir nú sár sín, ok sofa af náttina; en um [daginn eptir] fóru þeir til drekans, ok ruddu hann bókum ok blóði, en fluttu fjárhlut í kastalann; þar voru þeir viku, ok græddu sár sín. Þeir gerðu kistu at líki Þórólfs, kvað Þorsteinn hann þar eigi jarða skulu. Þá er þeir þóttust færir, tóku þeir eina róðrarskútu, ok höfðu af fè þat, er honum þótti best, hældu síðan til Svíþjóðar, ok höfðu lík Þórólfs með sér, en allr þorri fjárens var eptir í kastalanum. Þeir komu þar við land í Svíþjóð, er jarl einn reð fyrri, sá Herrauðr er nefndr, hann var skamt á land upp. Þorsteinn gekk á land upp, ok til hallar jarls með ellefta mann, ok kom þar at dagverðardrykkju. Dyrverðir sögðu þat engan vana, at úkunnir menn gangi þar inn með vopnum í drykkjustofu jarls. Þorsteinn kvaðst ekki þat hirða: ok högg ek þar hvörn sem kominn er, ef þið farið eigi frá. Þeir fóru skjótt frá dyrnum, því þeim sýndist maðrinn ógrligr, ok

¹⁾ morguninn, s.

Þorðu eigi fyrir at standa. Síðan gekk Þorsteinn inn með alvæpni fyrir jarl, ok þeir 11 samán. Þorsteinn kvaddi jarl; hann tók vel kveðju hans, ok spurði, hvern hann væri; hann kvaðst Þorsteinn heita, ok vera Þorgnýsson, norðan or Naumudölum. Jarl sagði: heyrð hefir ek þín gétit, at þú sèrt ágætr maðr, ok mun tíðendum gegna um þínar ferðir, ok gakk til sætis, ok drekkum báðir saman í dag, ok seg mér tíðendi, ok sit gegnt mér í öndvegi! Þorsteinn gjörir nú svá, ok drekka um hrið. Jarl spurði, hvar Þorsteinn hafði herjat um sumarit. Þorsteinn segir: ekki hefir ek víða herjat í sumar, en við Ljót hinn bleika hefik nú harizt fyrir skemstu, ok látit fyrir honum alla mína menn, utan þessa 11, ok þarmeð Þórólfr, bróður minn, er ek mun aldrei bætr biða. Sliks var ván, segir jarl, ok er þat mikil gæfa, at þú komst undan heill, því engan veit ek þann verit hafa annann, enn þik. Þorsteinn segir: ek bið, at þér ljáið mér höll yðar ok mínum mönnum, vil ek drekka erfi eptir bróður minn, ok heygja hann hér með yðru lofi, skal ek kosta fè til, svá yðr skaði ekki í því. Jarl kvaðst þat gjarnan vilja: af því at ek hyggr mína höll eigi betr skipaða, enn þó þá skipir eða þínir menn.

Frá Molda berserk.

7. Þorsteinn tekr nú til haugsgerðar ok hans menn; gekk þat skjótt; var Þórólfr í hauglagör ok nokkrt fè honum til sæmdar. Síðan bjó Þorsteinn veizlu, ok bauð til jarli ok mörgum

öðrum dýrum mönnum; sátu menn at henni 3 nætr, sem siðr var til, leysti þorsteinn menn á burt með góðum gjöfum, ok aflaði sér svá vinsælda. Jarl spurði nú þorstein, hvat hann vildi ráða sinna: því nú er mjök sumar liðit, en þú átt farveg lánan. Þorstein sagði: ek veit eigi hvørs ek á kost. Jarl segir: til reiðu er yðr hér veturvist, ef þér villð, ok kann ek yðr þökk fyrir. Þorsteinn sagði: þetta er vel boðit, herra! ok skal gjarnan þiggja; er þorsteinn þar um vetrinn, ok hans menn, í góðu yfirlæti; virðir jarlinn hann fram yfir hvörn mann, ok svá gerðu aðrir eptir. Nú leið at jólum, ok gjörðist skipan á lund manna; þar hafði verið glaumur ok gleði mikil, en nú tókst þat af, ok gerist hljóðlæti mikit í höllinni, var þat af því, at jarl gerði svá fyrir. Þat var einn dag, at þorsteinn spurði hirðmann einn, hvat til bæri um ógleði manna. Hirðmaðrinn segir: vorkunn mun þér á þikkja, ef þú veizt, en þó þikki mér þú héraðsdaufr maðr, er veizt eigi hvat til berr. Ekki hefik at því hugat, segir þorsteinn, en stórtíðendum þætti mér ega at gegna, er tignir menn lata sér svá mikils fá. Hirðmaðr sagði: gesta egu vèr von at jólum, þeirra sem oss er mikil óþurft í. Hverir eru þeir? sagði þorsteinn. Hirðmaðrinn segir: maðr heitir Moldi, hann er víkingr eðr hálf-berserkr, ef svá vill kalla; þeir eru 12 samar, ok hafa komit hér tvisvar áðr; Molda bíta eigi jarn; þeir yða eld

¹⁾ svá véra ok, b. v. B, C, D, E, S.

ok bíta í skjaldarrendr. Þorsteinn segir: hvörja kosti gera þeir jarli? Hirðmaðr segir: Moldi vill mæla til mægða við jarl, en til samfara við dóttur hans Íngibjörgu, elligar býðr hann honum á hólmi þrim náttum eptir jól, en ráðast skal hvat jarl vill; mundi hann skjótt kjósa, ef hann væri úngr maðr, en nú er hann or bardögum fyrir aldrs sakir. Þorsteinn segir: engi vorkun þikki mér á, at honum fái slíkt svá mikils. Þessu var svá snúit, at Þorsteinn hefði boðizt til at gánga á hólmi fyri jarl. Ok litlu síðarr fundust þeir jarl ok Þorsteinn, ok spyr jarl, hvort þat gengdi nokkru, at hann hafði boðizt til at leysa hann undan, ok gánga á hólmi við Molda. Þorsteinn sagði: við því geng ek eigi, en þat sagða ek, at mér þætti líkligt, at maðr mundi til verða at leysa þik undan-hólmgængu, ef þú leggr nokkr gæði til við hann. Þat hefik talat, segir jarl, at þeim manni munda ek gipta dóttur mína, er þenna mann gæti afráðit. Þorsteinn segir: ekki spurða ek þessa af því, at ek ætli mér þetta, heldr fyri þat ek veit fleiri munu til verða, svá sem fleiri vita. Hætta þeir nú þessu tali, ok liðr at jólum; gladdist jarl nú heldr við orð Þorsteins; lét jarl búast við veizlu fjölmennri, ok bauð þángat frændum sínum ok vinum, ok öllum hinum beztu mönnum í hans ríki. Atfángadag jóla drífa flokkarnir at þænum. Jarl lét auðt 12 manna rúm utar frá öndvegi; gleði var mikil í höllinni. En þá eldarnir voru sem bjartastir, var jarli sagt, at Moldi riði at höllinni ok menn hans; en er þeir kvomu,

stigu þeir af baki, gengu síðan inní höllina 12 saman, ok vóðu þegar eldana, ok bitu í skjaldarrendr. Moldi gekk fyrri jarl, ok kvaddi hann vel ok virðugliga. Jarl tók vel kveðju hans, ok bað hann ganga til sætis. Hann kvaðst ekki mundu þiggja veizlu at honum; ok er mēr jafnt í hug við þik, sem fyrr. Jarl sagði: ek mun nú ok segja þér: ek vil, at þú drekkir með mēr um jólin, en ek leita við menn mína, hvort nokkr vill mik undan leysa þessu vannkvæði. Moldi segir: vil ek þá at þú leyfir mēr at ganga um höllina fyrir hvern mann, ok spyrja, hvort nokkr þikkist mēr jafnsnjallr, ok er þat mikil gleði, at skemta sèr með því, en eigi mun ek þat til þín tala, jarl! því ek vil ekki þat mæla, er þér þikkir metnaðarskarð í vera. Jarl kvaðst eigi mundu banna honum þat, at mæla slíkt, er hann vildi ok honum þætti gaman at. Síðan gengr hann utar frá öndvegi fyrir hvern mann, ok spurði, hvort nokkr teldist honum jafnsnjallr, þartil er hann kom fyrir öndvegis mann, sá lét draga fætr af stökki, ok hafði breiddan feld yfir höfuð sèr. Moldi segir: hvörr sá herkinn (væri), er þar lægi, en sæti eigi upp, sem aðrir menn í öndvegi. Þorsteinn kvað hann engu skipta. Moldi segir: þú ert drjúglátr, eða telst þú jafnsnjallr mēr? Þorsteinn sagði: eigi nennik því, at kallast jafnsnjallr þér, því ek kalla þik þess kvikendis læti hafa, sem gengr á fjórum fótum, ok vèr köllum meri. Moldi segir: þá skora ek á þik til hólmgöngu 3 nóttum eptir jól. Þor-

steinn segir: at heldr eptir jól, at mér þíkkir því betr, sem við berjumst fyrr, ok þó þú vilir þegar í stað. Moldi segir: ekki vil ek spilla goðahelginni, ok er mér ekki óðt um þetta; síðan gekk hann í brott, ok þeir allir úr höllinni, ok stigu á hesta sína, ok riðu í braut.

Viðbúningr Þorsteins til hólmgængu.

8. Nú þakka menn Þorsteini fyrir, er hann tókst þessa hólmgængu á hendr, ok urðu menn fegnir, drukku nú glaðir ok kátir um jólin. Eptir jólin fjölmennti jarl mjök til hólmostefnunnar, ok kvomu þeir Þorsteinn fyrr til hólms, ok settast niðr á völinn. Þá spyr jarl Þorstein, hvar sverð þat væri, er Þorsteinn ætlaði at berjast með. Þá brá Þorsteinn undan skikkju sinni einu sverði, ok sýndi jarli, ok mælti: hér er sverð þat, er ek mun hafa. Jarl brá sverðinu ok leit á, ok mælti: hvörsu komstu at sverði Ljós hins bleika? Þorsteinn segir: hann gaf mér þat á deyjanda degi með öðru gózi sínu. Jarl segir: segir þú mér hann dauðan? Þorsteinn segir: dó hann um sinn. Jarl mælti: þessa varði mik eigi, ok seg mér: hvörsu fóru ykkir skiptin? Þorsteinn sagði: sem farit hafði. Jarl mælti: frægðarmaðr ertu mikill, Þorsteinn! en sverð þetta dugir þér eigi við Molda, mun ek sýna þér hvat þat dugir; tók í blóðrefilinn ok dró (saman), svá oddrinn lá í hjóltunum, lét síðan hlaupa aptr, var þá or staðrinn. Jarl mælti þá: hér er sverð, Þorsteinn! er ek vil gefa þér, þetta skaltu bera ímóti Molda, ok taka eigi fyrr upp, enn þú ert búinn at høgga, en haf hitt til sýnis, er þú

herra, aðr. Þorsteinn tók við, ok brá sverðinu, ok sýndist riðfrakki einn verra. Jarl bað hann fá sèr; hann gerði svá; jarl laust niðr hjöltunum á stein, ok féll af rið allt, var þá bjart sverðit sem silfr. Þetta sverð mun bita Molda, sagði jarl, en hann deyfir hvört vopn, er hann sèr, fyrri því skaltu gæta, at eigi verði hann varr við, fyrr enn þú höggir til hans.

Þorsteinn fellir Molda á hólmi.

9. Þorsteinn tekr nú við sverðinu, ok reið. Moldi þá at með flokk sinn, ok mælti: eigi hefir svátekizt fyrr, at ek hafi orðit seinni á þetta leikmót, enn aðrir, heldr hefir hitt verit, at ek hefir vorðit nokkrum mun¹ skjótari. Þorsteinn segir: því seinna skaltu í burtu komast, sem þú komst síðarr, ok sprettr upp eptir þat. Jarl bauð at halda skyldi fyrri þorstein; en hann sagði, at enginn manna skyldi sik í hættu hafa fyrir hann: mun ek sjálf bera skjöld minn. Síðan gengu þeir þartil, sem þeir skyldu berjast, ok kveðst Moldi mundi segja upp hólmgangulög: því ek hefir á þik skorat; sínum feldi skal hvorr okkara kasta undir fætr sèr, skal hvorr standa á sínum feldi, ok hoga eigi um þveran fíng, en sá sem hopar, beri niðings nafn, en sá sem framgengr skal heita vaskr maðr, hvar sem hann ferr; 3 mörkum silfrs skal sik af hólmi leysa, sá er sárr verðr eðr úvígr. Þorsteinn segir: þó þar liggi 6 merkr (við), heldr enn 3, þá þikki mér því betr, sem ek tekr meira. Ekki er þér því heitit, sagði Moldi, fyrri því, at ek hefir þat opt-

¹) þannig B, D, E, S; mönnum, A, C; munum, F.

arr átt at taka, enn gjalda. Þorsteinn segir: eigi mun nú svá þó. Nú kasta þeir feldum uddir fætr sér, ok ganga þar á. Þat er vandi vorr, segir Moldi, at 3 skjöldu skal taka hvorr, ok hlifa sér með, ef höggnið verða; eðr hvörsu er sverð þat, er þú ætlar at vega með? Þorsteinn seldi honum sverðit; en hann tók við ok brá því; hann mælti: hvörsu komstu at sverði Ljóts hins bleika, bróður míns? Þorsteinn segir: Ljótr sendi þér kveðju á deyjanda degi, ok þat með, at honum þótti þú líkastr til at hefna hans. Moldi segir: segir þú mér líflát Ljóts bróður míns, ok at þú hafir vérit hans skaðamaðr? Ekki má þess dylja, sagði Þorsteinn, ok muntu nú vilja hefna hans, ok fresta eigi lengr. Moldi segir: mér þykkir mikill skaði, at drepa svá vaskan mann. Þorsteinn segir: þat er þó satt at segja, at eigi má geta til; þat var sagt, at þú kynnir ekki at hræðast, hver ógn sem þér væri boðin; nú skil ek, at þú villt héra bleiðiorð fyrir mér, hvar sem þú ferr. Eigi skaltu þess biðja, segir Moldi, ok högg nú þegar, því mér er annt at drepa þik, síðan þú villt ekki annat, enn deyja. Þorsteinn hóf til hans með [sverðinu jarlsnaut², ok klauf skjöld hans allan iðr i munðriða; Moldi hóf ímóti til Þorsteins, ok klauf skjöld hans, * * *³.

Þorsteinn fær Íngibjargar jarls dóttur.

10. Þat var einn tíma, er þeir voru tveir

¹) segja, D. ²) þannig S; sverði, A og hin. ³) Hér vantar í öllum handritum, ok er þar eyða í fleirstum, sem samsvarar þessari blafsíðu.

á tali, jarl ok þorsteinn, ok spurði jarl, hver laun þorsteinni vildi hafa fyrir þat mikla þrekvirki, er hann hafði¹⁾: ok er oss orðin mikil sæmd at því öllu. Þorsteinn sagði: þat vilju vér at yðr þiggja, sem þér villð frammi láta, en varla er von, at vér fáum þat, sem hugrinn stendr til fyrir mannvirðingar sakir, sagði hann. Jarl mælti: raun mun mjök undir þér vera, hvers þú beiðist, því þat skal til reiðu af mér, sem þú beiðir. Þorsteinn segir: auðkveðin eru þá launin, ef ek skal ráðas: þat er Ingibjörg dóttir yðar, með þvílíkri heimanfylgju, sem [henni sómir²⁾ ok yðr úti at láta. Jarl sagði: fyrir laungu vissa ek þat, ok hefir lengr frestast enn ek hugða, skal ek allt efna við þik, þat ek hefi heitit, en þó vil ek mæla nokkut mínu máli þar um ok þínu: mun ek auka þína sæmd í því, at [þú takir jarlsnafn ok³⁾ þú ráðir ríki þessu eptir minn dag, ok komir aldrei til Noregs. Þorsteinn sagði: því vil ek heita, at vera hér 3 veðr, en eptir þat vil ek kjósa hvort ek vil hafa jarldóm, fyrir því þá mun ek sjá, hvort ek þá þikkjumst mega halda ríkit eðr eigi. Vitrliga er kjörít, segir jarl, ok mun ek því samþykkr verða, ef Ingibjörg vill sem ek; Þorsteinn kvaðst eigi mundu bekkjast til þess, ef henni væri eigi ljúft. Þeir gengu nú til tals við hana, ok sögðu henni sína fyrirætlan, ok spurðu, hvörsu henni væri um gefit; en hún sagði, at faðir hennar skyldi

¹⁾ unnit, b. v. C, D, E; gjört, b. v. S. ²⁾ þannig D; þeim s., A, B, C, E; henni s. viðtaka, F; þeim s. at meðtaka, S. ³⁾ b. v. S.

fyri ráða, kvað sèr þat vel mundi gegna; var þetta nú at ráði gert, ok var búin til sæmilig veizla, ok mörgum mönnum til boðit; sátu menn at veizlu, til þess at lokit var; leiddi þorsteinn menn í burt með góðum gjöfum, ok varð hann af því vinsæll ok víðfrægr. Nú sitr þorsteinn þar um vetrinn, ok gátu þau sèr barn, þegar þat mátti verða; ok er at þeirri stundu kom, sem hún skyldi lèttari verða, ól hún sveinbarn, ok var hann vatni ausinn, ok kallaðr þórólfr; hann vóx þar upp, ok var allbráðgjör, ok líkr hinum fyrra þórólfi. En er þorsteinn hafði þar verit 3 vetr, sagði hann jarli: nú héfir ek hær verit alla þá stund, sem ek héfir heitit ok mér er hugr á. Jarl sagði: ekki megu vèr halda á þær, ef þú villt burtu fara, ok far þú, hvört er þú villt. Þá lét jarl húa skip með þeim farmi¹, sem þorsteinn hafa vildi til Noregs, ok leiddi (dóttur) sína út með sæmdum miklum. Þorsteinn mælti: þess beiðir ek yðr, herra! ef svá berr við, at yðar missi við, at mínir erfingjar, af dóttur yðvarri tilkomnir, taki lönd ok lausa aura eptir yðr, ef ek sendir þá til. Jarl segir, þat skulu svá vera, sem hann vildi at væri, * * *² ok höfðu menn engi vopn, nema lurka, ok börðust þeir³; þar voru sumir drepnir, en sumir lamdir, þar féllu 17 menn; þar heitir Stafsholt síðan, en dalrinn Deildardalr. Uni hældt til lið-

¹) förum, B, D, E, S. ²) Hær er eyða í öllum handritunum; í A, D eru rúmgar 2 arkir auðar; í B, E, S stendr ritað: í því, sem þetta var eptirskrifat, stób: hær vantar ark í söguna; í C, F, er 1½ bls. auð. ³) með þeim, B, D, E, S; þeir svá ok, F.

veizlu þar sem Ljótólfr var, en þeir bræðr þar sem þeir Karl ok Þorsteinn eru, því Uni er¹ jafnakildr Ljótólfi, sem þeir bræðr Þorsteini, ok er þess síðarr getit í sögunni. Nú er at segja, hverir til liðs snèrust með Þorsteini: Ólafr or Ólafsfirði, [Hèðinn or Hèðinsfirði, þeir voru bræðr², ok Svarthöfði * * *³, er⁴ druknaði, ok heita þar Svarthöfða steinar, er hann druknaði, því Siglunes, at þar rak seglit, því Siglufjörðr at þar rak siglutrèt; Hèðinn átti son, er Svart-höfði hèt; Ólafr átti 2 sonu,⁵ Þórð⁶ ok Vermund⁶; þessir hniugu allir til liðs við Karl hinn rauða ok margir aðrir göfugir menn. Sá maðr bjó í dalnum, er Höskuldr hèt, hann var lögmaðr; þar voru jafnan þing, ok má enn sjá þar merki; hann átti þann son, er Ögmundr hèt; þessir hniuga enn til⁷ með Þorsteini ok Karli, ok slíkir bæga þeim Ljótólfi, ok leggja undir sik allan dalinn öðru megin, því þá var dauðr Bárðr⁸ digri, afi Ljótólfs. Þorsteinn svöfr⁹ fór nú millum fjalls ok fjöru, ok lagði undir sik allan dalinn öðru megin, er¹⁰ hann ferr til fjalls, ok gerir þar kennimark, sem hann kom fram-arst, ok braut þar í sundr kamb sinn, ok kastaði niðr kambs brotnum, ok lætr eptir silfr í þremr stöðum, hálfa mörk í hvörjum stað, ok er sá rimi kallaðr at Kambi; ok nefnir Þorsteinn sér vátta, ok fellir¹¹ hann með því dalinn sér til

¹) var, D, F. ²) v. t S. ³) hér er eyða fyrir elnu eða tveim orðum (A, C, F. ⁴) síðan, h. v. S. ⁵) er með nýrri hendi skrif- at (A, B; en bil fyrir orði t C, E, F, S. ⁶) Vermund, E, S. ⁷) liðs, b. v. S. ⁸) þannig S; t hinum stendr einasta B. ⁹) á- gíkað; garpr, tækl. rángt lesið, öll. ¹⁰) en, hin. ¹¹) þannig B, E, S; fellir, hin.

vistar, ok gaf af sèr nafn, ok kallaði Svarfaðardal. En þó fátt hefði verit með þeim þorsteini ok Ljótólfi, þá var nú í dattu efni komit, svá af þeir leggja fèlag með sèr¹, þorsteinn, Ljótólfr Nefglitason, Bárðr greipr frá Hrauni² ok Þorkell Skeggjason af Skeggjastöðum, ok Ögmundr Höskuldsson; þat var fèlagsgærd þeirra, at þeir gera skip, ok hafa í ánni, ok veiða fyrir hvörs manns landi fiska. Þetta var kært fyrir Höskuldi lögmanni, hvörsu þeir ætluðu at fara. Hann sagði: at land skal taka fjórðung veiðar, þar sem þeir veiddu; [en þeir³ sögðu⁴ engum til, ok tóku þat hrafnar, en menn höfðu þá eigi, heldr enn áðr, ok þóttust þeir þá gjalda mundi álits⁵, sem Höskuldr hafði dæmt⁶. Þá tóku þeir upp leika í dalnum, ok vildu reyna hnáleik⁷ sinn, ok var Karl hnástr⁸; óx nú sundrlindi í dalnum af nýu.

Gríss færir þorsteini börnin.

11.⁹ Í þenna tíma kom sá maðr í dalinn, er Gríss hét, ok fyrr var getit; hann var nýkominn út, ok ferr hann til vistar með Ljótólfi, frænda sínum, ok var þar um vetrinn; um vorit fór hann til Steindyra, ok setti þar bú saman, ok hafði mjök skapast um bygðir síðan, meðan hann hafði burtu verit; urðu flestir at leita til vináttu þar sem voru aðrirhvorir, þorsteinn eða Ljótólfr. Nú leitar Gríss þar til, sem þor-

¹) einn, b. v. A; allir, b. v. F; enn, b. v. B, E, S. ²) Hróni, B, D. ³) þannig S; ok, A, B, C, E; þeir gjörðu nú svá, skiptu, ok skildu eptir landhlut, ok, D; v. í F. ⁴) þeir þá, b. v. F. ⁵) þess, b. v. F, S. ⁶) hér stendr útá síðunni í S: vantar lítit; í hinum er hér engin eyða. ⁷) knáleik, D. ⁸) knástr, D. ⁹)-hér sleppr kapitula sögunni í öllum handritunum, svo eigi má víta, hve marga kapitula hér að framan vantar.

steinn er; en hann tekr honum ekki fljótt, en sagði þó, ef Gríss kynni hóf sitt, at hann mundi ekki amast¹ við [bygð hans²: en þó er mér litit um bygð [frænda Ljótólfs³ þessu megin ár. * * *⁴ Gríss var vel til Asgeirs rauðfelds. Asgeirr hafði selför þat sumar * * *⁵ hafði kona hans þar umsýslu búss ok smalaferðar. Sá atburður varð, at hún varð lættari í smalaferðinni; ok fæddi sveina 2 í Vatnsdals hölmum þeim, er Viðihólmar hétu⁶; heim kom hún með sveinana um kvöldit, ok tók Ingöldr⁷ dóttir hennar við þeim, ok vann sveinunum beina⁸, ok fann at öðrum blæddi, ok hafði þar komit við krókykill, er hún hafði haft á sér; þat varð henni á munni, er hún sá þetta: sjá þen markar spjóti spor. Þessir sveinar vaxa þar upp, ok hét sá þorleifr, er þenina hafði fengit, en hinn Olafr. Eptir þetta ferr Gríss af landi burt, ok var um vetrinn í Þrándheimi; en eptir um vorit bjó hann skip sitt til Íslands, ok gekk honum eigi lengra, enn út til Niðáróss, ok lá þar um stund. Kona kom til fundar við Grís, ok hafði 2 börn meðferðar, ok beiddi Grís, at hann mundi flytja börnin til Íslands. Hann segir: hvat ega börnin þar, segir hann. Hún kvað móðurbróður barnanna í því héraði, sem hann átti bú: ok heitir Þorsteinn svöfr. Gríss mælti: hvat heitir þú? Ek heiti Þórarna. Eigi mun ek þat gera

¹) aukast, S. ²) honum, C; hann, B, D, E. ³) Ljótólfs frænda, C. ⁴) hér er eyða fyrir tyrim lúrum í A, B, C, F; en heil blaðsíða aut í D; vantar litit, stendr á spárlunni í S. ⁵) hér er bil fyrir tveim orðum í A, C, F. ⁶) heita, D. ⁷) þannig A, F; Ingvöldr, B, E; Ingveldr, hin. ⁸) b. v. D; v. í hin.

vitnalaust, segir Gríss. Hún vatt þá undan yfirhöfn¹ sinni kefli, ok seldi honum, voru þar á mörg þau orð², er kend voru þorsteini svörf. Frekr mun þér ek þikkja til fjár, segir Gríss. Mæl ok slíkt, er þú villt, sagði hún. Fjögr hundruð silfrs, segir hann, af allgóðu silfri, ok skaltu þó sjálf fylgja börnunum. Þess er ekki at leita, at ek fylgi þeim (segir hún), en greiða mun ek fé þat, sem þú beiddir; ok þá sagði hún honum nafn barnanna, ok hét sveininn Klaufi, en mærin Sigríðr. Gríss mælti: því ertu svá dálígr orðin af svá góðum ættum? Hún segir: ek var hertekin af Snækolli Ljótssyni, ok hann á börn þessi við mæ, síðan rak hann mik frá sér nauðga. Þegar gaf Grís byr, er hann hafði börn þessi í skip tekit, ok sigldi til Íslands, í sama ós, sem hann var vanr; ok þegar hann var landfastr, færði hann af hendi bæði börnin, svá engvir vissu fyrir hans komu. Á því kvöldi kom hann á Grund til þorsteins, ok tók hann forkunnar vel við honum, ok kom þat mest til, at Karl son hans hafði utan farit á því móti³, er Gríss hafði utan verit, ok vildi hann spyrja at ferðum hans. Gríss var fárr heldr. Þorsteinn spurði, hvort hann hefði þýngd nokkra. Gríss segir, at honum kvaðst eigi þikkja örvænt, at honum þætti nokkut at um tiltekjur hans, því ek hefir flutt hingat systurbörn þín 2. Hvörsu má þat vera, sagði þorsteinn, ok geng ek ekki við frændsemi þeirra vitnalaust. Þá sýnir Gríss

¹) kápu, C. ²) b. v. D; verk, b. v. S; v. t. A og M.
³) misseri, B, D, E, S.

honum kœflit, ok kennir Þorsteinn þar orð' sín, þó langt hafi verit síðan; hann sagði þá: lítit mun ek at þessu gera kvöldlángt, en við mun ek ganga frændsemi barna þessara. Um morgunin, er þeir sátu undir þorðum, bað Þorsteinn færa sèr börnin, ok gerði hann meyjunni þann þykk, at hún grèt þegar, en sveininn læk hann miklu harðara, ok þagði hann. Gríss mælti: nú þikki mèr, sem þú hafir viðgengið frændsemi barnanna. Þorsteinn mælti: þèr ætla ek börn¹ at annast ok fulla fúlgu með; ek mun láta fylgja meyjunni 20 hundruð, en með sveininum 4 tigi hundraða. Gríss segir: því gjörir þú svá mikinn mun barnanna? Þorsteinn segir: kjós við þik, ok annast hvort þú villt. Þá steypiti Þorsteinn silfri or sjóði, en Gríss taldi sèr 40 hundruð. Þorsteinn lýsir kaupi með þeim undir votta, ok bað Grís ábyrgjast fyri Klaufa orð ok verk. Gríss kvaðst vildu þrælka Klaufa. Þorsteinn kvað þat vel vera, ef hann kæmi því við. Ferr Klaufi heim með Grís; var hann þá tvævetr, en Sigríðr fjöggra.²

Frá glömu þeirra Klaufa ok Þorðar.

12. Nú verðr þess at geta, hvörsu Ljótólfr lét laust skipit fyrir Karli, þat sem þeir áttu báðir saman; en skip þat hafði gjört verit uppi í tungunni, ok var þar högginn víðrinn, því þar var skógr³ þykk; en til kjalarins var höfð eyk sú, er stóð niðri í Eykibrekku fyrir ofan Bláðsgerði⁴, ok færðu eykina í síki þat, sem suðr er

¹) börnin, D. ²) hér er því nær ein blaðsíða auð í D; hér vantar kanske nokkuð, stendr í B; vantar lítið, st. í S. ³) mikill ok, b. v. B, C, D, E, S. ⁴) Blóðsgerði, S.

ok ofan frá Grund, ok lá hún þar þá vetr, ok er þat kallað Eykisík síðan, en skip þat var kallað Íslendingr. En er skipit var algjört, var þat alfært² ofan eptir ísum um vetrinn gegnt Hofi, ok létu þar standa skipit ok skorðuðu, heitir þar Skorðumýr síðan, ok á því skipi hefir Karl utan farit. Sá maðr var á vist með Ljótólfi, er Þórðr fángari hét. Ekki hefir gjörst til tíðenda í dalnum síðan Klaufi kom, ok til þess nú er komit sögunni, ok er Klaufi nú á ellefta vetr. Þat varð til nýlundu, at Þórðr fángari bauð Klaufa til glímu með ragmæli, ok var sá maðr sendr til Klaufa með rúnakefli, er Heklu-skeggi hét, en Skeggi var vinr Klaufa; hann tók við keflinu ok varðveitti. En um morguninn kallar Klaufi til öxar við Grís, ok fèkk eigi, fyrr enn hann ógnaði honum til; þá ferr hann á Grund, ok ræðst um við Þorstein frænda sinn, hvort hann skyldi glíma við Þórð. Þorsteinn segir: Þat vil ek, at þú ráðir sjálfr, er þèr kunnugra afl þitt enn mèr. Klaufi segir: Þó ek sè úngr aldri, þá er mèr þó leiðt at liggja undir ragmæli þræls þess, ok vil ek, at þú farir með mèr, ok prófum hvörsu gengr. Þorsteinn sagðist þat mundi veita honum. Ok eptir þat stefna þeir fjölmennan fund at Hofi, því Þórðr vill hvergi glíma nema þar, ok fylgja þeir Klaufa Gríss ok Þorsteinn. Þeir takast fangbrögðum ok glíma lengi, þartil ambátt ein kom í stofudyrnar, ok kallar þetta ambáttafang, er hvorgi fèll, ok bað þá kyssast ok hætta síðan. Klaufi reiddist við þetta, ok tekr Þórð uppá

¹) þann, C; v. l. B. ²) þannig, A, B, C, F, S; fært, D; atfært, E.

bringu sèr, ok keirir niðr fall mikit, svá allir ætl-
uðu hann meiddan; eptir þat girðir Klaufi hann
svá fast, at hældt við meiðsl. Kellingein sat í stofu-
horni, ok lét allvel yfir þessu verki. Gríss-
mælti: nafn mun ek gefa þèr, Klaufi! ok kalla
þik Baugju, ok skaltu hafa glófa at nafnfesti. Þórðr
komst til bekkjar með fulltingi annarra manna.
Þá drífa menn út. Ok er Klaufi kom út, mælti
hann: illa kann sá feginn at verða, er hann lætr
eptir handagjörvi sína, þó hann þiggi aðra; gekk
hann þá inni stofu, ok sá hvar Þórðr sat; hann
færði þá öxina í höfuð honum, ok fèkk hann
bana. Klaufi gekk út þegar. Þorsteinn spurði
því öxin væri blóðug. Klaufi mælti: ek bannaði
þórði, at bjóða fleirum mönnum fang. Þá urðu
menn þegar vísir vígsins, ok leituðust um, hverr
svara ætti sökinni, en Grísi bárust bætrnar, ok
galdt hann 6 hundruð silfrs. Fóru menn nú heim,
ok er kyrt þat sem eptir var vetrarins.

Klaufi vegr 3 menn.

13. Þessa menn nefnum vèr til sögunnar:
Þorvald í Þorvaldsdal, ok sonu hans, Vigfús
ok Þorvald. Sá maðr var undir hans vernd,
er Hrani hèt, hann bjó í Birnunesi; hann var
bróðir Birnu¹, er Birnunes er² viðkennt; en
þorkatla hin gamla var móðir Hrana, er Kötlu-
fjall³ er viðkennt, því Helgi hinn magri deyddi
hana þar, ok kól hana í hel svá: hann sat henni
þar mat þar til hún dó. Sá hinn sami Hrani
bauð ójafnað mikinn bónda þeim, er bjó á Helhu,
ok þórarinn hèt; hann beitti upp engjar hans

¹) Brin, C. ²) Brimnes, C. ³) Kötluvell, C.

ok akra; en fyri því, at þórarinn var skildr mjök Klaufa, þá sendi hann honum orð, ok ferr Klaufi þegar inn þangat, ok fundu þeir Hrana á akri þórarins með fæt sitt, ok sat hann á hesti sínum með alvæpni; en er Klaufi fann hann, sækir Klaufi þegar at Hrana með vopnum, svá hann hefir ekki at gjöra nema hefjast undan, þartil er hann fèkk bana; þar heitir síðar at Hranareki¹, er hann var veginn. Heim fara þeir þórarinn² ok Klaufi, því þeir vilja gera fúlguföll Grísi í brautvístinni. En er Klaufi fór heim þá fann hann mann, ok reið sá hrossi Gríss; ok drap Klaufi hann; sá maðr hét Örn ok var húskarl Höskuldar lögmanns, náfrændi hans. Nú fór hann, ok mætti Gríss honum, ok spurði, því öx hans væri blóðug ok klæði. Mat minn vil ek, sagði Klaufi, en ekki hirði ek um þetta. At liðnu matmáli Klaufa riða 12 menn at garði; kendu þeir þar Þorstein svörf, ok með honum Hávarð or Þorvaldsdal, ok mæla eftir Hrana. Gríss var þá til andsvara, ok galdt hann 12 hundruð fyri vígit hans Hrana. Í þann tíma kom Höskuldr lögmaðr, ok heimti fyri víg frænda síns, ok varð Gríss at gjalda 6³ hundruð fyri víg Arnar; síðan fóru hvorutveggju heim. En Klaufi var nú miklu verri viðreignar enn áðr, ok héldt þá Grís hræddum; en eigi at síðr kvaðdi Gríss hann til fiskiveiðar í ána ok ferr Heklu-skeggi með honum; þóðr átti hálfa ána, ok veiðina við Grís. En er Klaufi kom

¹) þannig B, E, S; Hranariki eða Hranaríki, A, C, D, F.

²) þannig B, D, E, F, S; Þorsteinn, A, C. ³) 7, B, D, E, S.

til ok Björn húskarl þórðar, þá greindi þá þegar á, því Klaufi vildi hafa alla ána til veiðarinnar. Björn hleypr á Klaufa þveran, ok ætlar at fella hann útá ána, því hann var bæði mikill ok sterkr; en Klaufi leitar nú eptir, en Björn undan, ok finnast¹ með því, at Klaufi drepr Björn, ok ferr síðan heim. Ok brátt kom Hrólfr nefglita, ok beiddi bóta fyri Björn, ok varð Gríss enn at gjalda 6 hundruð silfrs.

Þeir Klaufi ok Karl finnast.

14. Á þessu sumri bjó Gríss skip sitt til utanferðar. Klaufi spurði: hvern skal hér fyri búi sjá meðan? Gríss mælti: þér hefik þat ætlat, segir hann. Eigi ætla ek þat þó, segir Klaufi, því ek vil utan með þér. Gríss ferr nú, ok hittir þorsteinn svörf, ok spyr hvörsu með slíku skal fara? Þorsteinn segir: þat legg ek til, at þú flytir hann, því hann á alla kynslóð austr þar, þætti mér af því líkligt, at hann mundi ekki fýsast út² hingat. Gríss tók þessu vel, ok varð Klaufi í ferð með honum. Þorsteinn bað þá frétta at Karli syni hans: því lángeina tíma hefir ekki frétst til hans. Nú höldu þeir skipi til hafs, ok kvomu til þrándheims, var Gríss þar um vetrinn; en um sumarit bjó hann skip sitt til Íslands, ok gekk eigi lengra enn til Niðaróss, lögðu síðan út undir Sólskel³, ok gaf nærst byr af útnorðri, ok mælti Klaufi með allillu skapi, at þeir mundu sigla suðr með landi. Gríss sagði, at afglapi sá skal ekki því ráða, at ek

¹) skiljast, S. ²) aptr, b, v. S. ³) Sólskel, B, D, E, S.

sigli svá langt, afleiðis. Klaufi svaraði: svá skal sigla, sem ek vil, eða siglir þú aldrei hëðan lífs; ok Klaufi varð at ráða; ok sigla nú suðr með landi, þartil þeir koma at einum hólmi; þar lágu 2 skip, ok voru aungvir menn á; þeir hlupu uppá annat skipit. Klaufi mælti: segðu, Gríss! hverr skipi þessu hefir stýrt, því hër eru rúnir þær, er segja. Gríss kvaðst eigi vita þat. Þú veizt þat, sagði Klaufi, ok skaltu verða at segja. Nú verðr Gríss at segja hvort hann vill eðr eigi; en svá segja rúnir: Karl rëð þá skipi, at rúnir voru ristnar. Hljóp Klaufi þegar í bát, ok rëri at landi; svá var hann þá reiðr, at hann rak öxi sína í jörð niðr svá stóð á hamri; þá reif hann upp mikla kylfu, svá at aungvum sýndist hún vopnhæf, nema honum einum. Þeir heyrðu þá manna mál mikit, ok kvomu þar at, at 12 menn voru bundnir, en fjöldi manns var þar hjá, ok leystu menn or böndum, ok var hverr höggvinn, sem leystur var; þeir menn, sem í böndum voru, var Karl hinn rauði ok hans fèlagar. Einn maðr gekk mest at berbrynjaðr at höggva fólkit, hann reiddi sverð utn öxl alleiguligt; þar snèri Klaufi at þeim manni, ok spurði hverr hann væri. Sá maðr svaraði allstórmannliga, ok kvað hann þat engu skipta. Klaufi snèri at honum, ok barði á báðar hendr * * * allvel at hlaupa fyrir Atla² nokkra hrið; svá hèt víkingr sá, er barizt hafði við Karl; en þá er Klaufi náði til hans, þá hlífði hann honum eigi, heldr enn öðr-

¹) Hër er eyða fyri fám orðum í A, B, C, E, F, S; en í D hálft blaðstíða. ²) þannig D, F; Atli, A og hin.

um, ok gekk af honum dauðum, tók síðan sverðit ok hjó á tvær hendr, allt til þess, er Gríss kallaði hátt, ok mælti: Klaufi! Klaufi! kunn þú hóf þitt; þá gjörðist Klaufi svá úhnárr, at hann gat eigi valdit klumbu¹ þeirri, er áðr barði hann með. Þeir Karl voru nú leystir; varð þar mikill fagnafundr. Um vórit eptir fara þeir Gríss ok Klaufi í hernað, ok eru í víkingu 3 sumr, ok fengu jafnan sigr; ok þá er þeir leggja af hernaðinn, halda þeir til Noregs, ok sigla í Þrándheims mynni, ok eru þar svá um vetrinn. En um vórit búa þeir Klaufi skip sitt til Íslands, ok fóru á því skipi Karl ok Ögmundr; koma þeir í þær stöðvar, sem þeir Gríss áttu vanda til, ok lögðu skípit undir Melshöfða, ok fóru allir heim á Grund, ok fengu þar góðar viðtökur. Þá mælti Gríss til Þorsteins: misjafnt verða fórnir til manna. Klaufi mælti: kenn þú þær þat ekki, skræfan²! er þú veldr engu um, en Karl má þar nokkut af segja, með hvörjum atbærdum hann er heim kominn. Karl sagði sem farit hafði. Þorsteinn þakkaði Klaufa, frænda sínum. Vel samir at segja frá yfirlitum Klaufa; hann var þverrar handar ok 5 álna hárr, armleggi hafði hann bæði lániga ok digra, kinnr miklar ok þrekligar greipr; hann var úteygðr ok ennisbrattr mjök, munnljótr ok neflitill, háls-lánger ok hökumikill, skolbrúnn ok skarpleitr, lágu hátt kinnarbeinin; manna var hann svartastr bæði á brýn ok hár; hann var opinmyntr, ok skögðu

¹) kunnlu, B, E. ²) skræðan, B, D, E, S.

2 tennt fram of höfðinu, ok allt var hann at álitu, sem hann væri kreptra ok knýttu. Nú fara þeir heim Gríss ok Klaufi, ok er hann nú 18 vetra. Þenna vetr bar ekki til tíðenda, nema þat, at maðr kom til Hofa eitt kvöld, sá er Skíði var nefndr; hann hafði stokkit undan annars manns ánað, þess er Þorgrímr hinn grái hét, hann bjó á Áslandi í Skagafirði. Skíði bað Ljótólf veita sér traust nokkrt. Ljótólfir kvaðst mundu veita honum fyri sakir Una, frænda síns. Skíði bar þræls nafn; eigi bar hann þat nafn af því, at hann hafði til þess ætt eðr eðli; hann var manna mestr ok fríðastr; Ljótólfir skipaði hann fyri verkstjóra ok manna fœrræði. Um vorit eptir kom Þorgrímr vestr með 30 manna at vitja þessa manns, ok sömdu þeir Ljótólfir² svá ok Þorgrímr: at Ljótólfir galdt fê fyri þat hann hafði haldið Skíða um vetrinn, ok kölluðust sáttir; ok hafði Þorgrímr með sér þrælinn at sinni, þvíat Ljótólfir hafði fámennr heima³ verit. Þá komu 60 manna til móts við Ljótólfir, ok snýr hann þá málinu öllu til heimsóknar; þetta voru ráð Hrólfis nefglitu, ok kreptu þeir svá at Þorgrími, at hann varð at selja Ljótólfi sjálfðæmi, ok lét laust bæði fêr ok þrælinn, ok fór heim við þat.

Gríss drekkur brullaup sitt til Sigríðar.

15. At liðnum vetri, þá er menn voru á vorþingi á Höskuldsstöðum, varð mönnum viðrædt mjök um kvomu Karls. Þá gekk Gríss til tals við Ljótólf frænda sinn, ok mælti: vel samir

¹) Óslandi, *hja*. ²) Ljóttr, *hær rángt í A.* ³) *v. í B, D, E, S.*

nú at tala um launin skipðsins við Karl hinn rauða, því nú eru margir góðir menn við. Skiði var þar viðstaddr, ok mælti; hygg at því, Griss! at þú leggir þat eina til með mönnum, at þá se eigi verr með mönnum eptir enn áðr. Ok eptir þat spyrr Ljótólfur Karleptir, hvat hann vill leggja at launum fyri skipit, þat þeir létu gjöra báðir saman. Karl mælti: ek hygg at þú megir þar engvar heimtur fyrir hafa, því þú baðst mik ráða verðinu. Griss mælti: gott þætti oss hær at gera [Ljótólf þær at vinn¹, ok leggja² fram fè nokkut. Karl mælti: ekki mun framkoma fyri þín orð, ok einskis annars at þessu sinni; ok svá varð. En þeir frændr Karl ok Klaufi heimtu at Grís fjögurra ára³ forgift, ok þá greiddi hann fúlgú hans, ok fengu þeir⁴ land til ábúðar, ok ekki skildu þeir um ábyrgð verka hans þaðan í frá, ok fór hann bygðum til Mela, ok sat þar um sumarit. Þá vorulögrættir úti Túngunni⁵, ok ráku fèit til réttarinnar feðgar tveir úr Teigsfjalli, hæt annar Björn, en annar Sigurðr, ok mislíkaði Klaufa fjárrekstrinn, því hann átti á eina með, ok líkaði honum illa, er hún var elt afvega⁶; ok er þeir komu gegnt honum, hljóp Klaufi til allillu skapi, ok drap þar hvörn, sem kominn var, ok fór með þat til réttanna, ok mætti þar Karli⁷ frænda sínum, ok hlupu þeir á réttargarðinn. Ljótólfur spyrr, hvat hann sæi til þeirra manna, er fèit ráku. Klaufi sagði: sá ek um stund hvar

¹) L. þær at um, B, S; v. i D. ²) legðir, D. ³) h. v. C, E, S; fè þat með Klaufa var lagt, hefir D i staðinn fyri; fjögurra ára forgift. ⁴) þat, B, C, E, S. ⁵) Túngunum, B, D, E, S. ⁶) af haga, C. ⁷) Halli, B, D, E, S.

þeir ráku fèit; en nú far þú, ok vit hvar hvorr hefir staðar numit; þá varð vist, at Klaufi hafði drepit þá báða. Eptir þetta varð Klaufi laust at láta Mela land, ok fèkk Karl honum nú apr aðra [ok 20 hoskarga¹, ok reistu þar bæ fyri neðan ána uppi dalnum, þar sem nú heitir á Klaufabrekkum, er þá hèt fyrst í Klaufanesi, því þat stóð fyrst niðr við ána, ok þótti þar kominn illa, því mjök bar á hann stórum, sem aiðarr bar raun á. Ok eptir þetta gjörðist fullr fjandskapr með mönnum í dalnum. A þeim vetri vænti hvorutveggi sèr liðs norðan or dalnum² af sínum frændum, Kolbeini ok Una³, þvíat sundr-þykki þeirra var þá sem mest, en [því fórst⁴ þat þó þau misseri, ok var þá kyrt at kalla í dalnum. En at liðnu sumri bað Gríss konu til handa sèr, Sigríðar Snækollsdóttur⁵; Þorsteinn svörf var þar til andsvara, ok veik hann öllu til Klaufa. Þá fór Gríss at finna Klaufa, ok bað hann konunnar. Klaufi svaraði skjótt: mun þá eigi hraust kona illum manni gefin? en þó læt ek þat mitt ráð, sem frændr hennar vilja fyrisjá. Gríss mælti: koma muntu til boðs mins, ef þeim sýnist at gipta hana. Koma mun ek vist, segir Klaufi; ok síðan yar þessu keypt, ok var Ljótólfr ekki við þessa ráðagjörð. Nú var boðit búit á Grund, ok kom ekki margt manna, en þó⁶ var sem mest vinfengi þeirra Ljótólfs ok Asgeirs rauðfelds, þvíat Íngölfr⁷ fagrinn var

¹) þannig A, C, F; hoskega, B, E, S; frá [v. i D. ²) dölunum, F. ³) þannig B, D, E, S; Uni, hin. ⁴) fyrirfórst, F. ⁵) þannig F; Klaufadóttur, rángt, A, B, C; Kl. systur, D, E, S. ⁶) þá, B, E, F, S. ⁷) Íngveldr, C, D; Íngvoldr, hin.

frilla Ljótólfs, ok var aungum boðit frá Brekku; varð mönnum skipat í sæti á Grund; sátu allir hinir ellri menn á annann bekk, enn Þorsteinn svöfr ok Karl son hans, ok Klaufi frændi þeirra, á annann. Gríss tók þá til orða: vel samir þat í svá góðu samsæti, at tala mest, þat eptir-megi hafa, ok strengja heit, eða taka sèr jafnaðarmenn. Þorsteinn sagði þat úvitrliga tillagit: ok mun þaðan jafnan margt koma, sem Gríss er. Eigi at síðr halda þeir á þessu tali, ok hóf Karl hinn rauði þat fyrst, ok tók sèr jafnaðarmann Ljótólfr goða, ok strengdi þess heit, at hann skyldi hafa heimilat ragmæli á hendr honum á þriggja vetra fresti. Gríss tók sèr jafnaðarmann, ok nefndi til þess Skíða, ok strengdi þess heit, at hæfa þá höfn, sem hann vildi, hvört sinn¹, er hann siglði landa í milli. Ögmundr sagðist eigi mundu þá sigla lengra, enn um þverran hroptann². Klaufi tók sèr jafnaðarmann Ólaf Ásgeirsson, ok strengði þess heit, at koma í sömu rekkju Íngvöldi fagrinn, án vilja Ljótólfs goða, Gríss mælti: ekki vita slík orð lítils, ok ekki mundi þreklausir menn slíkt tala, ok látum þetta nú eigi at engu verða, ok förum þegar úti Brekku eptir Íngvöldi fagrinn, ok setjum hana á brúðbekk hjá Sigríði. Þeir gera svá; standa upp 18 saman, ok ganga út til Brekku. Gríss settist á tal við Íngvöldi ok Þórhildi, móður hennar; en þeir Karl tala við Ásgeir bónda, ok báðu, þau öll samt koma suðr síðarr dagsins, ok fóru þeir heim fyrir³, ok mættu þeim manni fyrir heima, er Þórðr

¹) þannig B, F, S; sem, A og hin. ²) hrottan, C. ³) eða fyrri, A.

gapa hæt. Gríss gekk at honum, ok mælti í eyra hljótt: allíllt er þat, at hann Karl er svá matspari, at hann býðr eigi slíkum mönnum, sem þú ert; far nú til Hofs, ok svá muntu eigi hafa þar verri viðtöku, ef þú segir, hvat hær er í ráðagjörð. Þórðr hljóp þegar. Karl þekkti þegar, at maðrinn hljóp frá veizlunni, ok bað hlaupa eptir honum, ok elta hann; en hann hljóp á ána undan, ok lètti eigi fyrr, enn hann kom til Hofs, ok sagði, hvat í leikum var. Ljótólfr brá þegar við, ok safnaði at sér mönnum, ok reið vestr yfir ána til Brekku. Maðr sá var úti á Grund, er hjó eldivið; hann hljóp inn, ok sagði, at 20 menn riðu yfir ána ok til Brekku. Þá standa þeir upp 18 saman, ok fóru út til Brekku, ok urðu við þat varir, at margir menn voru í húsunum, en byrgðar dyr. Þá kom Karl at, beiddi Ljótólfr út gánga. Þá heyrðu þeir hlátr mikinn inni bæinn, [er þau hlou¹ Íngöldr ok Hrólfr nefglita. Íngöldr fagrinn gekk þá fyri dyrnar; þá gekk Klaufi upp at dyrunum, ok kvað vísu:

Hygg ek at hēti²

Hrólfr nefglita

sá býðr Klaufa

kvon at verja;

munattu³ böggvir

brúðar njóta;

ve⁴ nefglita⁵

væmir⁶ lífi.

¹) þanning hín; eru þau hóg, A. ²) heiti, B, D, E, S.
³) máttu, B, D, E, S; nú máttu, C. ⁴) b. v. B, E, S; v. t. A og þín. ⁵) vís þó, b, v. F. ⁶) væmir, D; væminn, E.

Ok enn kvað hann:

Hlaer mest at því
Hrólfir nefglita,
nærgi¹ er greppi
gjöldum þeirra.

Þá gekk Karl hinn rauði at dyrunum, ok kvað visu:

Veit ek at seggir sátu,
slikt er minniligt, inni²,
ræðir sá er lof leiðir³,
Ljótólfr, fyrir óskjóta;
brims⁴ get ek enn at ýmsir
elskir⁵ dauðar⁶ verði,
hlátr skal hirði njötum
hagna brögðum fegnar⁷.

Karl brá þá sverði, ok setti í dyrustafinn, ok nefndi sér votta, ok heimilaði ragmæli á Ljótólfi goða, er hann vildi eigi út gánga, ok fylldi svo orð sín, er hann hafði talat á Grund; hann bauð Ljótólfi enn útgaungu: ok munu vér gánga frá dyrunum, segir⁸ Karl. Ljótólfr ville eigi út hætta mönnum sínum, ok fór Karl heim, ok sátu þeir at boðinu. Eptir þat fór hverr til sinnra heimkynna; var þá kyrt í dalnum þann vetr.

Þau Klaufi ok Ingvaldr gánga í eina reikju.

16. En um vorit eptir ætluðu hvorutveggju til liðs við þá Una ok Kolbein, sem þeir höfðu hit⁹ fyrri vorit. Ljótólfr varð fyrri búinn, enn Karl, ok fóru synir Ásgeirs með Ljótólfi. Þá

¹) nægara, S. ²) meirr, b. v. B, E, S. ³) leyfir, B, E, S.
⁴) búins, B, E, S. ⁵) elsku, D, E. ⁶) dauðir, C, E; dátt, D.
⁷) þegnar, B, E, S. ⁸) sér, B, D, E, S. ⁹) þannig: ht, A, B, E, F, S; haft, C; heitit, D.

spurði Þorsteinn svörfr Karl, son sinn, því hann lèti svá seint við um ferðina. Karl kvaðst eigi hirða, þó þeir bryti snjó fyrir honum um heiðina. Í þann tíma hafði Ásgeirr farit uppí dalinn at rýja gemlinga. Ok nú ferr Karl til heiðarinnar, ok kemst eigi lengra, enn uppí heiðina. Þá varð þat til tíðenda, at Klaufi féll af baki; þá drápu þeir hross eitt, er laust hljóp með þeim, ok flóu af skinn, ok þöndu um Klaufa, ok buнду hann um þvert bak á hrossi, ok snúa við þat ofan eptir dalnum, ok fundu Ásgeir fyrri meðan Vatnsdalsá. Ásgeirr spurði, því þeir færi svá hverft. Sjá máttu, sagði Karl, at vèr förum hær með Klaufa veginn. Eigi er þat illa, sagði Ásgeirr, því hann hefir mörgum manni mikinn ójafnað sýnt, meðan hann lifði. Karl segir: eigi þarftu at hrósa því svá mjök, þvíat nú skaltu láta líf þitt, eða fastna Íngvöldi, dóttur þína, Klaufa vegnum. Þat kjöri Ásgeirr, at rétta fram höndina; ok nú sprettir Karl til handar Klaufa, ok verðr Ásgeirr þar í at taka, ok fara festar fram; þá kom kveðlingr úr húðinni:

Mál er í meýjar hvílu,
mjök æmk styggiliga högg^r,
flýgr í¹ faðm mæ^r eigi
fögr drós² gala mögrum³;
munat oss um þrá þessa,
þat kvóðu hjú, batna,
rètt þau er reisa áttu
rauð⁴ þinn⁵ hana inni⁶.

¹) or, B, S; á, E. ²) rós, D. ³) mögum, B, E, S;
mögr, D. ⁴) rann, B; i rann, D. ⁵) þeim, b, C, D, E, S.
⁶) manni, B, D, E, S; meiri, C.

Þá mælti Ásgeirr: segir þú Klaufa dauðan? Karl svaraði: þat segi ek eigi, en þat sagðik, at hann væri veginn. Ásgeirr segir: við því átta ek ekki gjört, at þú færir með prettum eða ráðkrókum, eða lýgi. Eigi laug ek, sagði Karl, þótt ek segða hann veginn, því þat er sagt vegit, sem reidt er. Ok nú fara þeir ofan til Brekku, ok færir Karl þau í eina sæng, Klaufa ok Íngvöldi fagrinn, en Ásgeirr hafðist við uppi dalnum, á meðan þetta fór fram.

Bardagi þeirra Klaufa ok Ljótólfs.

17. Nú halda þeir vestan, eptir þingit, Ljótólfr ok hans meann, ok hafði Þorgrímr hinn grái mjök verit ímót þeim Ljótólfi ok Una. Ok nú koma þeir í dalinn í þann tíma, er þeir Karl ok Klaufi fara neðan¹ með konuna. Ásgeirr var þá kominn í för með Ljótólfi, ok hafði sagt honum þat, sem í hafði gjörzt, á meðan þeir voru vestr. Nú fara þeir Ljótólfr yfir ána hjá Teig-arhöfða, en þeir Karl ok Klaufi neðan eptir eyrunum at Urðarhúsum², var Ljótólfr við 30sta mann, en Karl við 15da mann. Karl hrópaði mikit á Ljótólfr, ok bað hann heyra til þess, er hann talaði: hær er Íngöldr frilla þín í för með mér! Ljótólfr lætr eigi sem hann heyri, ok ferr heim við svá búit; var Karl með Klaufa, svá at um þat voru almæli um dalinn, at Karl bæri ægishjálrm yfir Ljótólfi, en þó má kalla kyrt um sumarit. Geta verðr þess, hversu fór með þeim Una ok Kolbeini, [at Uni hlaut þat³, er

¹) undan, E. ²) Viðarhúsum, B, C, D, E, S. ³) þannig leiddur í A; um hlut, Aín.

Þeir deildu um, því allir voru ímóti Kolbeini; ok svá varð Kolbeinn reiðr, at hann stökk á skip ok sigldi í haf, ok braut skipit við klett þann, er liggir í útnorðr undan Grímsey, ok tyndist Kolbeinn þar, ok er eyinn við hann kend, ok kölluð Kolbeinsey; en Hjalti sitr þar eptir, ok mínkar ekki virðing sína. Um haustit eptir tókst deila með þeim Klaufa ok Ljótólfi; þótti Klaufa meirr Ljótólfs óskilsamliga reka fê þeirra þorsteins svörfs ok Karls. Klaufi bað, Karl fara uppí dalinn til réttanna; en Karl kvaðst verða at fara útá Strönd til rétta. Klaufi riðr út eptir dal, en Karl útá Strönd. Ekki er sagt frá ferðum Klaufa, fyrr enn hann kemir upp at Krókamelum gegnt Búrfellshúsum, ok þar er hann fyrir fjallmönnum við vaðit. Nú er fêit rekit at vaðinu, en Klaufi verr vaðit, ok er við 5ta mann, en réttamenn margir, ok tekst þar bardagi; en lögrêttin var á Hæringsstöðum, ok bjó þar Hæríng; hann sêr at fêit dreifist þar við ána, ok hleypr heiman með 10ða mann, ok komast þeir eigi yfir ána, þvíat Klaufi rêðst ímóti, ok var þá kominn at honum berserksgánger, ok berjast þeir nú fyrir austan ána. Í þann tíma kom Ljótólfr at með 3ðja mann, ok snýr at með Hæríngi. Klaufi lætr nú, sem ekki sê annat at sækja, enn Ljótólfr, ok hopar Klaufi nú undan útá ána, ok berjast þeir nú á miðri ánni. Í þessu bili riða 9 menn utan eptir eyrunum hvatliga, var þar kominn Karl hinn rauði; hann kallar hátt: Klaufi frændi! kunn þú hóf þitt. Klaufi mælti: illra heilla komstu mér, þvíat nú hefða ek sigtast ok drepit Ljótólfr, ef þú hefðir eigi komit, ok

hefðu við þá einir ráðit dal þessum. Þat skaltu eigi mæla, frændi! sagði Karl, þvíat Ljótólfr á marga frændr göfga um allt Ísland, ok mundu við sitja fyrir afarkostum, ef honum væri nokkut til meins gjört, ok sel honum nú sjálfðæmi fyrir allansaman ójafnað þann, sem þú hefir gjört honum. Klaufi reiddist þá, ok kvaðst þat aldrei skyldu gjöra. Eru þeir nú skildir, ok var Hæríngur fallinn ok 15 menn aðrir, ok skildu við svá þúit.

Dráp Klaufa...

18. Á þessu sama hausti sóktu þeir litgrösbæðr or¹ Brekku, synir Ásgeirs, uppá Klaufahlíð, er móðir þeirra sendi þá eptir, ok kvomu þeir heim í Klaufanes, er þeir höfðu sókt grösin, ok vildu finna Ingöldi systur sína, ok lögðu niðr úti baggana, meðan þeir dvöldust, var annat verja, en annat hit mikil. Þá kemr Klaufi at, ok saxar í sundr baggana með páli, ok gekk í burt síðan. En er þeir bæðr kvomu út, sáu þeir, at belgirnir voru ekki tiltækir, ok fara þeir heim, ok mæta móður sinni. Hún spurði, því þeir hefði ekki með at fara. Þá varð þorleifi vísa á munni:

Belg hjó fyrir mér
böggver snöggvan,
en fyrir Ólafi
ál ok verju;
svá skal verða,
ef vær lifum²,

¹) til, B, C, S. ²) b. (lítilga: bæðr) ofaukit í öll.

við böl búinn

böggver¹ höggvinn².

Þat var eitt sinn, at Ingöldr fagrinn settist í knè Klaufa, ok var við hann allblið, ok bað hann lofa sèr at fara ofan til Brekku ákynnis³ ok kvaðst eigi lengr skyldu í burtu vera, enn hann vildi, [ok bað, at Heklu-Skeggi skyldi fara með henni. Klaufi leyfði þat. Hún fór síðan, ok var eigi lengr í burtu, enn hann leyfði⁴. En er hún kom heim, settist hún í knè honum, ok var blið við hann, ok mælti: eigi ætla ek, at önnur kona sè betr gefin, enn ek, en þat líkar mèr illa við bræðr mína, er þeir hafa drepit yxni mitt, er mest gersemi var, ok vilda ek gjarna, Klaufi minn! at þú lètir þèr þetta mislíka, ok sæktir yxnit, þar sem þat liggr, tilgjört í húðinni, gegnt dyrum í Brekku niðr. Klaufi svaraði: hvat mun þat varða? eigi mun þik hèr mat skorta. Hún svarar: eigi varði mik þess, at þú mundir vilja vera ræningi bræðra mína. Klaufi spratt þá upp, ok girði sik sverðinu Atlanaut, ok var hinn reiðasti, ok gekk ofan í Brekku, ok kom ekki á Grund, ok fann þegar húðina liggja í dyrunum, ok tók upp allt saman yxnisfallit, ok kastaði á bak sèr, ok hugðist mundu ganga út með, en þat gekk eigi, þvíat við nam dyrigættinni, ok frá hafði hann þau öll saman, ok gekk með þau suðr at⁵ garði, ok hristi þar af sèr dyrigættin öll, ok þar hurðina með, ok gekk síðan heim. En er hann kom heim, var langt af nótt,

¹) böggvi, F. ²) höggum, D. ³) þannig, A; at kynni, F, v. í hin. ⁴) frá [v. í B, D, E, S. ⁵) úr, B, D, E, S.

var þar borinn mjök snjór at dyrunum; gekk hann þá inní snjóbyrgit; þá kom Íngölfr ímót honum, ok var allblið við hann, ok svá rann Klaufa þá reiðin, at hann gat þá þeim bagga eigi valdit, sem hann hafði áðr lengi borit.¹ Hann laut mjök í dyrunum, er hún fagnaði honum, ok rendi sverðit Atlanaut fram með² slíðrunum, ok tók hún þat, ok kastaði úti snjóbyrgit ok mælti: neyti sá, sem neyta þorir! Hún dvaldi fyri Klaufa, þartil at hann var laginn ígegnum, svá hann fékk þegar bána; þessu verki ollu þeir Ásgeirssynir², ok tóku þeir Klaufa, ok dróu undir heygard at húsbaki. Íngölfr fór þá í rekkju sína, en þeir bjuggust burt. Þegar kom Klaufi til sængr Ínguldar, er þeir voru burtu; hún lét þá kalla á þá bræðr, ok hjuggu þeir þá af honum höfuð, ok lögðu neðan við íljarnar. Þeir bræðr kvomu heim um kvöldit í Brekku, ok spurði faðir þeirra þá, hvat þeir hefði annazt. Þorleifr kvað þá vísu:

‘Rauð ek á³ randa gæði
 ritorms sakar víti
 meiðr í málma þiðri⁴
 mens, tók sverð at grenja⁵;
 svá at hættliga í hrínga⁶
 hnitsól⁷ ara fitjar
 felli guðr⁸ meðal fjalla
 fetils trölfi hlóð ek þollr⁹.

Ásgeirr segir: finn ek nú, hvat þið hafið gjört,

¹) úr, D; F. ²) Ásgrimssynir, D, E. ³) v. í D. ⁴) þýðr, C; fiðri, D. ⁵) geyma, C; glansa, D. ⁶) huga, B, C, D, E, S. ⁷) hvitsól, E. ⁸) guðs, B, E, S; gnað, D. ⁹) þollar, C.

en ekki ber ek traust til at halda ykkur hér, ok fari þið til Ljótólfs. Þeir fóru þegar til Hofs, ok gjörðu Ljótólfi kunnigt, hvat þeir höfðu gjört. Ljótólfr tók því verki allvel, ok bað þá fara til Gríss: því vör vitum allir saman þessi ráð; ok tók Gríss því allvel, en þó treystist hann eigi til at geyma þá, svá at Sigríðr vissi eigi, kona hans, ok var hún nú vör við gjör, hvat til tíðenda var orðit, ok mælti [hún kaup til, at¹ leyna þeim, ok bað selja sér sverðit Atlantaut til geymslu, ok kvaðst eigi mundi segja til þeirra, fyrr enn nokkr segði annar, ok þat varð nú kaup þeirra.

Bardagi ok sátt þeirra Karls ok Ljótólfs.

19. Þat var á öðru kvöldi, at Karl hinn rauði sat við eld ok fylgdarmenn hans 8; þeir heyra at nokkut nauðar á húsinu, ok kom kviðlingr:

Sitk á húsi,
sè ek til þess,
hæðan munú vör
oss hefnda vænta.

Karl mælti: alllíkt er þetta róm þeim, er Klaufi frændi vorr hafði, þá er vör heyrðum til hans, ok má vera, at hann þíkkist nokkurs mikils viðþurfa; fellr mér svá í geð kveðskapr sjá, at víst er þetta fyrri tíðendum, hvort sem þau eru framkomin eðr eigi; ok fara þeir út eptir þetta alvopnaðir, ok ætla at snúa yfir² til Hofs; þá sá þeir ekkilitinngrepp suðr við garðinn, ok var þar Klaufi, ok hafði höfuðit í hendi sér ok mælti:

¹) hvör kaup til at leggja eðr, B, D, E, S. ²) suðr, C.

Suðr er, ok suðr er,
svá skulum¹ stefna.

Þeir snúa þangat eptir Klaufa, ok fara til þess,
er þeir koma til Steindyra; þar nam Klaufi staðar
ok laust höfðinu á dyrnar, ok mælti:

Hèr er, ok hèr er,
því² skulum lengra?

Karl snýr at dyrunum, ok voru þær opnar, ok
voru inni eldar, trapiza³ stóð á gólfinu, en mikit
slátr var fært upp ok soðit. Gríss stóð upp í
móti þeim, ok fagnaði Karli vel: ok sezt niðr,
mágr! ok tókum snæðing. Karl svarar: annara
er oss at tala um tíðendi þau, sem orðin eru.
Gríss sagði: engi koma ný tíðendi at oss, eðr
hvat kantu segja? Þat er vist, segir Karl, at ek
hygg Klaufi sè veginn ok dauðr. Hvat mun til
vor koma annat, enn láta illa yfir því, segir
Gríss. Karl segir: þik hyggjum vèr vita, hvörir
unnit hafa verkit; ok sezt Karl nú niðr, ok semr
nú heldr með þeim, ok snæða sumir menninnir.
Gluggur var á húsinu sunnan, ok skildu þeir þar
við sitja Ásgeirs synir⁴, ok sjá, hvat komit væri;
þeir eru nú við glugginn; ok þá er þeir Karl
eru komnir, þá mælti Þorleifr: glögggt þikkj-
umst ek sjá, hvörðu hèr mun tilætlat: sendt mun
eptir Ljótólfi, ok munu þeir ega at veita Karli
atgaungu, en ek þoli þat aldrei, at svá ágætr
maðr sè svikinn. Þorleifr kvað visu:

Kveðar⁵ sendir mik mundu

¹) skuluð, D. ²) hvat, D. ³) þannig, C; leidditt í E, F;
trapira, A og hin. ⁴) Asgrímssynir, D. ⁵) kveður, D.

mund hýrr rekast undan¹
 dyggr sá er hyggr² mun eggja
 [dólgr mín rúm sína³;
 ok blóðreyndan⁴ brandi
 blóðorm um knè góðan
 hræfa⁵ gífrs⁶ með hreifum
 heggr í bur á skeggi.

Ok enn kvað hann:

Hér svik ok hvetk hvassan
 hlymbrand⁷ jóru randa,
 meðan úvinir orir
 oss leiðar matveiðar⁸;
 egum bernskligt báðir
 ból þat, er lítt⁹ nýtr¹⁰ sólar,
 oss hlægir þat eigi,
 útum hellis skúta.

Þetta heyrir Karl, ok kennir mál þorleifs, ok
 kvað hann visu þessa:

Hér gelr hvass á húsi
 hyrlunds mikils styrjar,
 fleinhríðar¹¹ vèkr¹² fæðir¹³
 ferð, sá er hræddr skal verða;
 því munu ljóð, en leiðar
 linnsvégir rendu eigi,
 bið þú gunnstara¹⁴ grennir¹⁵
 Grís hætt er ek vætti¹⁶.

Ok nú sprettr Karl upp; en Sigríðr Klaufa systir

¹) undir, B, D, E, S. ²) hygginn, B, E, S. ³) v. í D.
⁴) blóðreyndum, D. ⁵) hæfa, E. ⁶) geifrs, E, S. ⁷) hlin-
 brand, D; hlinibrand, E, S. ⁸) matreiða, D; matreiðar, E, S.
⁹) litri, D; litni, E. ¹⁰) v. í D. ¹¹) fleinhriðar, B, E, S.
¹²) eða vekar A/vekra, B, E, S; vekja, D. ¹³) flæði, D. ¹⁴)
 gimstara, C. ¹⁵) geymir, B, E, S; greinar, D. ¹⁶) mætti,
 B, E, S.

gekk at honum, ok fèkk honum sverðit Atlanaut; hann tók þegar við sverðinu, en kastaði á' öxl sér umgjörðinni. Gríss var þá úti, ok bar flot á spjótskeftri þeirra. Karl hljóp þá at Grisi, ok hjó hann sundr í tvö hlutj með sverðinu, ok mælti: svá brytjum vèr grísina² Grundarmenn³, aldrei meirr, enn í tö⁴. Hann sá, at floti var ryðit á öll spjótsköptin; hann tók spjót sitt, ok rak í skaflinn, ok dró út at fjöðrinni⁵, ok þerði þannveg í snjónum, ok svá gjörðu allir, ok snúa síðan út or garði, ok sá fara mikinni grepp gagnvart sér, ok var þar Klaufi kominn; hann kvað þá visu:

Ganga hær fyrri garð fram
gunnhlaut⁶ enni⁷,
eruð vanir vígum,
sem vær fyrri⁸;
sæt höfum sólheim,
sjá munum annann,
eruð þær, sem vèr,
alls um duldir⁹,
alls um duldins¹⁰.

Í urð ætla ek nokkrum í kvöld, Karl frændi! sagði Klaufi; ok sjá þeir fara 15 menn frá Bakka-vaði. Þeir mætast þar, sem nú heitir Kumla-teigr, ok var þar kominn Ljótólfr goði; voru engar kveðjur; hlupust menni þegar at, ok varð

¹) um, B, D, E, S. ²) grísana, B, C, D, E, S. ³) grimdarmenn, C. ⁴) þannig (tav) A, C, F; tvo, hin. ⁵) þannig B, C, E, F, S; fjörinni, hin. ⁶) gunnhlaut, E. ⁷) ein, D, E, F, S. ⁸) fyrra part visunnar, v. 1. C. ⁹) dulir, D. ¹⁰) dulins, B, C, E, S; dulir, D.

hinn harðasti bardagi; ok er þeir höfðu barizt um hrið, þá mælti Ögmundur Höskuldsson við Karl: gættu þín vel, Karl! eptir standa skór þínir í fönninni, ok mun ek standa fyri þér, meðan þú kippir á þik. Karl kvað þá visu:

þoku sè ek upp, við ekka
oss hlífir sjá, drífa
kols¹ at Klaufa hvoli²,
kornèl gjörir³ vèlum;
nærgi er þeyrr⁴ af þeirri⁵,
þat er⁶ mannliga, einu⁷
ræð ek þóat rigni blóði
randells⁸ í böð⁹ standa.

Þá kom Klaufi í bardagann, ok barði blóðugu höfði sínu á tvær hendr, bæði hart ok tíðum; þá kom flótti í lið Ljótólfs. Því var líkast, þá er Klaufi kom til bardagans, sem þá er vargr kemr í sauðadun¹⁰. Þeir Ljótólfr hældu nú undan 9, [en 15 hældu til¹¹, en hinir voru 6, en 2 fallnir, ok ætlar Ljótólfr at snúa ofan Bleikjudal fyrir utan Bakkagarð, en þess var eigi kostur, þvíat Klaufi var þar fyrir, ok bannaði þeim þar at fara út; snúa þeir undan, ok ætla út Nafarsdal, fyrir utan teginn; eigi var þess kostur, því Klaufi var fyri; þá bar Karl at, ok tókst bardagi í annat sinn. Undan varð Ljótólfr at halda, þá þeir höfðu skamma stund barizt, því Klaufi var í bardaga; þá voru þeir Ljótólfr 8, er þeir

¹) karls, E, S. ²) hveli, F. ³) gjört við, F; gjört, hin.
⁴) þeir, C; þeyrr, D; þeggi, E, S. ⁵) þerri, S. ⁶) rein, D.
⁷) einum, C, E, S; enju, F. ⁸) randelds, D, E, S. ⁹) bang, D. ¹⁰) sauðahnapp, D; sauðadaun, F. ¹¹) v. i D; af þeim 15, er til hældu, F.

hældu undan, en hinir 4. Fór Ljótólfr nú allt til þess, er hann kom at garðinum at Hofi; eigi var kostr, at fara í hliðit, því Klaufi var þar fyrir. Þá bar Karl at, ok urðu þeir at berjast hit þriðja sinn, þegar þeim laust saman. Þá kvað Klaufi visu:

Dynr er-um allan
dal Svarfaðar,
eru vinir vorir
vals of fyldir;
knýum, knýum
karls um liðar¹⁾,
látum liggja
Ljótólf goða
í urð, ok í urð.

Þá mælti Ljótólfr, at þeir skyldu æpa upp allir, ok mun Skíði heyra, ok koma til liðs við oss með þá menn, sem hann hefir til. Skíði heyrði ópit, ok hljóp úti garðinn með þriðja mann, ok átti hann þó eigi kost á, at fara til bardagans, því Klaufi var þar fyrir, ok varði honum stíginn. Heim fór Skíði, ok fékk sèr eldibrand, ok vaðði at næfrum, hljóp síðan úti garðinn, ok við þetta stökk Klaufi til bardagans; Skíði hljóp ok þángat við þriðja mann, ok sá á grundunni gölt ok hvítabjörn, ok gengust þeir at. Skíði skildi menn, ok lét eigi kost, at berjast lengr; þá voru 2 hvorir; Ljótólfr hófst undan, ok hlífði Skíði honum ok þeir 3 förunautar, en horfinn var þá göltrinn ok svá bessi. Nú fara þeir svá, þartil er þeir Ljótólfr náði dyrum á

¹⁾ lýðar, B, E, S; liðu, D.

útibúri sínu, því er hann átti þar í túninu; þeir voru með Ljótólfi synir Ásgeirs rauðfelds. Karl bar þá at dyrunum, ok var hann við annann mann, ok átti eigi kost inngaungu, því Skiði var þar fyri. Karl eggjar Ljótólf útgaungu, ok lét honum eigi annat sinn vænna til afburðar. Ljótólfr kvað nú svá mundu vera láta at sinni; ok ferr Karl heim eptir þetta, ok Ögmundr með honum. Þorsteinn svörfr fagnaði vel Karli frænda sinum, ok mælti: sezt niðr, frændi! ok seg frá tíðendum, ok þikkjumst ek eigi vita, því erfiði þetta hefir svá á mik gengit, sem ek hafa verit í bardaganum með yðr, ok eigi má ek hëðan gánga. Karl mælti: vissa ek, faðir minn! at þú varst í bardaganum, ok veittir oss lið. Þá voru bundin sár þeirra Karls ok Ögmundar. Þorsteinn svörfr var borinn til hvílu af vanmætti, ok lá hann þá nótt alla; en um morguninn eptir veitti hann Karli syni sínum mörg heilræði, ok bað hann bregða búi sínu á Grund, ok fara til Upsa; þess vil ek ok biðja þik, son minn! at þú sèrt vinfastr við þá menn, sem þær eru hollir í sveitinni. Nú mátti kalla kyrt um hríð, þeir kvomu nú til fylgdar við Karl, Vermundr ok Þórðr ok Svarthöfði Hëðinsson. [Eptir um vorit læt Þorsteinn svörfr¹, ok var hann grafinn² niðri á melunum, gegnt Blakksgerði³. Eptirandlát Þorsteins svörfs⁴ gjörði Karl veizlu á Grund, ok bauð til Hávarði ok sonum hans, ok öllum vinum sínum innan dals. Þat tóku menn til ráðs,

¹) þannig D; Svarfherar, A, B, E, F. ²) frá [v. i C.
³) Blakkgerði, S. ⁴) svarfaðar, B, C, E, S.

er þar voru kómnir margir góðgjarnir [menn, at leita um sættir með þeim Ljótólfi¹; Karl varð því samþykkr um síðir, ok fóru menn til Hofe eptir veizluna, ok leituðu um sættir við Ljótólf, ok gekkst þat svá við, at hvorutveggju fundust á Grund, ok mæltu mál sín, ok var Ljótólfr í öllu útrekari at sættast, enda voru mjök öll mál dregin undir Karl; þeir urðu utan at fara synir Ásgeirs. Skiði gekk þá at², ok beiddi Karl, at hann legði til við Ásgeir rauðfeld hagjörð nokkra, því sú er fjarlæg, er hann á; Karl gjörði sem Skiði bað, ok gaf Ásgeiri miklar hagnýrar. Sú varð sætt, at Ljótólfr hlaut at gjalda Karli 3 hundruð silfrs. Í Siglufirði stóð skip uppi, ok fóru þeir á því Ásgeirs synir. Svá gengu sættir saman, sem nú var sagt, ok má nú kalla kyrt í dalnum, ok ferr Karl byggðum til Upsa.

Hrakningr Skiða.

20. Þessu nærst er þat at segja, at Ljótólfi er kona ætluð innan frá Möðruvöllum, Þórðis, dóttir Guðmundar hins gamla. Þat bar til, at skip braut í Fljótum, ok komst ekki mannsbarn af, svá at alþýða vissi. Einn morgun var þat, at Heklu-Skeggi kom inn at Steindyrum; hann var á vist með Sigríði Klaufa systur; hann sá, at 2 menn höfðu vaðit yfir ána, sá hann því glöggt, at snjóförl var fallit, ok kallar³ hann á Sigríði, ok kendu þau sporin, at Ásgeirs synir höfðu farit þar, þvíat táin hin mesta var miklu meiri á Ólafi, enn á öðrum mönnum. Hún bað

¹) þannig F; v. i A, C; menn, með þeim Ljótólfi ok Karli sættum á at koma, B, D, E, S. ²) út, B, D, E, S. ³) kalsar, C.

hann fara til Upsa, ok segja Karli; hann gjörir svá. Þegar bregðr Karl við, ok ferr til Hofa við hinn 18da mann, en Ljótólfr var ekki heima, ok var hann farinn inn til fjarðar. Þau voru fyrri búi Ragnhildr ok Skíði, þar var ok Ingöldr fagrinn. Skíði gat litit för þeirra. Nú voru sveinarnir þá nýkomnir, synir Ásgeirs, ok stóðu hjá Skíða, er hann ók á völlum; ekki sá hann annat fangaráð, enn þeir settust í hauginn, ok drap at þeim mykju, er frósit hafði; síðan mokaði hann at blautri myki; síðan fór hann suðr á völlum, ok bar þá Karl þar at, ok fréttu hann at, hvat manna komit væri til hans. Ekki er þat í mínu viti, sagði Skíði, at neinir menn sœu hær komnir. Leyndu eigi, Skíði! sagði Karl, því hær eru komnir synir Ásgeirs. Sagt er allt, þat ek man, sagði Skíði. Föllum heim, sagði Ögmundr, ok þæfum ekki Skíða, ok ransökum bæinn, ok svá gjörðu þeir. Fyri sunnan hús læzt Ögmundr sjá rauðan kyrtil hánga úti á ási, ok dýglaði niðr úr, ok drap í munn sœr, ok kendi, at salt var; hljóp síðan suðr um húsinn, ok dró eptir sœr kyrtilinn, ok tók þar tók eina, ok hjó af höfuðit, ok færði búkinn í kyrtilinn, ok lét taka strjúpann or höfuðsmáttinni, ok dró at dyrnum, þar sem þær voru inni Ragnhildr ok Ingöldr; hann mælti: hær megi þið sjá, hvat vœr höfum fundit; illa hefir sá, er svá ótrúan vin hefir, sem Skíði er, því hann hefir sagt til þeirra bræðra, ok megi þið hær sjá annann þeirra; en þær létu, sem þær heyrðu eigi. Þeir hlaupa nú suðr á völlum, ok var þar Skíði fyrri. Karl hljóp at

Skíða, ok tekr hann, ok keirir niðr fall mikit, ok mælti: seg nú, ef þér er nú betra enn fyrr! vísir eru vèr nú orðnir, at þeir eru hær Ásgeirs synir. Skíði mælti: þat segi þeir, sem vilja segja, sagt hefir ek þat ek man. Þá tók Karl reip, ok rendi rúmsnörum at fótum Skíða, ok hnytti í tagl hestinum, ok stæ á bak, ok reið fyrir ofan um Skorðumýri¹⁾; Skíði dragnaði eptir, ok var þá eydt skóginum, ok stóðu stofnarnir eptir; þar hlaut at nötra um, til þess er Ögmundr hjó í sundr taglit í hestinum, ok mælti: illa munu vèr þat, er faðir þinn mælti, er vèr kveljum Skíða, því hann var vinr hans. Þeir sáu þá, hvar riðu 30 manna utan at Hofi. Skíði var mjök méiddr, því honum blæddi við; höku-beinit var rifit ok hakan með, or tennr tvær. Þeir fara þá²⁾ yfir ána; allt var jafnskjótt, at Skíði kom í tún ok Ljótólfr, ok spurði, því hann væri svá illa leikinn. Skíði sagði: enginn veldr því, nema haldinyrði mín. Þeir Karl búast nú við á hólminum gegnt Grundar húsum, en hinir riða þángat at með 30ta mann³⁾ ok 2 umfram. Þeir synir Ásgeirs voru með Ljótólfi. Vanda þeir nú yfir ána at Karli, ok tekst þar bardagi, ok lýkr svá, at fëllu 8 menn af Ljótólfi, en 2 af Karli. Bárðr sterki lypti Ljótólfi í söðul upp, ok bað hann undan riða, ok svá gerði hann, ok skildust við svá búit; fór Karl heim. Þat varð Ljótólfi á munni, er hann sá Skíða: kjóstu sjálfr laun fyrir haldinyrði þin. Skíði svarar: þú

¹⁾ Skriðumýri, B, S. ²⁾ þar, B, E, S. ³⁾ þrjá tigu manna, B, C, E, F, S.

skalt gjöra sæmd mína slíka, sem þú villt, en laun eru auðkjörin, ef ek skal kjósa. Hver eru þau? sagði Ljótólfr. Ek vil at þú egir hlut at, segir Skiði, at ek fái Ingöldar fagrinnar, þikkjumst ek makligastr at njóta hennar fyrir hrakning þann, er Karl fékk mér. Ljótólfr svarar: því heiðir þú þess, sem mik varði eigi, ok ætlak¹ þér þat ekki at verða. Skiði svaraði: hvörsu sem þat ferr, þá vil ek þetta verðkaupit hafa, en þú ráð sjálfr, hvörja sæmd þú gerir henni. Þessa skulu við leita við hana, segir Ljótólfr. Þeir ganga þá til Ingöldar, ok vekja þetta mál við hana, hvort hún vill ganga með Skiða; hún mælti til Ljótólfs: litils þikki mér þú virða mik, er þú villt gipta mik þraeli þínum. Ljótólfr svaraði: ek mun þat bæta þér, ek gef honum frelsi ok fé svá mikit, at þið seuð eigi meiri menn, þó þið hafið meira. Nærr er þá, segir Ingölfr, ok mun ek þá mæla nokkut mínu máli. Ljótólfr spurði, hvat þat væri. Hún sagði: hann skal hafa fyllt skarðit í vör sinni á 5 vetra fresti, svá mér þikki vel fullt vera; þessu játar Skiði, ok var þetta at ráði gjört, ok gaf Ljótólfr² Skiða dal þann til forræðis, er síðan er kallaðr Skiða-dalr; mörk var svá þykk upp frá tungunni, at aldrei var rjóðr í. Skiði hefir reistan bæ sinn þar, sem síðan heitir á Möðruvöllum; Ljótólfr fékk honum búfé, svá at þau voru vel byrg. Þau Skiði ok Ingölfr áttu 3 sonu: þorkell hét hinn elsti, annar Björn, þriði Grímr. Þá er þorkell var

¹) ætla, B, E, S. ²) þeim, b. v, B, D, E, S.

nokkurra vetra gamall, býðr Ljótólfr honum til sin til fóstrs, ok vex hann þar upp.

Austmaðr leitar um sætt með þeim Karli ok Ljótólfi.

21. Nú verðr þess at geta, er vèr hvurfum frá, at þá er Karl hafði heima verit eina nótt, þá riðr hann útá Strönd, en þoka var mikil; Ljótólfr hafði ok riðit útá Sand, at vitja um við, ok skyldi draga heim, fóru þeir 5' saman. Karl reið til þess, er hann kom í Holt hit ytra, ok mætti Geirdisi, er hún gekk frá goðahúsi; hún fagnaði vel Karli; hann frétti, hvort Geiri¹, son hennar, væri heima; hún kvað hann genginn at fè uppí Holtsdal. Karl reið úr garði, ok snéri uppí hliðina²; Karl spurði, ef þeir sæi nokkut manna fyrri sér; þeir sögðu, at maðr rak fè út³ eptir hliðinni; þann veg munu vèr stefna, sagði Karl. Þeir mæta Geira við gerði þat, er upp er ok suðr frá Böggstöðum; Karl lét taka Geira ok drepa, ok er þat kallat á Geiravöllum; þá reið Karl heim til Upsa. Eigi lét Ljótólfr, sem hann vissi, hvat í hafði gjörzt, ok sitja nú hvorútveggju um kyrt þrjá⁴ vetr. Ögmundr var einatt með Karli, ok Svarthöfði Hèðinsson, ok tóku mjök at eyðast fèin fyrri Karli af kostnaði þeim, er hann hafði, ok gjörðist eigi hægt til bændunum, ok varð hann eigi jafnvinsæll, sem verit hafði. Eitt sumar kom skip af hafi í Svarfaðardalsós, ok hét Gunnar stýrimaðr fyrri skipinu; hann var Víkverskr maðr, ok mikill vin

¹) Geir, B, D, E, S, allstaðar. ²) brekku, B, D, E, S, heiðina, C. ³) utan, B, E, S. ⁴) þá, D.

Karls. Ljótólfr var á þingi, er skipit kom. Karl reið til skips, ok bauð Gunnari til vistar með sér við svá marga menn, sem hann vildi. Gunnar tók því vel: en biða mun ek Ljótólfs goða: er mér sagt, at mikit missætti sè með ykk, ok mun ek ráðast þangat til vistar, þikki mér þá vænst, at ek komi nokkru á leið um sætt með ykk. Karl riðr heim til Upsa, en Gunnar biðr þar nokkra hríð, ok kemr Ljótólfr eigi heim. Karl elr á málit, at Gunnar mundi til hans fara: ok mun fara at auðnu um sætt með okkr Ljótólfi. Gunnar ræðr nú til Upsa með Karli ok nokkrir menn með honum; liðu síðarr kom Ljótólfr heim; er nú kyrt um vetrinn. Austmaðr fór jafnan upp til Hofs um vetrinn, at leita um sættir með þeim Karli ok Ljótólfi, ok því kom hann á leið, at sættarfundr var lagðr með þeim niðri á brekkunum¹ hjá Grafarhúsum; til þess fundar kom Skiði ok Ingöldr fagrinn. Ok þá er mjök var ráðin sættarstefna með þeim Karli ok Ljótólfi, þá sagði Ingöldr, at seint mundi verða fyllt skarð í vör Skiða, ef sjá sætt skyldi takast. Skiði mælti: mæl þú allra kvenna örmust ok vesölust! Gunnar svaraði: opt stendr illt af tali kvenna, ok kann vera, at afhjótist þessu tali, sem þá verst hefir afhlotizt. Nú var lokit öllu um sættina, ok skildust úsáttir².

Fall Karls.

22. Ólafr kemr nú utan or Ólafsfirði til Upsa, ok beiðir Karl, at synir hans mundu fara heim með honum, því hann mæddist mjök fyrir

¹) brekku, B, D, S. ²) þaknig B, D, F, S; úsáttir, róngt í A, G.

aldrs sakir; fóru þeir nú heim með honum synir (hans), Þórðr ok Vemundr, ok voru þeir ekki með Karli síðan. Um vorit eptir bjuggu Austmenn skip sitt, þartil þeir voru búnir, en Gunnar var at Upsum. Þat var einn morgun, er þeir voru úti staddir Karl ok Gunnar, ok hófði Karl uppí himininn, ok fór annar litr í hann, en annar or. Gunnar spurði, því hann væri svá litverpr. Karl svarar: lítit bragð mun á því vera, en fyri þar nokkut. Hvat var þat? segir Gunnar. Ek þóttumst sjá Klaufa, frænda minn, ríða í loptinu yfir mér, ok sýndist mér hann á gráum hesti, ok dragnaði þar eptir sleði; þar þóttumst ek sjá ykkir Austmenn mína ok sjálfan mik í sleðanum, ok skögðu útaf höfuðin, ok get ek mik þá litum brugðit hafa, er ek sá þetta. Gunnar segir: ekki ertu svá mikill fyri þer, sem ek ætlaða, sá ek slíkt allt, ok hygðu nú at, hvort ek hefi nokkut brugðit lit; ekki sè ek þat, sagði Karl. En þá er þeir ræddu þetta, þá kvað Klaufi í loptinu:

Mikit¹ mun mönnum þíkja,
 margr² sèr þar til bjargar,
 svá greiðik lok líða³,
 lángr⁴ heimfjotr þángat;
 koma mun⁵ sáð um síðir,
 síð hygg ek at þat⁶ liði,
 jafnt læt ek við ský skrimta
 skin⁷ grams, ok rið framsi,
 ok rið framsi.

¹) mikil, B, D, E, S. ²) margar, B, D, E, S. ³) lýða, sum. ⁴) lángr, B, C, D, E, S. ⁵) muhi, B, D, E, S. ⁶) þar, B, D, E, S. ⁷) skini, B, E, S; skrið, D.

Ok enn kvað hann:

Kól aldregi¹ ela¹

eldrauga ske vèlum

beit á seggja sveitum,

svimm² ek nú við ský grimmum,

svimm² ek nú við ský grimmum.

Ok þá mælti hann svá, at þeir heyrðu báðir: heim ætla ek þér með mér í kvöld, Karl-frændi! Þá mælti Gunnar, at þeir mundu til skips um daginn. Karl mælti: ekki er annt um þat, því ekki er birligt; Gunnar lét ekki letjast. Karl gekk til þorgerðar, konu sinnar, ok sagði henni: nú mun ek flytja Austmenn mína til skips í dag, en ek mun segja þér, hvörsu háttu skal, ef ek kem eigi heim í kvöld, því eigi veit, hverjum heilli heiman ferr; hann sagði henni fyriburðinn: nú verði svá, at ek látumst, þá vil ek, at þú færir byggð þína uppá Grund, ok hefir mér allt þýngra fallit, síðan ek fór þaðan; ek vil láta færa mig yfir á þá, er hær er útá ströndinni, ef ek látumst á fundi okkrum Ljótólfs, þikki mér þar gott til-sýni, ef skip sigla út eðr inneptir firðinum; ek vil ok, at þú látir heita eptir mér, ef þú átt svein, því þú ert eigi heil kona, ok væntik, at nokkr heill fylgi. Þorgerðr svaraði: gjarnan vilda ek, at þú færir hvergi, ok er mér ekki at skapi fyriburðr sjá. Karl svaraði: ekki verður atgert, svá verður at vera, sem vera vill. Ok eptir þat búast þeir heiman Gunnar ok Karl, Svart-höfðr ok Ögmundr, 2 voru Austmenn aðrir, en Gunnar ok Karl var við hinn 6ta mann. Ok

¹) ala, B, E, S. ²) sveim, B, E, S.

er þeir komu ofaná hólana¹ [fyri Gervinessá², ok til dælar þeirrar, er ofan er, ok suðr er frá ánni, þá spretta þar upp fyri þeim 30 manna, ok var þar Ljótólfr; tekst þar bardagi mikill ok harðr. Þá mælti Ljótólfr: grið vilju vèr gefa Austmönnum. Gunnar svaraði: annathvort munu vèr hafa grið allir, eðr engi. Ok er þeir höfðu barizt lengi, þá geta þeir gjört Karl fráskila sínum mönnum, ok sækja 7 menn (at honum); en hann hörfar undan, þartil er hann kom til Hylltinga nausta, þar feldi hann þá alla, er hann sóktu; ok þá kom Skiði at við 12ta mann; Karl hljóp uppá naustit. Skiði mælti: þat er vel, Karl! at við höfum hær fundizt. Eigi lastik þat, sagði Karl, ok kann ek drengskap þínum at því, at þú munt vilja sækja einn at mær, ok er þat þá nokkr frami; en ef þú sækir mik með fleiri mönnum, þá þikki mær þú ekki enda skildagann við Ingöldu þann, er þú hæzt, þá er þú fèkkst hennar, ok þikki mær því at eins fullt skarðit í vör þinni, ef þú berr einn af mær. Skiði mælti: njóta mun ek nú liðsmunar, ok mun nú verða at leggja til slíkt hverr, sem sýnist; kalli sá fullt skarð Skiða, sem þat vill, en sá öðruviss, er þat vill mæla. Nú veita þeir Karli atsókn, en hann verst vaskliga; er svá sagt, at hann Karl vegr 3 menn Skiða, en særir flesta þá, sem eptir voru. Þeir Skiði létta nú eigi fyrr, enn þeir drepa Karl. Þeir Ljótólfr ok Austmenn berjast í öðrum stað, ok falla þeir fyri Ljótólfi allir, ok svá Svarthöfði

¹) hólmana, D. ²) Gummessá, B, E, S; Brimnessá, C; frá [v. i D.

ok Ögmundr, fylgdarmenn Karls. Þat er sögn manna, at hálfnat hafi lið Ljótólfs; ok eptir þat ferr hann heim. Ok er þetta fréttist til Upsa, þá lætr Þorgerðr færa Karl ok Austmennina upp til Karlsár, ok vortu þar lagðir í skip, ok fæ mikit með þeim, ok því heitir þat at Karlá síðan.

Viðreign þeirra Þorkells ok Karls.

23. Eptir þessi tíðendi færir Þorgerðr bú sitt uppá Grund, ok hefir þó annat bú at Upsum. Nú liðr af sumarit. Frá því er sagt, at Þorgerðr kennir sér sóttar, ok elr hún sveinbarn, er sá sveinn nefndr Karl, eptir föður sínum; hann vex þar upp, ok er snemma mikill vexti; en er hann var nokkurra vetra gamall, þá uxu þó eigi mikit vitsmunir hans; hann mælti ekki orð, ok því var hann kallaðr ómáli, ok ekki maðr mikill. Þorkell Skíðason ferr þá heim til föður síns, ok vaxa þeir þar upp allir bræðr, synir Skíða, ok eru efniligir menn allir. Nú liðr svá fram nokkra vetr, at ekki gjörist til tíðenda. Ljótólfr amast ekki við bygð Þorgerðar, ok hefir einn mannvirðing alla. Karl Karlsson vex upp með móður sinni, unz hann var 12 vetra gamall, ok töluðu þat flestir, at hann væri fiðl. Þorgerði óhægðist fjárhagrinn mjök, því hún hafði mjök í kostnaði, en voru verk jafnan litil, en enginn fyrir, utan stokk til umsýslu. Þat var, þvínærst, at hestaþing var nefnt uppi fyrí Túngugerði; skyldu þeir etja hestum Ljótólfr ok Þorkell Skíðason; mörgum var þar öðrum hestum til-mælt, þó þeir menn sè eigi nefndir, er þá áttu.

Á Grund voru rekin at hross um daginn, þau er menn skyldu riða; þar var eitt hross þrèvett, ótamit, þat var svá mikit, sem þau stærst eru, ok fax á mikit. Karl ómáli var úti, er hrossin voru heim komin; hann sá hrossit ótamda, ok hleypr á, ok þrifr taglit; hann les sik fram með ok fær þrifit hálsinn, en þat æðist við, ok hleypr víða um völlinn. Karl fylgir vel ok lættir eigi fyrr, enn komst á bak, ok krækir fótunum niðr undir kviðinn, en heldr sèr í faxit; hrossit hleypr aptr ok fram, til þess at þeir eru búnir, sem fara ætla; þá reið Karl með þeim uppeptir hólmunum, hljóp þá hrossit ýmist fyri þeim, eðr eptir, ok gjörðu menn óp mikit at honum. Upp koma þeir til mannamótsins, ok hleypr Karl af baki rossi sínu, ok settist niðr einnsaman; þar hafði maðr kastat niðr glófum, ok þar lá hjá ox silfrrekin; Karl tekr upp, ok leggr í knè sèr hvoru- tveggja, hann strauk einatt öxina; ekki gekk hann til hestavíga; en þorkell Skíðason hafði þar niðr-kastat. Ok þá er lokit var hestvígum; þá svip- ast hann um, hvar hann hafi lagt handagjörfi sína, ok þá sá hann, hvar Karl sat, ok strauk öxi hans; þá gekk þorkell at honum, ok mælti: þikki þer góð öxin, Karl? Hann þagði, ok leit frá hon- um við. Sjá þikkjumst ek, at þer þikkir góð öx- in, ok ræð ek, at þú þiggir allt saman, ok glófana með, í föðurbætr. Karl sprátt upp, ok kastar frá sèr öxinni, ok kom í stein, ok brotnaði or allr muðrinn, ok sezt niðr annarstaðar. En þorkell gekk til Ljótólfs, ok sýndi honum, hversu sá af-

glapi hefði leikit öxina: ok hefir hann nú sýnt, hverr fóli hann er. Ljótólfr svarar: heimskr sýnist yör hann vera, en mér lízt hann hyggjari enn þér, ok svá mun reynast. Þetta hefir þú aldrei fyrr mælt, sagði Þorkell. Ekki hefik lagit til þess, segir Ljótólfr. Þetta skal reyna, sagði Þorkell, hvorrokarr vitrari er: ek hefi hér 3 merkr silfrs, er ek skal bjóða honum í föðurbætr, ok hefir ek þat at marki, at hann er fífl, ef hann þegir við, en ef hann svarar, þá er hann ekki jafnheimskr, sem hann lætr. Freista máttu, ef þú villt, sagði Ljótólfr, en ráðligra þætti mér, at þér ættuð ekki við hann, meðan hann talar ekki til yðvar. Þorkell segir: freista mun nú verða um sinn; ok gengr Þorkell nú þar at, sem Karl sitr, ok hefir sjóðinn í hendi, ok réttir at honum, ok mælti: villtu fè, Karl? En Karl þagði við. Hann spurði annat sinn hins sama. Karl svaraði: villtu fè, Karl? Þorkell mælti: þat vissi ek, at þú mundir mæla kunna; ek vil nú gjalda þér fè þetta í föðurbætr, 3 merkr silfrs. [Karl tók við sjóðnum, ok¹ setti hann síðan á nasir Þorkeli svá fast, at brotnaði tvær tennr or höfðinu, ok stóðu blóðbogar or andlitinu, ok gekk Þorkell burt við svá búit, en Karl fór til sinna manna; ok er Ljótólfr sèr þetta á honum, spyrr Ljótólfr, því hann er svá. Hann svaraði: Karl laust mik með sjóðnum. Ljótólfr svarar: þér var engin þörf á, at eiga við hann, ok munu þið ekki jafnir menn reynast, ef þið skuluð nokkut við egast.

¹) Frá [b. v. D, F; v. l. A og hin.

Karl ferr at hefna föður síns.

24. Nú hlaupa menn í tvo staði, ok riða síðan heim af hestaþínginu. Þeir Karl riða þartil, er þeir kvoma út yfir á; þá nam Karl staðar, ok mælti: hvörir munu þér vera með þíngmönnum mínum, ef ek þarf nokkrs við? Þeir spurðu, hvörs hann beiddi. Hann sagði: eigi meira, enn eins dags verks, þá ek krefr yör til, [en * *¹ ekki í skaða². Þeir svöruðu: hvat muntu framleggja at verkalaunum? Hann sagði: hundrað silfrs mun ek fá hvörjum yörum, ok mun ek kjósa dag til, nær þér skuluð vinna mér, mun ek þá gjöra yör vara við. Varði oss þess, sögðu þeir, at þú mundir góðr drengr vera, en ekki kom oss þat í hug, at þú mundir svá mikit verðkaup gefa einum dægi; vilju vèr þat gjarna. Hvörsu margir vill þér vera? segir Karl. Eigi færri enn 18, sögðu þeir. Ek mun yör afgreiða fèð þá þér villð, en ráðit kalla ek kaupit, segir hann. Þeir játa nú þessu, ok skildu við svá búit; ok reið Karl á Grund, ok sat þar um vetrinn, þartil voraði; þá sendi hann eptir þeim bræðrum sínum, Þorgrími, Þorsteini ok Þorvaldi. Ok er þeir koma, þá fagnar Karl þeim vel; ok þá lætr hann breiða úti eina öldúngshúð mikla, ok steypir þar niðr á gulli ok silfri því, sem innan veggjar var, því þeir bræðr vildu skipta láta, ok þótti þeim hørfa til auðnu, ef eigi væri skipt. Karl stóð hjá, meðan þeir skiptu,

¹) hér er bil fyrir tveim orðum í A, C, máske: yör mun. ²) frá [v. í F.

ok lagði ekki til; en þá er skipt var, þá rótar Karl saman fènu, ok gekk burt þegjandi; þeir spurðu, því hann gerði svá; en hann þagði. Þeir skiptu þá enn aptr; en Karl rótaði jafnan saman. Þeir spyrja, því hann geri svá: ok vilju við, at þú skiptir, en við kjósum; [en Karl kvað hvárki vilja¹. Hvat þá? sögðu þeir. Þið skuluð gjöra annathvort: hafa fè allt, ok hefna föður vors, eðr ek mun hefna hans, ok hafa allt eptir því, sem þá vill auðna tilfalla, ok skulu þið úr öllum vanda þar um. Þeir kjöru heldr, at hafa ekki af fènu, ok fara þeir bræðr heim; ok líða nú stundir frá, ok heintir Karl at sér þá menn, sem honum höfðu verkum heitit. Þeir brugðu við skjótt, ok ætla at þeir skulu fara til verks nokkrs, ganga at garðlagi eðr hús-an, fyri því, at margt hús var komit at falli; en er þeir kvomu, tók Karl vel við þeim, ok eru þeir þar um nóttina. Um morguninn er Karl snemma á fótum, ok biðr menn uppstanda; ok er menn eru klæddir, biðr Karl þá ganga til dagverðar: ok vil ek [umsýsla þat oss varðar²; hann var frammi, á meðan þeir mötuðust, ok berr úti tún allskonar herklæði. Ok er þeir koma út, sjá þeir, at Karl var herklæddr; þá skaut þeim skelk í bringu, ok vildu nú gjarna hafa engu keypt, [en þó varð nú svá at vera, sem komit var³.

¹) frá [b. v. B, F; - i A er bil fyrir allta mörgum orðum; nokkuð meira i C, E, S. ²) frá [b. v. B, F; eyða fyrir því i A, E, S; ok svá gjörðu þeir, C, D. ³) frá [b. v. F; v. i A og hin.

Karl selr Ljótólfi á hendr forráð fjár síns.

25. Þeir stiga nú á hesta sína; veðri var svá varit, at þoka var svá mikil, at hvergi sá bæa milli. Karl riðr nú suðr or garði ok uppá hólma, ok allir þeir eptir; hann riðr, þartil hann kemr í Skíðadal á Möðruvöllu; þat var snemma morguns, ok var Ingöldr eigi upprisinn. Karl riðr at húsbaki, ok segir, at þeir skyldu biða hans þar. Karl riðr at dyrum, ok gengr griðkona ein út. Karl spurði, hvort Skíði væri heima. Hún svarar: hann er farinn upp til rétta undir hliðina, ok þar eru synir hans. Hann spyr: er Ingöldr heima? segir Karl. Hún er í rekkju sinni, sagði hún. Karl ok þeir förunautar hans riða nú upp til réttanna, ok handtaka þeir þá feðga þegar, ok leiða heim í tún; ok þá gengr Karl inni bæ, ok biðr Ingöldi uppstanda; hún stóð upp, ok vildi klæðast, ok komst eigi í fleira, enn í serk sinn; Karl tók í hönd hennar, ok leiddi hana úti tún, ok setti niðr einhvörsstaðar í túninu; hún var faldlaus, ok hafði hárit bæði mikit ok fagrt. Karl brá þá sverði, ok mælti til Ingöldar: hvörsu mikit er nú skarð í vör Skíða? Nei, sagði hún: aldrei er þar nú skarð * * *¹⁾; en hún svaraði hinu sama. Þá tók hann son þeirra hinn yngsta Björn, ok höggv höfuð af honum, gengr síðan til Ingöldar; þerrir nú sverðit eptir miðri skirtunni²⁾, ok spyr, hvort fullt væri skarð í vör Skíða. Hún sagði, at hann þyrfti ekki jafnan at klifa hins sama: ok

¹⁾ hér er eyða fyrir 5 eða 6 línum í öllum handritunum. ²⁾ b. v. F; eyða fyrir orðinu í A, C, D.

hefir [þat allvel' gróit². Þá gekk Karl at Skíða, ok spurði, hvört hann vildi þiggja líf at sèr. Hann kveðst þat gjarna vilja þiggja: þó ek þægja at miklu verra manni. Þá máttu fara hvørt er þú villt, en ek mun taka bú þetta, en ek' mun fá þèr fararefni, svá þú megir fara hvört er þú villt, en ekki vil ek, at þú finnir Ljótólf. Hvat leggr þú þá til? sagði hann. Þú skalt fara utan á einhvörju skipi, ek mun fá þèr fè þat, er ek vil; hann fèkk honum 2 hesta. Karl mælti: þú skalt fara upp or Skíðadal³, ok svá vestr; far, sem ek kennir þèr, ella mun ek gjöra til þín, ok drepa þik. Skíði fór, sem Karl bauð honum, til þess er hann kom suðr á Eyrar, ok fór þar utan, ok er hann or sögunni fyrst. Karl tók upp búit, ok færði á Grund; hann lét Íngöldi fara með sèr, ok setti hana hit nærsta sèr; jafnan gekk Karl með bert sverðit þat, sem hann hafði vegit sonu hennar með, ok spurði hana jafnan, hvört fullt væri skarð í vör Skíða; hún sagði þat aldrei jafnvel gjört hafa verit, sem nú. Karl sat á Grund þann vetr. Ljótólfr lét eigi sem hann vissi, hvat fram hafði farit. Ok um vetrinn reðu þeir vinir Karls honum, at hann mundi færa bygð sína af Grund, ok þótti seta hans þar óvarlig, svá nærri Ljótólfi, ok báðu hann fara til Upsa; ok svá gjörði hann. Karl bjó at Upsum einn vetr, ok tók at þverra fjárkostr hans; móðir hans spurði hann, hversu hann ætlaði til um bú sitt; en hann gekk undan þegjandi. Um vorit einn morgun gekk Karl í burt, ok hafði heim hest

¹) þú þat allnóg, F. ²) þannig C; gjört, A og hin. ³) þannig B, F, S; daluum, C; dal, D; eyða í A, E.

sinn, ok riðr upp til Hofs; Ljótólfr var í hvílu. Karl drap á dyr, ok gekk út verkakona; hún heilsaði Karli, ok spurði, hvört hann skyldi fara. Hann kveðst eigi lengra mundu fara, ok spyr, hvört Ljótólfr væri heima. Hún sagði hann heima: ok far þú í burtu hvatliga, því hann vill aungvan mann feigari, enn þik. Ek vil finna hann, segir Karl. Hvat er manna með þér? segir hún. Ek er einnsaman segir Karl, ok bið þú Ljótólf útganga. Hún gengr inn, ok kallar á Ljótólf, ok sagði, at Karl ómáli vill finna hann. Hvörsu fjölmennr er hann? sagði Ljótólfr. Hann er einnsaman, segir hún. Margir menn stóðu upp, ok vildu ganga út með honum. Eigi þurfi þér upp at hlaupa, ek vil einn útganga, ok vita, hvat hann vill. Nú gengr Ljótólfr út, ok heilsar Karli; hann tók því vel. Hvat villtu mēr, Karl? segir Ljótólfr. Ek vil, at þú gangir á götu með mēr, því við þik er erendit. Ljótólfr mælti: eru nokkrir menn með þér? Ek er einnsaman, sagði Karl. Skammt mun ek fara, sagði Ljótólfr, því ek á lítt vanda til, at leiða menn á götu, allra helst, ef eigi eru vinar mínir. Karl veik hestinum ofanfyrir hlaðit; Ljótólfr gekk með honum ofantil árinna, ok útmeð ánni til þingavaðs; hann kvaðst eigi mundu fara lengra: ok lúk erendum þínum. Ek vil, at þú takir við öllu fè mínu, löndum ok lausum eyri, ok haf á ávöxt, ok far með, sem þú egir, þartil sem ek kem til. Hvat ætlar þú fyrir þér? sagði Ljótólfr. Ek ætla utan, sagði Karl. Ljótólfr sagði: margir eru aðrir menn til at taka við fè þínu, ok er eigi víst, at þú náir, þá er þú

villt. Karl svaraði: því hefir ek þessa leitast, at mér þikkir mitt hvergi jafnvel komit, sem hjá þér. Ljótólfr svarar: undarligir maðr þikki mér þú vera, en þó vil ek jata, at taka við fè þínu, ok mun þat flestra manna mál, at þú verðir heimskr af þessu. Þrjá vetr var ráðit umboð Ljótólfi, ef Karl kæmi eigi til fyrr, en laust, þegar hann kæmi til. Hann sagði móður sinni þessa ráð-agjörð. Hún svarar: þá' verðr þér illt til manna at varðveita fè þitt, ok er þat vænna, at þú nair aldrei. Karl svarar: ek sé fyrri því, en ekki þú.

Karl setr Ingöldi.

26. Þá reið Karl vestr til Skagafjarðar, ok keypti skip í Kolbeinsárósi at þeim manni, er Bárðr hét, ok gerði félag við Bárð, ok ræðst til skips, þegar hann var búinn; hann lét fara með sér Ingöldi fagrinn, ok gjörði hann þat til skapraunar við hana, en eigi fyrri ræktar sakir. Eptir þat sigla þeir í haf, ok kvomu at þrándheimi. Bárðr spyrr, hvat Karl ætlar fyrri sér. Karl svarar: ek vil aflá mér fjár, því langt er sumars eptir, ætla ek at halda til Danmerkr. Bárðr sagði: þat líkar mér vel, ok vil ek fara með þér. Þeir halda til Danmerkr, ok koma þar síð um haustit; ok er þeir hafa skamma stund þar verit, koma 2 menn af landi ofan, miklir ok illiligr; ok er þeir koma í kaupstefnu, spurðu þeir, hvort nokkr maðr hefði ambátt at selja þeim, Karl spurði, hvat þeir mundu við gefa. Þat sem vill, segja þeir. Karl sagði: á ek ambátt, ok mun ykkur dýr þikkja, ok eigi veit ek, hvort þið getið þjáð hana, því hún er

1) þó, B, D, E, S.

óvön verknaði. Þeir segjast mundu þat ábyrgjast: ok met þú hana, sögðu þeir. Karl segir: hún skal vera fyri 3 hundruð silfrs. Þess þyrfti, sögðu þeir, at hún ynni mikit ok vel, svá dýr sem hún er, ok vilju við sjá hana. Karl gengr á skip út, ok bregðr sverði, ok spyrr Ingöldi, hvort fullt væri skarð í vör Skiða. Hún sagði þat aldrei jafnfagrt verit hafa, sem nú. Þá skaltu ganga á land með mēr, sagði hann, ok tók í hönd henni, ok leiðir hana, ok sýnir þeim ámbáttina. Þeir kváðust aungva ámbátt jafnfagra sèt hafa; þeir töldu höntum nú silfrit. Karl mælti: þat vilik' skilja í, at kaupa hana þvilíku verði, ef mēr sýnist. Þeir segja: ekki muntu í raun koma um þat, ok er þat líkara, at vēr sjáumst aldrei. Síðan gengu þeir á land; en hún sperðist við, ok tók annar í hár henni ok leiddi hana, en annar hafði svipu í hendi ok keirði hana. Karl gengr til skips. Bárðr spyrr, hvat hann vildi at þeir legði fyri sik. Karl segir: hēr munu við í vetr vera. Bárðr spyrr at vori, hvat Karl vildi athafast. Hann svarar: spurt hefir ek til víkings þess, er Björgólfr heitir, hann hefir lángskip ok lið vandat, þar vil ek fara í sveit með honum, ok afla svá fjár ok frægðar. Bárðr segir: þá munu við skilja ílagit, því ek er enginn hermaðr. Karl mælti: þú skalt fara með skip okkart, sem þú egir, en er við finnumst, gjörum við sem okkr sýnist. Nú skiljast þeir góðir vinir, ok ferr Karl leiðar sinnar.

Karl ferr í vikingu.

27. Svá er sagt, at Karl fær sēr eina skútu, ok heldr suðr með landi, þartil at þeir koma

at einni eyju; þar var Björgólfr fyrir. Karl reri þar at skipunum, ok spyrr, hvern ræði fyrir. Einn maðr gekk útá vigit, ok sagði, at sá hetti Björgólfr: eðr hvat heitir þú? Ek heiti Karl. Hvaðan ertu af löndum? segir Björgólfr. Ek er af Íslandi, segir Karl. Hvört ætlar þú at fara? segir Björgólfr. Hann svaraði: ek hefi nú sókt mitt erendi, er ek hefir þik fundit, ok vilda ek ráðast í föruneyti með þèr, ok afla mèr svá fjár. Björgólfr tók við honum, ok gengr Karl á skip, ok setr Björgólfr hann hit nærsta sèr. Þeir halda síðan í Suðurríki, ok herja víða um landit, ok hafa sigr, hvar sem þeir koma; þeir liggja 2 vetr í víkingu. Þat var einu sinni, at Karl mælti við Björgólfr: nú mun ek lètta hernaði, ok fara norðr í land, til áttjarða minna. Björgólfr svarar: þú munt ráða, en gjarnan vildak, at við skildum eigi, því ek hefir engan slíkan dreng reyndan, sem þik; nú fara þeir báðir saman til Danmerkr, ok sitr Karl þar um vetrinn. En um vorit kaupir Karl knör einn, ok á einn allan farminn; ok er hann var mjök búinn, sèr hann, hvar 2 menn gánga, ok leiddu konu í millum sín; þar kennir hann kaupnauta sína ok Íngöldi, ok hèkk annar trefill fyrir, en annar á bak. Þeir sögðu Karli: hær fóru við með ambátt þá, er þú seldir okkr, ok höfu við engukaupi verr keypt; við börðum hana aldrei svá, at hún vill vinna fyrir okkr, ok vilju við nú gjarna selja þèr hana aptr. Karl segir: ek vil ok nú kaupa hana; hann taldi þeim nú jafnmikit silfr, sem þeir fengu honum; hann leiddi hana til skips, ok lèt gera hennú laug, ok klæddi

hana góðum klæðum, ok gjörði hana svá sæla, sem þá hún væri sælust. Eptir þat heldr hann til Íslands, ok kemr skipi sínu í Svarfdalsárós¹, ok færir varnað sinn til Upsa; bú hans hafði þar staðit, meðan hann var utan; urðu menn fegnir mjök hans heimkomu. Þá er hann hafði heima verit um stund, gengr hann til Ingöldar, ok bregðr sverði því, sem hann hafði vegit með sonu hennar, ok mælti: hvort er fagrt skarð í vör Skíða? Hún kvað þat aldrei jafnfagrt verit hafa. Karl reið til Hofs einn dag, ok hittir Ljótólf goða. Ljótólfr fagnar honum vel, ok spyr, hvört hann ætlar at fara. Hann kveðst eigi lengra fara mundu: vil ek nú taka við fè mínu. Ljótólfr svaraði: hefir þú eigi meðtekit áðr, ok sezt í búit? Karl svaraði, at engu væri eydt at svá búnu: ok muntu nú skipta af þínum hlut, því ek veit, at þú munt eiga búit at helmingi, eða meirr. Ljótólfr segir: þat þikki mèr ráð, at í vor sè skipt fènu, ok vil ek, at þú farir með, sem þú egir. Karl segir: þat mun vera verða. Þeir skilja nú við þetta, ok reið (Karl) heim til Upsa, ok sat þar um vetrinn með fjölmenni. At liðnum vetri reið Karl til Hofs, ok hittir Ljótólf; hann spurði, hvat Karl vildi. Ek vil, at við skiptum fènu, sagði Karl, ok er nú óhægra, enn nærst, er ek beidda, því ek hefir eydt miklu fè í kostnaði í vetr. Ljótólfr segir: hvat ætlar þú fyrri þèr, ef fènu er skipt? Ek ætla utan, sagði Karl, því mèr er lítt hendt búit. Ljótólfr mælti: hvern skal þá hafa umboð þitt, meðan þú ert burt? Karl svaraði: þèr hefik ætlat, ef þú villt. Ljótólfr

¹) Svarfdalsárós, B, E, S; Svarfaðardalsárós, D, F.

segir: þá þætti mér eigi skipta þurfa, en kynligt þikki mér, er þú villt jafnan fá mér í hendr fè þitt, því óvíst er, at ek verða jafn drengur í hvert sinn. Hversu sem þat ferr, segir Karl, þá mun ek þér mitt umboð fá. Eigi þarf þá at skipta, segir Ljótólfr; ok tekr hann við umboðinu Karls í annann tíma.

Karl ferr utan.

28. Nú riðr Karl heim, ok lætr búa skip sitt; en er hann var búinn, leiddi hann Íngöldi fagrinn til skips með sér, ok voru skapsmunir hennar hiniir sömu. Karl hældt í haf, ok gaf vel byri, ok tóku þrándheim, var Karl þar um vetrinn; en um vorit hældt hann til Sviþjóðar; ok er hann kom í einn kaupstað, kemr maðr af landi ofan, mikill ok illiligr, ok falar ambátt, ef nokkr væri föl. Karl segir: ek hefir at selja, ok mun þér dýr þikkja, eðr hvat heitir þú? Rauðr heiti ek, sagði hann, ok mettu ambáttina. Karl svarar: fyri 6 hundruð silfrs; ok þessu kaupa þeir; þikki mér því betr, segir Karl, sem þú gerir hana vesalli; síðan gengr Rauðr á land upp með hana. En Karl ferr í kaupferðir til ýmsra landa, ok var 3 vetr í þessari iðn. Karl var um vetr í Noregi, ok fór um vorit í kaupstefnu þáingat, sem Háleyri heitir. Ok einhvörn dag gengr maðr af landi ofan, ok leiðir eptir sér konu, svá nakta, at aldrei beið á hana² ríðanda³ ræxn; hún var alblóðug öll. Karl spurði, með hvat hann færi. Þetta er ambátt ill ok aum⁴, er ek keypta hinn fyrra dag, en

¹⁾ b. v. B, E, S; v. i A, og hin.
³⁾ ríðanda, D.

⁴⁾ örm, B, E, S.

²⁾ henni, B, E, S.

Þessi ambátt ferr mjök at kaupum, ok þíkkist sá betr hafa, er lausa lætr, enn hinn, er viðtekr, ok vilda ek gjarnan selja hana. Karl mælti: hvat heitir þú? Ek heiti Brynjúlfr. Þú munt gera ambáttina (fala), segir Karl. Brynjúlfr segir: eigi nenni ek at selja hana með afföllum, heldr mun ek kvelja hana til dauða. Karl kaupir nú ambáttina, ok telr Brynjúlfi 6 hundruð silfrs; en Karl leiðir hana til skips, ok var þar Íngölfr fagrinn; hún lagði þá hendr um háls Karli, ok grèt, en þat hafði Karl aldrei áðr sèt, at henni hefði nokkrs fengit, hvat sem at henni hafði borizt. Karl lætr gera henni laug, ok fá henni góð klæði; þá gekk Karl til tals við hana, ok brá sverði því, hann hafði vegit með sonu hennar, ok spurði, hvort fullt væri skarð í vör Skíða. Hún sagði þat aldrei fullt mundu verða. Karl segir: þá mun ek afleggja hëðan ífrá, ok svá mundak gjört hafa, ef þú hefðir þetta fyrr mælt: skal ek nú færa þik Skíða, bónda þínum, því ek veit nú, hvar hann er niðr kominn.

Karl lættir utanferðum.

29. Þegar býri gaf, siglir Karl til Írlands¹⁾, ok hefir frètt af, hvar Skíði var; hann hafði þá unnit undir sik mikinn hluta af Írlandi. Karl kom þar at landi, sem Skíði var fyrir; hann var þar genginn á land at berjast við Íra, ok ætlaði at þá skyldi til skarar skríða með þeim. Þá er Karl kom til orrostu, var Skíði búinn at flýja. Karl gengr þegar í lið með Skíða, ok hans menn, ok berjast þann dag allan, ok gekk Karl jafnan

¹⁾ Íslands, réngt. C.

í gegnum lið Íra; er ok svá sagt, at hann feldi höfðingja þann, er fyri því liði var, er Skíði hafði barizt við, ok nálíga allt þat lið. Eptir bardagann gengr Skíði at Karli, ok spyrr, hverr honum hefði lið veitt. Þessi maðr hefir verit óvinr þinn mikill, ok heiti ek Karl, son Karls hins rauða; þat var mest erendi mitt hingat, at veita þér lið, ok bæta þér svá sonu þína. Þá fagnaði Skíði honum vel, ok býðr honum allar sæmdir með sèr at þiggja. Skíði segir: eigi vannstu þat framarr, at drepa sonu mína, enn þú áttir, þóat þú hefndir föður þíns. Karl sagði: hær hefir ek Ingöldi fagrinn, konu þína. Skíði svaraði: ek vil eigi, at hún komi í augsyn mér; ek hefir ekki verra verk unnit, enn þat, ek af henni hlaut, er ek drap föður þinn. Karl var þar um vetrinn, en Ingöldi var fengin önnur vist. Um vorit býst Karl burt af Írlandi með miklum sæmdum, er Skíði fèkk honum, ok skildust góðir vinir. Karl hafði Ingöldi með sèr, ok heldr skipi sínu til Noregs, ok er þar vetr annann; síðan hældt hann til Íslands, ok kom skipi sínu í Svarfaðardalsáros; bú hans stóð at Upsum, ok annat á Grund, ok höfðu kvikfèn miklit framgengit at hvorutveggi búinu. Karl reið upp til Hofs; Ljótólfr fagnar honum, vel. Karl mælti: nú er hær komin Ingölfr fagrinn, ví ek, at þú takir við henni, máttu nú gipta hana hvörjum, er þú villt, þvíat aungum mun hún nú ofstór þikkjast. Ljótólfr svaraði: þar er sú kona, er ek vilda aldrei sjá, því þat verit hefir ek verst unnit, er af henni leiddi til, þá

ek lèt drepa föður þinn. Karl sagði: nú vil ek, at þú skiptir fè með okkr, vil ek taka við jafnmiklu, sem þú tókst af mèt, en ek ætla þér ávöxt þann, sem orðit hefir. Ljótólfr svaraði: þat eina stendr saman at Upsum ok á Grund, at ek ætla mèt ekki af. Karl segir: gott þikki mèt, at þiggja sæmdir af þér, sè ek, at þú gefr mèt allan ávöxtinn. Ljótólfr mælti: rið nú til Upsa, ok tak þar við búi þínu. Síðan sættust þeir heilum sáttum, ok hældu vel sína vináttu; reið Karl til Upsa. Ljótólfr tók við Íngöldi fögrukinn, ok kunnu menn þat eigi at segja, hvort hún hefir gipt vèrit, en sumir segja, at hún hafi tortýnt sèr af óyndi. Ljótólfr bjó at Hofi, þartil er hann lèzt, ok fannst hann í óþokkadæl nokkurri á ofanverðum vellinum, ok stóð í gegnum hann saxit, er gert var úr sverðinu Atlanaut, er Klaufi hafði átt, ok Ljótólfr fékk eptir bardaga þeirra Karls hins rauða; Ljótólfr var færðr suðr ok ofan á völinn.

(Frá afkomendum Karls ok Ljótólfs.)

30. Yfirgánger Klaufa gerðist svá mikill, at hann meiddi bæði menn ok fènað. Karli þóttu mikil mein á um Klaufa, frænda sinn, er hann gekk aptr; Karl fór til haugs hans, ok lèt grafa hann upp; var hann þá enn ófúinn; hann lèt gjöra hol mikit á steini þeim, sem er fyrir ofan garð at Klaufabrekku, ok brænnir hann til ösku; Karl lèt gjöra blýstokk, ok koma í öskunni, ok rekr á 2 járnhánga; síðan sökkr hann stokknunum í hver þann, sem er fyrri sunnan garð á Klaufabrekku. Steinn sá, er Klaufi var brændr

á, sprakk sundr í tvo hluti, ok varð aldrei mein at honum Klaufa síðan. Karl sat at Upsum lengi æfi, ok er þat sumra manna sögn, at hann hafi utan farit, ok aukit þar ætt sína; en fleiri segja hann hafi átt Ragnhildi Ljótólfsdóttur, ok mörg börn með henni; Böggverr hét son hans, er bjó á Böggistöðum¹; annar Hrafn, er bjó á Hrafnstöðum; Ingölfr² hét dóttir hans, er bjó á Ingvarstöðum³. En er eyddist fè fyrri Karli, þóttist hann eigi búa mega at Upsum fyrri kostnaðar sakir, ok sakir Ljóts Ljótólfssonar. Ljótr tók við manna forræði eptir föður sinn, ok bjó á Völlum; tók þá at greinast með þeim Ljóti ok Karli, ok vildi Karl víkja burt or dalnum, ok segja menn, at hann hafi farit til Ólafsfjarðar, ok verit þar í elli sinni, ok hefir Karl sett þar bæ, sem heitir á Karlsstöðum, ok lét þar líf sitt, ok þótti hinn bezt drengur. Margir menn egu at telja til Karls únga. En Ljótr hafði manna forræði um allan dalinn. Böðvar hyggju vær búit hafa at Urðum, sonr Eyólfs breiðhöfða, er Urðamenn eru frá komnir; Eyólfr breiðhöfði var sonr Þorgils mjök-siglanda. Margar eru sögur af Valla-Ljóti, ok var hann hinn mesti höfðingi. Ljótr lét drepa Eyglu-Halla, bróður Karls únga. Nú lýkr hér Svarfdæla sögu með þviliku efni.

¹) þannig A, C, E, S; Bauggversstöðum, B, D; Baugistöðum, F. ²) Ingvelldr, B, D, E, F, S. ³) Ingvarastöðum, B, E, S; Ingvöldarstöðum, D.

Uppfylling til Svárfdælu,

9da kap., niðrlags:

— taka þeir nú aðra skjöldu; höggur þá Þorsteinn með sverðinu jarlsnaut; en Moldi ætlaði at slá við flötum skildinum; Þorsteinn sér þat, lætr því hönd síga, svá sverðit kemr á neðanverðan fótinn, ok tekr af kálfann ok jarkann; hopaði nú Moldi útá feldarskautit, svá hann hallast við; í því slamrar Þorsteinn á háls Molda, svá at hausinn fauk af; varð þá óp mikit af jarli ok hans mönnum. En þegar félagar Molda sjá fall hans, vilja þeir undan halda; en jarl biðr menn, at láta þá ekki ná undanhlaupi; vāru þeir allir drepnir, nema einn, sem Þorsteinn kúgaði til sagna, hvar fólgit væri fē Molda; var þat [stórmikit fē¹, því Moldi hafði verit mikill hólmgangumaðr, ok hinn mesti ræningi; fēll þetta fē undir Þorstein, því jarl vildi ekkert af hafa. Þakkaði jarl Þorsteini sigr þenna, ok frelsi, sem unnit hefir sér ok dóttur sinni. Varð nú Þorsteinn mjök frægr af þessu öllu; halda síðan heim til hallar; lætr jarl stofna til ágætrar veizlu, ok drekka hana glaðir.

Til 10da kapitula²:

11. Eptir þat bjóst Þorsteinn til brottferðar, ok fylgdi jarl honum til strandar; hann mælti þá við Þorstein: svá kveð ek at orði, at þú hafir hér mestr maðr komit á Gautland, síðan ek tilvissa, get ek, at við munim eigi optarr sjást, ok

¹) heilmikill auðr, sum. ²) þegar þeir eptirfylgjandi kapitular setjast inni söguna; umbreyttist kapitula-talann við þann 10da, og verða þá alla í sögunn 34 kapitular.

er þat mikill harmr, at missa þín af ættjörðu vorri, en allstaðar muntu mesti maðr þikkja, hvar sem þú ferr, ok uppi man namn þitt, meðan heimr er byggðr, ok fār þú heill ok vel! Eptir þat skildu þeir, ok hældt þorsteinn skipi sínu norðr til Norvegs, ok kom at hausti í Naumdæl. Ok sem þorgnýrr vissi komu sonar síns, ferr hann ámóti honum, ok varð þar enn mesti fagnaðarfundr; bauð þorgnýrr syni sínum heim með konu hans ok alla fylgdarmenn; var þar gjör en bezta veizla, ok at henni var mest til skemtunar haft, at þorsteinn sagði frá ferðum sínum ok hreystiverkum; mátti þar heyra mörg afreksverk hans. Þorgnýrr frètti mjök um þórúlf, son sinn, hvörsu hann hefði varizt mót Ljóti; en þorsteinn sagði allt, sem farit hafði: Þótti mēr, sèm ek munda verða yfirbugaðr af Ljóti, segir hann, þá hann hafði felda alla menn mína, utan 12, en ek var sárr ok hlífarlauss fyrir honum. Þorgnýrr mælti; mjök var þá, sem ek gat til, at þú mundir fá þik fullreyndan fyr Ljóti bleika, ok hefir mjök atsvorfit fyrir ykkur báðum; mun ek nú auka namn þitt, ok kalla þik þorstein svarfað, ok gefa þér at namnfesti bæ þenna ok bú, ok þarmeð umráð þau, er ek hefi haft yfir Naumdölum; er ek nú mjök at elli kominn, ok eigi fær til umsýslu, en þú virðist mēr vel til þess fallinn fyrir hvervetna sakir. Þorsteinn þakkaði föður sínum með mörgum fögrum orðum, ok var með honum um vetrinn; en er voraði, tók hann við búi ok umsýslu, ok gerðist

brátt vinsæll ok góðr forstjóri; hann átti ann-
ann son við konu sinni, enn Þórúlf, ok var sá
nefndr Karl; ok sem hann eldist gaf faðir hans
honum auknemni, ok kallaði hann Karl enn
rauða; dóttur áttu þau, er Goðrún hét (eða Þór-
arna); öll voru börn þeirra efnilig.

12.¹ Tveim vetrum síðarr, enn Þorsteinn
tók við búi, tók Þorgnýrr sótt ok andaðist. Þor-
steinn lét efla haug, ok lagði þar föður sinn, ok
mikit fè handa honum; síðan drakk hann erfi
eptir föður sinn, ok bauð til mörgu stórmenni;
ok at henni liðinni, leysti hann alla menn út með
gjöfum, því hann var hinn mesti rausnarmaðr,
átti hann ok gnótt fjár, síðan er hann feldi Ljót
enn bleika ok eignaðist allt hans góts. Þar eptir
bjó Þorsteinn nokkra vetr at föðurleyfð sinni,
ok óx æ meirr ok meirr virðing hans; en er hann
hafði lengi búit, þá tók Ingibjörg, kvona Þor-
steins, þunga sótt, ok lá eigi lengi, áðr hún and-
aðist; þótti Þorsteini þat hinn mesti skaði, sem
von var at; lét hann leggja hana í haug hjá föð-
ur sínum; harmaði Þorsteinn hana mjök, ok barr
þar eigi yndi síðan, ok fýstist brott þaðan fyrri þá
skuld. Höfðu þá margir tignir menn í Noregi flúit
óðul sín undan ofríki Haralds konungs hárfagra,
ok fóru sumir vestr um haf til Hetlands ok Orkn-
eyja, ok bygðu þar, en margir fóru til Íslands,
ok tók þat nú at verða mjök fjölbyggt. Ok fyrri

¹) Í handarritinu kallast þessi kap. enn 13di, og hinir, þar-
eptir, hefir því kartulum þar verið öðruvísa skipt, eða einkhvörn
vantar hérá undan 4.

Því Þorsteinn þóttist eigi verða varluta skulda-
lúkníngar ok hlýðni af Haraldi konungi; þess ok
annars, at hann undi eigi eptir dauða konu sinn-
ar; þá bjó hann skip sitt til Íslands-ferðar; börn
hans voru þá fullþroskut. Ræðst Karl inn rauði
til ferðar með föður sínum, en menn segja, at
hann sendi Þorúlfr, sun sinn, til Gautlands, ok
at hann hafi tekit þat ríki litlu eptir dauða Her-
rauðs, móðurföður síns, ok aukit þar kyn sitt.
Ljótr inn bleiki hafði áttan sun þann, er Hafþórr
(Snækollr) hét; hann var víkingr. Ok er Þor-
steinn svarfaðr var búinn til Íslands-ferðar, ok
at ráðstafa eignum sínum, kom hann til bæar
Þorsteins, ok hertók þaðan Þórörnu, dóttur
hans, ok rænti fè miklu. En er Þorsteinn kom
heim, þá vissi hann eigi hvört Snækollr hafði
haldit, ok varð eigi af neinni eptirför; heldt
Snækollr síðan við Þórörnu, ok átti við henni
2 börn, verðr frá þeim sagt síðarr í sögunni.
Þorsteinn lét í haf eptir þetta, byrjaði honum
seint, ok bær norðr fyrir Ísland, ok tóku land
vestanverðt við Eyjafjörð, ok ræðu skipi sínu
til hlunns.

13. Helgi inn magri, sun Eyvindar aust-
manns, Bjarnarsunar, Rólfssunar frá Ánu, bjó þá
á Kristnesi í Eyjafirði; hann var höfðingi yfir
öllu því héraði, ok mikils verðr; hann hafði
komit út hingat vestan um haf; var hann upp-
alinn í Suðreyjum, ok síðan á Írlandi af móður-
föður sínum, Kjarvali, Íra konungi; en þá hann
var í Suðreyjum at fósttri, var hann sveltr, ok

sá egi á honum hold; ok sem faðir hans ok móðir komu þar, kölluðu þau hann Helga hinn mægra. Helgi var prinsigndr, ok trúði á Krist, ok kendi við hann bæ sinn, en þó hét hann á þór til allra stórræða; hann átti 2 synu, Rólf ok Ingjald, ok eina dóttur, er hét Ingonn; hana átti Hámundr heljarskinn. En er Helgi frá útkomu Þorsteins, reið hann til skips með marga menn, ok bauð Þorsteini til sín; var þá mjök komit at vetri. Þorsteinn tók þessu boði með þökkum, ok fór hann til Helga, ok voru þeir Þorsteinn ok Karl með honum um vetrinn í góðu yfirlæti; en hásetar vistuðust þar nærri um fjörðinn.

14. Um vorit bað Þorsteinn Helga vísa sèr bústað. Helgi mælti: mjök er nú albyggt um hérað, ok veit ek eigi annarstaðar únuminn, enn í dal þeim, er liggur uppi land fyrir utan Hrísey, er þat mikit hérað; en þar hefir tekit sèr bústað Ljótúlfr goði, er út kom austr í Sandvík með Hroðgeir hvíta Hrafnssyni, frænda sínum; en svá voru þeir skyldir, at Hroðgeirr var bróðir Álreks, föður Ljótúlfs, ok þat ætlak, hann mjök vilja helga sèr dalinn, ok verja fyri búsetu stórmanna. Eigi munu vèr at því fara, segir Þorsteinn. Ok eptir þetta fara þeir Þorsteinn ok Karl með sínum mönnum úti dalinn, ok tóku menn at efna sèr til bæa; bygði Þorsteinn sèr þar bæ, sem hann kallaði at Grund; En Karl inn rauði tók sèr bústað at Karlsá; fór hann síðan landá á milli hvert sumar, en hældt þó ávalt bú. Þetta var þeim megin ár, er Ljótúlfr átti

elgi byggð, en þat hét at Hofi, er hann bjó; hon-
 um líkaði stórilla atgjörðir þeirra Þorsteins ok
 Karls, ok amaðist við þeim, ok gjörðist hér af
 úvinskapr þeirra á millum. Þat var einn tíma,
 er Þorsteinn hafði farit at sækja varnað sinn, ok
 Karl sun hans, ok fylgdarmenn þeirra nokkrir,
 voru at skógarhöggi í dalverpi einu litlu; voru
 þá menn gjörvir af hendi Ljótúlfa, at ráða at
 þeim, hét sá Björn digri, er at þeim fór með
 marga menn; en þar váru eigi hjá þeim utan
 bolaxir þeirra¹.

¹). Hér virðist eða, sem meira væri eyn þú, því bæði er sam-
 anhengi annara stýfi, og líka verður manna getið, sem varn þeir öör
 nefndir, er þó hefir ekkert verið frásagt, t. d. Gids og fl.

VALLA-LJÓTS SAGA.

Saga af viðskiptum þeirra Svarföela ok Guðmundar ens ríka¹.

SIGMUNDR² hét maður, hann var son Karls³ hins rauða, hann átti dóttur Ingjaldar í Gnúpufelli. Hann átti 3 sonu, ok hét Hrólfr hinn elzti, Halli annar, en Böðvar enn þriðji, ok voru þeir heima uppfæddir; þeir voru miklir menn ok sterkligir. Hrólfr var uppvöðslumaður mikill ok fegefinn. Halli var gleðimaður mikill ok lögmaður, hávaðamaður hinn mesti. Böðvar var hóglyndr⁴ ok gjörðist farmaður. Torfi hét maður, er bjó í Torfufelli, auðugr, en ekki stórættaður. Þá bjó Eyólfur á Möðruvöllum, [ok Guðmundr⁵ sonr hans var með honum. Sigmundur tók sótt, ok heimti til sín sonu sína, ok það þá vera samhuga, ok segist hann sjá mega hvers þeirra skaplyndi, ok [mjök vera athyggjandi: ok virðist eigi til smá-gjarnir⁶, ok gæti hverr sinnar sæmadar; síðan andaðist hann. Þá var Hrólfr 18 vetra, en Halli

¹) þannig A, E, F; Sögubáttr um Vallna-Ljót, B, C, D; Hér byrjast sagan af Vallna-Ljót, S. ²) Sigurðr, B, C, D, S, hér og framvegis. ³) þannig B, C, D, S; þannig rétt útd síðunni í A; Ketils, E, F. ⁴) góðlyndr, B, C, D, S. ⁵) b.-v. B, C, D, S; eyða fyrri því í A. ⁶) megir nú athyggja, ok verit eigi til sinnu gjarnir, B, C, D, S.

14 vetra, Böðvar 12 vetra. Kona Torfa andaðist; honum var vel til sona Sigmundar; hann fór þangat eitt sinn, ok kallaði Torfi þá á tal, ok mælti: nú hafa lengi kunnleikar¹ ímilli vor verit, ok enn vil ek þá auka minna vegna, ok nú leita mægða til móður ykkar bræðra, ok mætti oss hvorutveggjum frami laukast, en þótt mannamunr sè, [uppá fè eðr umsýslu². Hrólfr biðr hann tala við móður sína um þetta; fóru þeir þá á tal við hana. Húsfreyja svarar: þetta ráð vil ek undir sonum mínum eiga, [ef þeim sýnist þetta mitt jafnræði, ok stend ek ekki ámóti³, ef þeir samþykkja. Torfi mælti: hvat sýnist þér, Halli? Hann svarar: þetta mál kemr meirr við Hrólfi, [sem vorr er elztir bræðra⁴, ok helzt kann forsjó fyrir at hafa. Torfi vegr við þá um brullaups tíma; en þeir Hrólfr ok Böðvar kváðu eigi óvænt, at hausti mundi verða samfarir þeirra. Þá mælti Halli: biðja vilda ek ykkarra andsvara, ok var slíks at von, ok má ek eigi sjá, hvat þar er ráðligt, ok slíkr maðr er ósýnn til fullræða, (er) mjök hefir litlar mannvirðingar; mun ek ok ekki samþykki þartil gefa, at gefa móður mína göfga lausingjanum, svá⁵ göfugt gjaforð; en Hrólfi kvaðst ekki svá sýnast; en hún⁶ kveðst eigi mundi af höndum vísa: ok samþykki ek þessi ráð. En Hrólfr kvaðst ráða eiga⁷, kvað ok þat mundi framganga, sem hann vildi; vár brullaup ákveðit at vetrnóttum; liða stundir.

¹) barnleikar, B, C, D; kærleikar, S. ²) þá kann þarfyrir at koma fè ok umsýslan, B, C, D, S. ³) en ei við einræði mitt, en standa læt ek svá, B, C, D, S. ⁴) ok Böðvari, þeir eru elztir bræðr, B, C, D, S. ⁵) eptir, B, C, D, S. ⁶) v. 1 E, F. ⁷) Halli, b. n B, C, D, S.

2. Þess er getit elnn dag, at konur voru í dýngju sinni; Halli var ok þar kominn; móðir hans mælti; ek á at greiða málagjöld í dag griðkonum vorum; nú vil ek senda þik í Torfufell, ok seg, at Torfi sendi mér grís nokkrn, ok þyrfti þó, at þú værir eigi of-skapbráðr, þvíat grísinn mun vera illr með at fara, ok mun hann frammi láta, ef mín orð koma til. Þara mun ek, því þú átt þér þar hollan vin; ok er hann kom þar, þá var Torfi at vinnu, ok leit eigi til hans; Halli mælti þá til Torfa; móðir mín sendi mik hingat til þín, at þú sendir henni grís nokkrn at gjöra af snæðing konum sínum. Hann leit ekki til hans, ok mælti þó: þat má ek gjöra, taktu hann sjálf, ok starfa at honum. Halli mælti; ekki er formannligt, at ganga í saur at giltu gamalli ókunnum mönnum. Torfi svaraði; hvat mælir ofrhuginn? Svá mun ek ok ekki hætta til bísanna (segir Halli), ok send þangat hvern, er þú villt. Torfi mælti; eigi ætla ek þik þikkjast jafnsnjallan giltunni. Halli svarar svá, betr vera þetta ómælt; ekki jafna ek snilli okkarri giltu saman, ok má þetta frýuorð kallast; hann hljóp at dyrunum, ok snaraði inn, ok þegar hjó hann af henni ranann, tók grísinn, ok gekk út. Torfi mælti; hafðu nú yfir þangat grísinn at færa henni. Halli svaraði aungvu, ok reið í burt, ok heim á leið, en skógr var um héraðit; hann steig þá af baki hesti sínum, ok sitr hann nú í skóginum, þartil harin sá mann riða í blárri kápu yfir ána, ok þar kennir hann Torfa; hann sprettir upp, ok hleypr at honum, ok hjó hann

banahögg; hann hafði bæði spjót ok sverð; Halli kastaði honum undir bakka, ok huldi hræ hans, en hafði hestinn með sér. Hann kom heim, ok hitti móður sína; hún spurði um erendi hans, en hann segir, hvar mál er komit, at Torfi mundi eigi koma í rekkju hennar, eða senda henni grís, er ek skilda við hann: er rennt þeim ráðahag, þóat yör þikkr þat eigi líkligt. Hún svarar: þat hygg ek, at opt réttir þú þínar hendr til ils, ok mun þetta upphaf ógiptu þinnar, ok muntu annathvort gjörr sekr, eða drepinn, slíkir menn sem hér eiga eptirmæli, þar sem Eyólfur er. Halli svaraði: eigi þarftu at ámæla mér svá fast fyrri þetta verk, þvíat litill var mannskaði at honum, þó þér þætti hann góðr. Hún kvað þat nær hófi: en betra væri þér óunnit verkit. Síðan fór hann í Gnúpufell til Íngjalds, frænda síns, ok sagði honum tíðendin. Hann svarar honum: far þú á fund Svarfdæla, vina þinna ok frænda; eðr hvat gafstu honum at sök? sagði Íngjaldr. Halli svarar: orð hans óviðrkvæmilig til mín, fyrri þat ek vilda ekki gipta honum móður mína, ok svivirða svá ætt vora; veit ek eigi, nema mér verði nærri stýrt um eptirmælit, ok ek muni fara óvarliga, en ósnjallara kvað hann mik, enn giltuna. Þá svarar Íngjaldr: þat var illa mælt; ver nú með mér, þartil at lokit er málum þínum. Þá bjó Vigaglúmr at þverá, ok hittast þeir frændr; þeir fóru á fund Eyólfs, ok bjóða honum sátta fyrri þingmann hans: wér viljum virða þik til þess, ok bæta hundraði silfrs, en falli niðr gagnsakir við Torfa fyrir áþéttisorð við Halla, er ok

ósýnt, at meira fáist af oss frændum, ok látum oss þetta ekki verða at misþikki. Eyólfur svarar: svá skal ok vera; oss er Halli skyldr, enda er hann ættstórr. Sættust þeir at því; var Halli þá 17 vetra, er fè þeirra var skipt.

3. Böðvar ræðst í kaupferðir, en Hrólfr gípr var heima á föðurleifð sinni. Böðvar var utan lánga hrið, ok var enn nýtasti fardrengur, vinsæll; hann var utan 12 vetr. Halli setti bú samað, ok átti Signýu Bessadóttur, frændkonu þeirra Möðruvellinga, ok gjörðist þá vel með þeim Eyólfi ok Halla: ok kvað þat vænst til þeirra vinfengis, at tengdir tækist; Eyólfur kvað hann rétt sèt hafa. Halli fór mjök með sakið. Litlu síðarr druknaði Eyólfur í Gnúpufellsá; hann var jarðaðr at Möðruvöllum í túnvellingum heima, ok var þrimsignðr áðr. Síðan tók Guðmundr enn ríki við virðingu, son hans, ok gjörðist með þeim vel Halla ok Guðmundi; veitti hann Halla í fjölmenni, en Halli var grjótpáll fyrri málum hans, ok var hann kallaðr Hreðu-Halli, ok hefir hann mesta virðing haft af Guðmundi; þá var hann á færtugs aldri, er hær var komit sögunni, ok var eigi auðsókr með afla Guðmundar, en framkvæmd sinni. Bessi heitir son Halla, ok var vænligr maðr. Hrólfr var auðigr maðr ok grályndr. Þess er getit, at Guðmundr hældt boð fjölmennt eitt sinn á Möðruvöllum, ok var Halli þar, sem at hverju boði áðr¹⁾, því er Guðmundr hældt; þar var mjök margt tatal. Þá mælti Halli: mjök undarliga ferr fram höfðingjaskapr hær á Íslandi, ok þverr nú mjök

¹⁾ öðru, hin.

mannvalit norðr hingat, svá¹ helzt hérað þetta. Guðmundr svarar: opt finnst þat á, at ek er virðingargjarn, eða² munda ek annarstaðar heldr höfðingi vera í héraði, enn hér? Halli svarar: satt er þat, Guðmundr! enn eru þau hëruð, er³ þikkir langt ímilli vera, þóat mannvalit sè hër mikit meira. Guðmundr spyr: hvört er þat? Hann svarar: þat er Svarfaðardalr. Guðmundr svarar: fleira munu mæla sannara ok snótrliga, er þar snæsamt, ok liggr á vetrarnauð mikil. Halli svarar: hinn veg verðr þó lengstum í útdölunum, at fleiri fara þángat at kaupa mat, enn þaðan ok hingat, ok fleiri nærast þaðan⁴ at peningum, enn hëðan. Guðmundr svarar: hvat skal þetta at tala, er landakostir eru svá lofaðir? ok ekki sýnist mér svá. Halli svarar: þat hëfir mér í hug komit, at breyta mínum ráðahag, ok færa þángat byggð mína í ættleifð yora. Guðmundr mælti: hví er þér þar bættra at búa, enn hér? Halli mælti: þar hafa búit göfgir frændr mínir, enda fýsir mik þángat fara, enn sitja samkynnis⁵ við þik, þvíat mér hagar þat til litilla vinsælda, segir Halli, ok em ek grjótpáll þinn, ok verða mér sumir of-jarlar⁶ hër í héraðinu, ok mun þá þat ráð⁷ falla, ef ek fer hëðan, ok skal þó vera okkart vinfengi samt ok áðr; en ek mæli [eigi mjök óvitrliga⁸, at ek fèkk óvinsældir af viðskiptum okkrum Einars bróður þíns, ok vil ek nú færa mér þat af hendi. Guðmundr svarar:

¹) þó, hin. ²) eigi, B, C, D, S. ³) eigi, b. v. B, C, D, S.

⁴) þannig E, F; þar, A og hin. ⁵) samkjöra, B, C, D, S.

⁶) afhallnir, D, S. ⁷) niðr, B, C, D, S. ⁸) þat nú opinberliga, B, C, D, S.

Þetta er sumt satt, en sumt ætla ek þér þat minna til virðingar, enn óvinsældar. Halli svarar: hitt er eigi miðr reyndar, at þeir frændr mínir, synir Ingjalds, eru yfirmenn mínir, ok eigi má ek hér mestr maðr vera vorra frænda, meðan vèr erum hér allir, en þar má ek mestr maðr heita. Guðmundr mælti: eigi ætla ek, at þú fáið þar meiri virðing, enn slíka, sem þú hafir hér haft; ek sé þar þá 4 menn, at engi þeirra vill láta virðing sína fyrri þér. Halli svarar: hvörir eru þeir 4, er ímóti mér munu standa? Guðmundr mælti: þat er einn Valla-Ljótr, [sonr Ljótólfs goða¹, er mestr maðr er í dalnum, ok Þorgrímr, bróðir hans; enn þriðri er Björn at Hofi; fjórði er Þorvarðr, bróðir hans, þeir eru Þorgríms synir, kynstórir menn, (ok) Ljótr [Ljótólfs-son ok Þorgrímr²; ætla ek [svá um Þórir, frænda þinn, at þótt þú færist nær honum, at ofrefli muni ykkir í³ við þá at eiga. Halli svarar: þat ætla ek þó muni framfara. Síðan fór hann á fund Þóris Vemundarsonar, ok sagði honum sitt erendi, ok vildi land kaupa, ok spyrr, hvar hann veit land falt. Þórir segir: veit ek land falt at Klaufabrekku, ok mun ek fá þér [engjar til, þvíat þar eru engi litil, en ek vil kaupa þat land til handa þér⁴, ef þú villt hingat⁵ ráðast,

¹) þannig S; Bersason goða, A; sonr Álfs goða, B, C, D; goði Bersason, E, F. ²) þannig S; Bersason ok Þorgerðar, A, E, F; Álfsson ok Þorgerðar, B, C; Álfsson ok Þorgrímr, D; sbr. bls. 214. ³) þannig B, F; um Þorvarð (Þórir, B, C;) frænda þinn, at þú munir færest at honum, þikki mér þér ofrefli, A, B, C; ætla ekki um Þórir fr. þ., at þú m. f. at h., þ. mér þ. ofrefli, D. S. ⁴) frá [v. í B, C, D, S. ⁵) þangat, D, S.

en þó þikki mér þat ráðligast, at þú sért kyrr; hér mun at reyna fastnæma¹ menn ok stóryōga. Halli kvað sik þat ekki mundu í burt reka: ok kauptu landit; síðan reðst hann þángat; ekki var bygðaleyfis beðit. Þeir láta sēr ekki umfinnast Svarfdælir, þvíat Ljótr var höfðingi yfir þeim frændum, ok undu þeir vel við þat, enda reð hann einn öllu þeirra ímilli; hann var óhlutdeilinn umsýslumaðr, enginn stúrumaðr, mikill maðr; ok þat var til marks, hvörsu honum líkaði: hann átti tvennan búnað, blán kyrtil stuttan, ok öxi snaghyrnda, ok var vasit járniskaptit; þá var hann svá búinn, er víghugr var á homum; en þá honum líkaði vel, hafði hann þá brúnan kyrtil, ok bryntröll rekit í hendi.

4. Hrólfr hét, bóndi, er bjó uppfrá Klaufabrekku; hans synir voru þeir Þórðr ok Þorvaldr; hann var göfugr maðr; hann tók sótt ok andaðist. Þeir bræðr tóku erfð eptir föður sinn, ok vildu, at Ljótr skipti fè með þeim, bæði löndum ok lausum aurum, þeim er þeir áttu. För Ljóts frestaðist nokkra stund, en² kristnat var fyrir litlu landit, ok voru lögleiddir drottins-dagar; þá var Mikkaelismessa, er fundrinn var lagðr; voru þeir þar komnir Þórir ok Halli, ok höfðu þeir sèt mannaforina. Ljótr skipti löndum þeirra bræðra; snjórr var fallinn á landamerki; hann skipti löndum, ok tekr sjónhendíng í stein nokkurn, en úr steininum í ána, ok ferr rétt svá fram, ok nam stað við ána, ok skar þar upp torfu eða jarðkross, ok mælti: svá kann ek at marka

¹) þannig B, C, D; fastvæma, A, E, F; stóra, S. ²) er, A.

landaskipti; þeim bræðrum líkaði vel, ok öllum, nema Halla. Þá mælti Ljótr: við höfum ekki við áttst hér, Halli! en þú ert maðr hygginn, eðr hvörsu lízt þér þetta skipti? Halli svarar: vel at jafnaði ætla ek þik löndum skipt hafa, en er þú innir til þessa, þá ætla ek, at lögin mundu sveigð hafa verit, má ek svá heldr nokkut umræða landaskiptit, eðr hvörsu löggænn maðr ertu, Ljótr? Hann mælti: eigi kann ek lögin vel. Halli segir: þat ætla ek við lög varða, at vinna á Mikkaelsmessu, þótt hún væri eigi á drottins-degi, ok mun ek stefna þér um helgi-brygði. Ljótr svarar: úng er ný¹ trúan. Halli mælti: svá er atkveðit, at kristnispell sè í orðit, ok er eigi vel sèt fyrir hinum smærrum mönnum, er þér gjörð svá fyrir höfðingjarnir. Ljótr svarar ok segir: þetta er eigi vel gjört, ok mun eigi svá verða í annat sinn. Halli mælti: skjót eru ummæli mín við þik, Ljótr! gjör annat-hvort, gjald mér hált² hundrað silfrs, eðr ek mun stefna þér. Ljótr svarar: þat mun ráðligra, at eigi sè orðalaust við mik: ekki³ bæta ek fyri vanhyggju mína, en þikkja bezt, at kyrt sè, en ek mun styðja þitt mál. Halli svarar: ekki sómir, at láta mennina fyríkoma hvorugum okkrum. Ljótr svarar: þú skalt eiga heimila hegning, ef optarr verðr, en legg nú samþikki við mik, ok náir þú þá þökk minni. Halli svarar: þat skal sannat⁴ vera, ok gjör þú annathvort, gjaldt upp

¹) nú, B, C; enn, D, S. ²) annat, B. v. C. ³) ok, B, C, D, S. ⁴) annat, B, C; annathvort, D, S.

fèt, eðr ek mun stefna þér. Ljótr svarar: eigi vil ek, at þú stefnir mér, heldr vil ek gjalda fèt, ok mun vingott ímóti koma; lengi hafa vorir frændr viðhnippst, vera má, at í kyn kippi; mun ek þegar gjalda fèt, því eigi vil ek reiði engilsins; nú ef þér gengr til vinátta við mik, [þá muntu vera mín hlíf ok skjöldr, en ef þér gengr til fægirni, ok ágánger við mik, sem ek ætla heldr at vera mun, þá má enn vera, at sjálft sýnist. Halli tók við fènu. Ok á sama hausti var boð á Möðruvöllum, ok kom Halli þar; þá var Bessi, sonr hans, kominn út, ok var at boðinu. Guðmundr setti Halla hit nærsta sèr, ok hafði haft frètt af viðskiptum þeirra Ljóts ok Halla, ok mælti svá: hvörsu líkar þér þar í dalnum út? Halli kvað sèr vel líka. Guðmundr mælti: eru menn vel við þik út þar? en hann kvað þat með góðum hætti. Þat er sagt, sagði Guðmundr, at þú hafir fè upptekit af Ljóti fyrri litla sök. Halli svarar: eigi er þann veg jafnt, ek leitaða eptir með réttendum, ok kaus hann þann kost, er honum gegndi betr, ok máttu hær sjá silfrit. Já, segir Guðmundr, sè ek, at þú þikkist vel leikit hafa, en svá segir mér hugr um, at rauðt mun sjá í skörina fyrir hinar þriðju vetrnætr; vil ek þat nú ráða þér, at þú komir eigi út þangat, síðan mun ek kaupa þér hær land, en ábyrgjast þik eigi út þar. Halli svarar: vel er þetta boðit, en vera þikki mér þar á þeir brestir, at ek vil þat eigi, ok mun ek reyna enn meirr, ok fer ek eigi af þeim sökum enn burt.

¹⁾ frá [v. 1 H, C, D, S.

síðan fór Bessi Hallason með homum, ok kvomu
 þeir út at jólum í dalinn. Þórir bauð Halla til
 jólaveizlu á Grund, þar var kyrkjubær, en Bessi,
 son hans, fór heim. [Þórir¹ lét fara andvirki,
 þvíat heyfátt var heima um jólin, er áleið².
 Þau ein orð fóru af Halla til eyrna Valla-Ljóti
 um skipti þeirra, er heldr voru óvingjarnlig.
 En eptir jólin bjóst Halli brott; ok þann morg-
 um hittust sauðamenn af Grund ok Völlum, spurð-
 ust tíðenda, ok ræddu um, hvorir betr mundu
 veitt hafa um jólin, ok fylgdi hvorr sínum
 bónda; sagði þóris maðr eigi þar jafnvel skemt
 hafa verit: þvíat enginn er skemtunarmaðr betri,
 enn Halli, er þar var um jólin. Húskarl Ljóts
 spurði, hvenær Halli mundi heimfara; húskarl
 þóris kvað hann affaradag jólanna fara mundu.
 Þórir spurði húskarl, er hann kom heim, hvat
 hann hefði manna fundit; en hann sagði. Þórir
 frétti, hvat þeir hefði haft at tala; en sauðamaðr
 sagði allt þat, sem farit hafði. Já; kvað þórir, vel
 er sagt, en þú, Halli! skalt hvörgi fara í dag, ok
 segir honum hvat tilbarr, ok svá, hvat þeir höfðu
 rædt húskarlarnir: er mēr ekki um, at þeir segi
 um ferðir þínar, er ok mēr þar grunr á, at svá
 fari, sem Guðmundr sagði, at Ljótr mundi verða
 þær drjúgr í málunum. Halli svarar: hvat er
 okkar Ljóts ímilli, nema gott? Þórir mælti:
 skuggi er honum í málum ykkrum³. Nú skal
 ek fara, kvað Halli. Þórir svarar: þá skulu þær

¹) mælti ok, *ofaukið í A, C.* ²) *frd [v. í D, S.]* ³) eptir
 endat tal ok rætlagning þóris, mælti Halli, *b. v. S.*

fylgja húskarlar mínir 13, en mér er þúngt, ok má ek ekki af því fara; Halli kvað þess eigi þurfa mundu.

5. Síðan fóru þeir upp um Höfðabrekku¹. Þá mælti Halli: farið nú aptr, þvíat nú á ek skamt heim, ok munu mér aungvir fyrir sitja; þeir gjörðu svá, sem Halli mælti. Sauðahús Halla voru á götunni. Þá [mælti förunautr² Halla: menn eru þar, [sagði hann². Halli svarar: má vera, at þat sè Bessi, son minn. [Hann svaraði²: þat eru ekki vorir menn: þeir voru 12 saman, ok einn í blám kyrtli, ok hefir öxi snaghyrnda í hendi. Far þú heim ok seg Bessa, at Ljótr þikkist eiga smá erendi við mik, ok er engi þörf þín hér at vera. Hann tók þegar á rás mikilli. Halli var girðr í brókum, ok hafði skikkju yfir sèr, hann kastaði henni af sèr; hann hafði hjálm á höfði ok broddstaung í hendi, en girðr sverði, ok gengr ímóti þeim, ok hjá fram. Þá mælti Ljótr: dvöljum eigi við atgaungu, ok tökum hann. Þeir ráða at honum; en hann gengr snúðigt, ok komst hjá fram, er hann fór forbrekkt, ok fá þeir ekki við hann fest, er þeir gengu við brekkunni; síðan nam hann staðar á slöttu nokkurri. Þá mælti Ljótr: nú hælist hann um við oss, er hann stendr herra, enn vèr. Halli svarar: ek mun njóta frækleiks ok fráleika, en biða eigi. Ljótr mælti: biða mundi Karl, af þinn, þá er þeir áttu enn efra hlut heimsins, ok aldri lèt hann eltast, sem geit. Halli svarar:

¹) Höfðabrekku, E, F. ²) þannig S; mæltu förunautan A og hin; sögðu þeir, A og hin; þeir svöruðu, A og hin.

staðar skal ok nema, ok berjumst við tveir, er þat sómi þinn, en hitt skömm. Ljótr svarar: eigi er á þat at líta, enda skal ok svá vera. Halli mælti, hvat gefr þú mér at sök? Ljótr segir: sú er sökin, at þú skalt eigi optarr kenna mér helgihaldit; nú ef þér hefir gott tilgengit, ok vill engillinn gefa þér sigr, þá muntu þess at-njóta; en ef þat var með fêgirnd ok ágáng, þá hafðu minna hlut, ok sjái hann mál okkart, ok muntu nú njóta þess háls' hundraðs silfrs, er þú tókst af mér, ok haldit síðan; Ljótr gekk at honum með járnaðan skjöld. Halli lagði til Ljóts í skjöldinn, ok kom í bóluna svá hart, at sverðit festi. Ljótr enaraði þá skjöldinn svá fast, at sverðit brast í tanganum; en síðan hjó Ljótr Halla banahögg; þeir færa hann til sauðahússins, ok kvomu heim á bæinn, ok segja tíðendin, ok lýsti Ljótr vígi Halla á hendr sèr. Bessi ferr þegar á fund Guðmundar, ok sagði honum þessi tíð-endi; hann kvað þat farit hafa eptir getu sinni. Bessi bað hann taka við málinu: en ek vil fara utan. Þá voru aftekin hólmgangu lög öll ok hólmgangur.

6. Guðmundr tók við málinu, ok býr til alþingis, ok fjölmennti mjök. Þá var leitat um sættir af vinum Ljóts; hann var fjölmennar, ok hafði traust margra höfðingja; en svá lauk því máli með frænda afla Ljóts ok vinastyrk, at hundrað silfrs var goldit fyrri víg Halla, en þat hálft hundrað silfrs, er Ljótr galdt Halla, þar kom ekki fyrri, þvíat Ljótr vildi, at þat kæmi fyrri vanhyggju

¹⁾ annars, b. v. C.

sína; en vinir hans báðu, at hann tæki þat hálf hundrað undir sèr, ok vildi hann þat með aungvu móti, sagði þat litit vera fyrri sætt Ljóts, ok hólmgangu-boð Halla. Guðmundr undi illa við málalyktum, en varðveitti fè til handa frændum Halla. Skip kom út um sumarit í Eyjafirði, ok var þar kaupstaðr mikill; þeir sóktu út þáingat Svarfdælir; þar voru þeir í för þorgrimsynir, systur¹⁾ Ljóts, ok húskarlar hans, ok tóku sèr varning; þar var ok sá maðr, er Sigmundr hèt. Þeir dalbyggjarnir voru sofnaðir í dalverpi nokkru; en í lýsingina kom at þeim maðr, ok mælti: viti þèr, at Eyfirðingar eru öðrumegin óssins? ok fór ek at segja yðr, at þèr varist þá, þvíat þeir eru ekki trúligir; ok gakktu út, þorvarðr! ok tölumst við, sagði Sigmundr. Þorvarðr svarar: ekki þarf ek viðtals yðvars nokkrs, þvíat mèr þikkir þú ótrúligr; þorvarðr gengr þó út or tjaldinu með honum á hólinn, ok töludust þar með; þá komu þar at þeim 9 menn svartklæddir. Þorvarðr vildi þá aptr snúa; en sá, er hann hafði teygðan með sèr, kippti honum í flokk þeirra; þeir báru vopn á hann þegar, ok vógu hann þar; Sigmundr vildi hefna hans, ok var hönun haldit; þat verk gjörði Hrólfr gipa með svikum ok í orðum. En er Guðmundr hiti hann, kvað hann Hrólfr illa gjört hafa, at gánga á sættir manna, sagði þat illa reyfa mundu. Hrólfr kvaðst ekki at sættargjörð verit hafa. En Ljótr tók eptirmál um víg þorvarðar, frænda síns. Guð-

¹⁾ þannig líkliga réttara C; sbr. blöðs. 207 og 217; systir, A, E, F; bræðr, B, D, S.

mundr sendir orð Ljóti, at hann vill sættast við hann: ok vilda ek, at þú hefðir hær fullar sæmdir fyrir, ok sagði sér þetta verk heldr mislika, ok lét svá bezta fara mundu héraðs-stjórnina, at þeir stilti menn at illvirkjum slíkum. Á þingi kvomu til vinir beggja þeirra; var þá um sættir leitat, ok var til þess nefndr Skapti Þóroddsson¹, vin Ljóts, með umleitun margra annarra. Ljótr kvaðst eigi enn vera mundu þverlyndr í slíku, en sagði þó slík verk illa upphefjast, ok kvað mörgum minna þikkja fyrir, at gjöra slíkt, enn í fyrstu, kvað enn² megasýnast annarra³ ágang fyrri við sik meirri, enn mótgjörðir sínar við aðra. Þorvarðr var bættr 2 hundruðum silfrs. Hrólfr undi betr við síðan, enn áðr, ok lifði 2 vetr uppfrá því.

7. Skip kom út um sumarit, ok var þar á Böðvar Sigmundarson⁴ ok Bessi Hallason; þeir hitta skjótt Guðmund, hann sagði þeim, hvat í hafði gjörzt, ok hvar komit var mál manna. Böðvar var hófsamr ok stiltr vel, ok sagði sér vel lika forsjá Guðmundar, en sagði sér leiðt allt sundr-þikki manna í héraðinu, ok kvaðst enn mundu utan fara, ok vera eigi viðriðinn. Ok um vetrinn, er Guðmundr var eigi heima, komu menn utan með Ólafsfirði frá Kvíabökk til kaupa; sá hæt Ásmundr, er fyrri þeim var, ok keypti til 6 hundraða, ok kvaðst allt mundu útgjalda. Böðvar kvaðst vildu, at Guðmundr sæi honum til handa skuldastaði. Ásmundr svarar: kunnugt mun þat, at vèr gjöldum skuldir vorar. Böðvar

¹) Þóroddarson, E. F. ²) ekki, D. S. ³) þannig leðrit; annann, öll. ⁴) Sigurðarson, hin. ⁵) úr, B, C, D, S.

svarar: þá vil ek, at þú færir hingat fèit; en Ásmundr¹⁾ kvaðst vilja, at hann tæki út þar vör-una; ok lýkr svá, at þeir kaupa þessu, en síðan fara þeir á brott. Guðmundr kom heim; þeir sögðu honum kaup sín; hann svarar: eigi skyldu þessi kaup verit hafa, ef ek hefða heima verit. Nú liða jólin, ok er veðráttu góð; þá bað Böðvar þá Bessa fara at heimta vöruna; en Guðmundr kvað þá þráðligt, at ganga í greipr þeim Svarf-dælum: ok ætla ek þó, at eigi veiti Ljótr þær ágang. Fóru þeir þó 4 saman; ok er þeir kvomu úti Olafsfiörð, þá var varan eigi búin, því margir höfðu keypt, enn hann einn íbundinn skyldunni við Böðvar. Þeir höfðu haft ferjur út þangat, er Austmenn áttu; ok er dvölin var laung, þá rak á frost mikit, svá at eigi mátti á skipum fara. Ásmundr kvað þeim heimilt þar at vera; Böðvar kvaðst þat mundu þekkjast, ok voru þeir þar hálfan mánuð hriðfastir; síðan gjörði þurrafröst ok færðir góðar, ok leggr fjörðinn, svá at ekki mátti á skipum fara. Þá mælti Ásmundr: verið kátir ok velkomnir með oss, Böð-var! En hann kvað þat vel boðit: en fá oss heldr leiðtoga, ok munu vèr ganga. Ásmundr kvað þat siðr sitt ráð: ok vilda ek vel skiljast við yðr; svá verðr at vera, segir Böðvar. Þeir fóru 12 saman til heiðarinnar, þartil skiptast vegir heiðarinnar; þá þykknaði veðrit ok dreif; færðin var þung, en Böðvar var ófrárr ok óvanr gaungu, ok ætluðu til Svarfaðardals um nóttina, til Narfa; veðrit gjörðist myrkt, ok vissu þeir

¹⁾ Böðvar, C, S.

ögjörla, hvar þeir fóru. Þá mælti Böðvar: vill-
ist þér nú vegarins, en náttmyrkrit [við sik¹.
Þeir létu eigi fyrr, enn þeir drápu fótum í hús-
um nokkrum í náttmyrkrinu; þeir drápu þar á
dyr, en menn sátu þá við elda; þá er gengit til
dyra, ok spurt, hvörir komnir væri. Böðvar
spurði: hvörr býr hér, eðr hvat heitir bær sjá?
Þorgrímr býr hér, Ljótólfs², en bærinn heitir
at Upsum, ok vill bóndi, at þér gangið inn, því-
at eigi er úti vært, bauð hann mér svá at segja yðr,
hverir sem úti væri. Böðvar svarar: eigi vilju
vèr fyrr innganga, enn bóndi býðr sjálfr. Maðr-
inn gengr inn, segir Þorgrími, at þeir menn, sem
komnir eru, vilja at honum boð þiggja ok láta
mikiliga. Þorgrímr gengr út, ok spyr, hvörir
komnir væri: ok þiggið hér at vera í nótt. Böð-
var svarar, ok kvað suma vera Íslenzka, en suma
Norræna, ok nefnir sjálfan sik. Þorgrímr gekk
inn fyrir, ok bað þá niðrsætjast ok þiggja bein-
ann: ok skal ekki boði aptra, en kvað aðra eigi
siðr öfusu-gesti þar vera, ok annarra eigi minni
vön verit hafa; Þorgrímr lét gjöra þeim elda.
Sigmundr var þar á búi, er nefndr var fyrri,
fóstbróðir sona³ Þorgerðar Ljótsdóttur⁴; honum
bregðr mjök við, segir Þorgrími leyniliga frá
skilnaði þeirra Þorvarðar, frænda hans⁵. Þor-
grímr kvað þat mál ekki til sín taka: ok vil ek
þeim vel veita, er aungvir eru ills af mér verðir,
ok vil ek, at menn seu þeim trúir, er mik hafa

¹) er komit, *D, S.* ²) þannig (*Ljót. son*), *A*; *Ljótsson*,
B, C, D, S; *Bessason, E, F.* ³) Þorvarðssonar, *S.* ⁴) rétt-
ara mun. *Ljótólfsdóttur*, *sbr. blæðs. 207 og 214 hér at framan.*
⁵) sins, *A, E, F.*

heimsóktan. Þar eru þeir um nóttina. Þorgrímr býr um hurðina, ok bað aungvan mann fyrri hurðum uppljúka, enn hann vildi: en sá skal hörðu mæta er afbregðr. Sigmundr leitaði eigi at; en þeir sváfu fast; innangengt var í fjósit, ok svá kemst hann í brott; þá var rofit veðrit ok var jarðfjúk; hann fèkk sèr skip, ok kom um nóttina til Hofsár til Bjarnar, ok vakti hann af svefni; hann spurði, hverr kominn væri; Sigmundr segir til. Björn spyr, hví hann fari svá óðliga. Hann kvað nauðsyn tilreka: ok muntu nú mega hefna bróður þíns. Hvörir eru komnir? segir Bjarni. Hann svarar: Böðvar, bróðir Halla, ok ætlar nú inn til Eyjafjarðar. Bjarni svarar: ekki samir vel, at kveikja ófrið, at gjörðum sættum, en sjá maðr er saklauss, ok aldrei verit við skipti manna hær á landi, væri nærr miklu at, ef Hrólfr væri, ok sæmði þó eigi vel; kann ek ok kappi Þorgríms frænda, at honum mun þikkja svívirðing í um gesti sína, ef at þeim er illa farit. Sigmundr svarar: eigi skiptir þat¹ at höggum til, er þeir voru afteknir, er skaðinn er at, enn mannlæður slíkar lífa, sem þú ert, ok má oss hugkvæmt þikkja, þá er bróðir þinn var drepinn í griðum fyrir oss, nú villtu eigi hefna hans; hann fær sèr menn, ok verða 8 saman. Björn kvaðst vilja hitta Ljót, frænda sinn, stóðst eigi ámaelsorð Sigmundar ok hans kumpána, fóru þeir á Völlu. Ljótr spyr, hvat Björn vill, er hann ferr um nætr. Björn svarar: ek ætla mér at fara ok hefna Þorvarðar, frænda²

¹) þannig S; þik, hin. ²) bróður, D, S.

míns. [Ljótr mælti: er Hrólfr kominn? Eigi er þat, segir Bjarni, hær er kominn Böðvar, bróðir hans í dal¹. Ljótr mælti: eru þetta þín ráð, frændi! at drepa saklausan manninn, ok gánga á sættir? ok fer ek ekki þessa ferð, ok leggja virðing við þat, at sækja fram ok heim bróður² minn. Björn³ mælti: eigi munu vèr þurfa at sækja heim bróður² þinn, til þess at ná þeim; sitjum nú fyrri þeim, er þeir fara burt. Sigmundr svarar: vèr munum sjá fœr þeirra. Ljótr kvaðst eigi mundu fara. Þeir fóru í burt; ok er þeir fóru, þá mælti Sigmundr: komu vèr til Tjarnar til þeirra feðga Þorsteins ok Eyólfs; þeir voru harðir menn ok ofrhugar. [Svá gjörðu þeir⁴. Björn mælti⁵: liðs vil ek biðja þik, at eigi fari óvinir vorir um þveran dalinn í friði. Hann kvað þat einsætt, ok ræðst til ferðar með þeim; en Eyólfr, son hans, var farinn upp í Sauðadal.

8. Nú er at segja frá Böðvari, at hann býst um morguninn, ok hans förunautar. Þorgrímr mælti: ekki er mér um, Böðvar! at þú farir almannaleið, ek veit gjörla, at maðr hefir burt komizt í nótt, ok mun sagt hafa um ferðir þínar, en ek vilda, at ekki yrði at yðr, er þær hafið mik heimsóktan. Böðvar kvað honum vel fara: ek mun ok svá gjöra. Þeir snúa nú á leiðina, ok fóru þó almannaleið. Sigmundr tók til orða í liði Bjarnar: nú sè ek þá, ok eru þeir fyrir oss komnir. Síðan sóktu þeir fast epur þein, ok fundust á Risum⁶ uppfrá Dalsbæ, milli bæanna

¹) frá [b. v. B, C, D, S; v. i hin. ²) son, D, S. ³) þann-
ig D, E, F, S; Þorsteinn, ränge i A, B, C. ⁴) frá [b. v. E, F.
⁵) til Þorsteins, b. v. E, F. ⁶) Hrisum, D.

ok Hellu, er Narfi bjó. Menn fara þarna, segir Böövar, ok hvat munu þeir vilja? Bessi svarar: ekki munu þeir gott vilja, ok má vera, at vèr drukknum nærri landi. Böövar mælti: eigi skulu vèr renna. Bessi svarar: ekki ætla ek þat, segir hann, ok munu vèr hær biða. Böövar ok Bessi ok stýrimaðr, þeir voru frémstir, voru þeir 7 saman; en þeir Björn voru 11 saman. Þá mælti Þorsteinn: förum at með ráðum, eigi er sýnt, hve vegnar svá búit, þeir hafa vígi nokkut, en menn harðsnúnir; ok sæki sumir á bak þeim, [ok vertu hær, Þorgrímr! Í því bili hljóp maðr mikill at baki þeim, var þar ok kominn Eyólfr Þorsteinsson. Þá mælti Böövar: höldumst vèr við, ok hlífum oss. Björn var frémstr í atsókn. Þorsteinn skaut spjóti at Hávarði Austmanni, ok setti á hann miðjan; þat spjót Þrífr Böövar, ok sendir þat aptr, ok hæfir Þorstein, ok varð honum at skaða; ok í því kom Eyólfr á bak Böövari, ok hjó hann banahögg; ok í því Þrífr Eyólfr til Bessa, ok rendi fótskriðu at honum ok í lið þeirra, ok bað þá Björn, at ráða til hans; hann hljóp at honum ok vó hann, ok mælti: vaskliga fórstu enn, Eyólfr! hafði Bessi vegit Sigmund áðr. Þar féll Böövar, Bessi, Hávarðr Austmann, ok einn af förunautum þeirra, ok Þorsteinn af Svarfdælum ok Sigmundr. Þeir gjöra orð Narfa, at hann sæki líkin. Hann kunni þessu illa, því hann var vinr hvorutveggju; hann riðr á Möðruvöllu, ok sagði Guðmundi; hann kvað þetta mikla óhamíngju orðna. En þeir Björn

¹⁾ fca [v. i B, C, D, S.

ok Eyólfir gjöra ráð sitt. Eyólfir kvað þat sýnast ráð, at hitta Ljót: þóat nokkr ýfis¹-orð fylgi, þá er þar þó traust, mun hann mēr ásja veita, mun ek hēr ekki dveljast, ef þú gjörir eigi svá, þvíat þú mátt ekki traust veita. Björn kvað hann letja, at mannahefnir færi fram. Eyólfir kvaðst ætla, at því fastari mundi hann til trausts, sem þeir þyrfti meirr: ok er þetta eitt til, ok þann veg helzt komnar² mannahefnir frænda hans af voru tilstilli. Þeir fara nú ok hitta Ljót, ok segja honum, at þeir hafa mannhefnir framd-ar eptir frændr þeirra. Ljótr mælti: eigi er gott, at eiga vonda frændr, þeir koma ok³ í vandkvæði, ok er nú ok eigi gott til atgjörða. Þeir fara at hitta Þorgrím. Þá mælti Ljótr: því tókstu við óvinum yorum, Þorgrímr frændi? Hann svarar: þat eina sæmdi mēr, þótt nú kæmi til litils, þá var þat þó mitt, er ek gjörða, en þat Sigmundar, er hann gjörði, ok er því fjærri orðit, er ek vilda at væri. Þá mælti Ljótr: betr mundi, ef þessi ráð hefði höfð verit, en óráðligt sýnist mēr yðr, at sitja í húum yðrum í milli Tjarnar ok Upsa; kveð ek þat nú betr sama, at vēr sèum allir saman, heldr enn þeir drepnir, sem melrakkar í grenum, ok mun þá þikkja koma til vorra kasta, at veita lið at málum yðrum; ok mun ek nú leita fyrir at vera, en ek er tregr til stórvirkjanna, en þó þikki mēr illt, at láta hlut minn fyri nokkrum manni. Þorgrímr mælti: slíkt liggr nú fyrir, eða hvat skal gjöra

¹) ýfru, E; ýfrug, D, S. ²) komið, D; koma, E, S.

³) oss, B, C, D, S; opt, E.

af Eyólfi, er mest er í sökum bundinn ok stórvirkjum? Ljótr svarar: hann má vera með mér fyrst, en síðan mun ek senda hann [suðr á Hjalla, ok koma honum þar utan, en aðra suma¹ skal senda² til Hermundar Illugasonar, en 2 til Þorkels Eyólfssonar, ok væri þá auðveldt um sættir at leita, ef þeir kæmist utan; en Björn skal með mér vera, ok eitt yfir okkr gánga.

9. Allt gekk þetta svá fram. Eyólfr fór utan, ok var í þingamanna-liði í Englandi. Narfi var at ræðu við Guðmund, ok þótti honum því verri þessi tíðendi, sem þeir frétu gjörr, þó fór hann með Narfa útá ströndina til boðs, ok frétti þá glögg um fundinn. Guðmundr mælti: eigi³ hafa þeir gott orð af, ok er mikill skaði at um⁴ slíka menn, er svá urðu vel við, en sjálfir saklausir, ok uppgánga þeir nú Svarfdælar, ok munu vel við una; eðr hvörsu eru þeir varir um sik Björn ok Þorgrímr? [Hann sagði: opt er Björn heima með fámenni, ok svá Þorgrímr. Gott hefir Þorgrímr⁵ af málinu; en þó er Ljótr forstjóri þeirra, eðr hvörsu varr er hann um sik? Hann sagði, at Ljótr væri varr um sik. Eigi uni ek nú. Þó, at svá búit sè, sagði Guðmundr: vil ek nú hafa við ráð þín, ok sækja út í dalinn, ok forvitnast, ef vèr mættum ná nokkrum þeirra. Narfi kvaðst heimill til þess: er ek nú búinn, er mér ok kunnug öll gaung ok leynivegar, en gæfu-vant er til slíkra ráða. Guðmundr kvaðst á mundu hætta; ok fóru þeir út í dalinn.

¹) þrjá, B, C, S. ²) frá [v. í D. ³) v. í B, C, D, S.
⁴) missa, C. ⁵) frá [v. í A, E, F; b. v. hin.

Narfi mælti: Ljótr mun ok ríða hit efra með fjöllumum ok ofan at Vallabæ. Guðmundr mælti: hér munu vèr sitja ok bíða, en þú forvitnast tíðenda af bænum! Ljótr átti sauðahús skamt frá þeim. Þat var til tíðenda á bænum, at þeir frændr voru þar komnir allir til boðs, ok höfðu þeir eigi þat vitat. Þat var vandi Ljóts, at vera snemma á fótum, ok sjá um verk sitt ok fænað; en þeir Guðmundr sátu í tungu einni milli gilja tveggja í skóginum, ok sá, at maðr gekk frá bænum í svörtum kyrtli, ok hafði bryntröll í hendi; hann ferr inni húsit, ok rekr út fæt; þá bað Guðmundr þá uppspretta ok taka hann höndum, en bera eigi vopn á hann. Ljótr sèr þat, ok snýr undan, en hafði fyrir sèr bryntröllit, ok hljóp í gljúfrit fram; en þar var undir hörð fönn reyndar í gilinu, ok rennir hann ofan eptir gilinu, ok sakaði hann ekki. Guðmundr mælti þá: þar fór hann núna, ok skaut eptir honum spjóti, ok hæfir í bryntröllit. Ljótr tók upp spjótit, ok fór heim. En Guðmundr fór í skóginn, ok mælti: handgóðr er Ljótr, ok er slíkum mönnum vel farit; hann er óhlutdeilinn, en sjálfr fullhugi ok ráðkænn; þat eitt ráð lá honum til, er hann hafði, ok mun hann vitat hafa áðr, at fært var í gilit; bíðum nú, ok vitum, hvörjar tiltekjur hann hefir; látum eigi þá elta oss, þó föru vèr nú helztí svipliga. En er Ljótr kom heim, þá varðveitti hann spjótit, þat var gullrekit. Þeir spurðu, hvaðan honum kæmi þat spjót. Hann svarar: Guðmundr enn ríki sendi mér þat. Þeir spurðu, hverr með færi. En Ljótr kvað ekki

ðörum at því hlyta: ok gjörði hann þat sjálf; þeir kváðu hann því oflengi leynt hafa. Hann kvað eigi þat vera: ek víska þat, at ek mundu yðr eigi stöðvat fá, ef þér hefðuð þetta fyrri vitat, en oss mundi þat illa sækjast, ok ofráð vera við þá Eyfirðinga; ok lætr Ljótr eigi þessum málum snúa áleiðis um fjörráð við sik. Ok liðr nú fram at þingi, ok varð þat allfjölmennt; kvomu þeir Norðlendingar, Ljótr ok Guðmundr; fór Guðmundr með vígsmálit á hendr Ljóti. Nú gengu menn um sættir at leita. Þeir Ljótr ok Skapti fundust, vinir, ok töluðust við, ok segir Ljótr honum allan atburðinn um viðskipti þeirra Guðmundar: ok ef við megum semja mál okkar, mun ek ekki til þessa taka, ok förum við at hitta Guðmund, ok ræðum við hann. Skapti svarar: vel er meðfarit þínar hendr, ok skal ek allan hlut í eiga. Já, sagði Ljótr, undan snéra ek þá, ok sýndist mér þá eigi at biða, hvert orð sem á lèki; nú vil ek, at þú færir Guðmundi spjót; Skapti bað hann fara með sér; Ljótr kvað svá vera skyldu: ok má ek vel sjá hann. Guðmundr heilsaði Skapta, ok mælti: því sýndist þér, at veita Ljóti gaungulið? Skapti kvað svá bera til: ok ekki er þat til óvinfengis gjört við þik; en spjót þetta vill Ljótr at þú hafir, ok kvað þik sendt hafa. Guðmundr svarar: svá var þat þér sendt, Ljótr! at ek ætlaða þat til lítilla sæmda. Ljótr svarar: síðan svá hefir tilsnúizt, þá gjöri ek mér þat ekki til fjár, spjót þetta. Hann kvaðst þat gjarnan vilja: en syro þetta skaltu hafa; þat var gersemi mikil. Þá mælti

Ljótr til Guðmundar: þigg af mér sverð þetta, en send mér eigi annat spjót þessháttar, en lúkum svá málum okkrum, at þú þikkist hálða öllum sóma þínum, ok lúkum svá fjandskap okkrum. Svá skal vera, sagði Guðmundr. Björn var eigi á þingi, því hann var sendr út til Gríms-eyjar með ráði Ljóts, ok var á laun með þeim manni, er þrándr hét; Björn sagði honum orðsending Ljóts, at hann var þangat sendr til þings, til ásjar ok trausts um þingit: en hann mun lúka málum fyri mik. Þrándr kvað þá fara mundu með slíku, sem verða mætti.

10. Hrólfr var heima um þingit; en á þinginu voru málin reifð; kvaðst Ljótr vilja bjóða utanferð manna, ok fæsekt virðuliga, ok lögðu margir hinir smærri menn hit verra til; hinir deildu sér góðan hlut af, ok þótti vel¹, at hvörr næði sættum, en Guðmundr fengi sóma af. Svá kemr, at Ljótr vill, at Skapti gerði af hans hendi; en Guðmundr vill sjálf gera fyri sína hönd, var svá ok; urðu þeir vel ásáttir, ok skyldi Skapti gerð uppsegja, ok varð þar hjá fjölmenni mikit. Skapti-mælti: þat látu við jafnt í þessum málum: fyrisát fyri Böðvari ok víg Sigmundar, Þessa víg ok Þorvarðs, en fyri kaupmannsins víg 2 hundruð silfrs, en fyri þat skal annat gjaldast, er kom fyri víg Þorvarðar; en 9 mena skulu eigi eiga útkvæmt; Björn skal gjalda hundrað, ok vera þar með frjáls, ok gjalda 2 sumr á leið, ok sættust at þessu. En Björn var í eyinni með þrándi

¹) þat Ljóti at, E.

vel haldinn. Ok einn dag um þíngit fýstist Björn at róa með þrándi; en hann kvað þess aungva þörf: ek vilda, at aungvar umsátur væri um þann mann, er Ljótr sendir mér, ok óvænna er til trausts af smáskipum, enn á eynni. Ekki mun þat saka, segir Björn; ok ræru þann dag 30 skipa frá eyjunni, ok flest smá; veður var gott, ok voru menn kátir, þvíat skipin lágu nær. Þá mælti þrándr: skip ferr þar inneptir firðinum, ok kenni ek ferju Guðmundar, eður hvörir munu þar vera? eða viti þér nokkut til, hvort Hrólfr gípr er á þíngi? Þeir svara fiskimenninnir, at hann væri heima. Þrándr mælti: hann mun hér kominn, ok ætlar á fund þinn, Björn! ok muntu verða kendr fyrir oss, ok munu vér illa verjast af smáskipunum, en menn eigi haldinorðir, en þeir hafa stórskip¹ ok fjölda manna; búumst þó við, at vörn verður lítil; ok, róa nú upp at eyjunni. Þá mæltu ferjumenninnir: geysa þeir nú róðrinn af miðunum, ok kann vera, at þeir uggi oss. Þá mælti Hrólfr: sækjum eptir þeim; ok gjöra þeir svá, ok fundust skjótt. Þá spurði Hrólfr, hvort Björn væri á skipi. Þrándr svarar: leiddu svá getur um. Hrólfr mælti: selið fram hann, ok leggið yðr eigi í hættu ok fè yðart, þvíat þér hafið ekki lið; [virðið fyrir² yðr vandkvæði, ok gjörið yðr ekki heimilis-sök á hendr yðr. Þrándr svarar: ekki áttu góðan hlut í málum manna, er þú setr þik fram fyrir höfðingja, ok má af þvflíku standa vandræði, en villt eigi halda gjörðir

¹) skjótt skip, G. ²) fyrir, B, C, D.

höfðingja, ok gjörir þú í slíku sáttrof, ok kveikir svá upp með höfðingjum fullan fjandskap, kann ok vera at (þú) skapir Birni slíkan hlut, sem bróður hans, ok af þér hafa hlotizt þessi vig öll; eðr hvat hefir þú spurt af þínginu? eru menn eigi sáttir? ok er þat óvandi þinn, þannin at sættast fyrst, en drepa menn síðan, ok eigi muntu í fyrstu hrið ná honum. Vèr munum ná honum, sagði Hrólfr, en drepa yðr. Þrándr svarar: villtu fè taka? Hrólfr svarar: sjálfðæmi vort. Björn svarar: illa gēfast sjálfðæmin, ok hættum heldr til, hvörsu at ferr. Þrándr svarar: eigi skortir oss fè, en dreng fær varla slíkan, sem þú ert. Björn kvað margt mundi ígjörast, áðr þeir næði honum. Þrándr kvaðst vilja lúka málunum: ok kemr nú til mitt. Hrólfr mælti: nú þegar skaltu uppgjalda 2 hundruð silfrs fyri Björn. Þrándr svaraði: erfið verða oss gjöldin svá þraung; en skipamenn halda upp gjöldum með honum, ok fóru snauðir til lands, ok skildi svá með þeim þrándi ok Hrólfi. Ljótr kom heim af þíngi, ok hittust þeir Björn, ok segit hvorr öðrum þau tíðendi, er gjörzt höfðu. Ljótr kvað þránd eigi ámælls verðan, en Hrólfr sýnir skaplyndi sitt, ok hefir honum títt verit til gjaldanna; nú er hægra hjá: vèr egum at gjalda Guðmundi 2 hundruð silfrs á leið, nú munu vèr þat greiða, en eigi annat, ef þeir Hrólfr láta þat með ósæmd laust. Ljótr gjörði Guðmundi orð, ok kvaðst sjá sýnan ágáng í slíku, ok bað hann setja Hrólfr; hann kvað svá vera skyldu, ok kvað hann opt til óvirð-

ingar hafa stýrt, ok greiddi hann aptr allt fét eyjarmönnum; en Ljótr skipaði fyri sína hönd bæði við þránd ok Guðmund; svá at hvoru tveggjum líkaði vel, ok þótti Ljótr hinn mesti höfðingi; ok lýkr þar viðskiptum þeirra Guðmundar hins ríka; en Guðmundr hældt virðingu sinni allt til dauðadags; ok lýkr þar þessari sögu.

SAGAN

AF

VEMUNDI OK VÍGASKÚTU.

Saga af Vemundi ok Vígaskútu¹.

ÞORSTEINN höfði hét maðr, hann bjó á Hörðalandi², ok var hann faðir þeirra Eyvindar ok Ketils hins Hörzka. Þat var eitt sinn í tali þeirra bræðra, at Eyvindr kvoðst heyra gott af Íslandi sagt, ok fýsti bróður sinn, Ketil, til Íslands-ferðar, með sèr, eptir andlát föður síns. Ketill vildi eigi fara, en bað Eyvind svá viðt nema land, at þeim ynnist báðum til vel, ef honum líkaði þar landskostir. Eyvindr fór til Íslands, ok kom skipi sínu í Húsavík á Tjörnési³, ok nam Reykjardal uppfrá Vestmersvatni⁴, ok bjó á Helgastöðum, ok þar var hann heygðr. Náttfari, sá er Garðari hafði út fylgt, hafði eignat sèr áðr Reykjardal, ok markat til á viði, hversu viðt hann skyldi eiga. En er Eyvindr fann hann, gjörði hann honum tvo kosti, at hann skyldi eiga Náttfaravík, ella alls ekki; þangat fór Náttfari. Ketill fór til Íslands at orðsending Eyvindar, bróður síns, ok seldi áðr jarðir sínar austr; hann bjó

¹) Saga af Vígaskútu, sem öðru nafni kallast Reykdælingasaga, *B.* ²) Hörkslandi, *B.* ³) Tjörnnesi, *E.* ⁴) Hestmannsvatni, *B, C.*

fyrstr á Einarssstöðum í Reykjardal; hann var faðir Konáls, föður Einars, er þar bjó lengi. Eyvindr átti mörg börn; synir hans voru þeir Helgi á Helgastöðum, er þeir eru viðkendir, hann druknaði á Grímseyjarsundi, ok Áskell goði, er bjó í Hvammi, faðir Vígaskútu ok Þorsteins; Vemundr kögr ok Herjólftr at Mývatni voru ok dóttursynir¹ hans; en Vemundr átti dóttur Þorkels svarta. Dætr Eyvindar voru þær Þorbjörg; er átti Þormóðr or Laxárdal, ok Fjörleif², er átti [Þórir leðrháls, son³ Þorsteins Gnúpu-Bárðarsonar; þeirra synir voru þeir Vemundr kögr, Herjólftr ok Hallketill í Húsavík, Áskell ok Hávarðr, er bjó í Fellsmúla. Eysteinn hét maðr, hann var Mánason, ok Rómlendr⁴ at kyni; hann bjó í Rauðaskriðum við Fljótsheiði, hann var ójafnaðarmaðr mikill; Mýlaugr hét nábúi hans, hann bjó á Mýlaugsstöðum; hann var barnfóstri Hávarðs Fjörleifarsonar; Mýlaugr var auðigr maðr ok singjarn⁵. Eysteinn fór til við 6ta mann, ok tók fyrri Mýlaugi 4 mælihlöss skiðaviðar, ok hafði með sér heim, þvíat hann vildi eigi selja honum; opt hafði hann fengit honum áðr viði, ok hafði eigi fyrri goldit. Mýlaugr sagði til Hávarði, en Hávarðr Áskeli goða, móðurbróður sínum. Áskell kvað Eystein eigi vera jafnaðarmann Mýlaugs viðreignar, ok vildi hann sjálfr tilvekja um málit við Eystein, sem hann gjörði um vorit. Eysteinn lagði gerð undir Áskel um þetta mál, þvíat hann var maðr réttilátastr í

¹) ágiðkað í samanhengi við þau eftirfylgjanda; synir, öll hænir.
²) Fjörleifr, B, C. ³) Þorleikr Hálsson, B; Þ. Hallsson, C.
⁴) útlendr, B, C. ⁵) sanngjarn, B, C.

sættargerðum, hverir sem í hlut áttu. Áskell gjörði Mýlaugi við jafnmikinn, ok 12 aura silfrs fyrir sakastaði¹; þá var goldit silfrit þegar, en viðrinn þar litlu síðarr, ok kvoðst Eysteinn optarr skyldu undir Áskel leggja mál sitt; ekki taldi Áskell á því. Þat mund² kom þorsteinn bollkamr³ eða bolltaung úti Hrossavík³, systurson þeirra Áskells, ok átti í skipi; hann fór til Hávarðar, ok lét bera varnað sinn til Eyjafjarðar, ok þótti ekki áverða nema starf eitt, ok seldi þar Eysteini or Rauðaskriðum 3 hundruð lèrepta ok klæða⁴ fyrir 10 hundruð, ok bauð Eysteini at flytja til skips í Húsavík verðit, áðr 4 vikr eru af sumri; Hávarði þótti þat í illa skuldastaði seldt, þá er hann vissi, en hëlzt kaup sem áðr. Ok er vora tók, þá heimti þorsteinn at Eysteini; hann kvað þorstein eigi þurfa at annast um. Ok annat sinn, er þorsteinn kom at heimta at Eysteini, þá svaraði Eysteinn: ek hefir, segir hann, seldt öðrum mönnum⁵ lèreptin, nú gældst mér seint af þeim, sem ek á at heimta at; en verr hefir mér gengit⁶, enn ek hugða til, at kaupa við þik; þvíat lèreptin voru verri, enn ek ætlaða. Þorsteinn kvað Eystein óspilltan⁷ varning tekit hafa. Ok nú þikkir sinn veg hvorum þeirra; ok [þar kom nú mál þeirra⁸, at Eysteinn kvað þat mundu bezt, at heimta ekki fyrir varninginn, ok láta þar niðrfalla þat mál, sem nú var komit. Hávarðr svarar, at nú fór svá, sem

¹) sjálfraði, E. ²) haust, B, C. ³) Krossavík, C. ⁴) klæði, C, E. ⁵) manni, B, C. ⁶) greiðst, B, C. ⁷) óspunninn, B, C. ⁸) Hávarðr kom ná svá máli sínu, B, C.

hann grunaði, ok hann gat til þá, þegar er þorsteinn sagði honum kaup þeirra; ok þar kom nú máli með þeim, at þeir skildu. Hávarð mælti: þat sýnist mér fyriliggja, at [leita til Áskels¹ um þetta mál, sem öll ontur, þau er [hansómi² liggr við ok frænda hans, ok er sá líkasta at rétta þetta mál við Eysteinn. Þorstein kvoðs eigi vilja kæra frændr sína um þetta mál, ok bauð nú Eysteini hólmgangu, þá hann varnaði honum gjaldsins. Ok nú tókst hólmgangan með þeim, ok varð hún með því móti, at Þorsteinn hjó af Eysteini skjöldinn, ok nær undan honum fótinn; tók hann þar 3 merkr silfrs, ok svá fækk hann þar vöru sína alla; ferr hann nú utan, ok þíkkir hann mikit hafa vaxit af þessu máli. En frá Eysteini er þat at segja, at fótr hans var græddr, ok gekk hann jafnan haltr síðan, er hann hafði barizt við Þorstein.

2. Svá er sagt, at Háls³ Fjörleifarson gerði bú at Tjörnum í Ljósavatnsskarði, ok þar gjörðist vinátta mikil í milli Eysteins í Rauðaskriðum. Björn hét maðr, hann var frændi þeirra Fjörleifarsona; hann kemr einhvörju sinni at hitta Háls⁴ Fjörleifarson, ok beiddi hann nokkrs tilbeina um ómegð sína: ok svá, at gefa nokkut til utanferðar mér. Háls sagði, at hann mundi annast ómegð hans, ef frændr hans Háls vildi beina til útferðar honum. Björn réð þat nú af, at hann ferr nú til Reykjardals at finna frændr sína, ok hann kemr at kveldi til Eysteins, ok varð þeim

¹) þannig B, C; vara þik við, A, E. ²) þannig B, C; líðsemi, A; líðsinni, E. ³) Hali, B, C. ⁴) Hala, C.

margt talat, ok ræddu um hinar ok aðrar tiltekjur, er Björn ætlaði at hafa; ok þá spurði hann Eysteinn, hverju hann ætlaði til at beina til utanferðar hans. Villtu tilvinna nokkut þat, er hæfiligt er, eða nenna? Eigi kvaðst hann flugumann vilja vera, þóat Eysteinn vildi þat. Eysteinn segir: ek skal gera þér kost einn fullgóðan: þú skalt reka 15 geldinga til Háls, frænda þíns, þá sem ek á, ok þó með leynd á þessari nótt, ok setja þar inn ok byrgja, en kasta vöttum þínum ok staf hjá vökinna þar á tjörninni. Björn fór nú eptir ráðum Eysteins, ok rak 15 geldinga til Háls, frænda síns, á laun um nóttina; en Eysteinn fékk honum fararbeina, ok fór hann utan¹ austr í fjörðum² með ráði Eysteins. En frá því er at segja, hvat Eysteini gekk til þess, er hann bauð honum, at kasta niðr stafnum ok vöttunum hjá vökinni, en hann hugði at menn skyldu þat ætla, at hann væri drukknadr, ok ætla, at hvarf hans mundi af því vera. Um morguninn eptir fór Eysteinn í ransókn, ok með honum Þorkell Þorgeirsson³ frá Ljósavatni, ok komu þeir til Háls, ok báðu þar ransóknar; ok hann ransakaði, ok fann geldinga sína 15 innibyrgða í geldingahúsi Háls, ok beiddist sjálfðæmis af honum. En Háls brást ókunnugr við þetta mál, ok vildi fyrir aungvan mun festa grið fyrri þetta mál, er hann hafði aungvan grun⁴ um sauði Eysteins þessa, er þar voru komnir, eðr hvörju faraldi þeir hefði þar komit; ok var þat nú hans ör-

¹) v. í C. ²) fjörðu, C. ³) þannig líkliga réttara, sbr. blaðs. 238; Geitisson, eða Gettisson, A og hin. ⁴) um þetta mál, ofaukið í A og hin.

endi, at fara á fund frænda sinna, Áskels goða ok Hávarðar, ok segir þeim til þessa, þat sem hann mátti af vita. Þeir svóruðu ok sögðu honum, at nú hafði svá farit vinátta þeirra Eysteins, sem von var, at hann mundi eigi vel gefast hvorki öðrum, nè þær; kváðu þeir mjök í bætr bera, er hann hafði einskis mátt¹ á leið koma² um [þenna áburð³. Ok nú var sú ráðagerð Áskels, at þeir mundu utan fara báðir⁴, Háls ok Vemundr, í Eyjafirði. Nú er eigi langt at biða, áðr enn fréttist hvarf Bjarnar, [ok þótti mönnum þat með undarligu móti vera; ætluðu margir, at þat mundi hafa saman borit hvarfit Bjarnar⁵ ok sauðanna [Eysteins; kváðu þat mikit í huga mönnum einatt, at eigi væri örvænt við fêpurfi Bjarnar ok grunnsæri, en við slægð ok illgírni Eysteins, ok mundu þeir⁶ með nokkru móti hafa verit báðir á einu ráði; töldu eigi ólíkligt, at þann veg mundi Eysteinn [helzt mega þikkjast⁷ reka svívirðingar sinnar, er hann fêkk af þorsteini bolltaung⁸, at láta frænda hans verða fyrri þvílíku ámæli, sem meirr mundi þikkja líkligt vera, at Háls fengi af þessum hlut; þótti þat ok undarligt, ef hann færi svá djarfliga með, ok gengi svá gegnt, at um ransóknina, nema hann vissi nokkut til áðr. Nú ferr málit til þings, ok lauk því svá, at Háls var sekr um sauðatökuna, fyrri því, at Áskell vildi eigi svara fyrri hann.

¹) þannig E; máls, A og hin. ²) komit, B, C. ³) þannig E; eyða í A; þetta efni, B, C. ⁴) bræðr, b: v. B, C. ⁵) frá [v. í B, C. ⁶) þannig B, C; Eysteinn kvað (kváðu, E.) þat nokkut ihugaverðt ok óreyndt, at eigi væri örvænt við fêpurfi B. grunnsæri, en við slægð Eysteins ok illgírni þeirra norðr, A, E. ⁷) þannig B, C; eigi heilt yirðast mega, A, E. ⁸) bolltaung, sum.

3. Nú er at segja frá ferð þeirra Háls ok Vemundar, at þeir fóru utan, ok fundu Björn frænda sinn, ok spurðu, hverju atgegndi um ferðir hans. Hann varð farr við kvomu þeirra, ok fann þat til utanferðar sinnar, at hán þóttist svá helzt mega forðast ómegð sína. Háls kvað þat mundu aungu gegna; hann¹ segir, hvörsu fór með þeim Birni², at hann hafði heitit honum, at annast ómegð hans, ef bræðr Háls³ vildu tilbeina til utanferðar honum; ok nú segir Vemundr, at hann hafi ekki komit at finna þá; ok þikkjast þeir bræðr nú skilja, at hann muni eigi it sanna uppi láta, ok leita nú eptir við Björn, þartil er hann lætr uppi it sanna, hversu farit hafði með þeim Eysteini; ok nú tóku þeir Vemundr Björn á sitt vald. Þeir Háls fara aptr til Íslands þegar hit nærsta sumar, ok koma sínu skipi í Húsavík, ok hafa nú Björn þar með sèr. Þat var ráðagerð Vemundar, at leyna Birni, þartil er þeir fyndi Áskel goða; Háls sagði þá þegar Katli, bróður sínum, er hann kom til skips. Nú láta þeir skamt at biða, áðr þeir fara á fund Áskels, ok segja sem nú var komit málinu, ok þikkir honum nú vel hafa gengit, ef Háls mætti fá rættíng síns máls, ok safnar nú at sèr mönnum, þartil er þeir verða saman 60, ok fara þá þegar til Eysteins, ok hugðust at koma þar á óvart; en þat bar svá til, at Eysteinn hafði þar ekki færra lið fyri. Þeir Áskell ok frændr hans bera upp sitt mál, ok daldi Eysteinn alls þess um þat, at svá væri, sem þeir sögðu. Þá var

¹) en, C. ²) *dgðkað*; Eysteini, *ðll*. ³) hans, B, C.

Björn-til leiddr, ok sannar hann sögu Áskels; ok eigi dylr Eysteinn at síðr. Ok nú biðr hann liðs Þorkel, son Þorgeirs Ljósveitnings; en hann sagði, at hann mundi eigi gott mál tilbera, ok kvaðst þat vita, at Áskell vildi aldrei [fylgja raungu máli; sagði þá ok hafa sannanarmann sögu sinnar: ok berr sá ímóti því, er þú segir, ok er þat Björn, frændi Fjörleifarsona¹; lauk hann svá sínu máli, at hann vildi ekki² lið veita honum um þetta mál. Áskell lét nú stefna Eysteinum um illmæli þat, sem hann hafði við Háls um sauðatökuna til alþingis. Aungvir menn urðu til at svara fyrir Eystein; ok nú verða þær málalyktir, at Eysteinn varð sekr. Ok þegar þeir koma heim af þingi, þá reið Áskell þángat með flokk sinn til Eysteins, ok ætlaði at taka hann af lífi. En í öðru lagi er þat at segja frá Eysteinum, at honum hafði í hug komit, at eigi væri örvænt, at þvílíkar málalyktir mundi verða á þinginu, sem nú voru, ok þótti honum þurfa nokkurra orræða í at leita; ef duga skyldi; ok kom þat í hug, at eigi væri ráðit, hve langt tóm þeir gæfi honum til ráðagerðar, þegar þeir kæmi af þinginu, ef hann sættist eigi áðr fyrr; ok nú varð þat hans orræði, at hann safnaði saman öllu ganganda fè, því sem hann átti, ok rak inni húsin, ok lagði eld í húsin, ok brendi upp allt saman, bæinn ok fenaðinn, ok svá hjónin öll þau, sem verit höfðu hjá honum; en frá því segja menn ýmist, hvat honum sjálfum varð fyrir; er þat sögn sumra manna, at hann hafi farit utan

¹) Hjörleifsson, *líkl. rángt í B, C.* ²) frá [v. í B, C.

suðr á Eyrum; ok er þat þeirra sögn, at hann hafi farit¹⁾ í Vík austr, ok þaðan farit suðr til Danmerkr; en sumir segja, at hann muni hafa brunnit með hjónum sínum; ok vitu vèr þó eigi, hvort honum hefir heldr at bana vorðit; en jarðir þær, sem þar voru eptir, urðu nú sektarfè.

4. Hánefr hét maðr, hann bjó í Óþveginstúngu; fátt verðr frá honum vel sagt í þessari sögu, ok var hann óorðsæll maðr; hann græddi mikít fè, en þó heldust lítt hjónin hjá honum. Svá er sagt, at Hánefr ferr til fundar við Vemund, ok bauð heim²⁾ þorkötlu, dóttur hans, ok ætlaði hann sèr þat mjök til trausts við aðra menn; Vemundr var engi jafnaðarmaðr kallaðr, ok vænti Hánefr af slíku, at hans hlutr mundi eigi fyri borð vera borinn, þóat hann bæri eigi ávalt gott mál til handa. Þat er at segja, at Vemundr þá barnfóstr, ok ferr Hánefr nú heim, ok þíkkir sín för allgóð orðin. Nú verðr Áskell varr við þetta, ok þótti þat kynligt, at Vemundr vildi þiggja barnfóstr at svá skitligum manni, sem hann kvoðst hyggja at Hánefr væri, lét ok þat líkligt þíkkja, at hann mundi af honum nokkut íllt hljóta. Vemundr kvað þetta ekki svá vera, sem hann talaði, lét Hánef vera vingóðan mann, ok kvað hann hafa sèr marga góða gripi gefna, ok kallaði sèr vel líka við hann, ok kvað hann vera góðan dreng. Áskell kvað eigi mundu langt bíða, áðr hann mundi víta, hversu góðr drengr hann er: en hann þíkkist

¹⁾ sèzt, B, C. ²⁾ honum at fóstta, C.

nú hafa fengit sèr örugt traust; ok nú hættu þeir umræðunni. Þorleifr hèt maðr, hann var kall-
aðr melrakki; hann kemr til Hánefs, ok skorar
á hann til vistar; þá hafði húskarl Hánefs á burt
hlaupit litlu áðr, ok tekr Hánefr við þorleifi.
Þat var siðvandi Hánefs, at hann lèt hvern dag
ganga í haga til sauða sinna, ok lèt telja. Maðr
hèt Hrafn, hann bjó at Lundarbrökkku í Bárðar-
dal, hann var góðr bóndi. Svá er sagt, at Hrafn
hvurfu geldingar 16, ok spurði ekki til, ok þótt-
ust menn eigi vita, hvat af var orðit. Þat er
at segja, at þorleifr melrakki varð varr við, at
Hánefr hvarf margopt¹ or hvílu sinni um nætr,
ok þar kom, at hann forvitnaðist hvörju gegna
mundi; ferr hann nú út, ok leitar hans, ok í
einni brökkku fellr hann; ok er hann stóð upp,
er blóð á hendi honum; ok nú hyggir hann at,
hvar hann væri skeindr, er hann sá, at hann var
blóðugr, ok varð hann ekki þess varr; ok nú
grunar hann, hvörju gegna mundi. Þar voru
hrísrunnar nokkrir, sem hann var, ok þar hittir
hann jarðhúss munna; þar var þann veg um-
búit, at þar var borinn fyrir hrísflekkr², ok stúng-
it í gegnum hríslum, ok var svá at sjá, ef eigi
var allt atgengit, sem þar, er heilir runnar stóðu.
Nú ferr hann í jarðhúsit, ok þreifast þar fyrir;
hann hittir þar gærur ok sauðahöfuð, grábild-
ótt fann hann þar eitt, ok var þat mjök auð-
kennt; þat tekr hann á burt, ok byrgir aptr eptir
sèr á þann veg, sem áðr var. Síðan kendi hann
reykjarþef; ok því nærst sá hann eld, ok var

¹) þannig E; margt, A og hin. ²) hrísfleki, B; hrísflóki, C.

ketill yfir eldinum, ok þar var maðr hjá, ok kennir hann Hánef, húsbónda sinn, ok gengr nú atfram at eldinum, ok lætr illa at Hánef, er hann er at slíku um nætr. Hánefr kvað hús-freyju rekkju illa, en sagði sér ánnnt ufn daga, svá at hann mátti þá eigi at vera. Ok nú býðr hann þorleifi elds¹; en hann kvaðst eigi þat vilja, ok segir, at hann mundi eigi lengr með Hánefi vera, ok kvað sér vera illan grun á hans máli, ok þar skilja þeir; ferr hann nú þartil, er hann kemr til Hrafn, ok varðveitti áðr höfuðit, þat sem hann fór með. Vel fagnar Hrafn honum, ok spurði, hví hann væri frá Hánef. Þorleifr taldi hvorntveggja þeirra geðlausan, ok hann hafði því í burt farit. Nú varð Hrafn rædt um sauða-hvarfit, ok varð þann veg í orðum þorleifs, at honum þóttu menn aungvan gaum at gefa slíkum hlutum, er ekki skal eptir leita þvílíkum hvörfum, er svá eru stödd. Hrafn spurði, ef hann vissi nokkut til, hvert eptir mun vera at leita. Ekki vildi hann þó segja Hrafn greiniliga til, áðr enn Hrafn gaf þorleifi hundrað silfrs; ok nú sýnir þorleifr honum höfuðit ok markit². Fara þeir nú til jarðhússins, ok fundu þar ekki; þeir þóttust vita, at Hánef mundi hafa grunat, at þorleifr mundi varr við orðit hafa, ok hafði nú á burt borit. Þeir Hrafn hitta nú Hánef, ok bera þetta á brýn honum, at hann muni vera nokkurs afvaldr um sauðatökuna; en hann daldi alls um þat. Þorleifr segir Hánef þann grun,

¹) til elds, B; til ölds, C. ²) ok kendi Hrafn, b. v. C.

sem hann þóttist af hafa, ok eigi dylr Hánefr at siðr. Hrafn bauð þat, at hafa jafnarga sauði aptr, sem Hánefr hafði tekit frá honum; eigi vildi Hánefr þat; ok nú skiljast þeir. Fóru þeir Hrafn heim, ok þikkist hann nú víst vita, at Hánefr hefir stólit frá honum geldingunum. Þat er nú at segja, at Hánefr ferr til fundar við Vemund, vin sinn, ok segir honum illmæli þat, sem haft var at honum. Vemundr spyr, ef hann væri nokkrs afvaldr um þetta mál; en Hánefr kvað þat fjærri fara, ok biðr nú Vemund styðja sitt mál; hann kvað svá vera skyldu.

5. Maðr hét Steingrímur Örölfsson¹, þórðarsonar slitanda; hann var mikill maðr fyri sèr ok góðr bóndi; hann var kvongaðr maðr, ok hét Ástríðr kona hans. Þorbjörn hét maðr, er bjó á þeim bæ, er á Áskógi² heitir, þat er á Gálmaströnd; Þorbjörn hefir átt 2 sonu, er við þessa sögu koma at nokkru, [hét annar Steinn³, en annar Helgi; þeir voru efniligir menn, ok enn mun sagt verða frá þeim síðarr í sögunni. Dóttir Þorbjarnar er nefnd Ástríðr; þá konu átti Steingrímur Örölfsson, er fyrr var nefndr. Steingrímur bjó at Kroppi í Eyjafirði; svá var sagt, at hann væri frændi Hrafn, er bjó á Lundarbrekku í Bárðardal. Nú er þat fyrst at segja, at Hrafn sendi Þorleif melrakka til Steingríms, frænnda síns, í Eyjafirð, ok vildi eigi hætta honum þar með sèr, ok kvað hann vera góðverðan frá sèr, svá sem honum hafði drengiliga farit í málum þeirra

¹) Örölfsson, E. ²) Árskógi, B, C, alstaðar. ³) þannig B, C; sá eini hét Hersteinn, A og Nín.

Hánefi; kvaðst þat vilja, at hann hlyti þar ekki illt af, segir, at hann mun koma um vetrinn at finna hann. Þorleifr kemr nú á fund Steingríms, ok tekr hann vel við honum at orðsending Hrafn, ok er hann nú með honum. Um vetrinn finnst þeir frændr, ok var þat í ráðagjörðum þeirra, at Hrafn skyldi selja jarðir sínar norðr, ok fara síðan vestr í nánd Steingrími, ok stefna Hánef um sauðatökuna, en þá kvaðst Steingrímr vilja taka við málinu síðan. Nú ferr Hrafn svá með, sem honum var ráð tilgefitt, at hann stefndi Hánef um vorit; ok síðan fór Hrafn á burt þaðan or sveit með allt sitt í Eyjafjörð. En frá því er nokkut at segja, hvern veg Hánefi brá við stefnuna; at hann fékk sér hest, ok reið þegar á fund Vemundar, ok segir honum, hvar nú var komit málinu; ok nú lætr hann ásannast fyrri Vemundi, at hann var valdr sauðatökunnar, ok biðr hann nú ásjátt. Vemundi þótti illa, at Hánefr hafði dult hann tókunnar, ok sagði, at allt þótti honum nú óhægra hlut í at eiga, er hann hafði eigi áðr vitat; en þó er svá sagt, at Vemundr tekr handsölum á öllu fè hans, en hafði heim dóttur sína. Nú verðr Áskell brátt varr við þetta, ok býðr hann Hánef til sín, ok þótti hann vera þræls efni; segir nú, sem fyrr, at illt mun af honum hljóta; kvað eigi ólíkt því farit hafa, sem hann gat til fyrir öndverðu, þá er þeir Vemundr töluðust við, þá er hann þá barnfóstr at honum. Steingrímr ferr nú með málið til alþingis, ok lauk því svá, at Hánefr varð sekr um

sauðatökuna. Hrói hét maðr; hann bjó norðr í Öxarfirði, á þeim bæ, er heitir í Klifshaga; hann var mikill bóndi fyri sèr. Svá er sagt, at Steingrímur gaf Hróa hundrað silfrs til þess, at drepa Hánef, ef Vemundr sendi hann í Raufarhöfn til skips; þvíat hann vill þar koma honum utan á Slèttunni; en Steingrímur kvoðst mundu varða at Gásam, at eigi kænlist hann þar utan; ok þetta vill Hrói; ok fara menn nú heim af þínginu. Vemundr ferr sandleið heim á Öndórstaði til bús síns í Reykjardal, ok kom hann í Hraunsás hjá Mývatni; þar bjó kona sú, er þorgerðr hét; hún átti son, er þorkell hét, hann var ungr maðr ok frækiligr. Vemundr biðr, at son hennar fari með honum norðr á Slèttu til skips, kvoðst gott þikkja, at slíkir menn færi með honum, sem þorkell var, er svá eru vænligir; hún leyfir, ok þikkir allmikit fyri; en þó ferr hann með Vemundi. Nú ferr Vemundr at finna Áskel, frænda sinn, ok ræðst um utanferðina Hánefs við hann; en Áskell latti utanferðina, ok bauð honum þar at taka við Hánef, ok sjá þat ráð fyri honum, sem honum líkaði; segir honum þann grun, sem hann þóttist vita á með þeim Steingrími ok Hróa í Klifshaga, en kvað aungva von, at hann mundi á burt komast í Eyjafirði, svá at Steingrímur yrði eigi varr við. Vemundr kvoðst þat eina vilja, at koma honum á burt. Aungvan hlut vil ek í því eiga, kvað Áskell, ok far þú með, sem þer likar, en mikit illt mun af Hánefi hljótask. Vemundr sendi orð Háls, bróður sínum, at hann komi á hans fund; þó kom honum þat í hug,

at eigi væri ráðit, hversu at menn vikist við um hans orðsending; ok því gjörir hann þat ráð heldr, at sendimaðrinn beri til orða Áskels þeim mönnum, sem hann vildi tilnefna; hann sendir annann mann til þóris geithægs¹, er bjó í Laxárdal, á þeim bæ, er í Holti heitir. Þórir bjóst til sels, þá er sendimaðrinn kom. Þórir neitti ferðinni, áðr orð Áskels komu til; en þá var hann þegar búinn. Ljót at þverá í Laxárdal hitti hann, er þá var at skálasmiði sem óðast, ok hinn þriðja þórodd harðjahl á Mánahjalla; hann var enn í selför; þessir köstuðu þegar niðr verki sínu, er Áskels orð komu til, en eigi fyrr. Þessir menn allir fara nú með Vemundi, þar er ok Hánefr í för með þeim; þeir voru 18 saman, ok fara nú síðan þann veg, sem leiðir lágu; taka gistingarstað í Reykjahverfi með þeim manni, er Geirrekr hét; hann var vinr Vemundar; hann bauð, at hafa Hánef þar á laun, þartil at skip kæmi at náðugliga, svá at honum mætti utan koma, ok kvoðst þat þikkja ráðligra, enn sjá meðferð, er Vemundr ætlaði at hafa, ok sagði, at Hrói í Klifshaga hafði fè tiltekit, at drepa Hánef, af Steingrími, ef honum gæfi færi á, ef þangat væri fars leitit, sem þú ætlar nú til: ok því einu hefir hann þarum játat, at hann mun þat gjarnan enda vilja, ef hann má því ákoma. Hitt er líkara, segir Vemundr, at hann gefi at þessu aungvan gaum, ok munu vèr fara þann veg, er vèr höfum áðr ætlat. Þú munt því ráða, segir Geirrekr, ok annann veg mun reynast, enn hann Hrói

¹) geithægs, G.

láti hjá sér liða þat, sem hann er heitbundinn í við vini sína. Þeir Vemundr kógr fara nú í Öxarfjörð, ok yfir Jökulsá at ferju hjá Akrs-höfða; sá maðr hét Þórðr, er þar bjó; þar hafa þeir dagvörð at Þórðar. Svá er sagt, at Þórðr ætti þræl, er fyrr var nefndr; hann hafðist þat at um daginn, er þeir Vemundr kvomu, at hann ók heim viði; ok þegar er þrællinn varð varr við, hvörir komnir eru, þá veltir hann af hlassinu; síðan tekr hann á rás mikla, ok rennr þartil, er hann lítr Hróa í Klifshaga, meðan þeir Vemundr mötuðust; ok nú segir hann Hróa, at Vemundr var kominn í Akrhöfða við 18da mann, ok þat, at þar var Hánefr í för, ok kvoðst þrællinn nú vilja launa bróka vaðmálit, er hann hafði gefit honum. Hrói sendi þrællinn at vita, hvörja leið þeir færi, hvat fremra, eða hvat efra, um hálsa. Þórðr í Akrhöfða bauð Vemundi at sitja þar, ok sagði þat nú um þrællinn, at hann hafði í burt hlaupit, þá er þeir höfðu komit; ok kvoðst ætla, at hann mundi hafa farit til Hróa, ok gert hann varan við kvomu þeirra. Vemundr vill fara, sem hann hefir ætlat, ok kvað Hróa ekki mundu þikkja undir um ferð þeirra. Þat er nú at segja, at Hrói safnar liði, ok hefir 30 manna, áðr hann fór heiman; vildi fóstra hans þreifa um hann, áðr enn hann fór heiman, ok þóttist hún þá gjörst vita, hvern veg honum mun farast; hún finnr á fæti honum, en annarstaðar þótti henni vel vera.

6. Nú ferr Hrói með föruneysi sínu 30 manna, ok sátu fyri þeim Vemundi í einstígi nokkru;

höfðu þeir eigi lengi þar verit, áðr Vemundr kom með flokk sinn at einstiginu. Ok nú hlaupa þeir Hrói upp fyrri þeim, ok biðr hann Vemund nú, at hann fái Hánef í hendr þeim, ok fari aldrei með slíkt illmenni: heldr láttu mik sjá fyrri honum, segir hann, þat er mér líkar. Nei, segir Vemundr, eigi munda ek þat vilja, Hrói! at þú kæmist þegar svá auðveldliga at hundraðinu því, sem þú tókst af Steingrími til höfuðs Hánef, at ek seli hann nú þegar fram þér í hendr; verði þér at sækja eptir betr, ef þér villð, segir hann. Nú slær þegar í bardaga með þeim, ok skýtr þegar Vemundr spjóti til Hróa í rist hans; en Hrói sendi þegar aptr spjótit til þorkels í gegnum hann, en hann var sonr þorgerðar í Hraunsási. Þóroddr harðjagl vo Helga, bróður Hróa. Þat er nú sagt, at þeir vildu aptr hverfa þóroddr ok Hánefr, en Vemundr vill þat eigi. Ok nú kemr þar Áskell við 30 manna, ok vildi sætta þá; er svá sagt, at hann fór þegar, er hann spurði atferðina Vemundar, ok þótti þess eins von vera, at eigi kæmi þeir skemdarlaust fram ferðinni fyrir Hróa, ok kallar nú mikit á orðit, ok kvað þó þá betra at sættast, en síðarr. Nú kemr þar til fundarins sá maðr, er þórhallr hét; hann bjó í Hafrafellstúngu, góðr ok skilríkr; hann var með 30 manna; hann gerir nu tvo kosti: bað þá gera annathvort, at kjósa hvorn er þeir vildi, at þeir hætti at berjast, eðr hann mun ráðast til barðagans með þeim: ferr þá, sem auðit verðr; ok nú láta þeir af at berjast. Svá er sagt, at fallnir voru af liði Hróa: Helgi, bróðir hans, ok þrællinn, en af Vemundi: þóroddr harðjagl ok

Þorkell, er fyrr var getit; Hánefr var ok fallinn, þótti þat fám mönnum skaði, þóat hafrn væri drepinn. Nú er þegar slegit í sætt málinu með því móti, at Áskell skal gera um þeirra ímilli. Sú var gerð Áskels, at vígin skulu ástandast Þorkels ok Helga, bróður Hróa, Hánefs ok Þrælsins, en Þórodd skal bæta hundraði silfrs; land var goldit í Reykjahverfi, ok voru þat ráð Áskels. Eru þeir nú sáttir eptir þetta, ok fara nú hvoru tveggju til sinna heimkynna. Nú segir Áskell, at nú hafði því nær farit, sem hann gat til, ok þótti þessi för betr ófarin. Vemundr kvað hvörn sínum færlögum fylgja verða, sagði nú hvorn tveggja mega vel viðgunga sinn hlut, ok segir, at þá mun hverr deyja, er feigr er.

7. Þá gjörði vetr mikinn þareptir hinn nærsta, ok eiga þeir fund Reykdælar, at þverf at Ljóts hofgoða, ok þat sýndist mönnum ráð á samkomunni, at heita til veðrabata; en um þat urðu menn varla ásáttir, hvörju heita skyldi; vill Ljótr því láta heita, at gefa til hofs, en bera út börn, ok drepa gamalmenni; en Áskeli þótti þat ómælliligt, ok kvað aungvan hlut batna munu við þat heit; sagðist sjá þá hluti, at honum þótti líkara til at batna mundi, ef heitit væri; ok nú spyrja menn, hvað þat væri; en hann sagði, at ráðliggra væri at gjöra skaparanum tign í því, at duga gömlum mönnum, ok leggja þar fè til, ok fæða upp börnin. Ok svá lauk nú þessu máli, at Áskell ræð, þóat margir menn mæltu ímóti í fyrstu, ok öllum þeim, er réttsýnis voru, þótti þetta vera vel mælt. Einhverju sinni kom Ve-

mundr at máli við Áskel, ok bað hann ljá sèr ferju at fara úttil Flateyjar eptir veiðiskap, kvaðst hann bæði mundi flytja at Áskeli ok sèr; hann sagðist ljá ferjuna þegar hann vildi. Áskell átti þar mikil faung í eyinni, ok hafði þann mann settan til at geyma, er Kálfr er nefndr; ekki er hann sagðr mikilmenni. Nú ferr Vemundr, þar til er hann hittir Kálf, ok biðr hann, at greiða sèr faung þau, er Áskell átti í hans varðveizlu, ok kvaðst vera eptir sendr. Kálfr svaraði, at hann kvaðst seldt hafa faungin þeim or Áskógi, þorbirni ok sonum hans, ok sagði nú Stein nýfarinn á brutt, ok at hann hafði kú viðtekit af þeim. Já, sagði Vemundr, þá varð ek haldrtil seinn, en þat væri makligt, at ek dræpa þjóf þinn, ok mættir þú þann veg eigi svíkja fleiri góða menm, sem Áskel, ok muntu vera hinn versti maðr. Kálfr svarar, at hann ætti ekki refsing á þessu: lát mik fara á fund Áskels, ok vil ek gjarnan, at hann gjöri minn hlut, sem hann vill. Nú fara þeir á fund Áskels, Kálfr, ok segir Vemundr honum þat, sem um var. En Áskell sagði, at ekki skulu þeir um þetta deila þurfa, ef verðit gyldist; vil ek nú, segir Áskell, gefa þér, Kálfr! kúna, ok biðr hann nú afla sèr heyja um sumarit, ok sækja sèr aðra kú heim til sín, ok kvaðst þá vilja gefa honum, ok kendi sèr völd um þat harðrètti, er hann hafði þolat af Vemundi, ok virði þat til vorkunnar við Kálf. Ok jafnan sýndi Áskell þat, at hann var fáum mönnum líkr sakir rèttdæmis, er hann hafði manna ámillum, ok drængskapar við hvörn mann.

8. En at¹⁾ vori það Vemundr Áskel ferju sinnar til Grímseyjar á reka þeirra Áskels; sá maðr er nefndr Máni, er geymdi rekann þann, er Áskell átti þar. Ok nú segir Áskell Vemundi, at hann hafði mælt við Mána á vorþingi, at hann skyldi selja rekana, ef hann gæti, en ef nú væri eigi seldt, þá skyldi Vemundr meðfara. Vemundr kom nú til Grímseyjar, ok dró upp skip í varir Áskels; en þar lágu skip fyrri, ok tekr Vemundr þat ráð, at hann hratt út skipinu, ok lét fljóta um yla; gengu síðan til Mána, ok spyrr eptir fánginu; en Máni kvaðst seldt hafa, sem Áskell skipaði áðr. Vemundr segir, at hann var nú eptir sendr fánginu, ok kveðr Mána nú illa hafa meðfarit, ok vill hann þá enn eigi fara erendislaust; tekr síðan hval framá ferjuna, er þeir áttu feðgarnir or Árskógi. Ok í því bili kom þorsteinn í eyrna, ok mæltust þeir við nokkr orð, ok vill Steinn eigi róa eptir honum, ok skiljast þeir nú at sinni. Nú kemr Vemundr kögr á fund Áskels, ok segir honum, hvörsu farit hafði, ok bauð honum af fánginu slíkt, er hann vildi. Lét Áskell illa yfir ferðinni, ok kvaðst aungvan hlut vilja hafa af því, er Vemundr stæli, en sagði Mána hafa svá meðfarit, sem hann hafði skipat honum, ok segir, at Vemundr vill þat opt ónýta, sem hann leggur til með honum, þótt honum gegndi hvergi verr þat at hafa. Ok nú segir Vemundr, at eigi skal hann hafa utan flutt farminn til þess, at engi njóti, lætr flytja í bú sitt, segir, at nýta skal fángit, þóat Áskell vill eigi hafa. Nú kemr Steinn at hitta Steingrím, mág sinn, ok

¹⁾ annat, B.

segir honum þau óskil, er þeim feðgum voru gjör af Vemundi um hvaltökuna. Steingrímur kveður, þá skulu gera eptir dæmum Áskels, ok segir, at þá skal ekki áskilja um hvalfjósir nokkrar, ok það þá láta vera kyrt.

9. Þat er nú at segja, at skip kom í Eyjafjörð eitthvört sinn við Knarareyri, [sem opt kann við at bera¹, þó helzt sè hér nokkut frá sagt at sinni; þat skip var viði hlaðit at miklum hluta; ok annat skip kemr á Gásum mjök í þat mund, sem hit fyrra. Herjólfur frá Mývatni ok Vemundur, bróðir hans, koma til kaupa. Herjólfur átti skála á velli, ok vildi kaupa til góðan við, ok bauð nú um Vemundi, at vera fyrri sína hönd. Hann fór nú, ok falaði viðinn at Austmanni fyrir Herjólf, ok þar var með kerviðr², er hann vildi kaupa, ok var hvorutveggi góðr viðrinn. Ok nú segir Austmaðrinn, at Steingrímur frá Kroppi hafi áðr virðt³ viðinn fyrri 3 hundruð einlit, en hafði goldit áðr fyrri kerviðinn í öðru lagi 6 aura. Vemundur hældt enn fram málinu, ok bauð hann hálfvort mórennt fyrri viðinn, en allt mórennt fyrri kerviðinn; sagði honum eigi verra við sik vera at kaupa, enn við Steingrím, en hefði þó verðit meira fyrri. Austmaðrinn kvaðst mundu hafa seldt honum, ef hann hefði fyrri komit með þvilíku verði, sem Steingrími: en segist nú, ekki mundu taka litla mútu, til at bregða þessu kaupi mínu, þar sem ek hefi orðit áðr ásáttir við annann mann. Nú sèr Vemundur, at hann fær ekki atgjört at svá búnu, en vildi þó fyrri hvern mun fá viðinn keypt-

¹) b. v. B, C. ²) kjörviðr, C, B, allstóðar. ³) veðjat, B, C.

an; ok nú kaupir hann at einum manni¹, ok gefr honum til eyri silfrs, at hann segði í hávaða þar við skipit, at Steingrímur hefði keypt við at Gás-um, ok hann mundi nú ekki þessa viðar þurfa, er hann hafði þar áður varðat² fyrri sína hönd; ok þegar er sjá saga kemst við veðri þar at skipinu, þá keypti Vemundur þá þegar viðinn þann, er hann hafði áður falat. Ok nú segir Herjólfur honum til, er hann vill eigi hafa þenna við, er keyptr var í brygð við annann mann, ok kveðst munu ná enn þeim við, er menn hefðu eigi áður keyptan. Vemundur segir, at honum líkar þat vel, þótt hann vill eigi hafa viðinn, kvað ósýnt, at betra mundi hann viðtaka, eða betra kaup at fá, enn sjá var keyptr með þvílíku verði. Herjólfur kveðst betra þikkja, þótt hann fengi harðari kosti á um viðinn, ok væri ekki tvímæli á síðan, hvort hann ætti, eður aðrir menn. Vemundur kvað því margan lílilmenni vera, at sér lætr allt í augum vaxa, þótt smátt komi til. Vemundur geldr nú þegar fyrri viðinn, ok þá lætr hann þegar heim flytja viðinn. Svá er sagt, at nú þrýtr hrossin fyrri þeim, ok er kjörviðrinn æptir í Hnjósku-dal á Vetrliðastöðum við þíngarvað³, en annar kemst heim. Nú verður Steingrímur þessa brátt varr, hvörn veg farit hefir um viðinn, ok segir, at hann muni ekki kunna Austmann um þetta, ok þótti honum hafa vel farit; ok eigi vill hann hafa verðit, er hann hafði reidt fyrri kerviðinn, kvaðst annathvort skyldu missa hvorutveggja, eður hafa allan viðinn, þann er hann hafði keypt. Svá er

¹) þræl, B, C. ²) verðat, B, C. ³) Þíngarvað, E.

sagt, at Steingrímur sendi Þorleif-melrakka ok Hrafn, verkstjóra sinn, at vitja viðarins, hvort Vemundr hefði látit heim draga viðinn. Ok nú er ekki at segja fyrr frá þessari ferð, enn þeir koma til Þingsvaðs, ok finna þar þræla Vemundar; er sá sagðr fundr þeirra, at þeir Þorleifr drepa þrælana Vemundar, en taka á burt kerviðinn, ok hafa heim með sér, ok segja Steingrími, hvat er þeir höfðu atgjört; en hann lét vel yfir þessari ferð, ok kvað þá ekki skulu síns í varð¹⁾ um þetta mál. Nú er þat at segja þessu nærst, at Vemundi þikkir mjök seinkast heimkoma þrælanna, ok ferr nú síðan at leita þeirra, ok finnr þá við Þingavað drepna, ok hulda með viðinum, ok nú sér hann, at á burtu er kjörviðrinn; nú bregðr honum mjök í brún, ferr nú þegar at finna Áskel, kvaðst ekki una við svá búit, at eigi kæmi hær nokkut fyri, ok segir honum nú þat, sem á var orðit. Áskell sagði honum, at varla sýndist honum þann veg, kvað ekki meira at vorðit; enn honum þótti von at, svá illa sem Vemundr hafði þetta mál upptekit fyri öndverðu fyri viðakaupit. Vemundr bað nú Áskel at eiga hær nokkrn hlut í, svá at þetta mál mætti til skila gánga, svá at eigi hlytist verra af, enn nú var at orðit.

10. Þat var sagt, at á Möðruvöllum bjó Eyjólfur Valgerðarson; sendir Áskell honum orð, at hann komi til móts við hann at Tjörnum í Ljósavatnsskarði, ok vildi, at þeir sendi þetta mál milli þeirra Steingríms ok Vemundar, ok

¹⁾ virða, B, C.

þótti, sem minna mundi af verða, ef þeir hittust eigi sjálfir, er hvorutveggi var kappsmaðr mikill, en miðlóng góðgjarnir, ok sýndist þat sáttvænliga, at þeir Eyjólfir semdi þeirra ámilli; hann sendi ok þau orð, at Eyjólfir forvitnaðist af Steingrími, hvort hann mundi vilja una við svá búit, ok at Eyjólfir skipaði málum fyri hans hönd, sem honum líkaði, en Áskell taki málum fyri Vemund. En Steingrímur kvað þá allvel komit sínu máli; at Eyjólfir sæi fyri, ok setti niðr sem honum líkaði. Ok nú finnast þeir at ákveðinni stundu, Áskell ok Eyjólfir, ok ræða mál með sèr; ok var sú gerð þeirra, at jöfn skulu vera kjörviðatakan, er hvorr hafði tekit frá öðrum, ok þrælla drápit, er heima menn Steingríms höfðu drepit við þingvað. En svá er sagt frá orðum Vemundar, þá er hann vissi gerðina, at hann kvoðst eigi mundu rjúfa gerð þeirra, en segði þat þó með, at hann þóttist ekki hafa fyri þrælana sjálfa. Nú býðr Áskell honum af sèr at þiggja hvort er hann vill, fè fyri þræla sína, eða þrælana sjálfa; en Vemundr kvoðst hvorki þiggja vilja af honum fè, nè mansalsmenn, ok kvaðst heldr við svá búit una mundu, sem honum var þá ætlat.

11. Þat er nú at segja, at Háls kemr á fund Áskels, frænda síns, at hann vildi láta biðja konu til handa sèr. Áskell spyr, hvar hans hugr leikr á um þetta mál. Háls svarar, at hann vill fá þeirrar konu, er Helga hét, ok var Graniadóttir, er bjó á Graniastöðum¹⁾ í Eyjafjarðardölum, ok biðr Áskel vera fulltingismann þessa máls fyri

¹⁾ Arnastöðum, B, C.

sína hönd. Ok Ákell ferr með Hálsi, ok vegr um bónorðit við Grana, ok bað hann gera sinn vilja um þetta mál, ok gefa Hálsi konuna. Grani svarar, at Áskell skyldi ráða þeim nokkra staðfestu, ok vera þeim jafnan ásjáandi, lèt þess þurfa mundu fyrri sakir ofstopa Háls ok hlutdeilni; ok nú takast þessi ráð, ok ræð Áskell undir þau Helgastadi; tókust nú ástir með þeim, ok voru þau þó eigi samlik í lundarfari. Nú er þat fyrst at segja, at Hrafn á Hóli á Kræklingahlið skyldi fá dóttur þess manns, er Atli hét; hann bjó á Grund í Bárðardal; ok nú biðr Hrafn, at Steingrímur fari með honum í brúðferðina, ok svá gerði hann; fara nú til þess, er þeir koma til Atla. Sá maðr er nefndr til sögunnar, er Örnólfr hét, hann var kallaðr hrella; hann bjó á þeim bæ, er heitir á Álstöðum; Örnólfr var maðr auðigr at gripum ok lausafè. Þat er sagt, er Hrafn var at brullaupi sínu, er Atli gipti dóttur sína, at Steingrímur falaði yxni tvö rauð at Örnólfi, 6 vetra gömul, þat voru góðir gripir; en hann mat yxnin fyrri 5 hundruð; en Steingrímur bauð við stóðhross, ok varð kaup þeirra, at Steingrímur skyldi gefa til hálfmörk silfrs, at hann næði kaupinu. Eigi vildi Steingrímur á brutt hafa yxnin, fyrr enn Örnólfr sæi hrossin, Steingrímur sendir nú húskarla sína 2, at færa Örnólfi hrossin 2, ok hafa þeir nú á burt með sér yxnin, ok ætluðu heim með at fara til Steingríms. Þeir koma til Lauga í Ljósavatnsskarð um kveldit, ok setja inn yxnin, eru þeir þar um nóttina. En þá var haustboð undir Felli at Vemundar, ok

kvomu þángaþ gaungukonur 2, ok sögðu Vemundi yxna kaupit. Nú kemr Vemundr at máli við Háls, ok bað hann, at halda þar nú háttum at boðinu, en hann kvaðst eiga heimanferð fyrri hendi; hann ferr nú við 4ða mann á Jarlstaði til Örnólfs, ok kveðst vilja kaupa yxnin til þess, at gefa Áskatli, kvoðst engin yxn eiga þau áðr, at honum þætti honum gefandi. Nú segir Örnólfr kaup þeirra Steingríms, ok þat með, at þeir hefði þegar í burtu farit með yxnin. Þá brást¹⁾ við gríðkona ein, ok kvaðst hafasæt yxnin á stöðli um dagin, ok kvað þat aungvu gegna, er hann segði. Örnólfr kvað þat verithafa hinu hvítu, enu 5 vetra gömlu yxnin, ok hældt einninn sögu sinni, sem áðr; þótti einiskis örvænt fyrri Vemundi, ef hann vissi eigi hlt sanna, en hugði, at hann mundi heim snúa þaðan, ok vildi hann þat eina láta af sér hljótask um mál þeirra, at honum mætti ekki um kenna. Vemundr ferr nú at leita yxnanna, ok grunaði sögu hans. Þeir koma nú til Tjarna, ok svá til Lauga, ok var nær, sem þeim væri vísat til yxnanna; taka í bruttu, ok hafa heim með sér undir Fell um morguninn. Vemundr vildi gefa Áskatli yxnin; hann spyr Vemund, hversu hann hefir fengit; hann sagði, sem farit hafði. Áskell vill fyrri aungvan mun þiggja, þegar hann veit, hversu farit hafði. Nú tekr Vemundr til sín yxnin, ok lætr ala til jóla, ok skal Svartr vaka yfir um nætr. Áskell lét illa yfir, ok kvað Vemund mundu eigi fyrr afláta óspektinni, enn nokkut illt hlytist af honum, ok kvað þat líkara, at Steingrímur mundi

¹⁾ vaðst, B, C.

eigi vilja hafa svá búit þvílíka svívirðing, sem þú hefir nú gert honum. Vemundr kvaðst eigi síðr eiga at sjá til síns hlutar við Steingrím, ok kvaðst gjarnan vilja at hann finði þat nokkut sinn. Áskell bað Vemund, at hann skilaði aptr yxnunum; en hann kvað þat mundu fjærri fara, at hann vill hafa sókta þá til einskis annars, enn at senda þá nú aptr þegar, ok kvað Steingrími svá munu þikkja, sem hann mundi nú eigi þora at halda þeim, ok kvaðst ekki þat gera. Nú skiljast þeir Áskell ok Vemundr, ok þikkir sinn veg hvorum þeirra. Nú koma þeir heim hús-karlarnir, þeir er Steingrím hafði sendt eptir uxnum, ok segja honum til svá búins, hvat af þeim var orðit; en hann lét þegar leita eptir, fèkk hann til ferðarinnar Þorleif melrakka; hann kaus Hrafn verkstjóra at fara með sér. Nú fara þeir til þess, er þeir koma til Vemundar, ok ganga til fjóss. Þorleifr spurði Hrafn, hvort hann vildi taka uxana, eða varðveita þann manninn, er vakir; Hrafn kaus, at sjá fyrri mannum. Nú ráðast þeir inni fjósit, ok leiðir Þorleifr út uxana; en Hrafn gengr nú fyrst þartil, er Svartir var, ok varðveitir hann á þá leið, at hann rak öxi í höfuð honum, ok veitti honum þegar bana-sár, ok kvaðst þat ætla, at hann mundi eigi segja Vemundi frá þeirra ferð. Nú ráðast þeir á veginn ok fara óþyrniliga með uxana yfir heiðina, er heitir Fljótsheiði; kom þeim þat eina í hug, at Vemundr mundi eptir þeim fara, ok vilja því firrast hann, sem þeir mega; ok er lýsa tekr nokk-

ut, en uxarnir þreyttust, víkja þeir af götum, ok leita sér hælis undir bökkum, þar er sízt mátt þá sjá. Nú er frá því at segja, at einhver gríðkona fór í fjós at Vemundar, ok vildi vekja Svart, ok kvað hann eigi vera trúlyndan, er hann vakti svá ódyggiliga; en hann vaknar eigi við kall hennar; nú þrífr hún á honum, ok verðr vör við, at hann er drepinn, hleypr inn með ópi miklu, ok segir Vemundi, at Svartr var dauðr, ok þóttist Vemundr þegar vita, hverju gegna mundi; býst nú þegar til ferðar við 12ta mann, ok ætlar, at leita þeirra, er verkit hafa unnit; hann sendir þegar eptir Konáli á Einarstaði, at hann komi til liðs við hann; Konáll fór ok við 12ta mann; ok er þeir finnast, fagnar Vemundr honum vel, ok skipta þeir liði, ok riðu þeir Konáll götur til Ljósavatnsskarðs yfir fljótit; en Vemundr leit ar á Fljótsheiði, ef þeir hefði eigi komizt yfir fljótit; hann hafði sporhunda, er Konáll hafði átt; ok nú finna hundarnir uxana; þá spruttu þeir þorleifr upp ok útá fljótit, ok höfðu allt á kafi. Þeir Vemundr hleyptu nú eptir þeim, en þeir þorleifr fóru á hól nokkrn; þá kvomu þeir Vemundr þar, ok sækja at þeim. Vemundr skaut spjóti á hólnn, ok kom á þorleif¹⁾ miðjan, ok flaug í gegnum hann. Hrafn þrífr spjótit, ok sendir ofan aptr at þeim, ok steypist sá dauðr af baki, er fyri varð. Hrafn hljóp á bak hesti sínum, ok hleypir, sem mest má hann, þartil er hann kom heim, ok sagði Steingrími um sína ferð, sem vorðit var. En þeir hverfa aptr með uxana,

¹⁾ þrælinh, B, C.

ok hjó (Vemundr) höfuð af hvorutveggja nautinu, ok sagði, at Steingrímur skal aldrei þeirra njóta þáðanaf. Ok nú ferr Vemundr á fund Áskels, ok segir honum, hvat milli þeirra Steingríms hafði þáborit. Áskeli þótti farit hafa, sem honum kom í hug, ok von var, ok býðst enn til at setta þá, ef hann skal ráða fyri hönd Vemundar; nú jatar Vemundr hans ummælum. Þá sendi Áskell orð Eyjólfu Valgerðarsyni, at taka málum fyri hönd Steingríms, ok koma til móts við hann at Laugum í Ljósavatnsskarði; ok þar finnast þeir, eptir því, sem Áskell beiddist; ok nú tóku þeir til at tala um málin, ok var sú sættargerð þeirra, at vigin ástandast, Þorleifs melrakka ok þess manns, er Hrafn vó með því spjóti, er Þorleifr hafði bana af fengit; en fyri uxana 6 hundruð, ok virðt til vöru; en Svartr skal koma fyri þat, er teknir voru uxarnir frá Steingrími í fyrstunni, ok skapraun, sem Vemundr gjörði honum. Ok nú segir Vemundr, at hann þíkkist enn aldrei bætr hafa haft fyri þrælana, þá er drepnir voru við þingsvað; en Áskell bað hann láta þat eigi ofarr komast, ok sagði, at hana mátti vel viðuna, er menn vildu honum jafnan sátta unna, þær endimi sem hann tæki til bragðs, ok kvað hann eigi vera meðal-óspektarmann; ok eru nú sáttir enn um sinn.

12. Svá er sagt, at eitthvert sumar skyldi Steingrímur etja hestum sínum á Ljósvetnúngaleið við Hnjóskdælskan mann nokkrn; þar koma þeir Reykdælar, Áskell ok Vemundr ok Fjörleifar-synir. Þeir Vemundr ok Háls koma til þeirra

manna, er at soðning voru; ok beiddi Vemundr þá, at þeir mundu gefa honum hrútshöfuð hvítt er var hjá þeim; þeir spyrja, hvat honum skal þat, en kvaðust þó eigi mundu spara við hann, ef honum þætti máli varða, at hann næði því; hann kvað þeim fara vel; ok nú sviðr hann litum höfuðit, ok varðveitir síðan þat sem honum syndist. Þeir fara nú á burt þaðan, finna þann mann, er Þorgeirr er nefndr, ok er kallaðr smjörhringr; frá honum er þat sagt, at engi fæða væri (honum) jafngóð, sem smjör ok brauð; hann var kallaðr litil skilamaðr; ok nú segir Vemundr til Þorgeirs: þat er vel, at ek hef þik fundit, ok kallar hann frænda sinn: vil ek gjarna gefa þér mat, meðan við erum hér, ok kvað þat mækligast vera, at hann tækist ekki þar á öðrum mönnum; en Þorgeirr tekr því vel, ok kvað Vemundr mundu góðan dreng vera. Þat er sagt, at Áskell varð varr við þetta, ok kvaðst eigi vita voni, at Þorgeirr væri þeim nokkut skyldr, ok kallar þat óvitsamligt, at gefa slíkum óvendismanni mat sinn, sem Þorgeirr var; kvaðst eigi vita, hvat undir slíku bjó. En Vemundr gaf atungvan gann at orðum hans, ok sitr nú á tali við Þorgeir, svá sem hann væri dygandismaðr, ok þat varð í ræðum þeirra, at Vemundr gjörði honum kaupakost; Þorgeirr spurði, hvern sá væri, kvaðst gjarnan vilja við hann kaupa. Vemundr kögr svarar, at hann mun fá honum vetrvist, ef Þorgeirr vill þat vinna til, at ljósta Steingrím um daginn með sauðarhöfði fyrir augum öllum mönnum. Þorgeirr bað hann gefa ráðit til, en kvað sér eigi manna áráðit bila.

Vemundr kvað svá vera skyldu; ok nú segir hann Þorgeiri, at þar skal etja hestum um daginn, ok Steingrímur á hest at etja: skal ok nú ráð tilleggja með þér, at þú dragir sauðarhöfuðit, er ek fæ þér, á staung þína, ok gangir mjök at hestavígunum, sem þú ert vanr, en kvað Steingrím fylgja hesti sínum, ok vera í hvítri skyrtu, ok hafa hlaðbúna húfu á höfði, ok kvað hann vera skrautmenni hit mesta; ok þá bað hann Þorgeir láta riða staung sína at höfði Steingríms, svá at sauðarhöfuðit kæmi á háls honum, sem harðast: en ek mun vera nær at duga þér, segir Vemundr. Þorgeirr svarar: vitr maðr ertu, ok er þetta ráð af mikilli fyrirhyggju sett; ok nú var þetta kaup ráðit með þeim. Þat er sagt, at Áskell mælti við Vemund, áðr hestarnir voru framleiddir, at hann sæti hjá kyrr um daginn, ok ætti aungvan hlut í um hestakeyrslunnar, ok þótti þat þá líkara, ef hann sæti hjá, ok skipti sér ekki af. Vemundr sagði: opt þikki þér ek ekki ráðþægr um þá hluti, er þú villt mér kenna, þótt mér væri þat betra at hafa, ok nú finn ek, hvörsu óvitrligt þat er, ok nú vil ek svá gera, sem ek ætti jafnan, at taka með þökkum þín heilræði, kvað svá vera skyldu, sem hann vildi. Ekki vissi Áskell kaupit þeirra Vemundar ok Þorgeirs. Ok nú leiða menn saman hestana, ok fór þat eptir því, Vemundr gat til, at Steingrímur keyrði hest sinn sjálf, ok er vígit gott; hleypr Þorgeirr þar hjá, ok er málóði mjök; menn gefa at því aungvan gaum, ok þikkir ekki nýtt um þat. Ok í einhverri hvíld, þar er menn varði mianst, þá

lýstr Þorgeirr Steingrím mikit högg með sauðarhöfðinu á hálsinn, ok kallar nú á Vemund, at hann skyldi duga honum; en Steingrím hleypr þegar eptir honum, ok mágur hans með honum, Steinn ok Helgi, ok vó Steingrím Þorgeir, ok fèkk honum nú vetrvistina, ok tók þar nú starf af Vemundi; nú snýr hann aptr, ok kvaðst þessa höggs heftt hafa. Vemundr hafði nú vel hlýdt ráðum Áskels, ok hafði setit kyrr hjá um daginn; en nú þóttust allir vita, at þetta voru hans ráð, er Þorgeirr bað hann dugnaðar eptir höggit. Nú var þar þraung mikil af mönnum, ok býr nú Áskell enn sætt fyri þetta. En Steingrím sagði, at jafnan hefði hann sæzt, ok kvað þá aungva sætt halda vilja, ok segir, at nú mun ekki af verða sættinni, ok kvað eigi mega þá verr verða, enn áðr, þá er þeir voru sáttir kallaðir. Ok nú vill Áskell gefa Steingrími 3 gripi, sverð ok skikkju ok gullhring, ok voru þat miklar gersentar; en hann vill aungvan þiggja; nú hefir Eyjólf tekitt við gripunum, er Áskell bauð honum, þvíat Steingrím vildi eigi viðtaka. Fara menn nú heim at leiðinni með aungri sætt, ok þá nú hvorugir vel við sinn hlut; þóttist Steingrím aungva sætt hafa haft fyri skömm þá, er honum var ger; en Vemundr þóttist nú verr vera orðinn í miklum óþokka við Steingrím, ok þó telr hann ekki at því, ok þat líkar honum illa, ef eigi skulu bætr koma fyri Þorgeir, ok kallar hann fyri sér drepinn hafa verit. Áskell bað hann þat aldrei gjöra, at heimta bætr fyri mannfýlu þá, ok kvað hann svá mega

¹⁾ þannig, líkliga réttara B, C; Steinn, A, E.

gjöra sik berastan at því, at þorgeirr hafði hans ráðum framfarit; ok unír nú Áskell illa við þat, er honum þíkkir Vemundr jafnan valda því, er illa er, en þótti þat þó illa, er hann fèkk aungvum sættum ákomit milli þeirra; ok skilja þeir nú at sinni.

13. Þat var 2 vetrum síðarr, enn þat, sem nú var frásagt, eptir alþing um sumarit, at Steingrímur kvaddi Hrafn verkstjóra til selgerðar, ok kvað á, hvörsu lengi hann skal at vera. Hrafn [segir, at¹ þat var 2 vikna verk, ok sagði at hann lét eigi vinna þat, er meira lá við, enn riga at slíku. Steingrímur spyrr, hvat þat er. Hrafn svarar: at hefna sauðarhöfuð-höggsins, er þú vart lostinn með á leið um sumarit fyrri 2 vetrum af þorgeiri smjörhring. Steingrímur kvað hann eigi mega meira fyrirjalda, enn lífit; en Hrafn sagði þá eigi ómakligri at kenna af nokkrs, er þorgeir höfðu þess eggjat, ok kvað hann ekki þat af sjálfum sér hafa tekit. Steingrímur kvaðst eigi þat víta: en þó hefi ek annat hugsat þèr verkit, enn ek sagða þèr; Hrafn spyrr, hvört þat er. Nú vil ek senda á Hól í Kræklingahlið eptir Hrafn, bið hann at koma á minn fund; þú skalt ok koma í Hörgárdal eptir þeim manni, er Gnúpr heitir, hann býr á þeim bæ, er á Öxnhóli heitir, ok er góðr bóndi; síðan far þú á Gálmaströnd eptir þeim mágum mínum, Steini ok Helga, ok bið þessa menn alla at koma á minn fund. Hrafn kvað sér þetta betr hendt, enn vera at selgerðinni; nú ferr hann á fund þessara manna,

¹) þannig B, C; en, A.

ok sagði þeim sitt örendi; voru þeir þegar uppi, er Steingríms orð komu til; ok svá er sagt, at Gnúpr mundi farit hafa fyrri, þótt fyrr hefði komit verit, at því er hann sagði Hrafini; fara þeir nú allir á fund Steingríms; hann fagnar þeim vel. Nú riðr hann heiman við 20asta mann, ok norðr til Reykjardals, ok riðu snemma aptans heiman, taka hvíld á Fljótshéiði, gagnvart Öndórstöðum, ok áðu þar, ok er svá sagt, at þeir sofnuðu allir. Smalamaðr Konáls fór í þat mund þar nærri at fè sínu; ok nú sèr hann hesta marga, en vissi ekki von manna ferða, snýr nú heim þegar, ok segir Konáli þat, sem hann hafði sèt. Konáll þóttist vita, hvörir vera mundu, ok býst nú við, ok sendir eptir Vemundi, ok hann fór þegar á fund Konáls, ok hafa þeir nú 20^r manna báðir saman. Nú er þal at segja, at nú vaknaði Steingrímr, ok sjá nú máhna farir til Öndórstaða, ok þikkjast þeir nú skilja, at menn hafa orðit varir við þá, taka nú hesta sína, ok fara nú á bak, ok sjá eigi færi sitt á Vemundi at sinni, ok þótti Steingrími þat ráðligt, at þeir snöri heimleiðis. En þeir Gnúpr ok Steinn svörðu, at aldrei vildu þeir við þetta heim snúa, ok þóttust vita hæðilig orð Vemundar við þá, ef þeir snúa aptr við þetta; kvóðu nú vænna, at snúa til Mývatns ok drepa Herjólf, síðan þeir náðu eigi Vemundi; ok þángat riðu þeir um nóttina, ok fengu þat ráð, at þorsteinn blindíngi, heimamaðr Steingríms, skyldi riða til húss, ok hafa lýng eða mósá í sekkjum, ok láta vísa sèr

¹) margt, B, C.

til Möðrudalsheiðar, svá sem hann ætlaði sér til skips, ok teygja Herjólf svá út; ok þetta ráð gekk svá fram, sem þeir ætluðu, at þann veg varð honum útkomit; þeir Gnúpr ok Steinn hlaupa nú at honum, ok leita hana frá dyrunum; en þorsteinn gætti hurðarinnar, at engi mætti útkomast, þótt vildi. Svá er sagt, at Gnúpr mat ekki við aðra menn, at vega at Herjólf. Ok nú riðu þeir heimleiðis; þeir koma til Fjörleifar-tópta í Bárðardal; Hrafn af Hóli lýsti þar víginu Herjólfs fyrri Fjörleifu, móður hans, ok lét, sem hann skyldi drekka, ok fékk sér þat til örenda. Hún sagði, at Herjólf mun goldit hafa Vemundar, ok kvað hann ok hefna mundi, ok sagði, at varla var hún enn frændlaus eptir, kvoðst við þat mundu una, at hefnt mundi verða. Nú riða þeir Steingrímur á fund Eyjólf, ok segja honum vígit; en honum kvoðst þat illa þikkja, at eigi var Vemundr heldr fyrir orðinn, eðr Háls; en Steingrímur sagði, at eigi hefði þeir náð Vemundi: en þó vildu vèr, at hann hefði fyrir orðit. Eyjólfur kvaðst ekki mundu at þessu telja, ok bauð, at leita um sættir milli þeirra. Steingrímur kvoðst nú sættast, ef þeir vildi, en sagði þó þat með, at eigi hefði þeir þá haldit sættina, er líkara var til. Svá er sagt, at Eyjólfur sendi orð Áskatli, at þeir hittist at Laugum¹⁾, ok sagði, at Steingrímur vildi nú sættast á ðxamálit. Áskeli þótti þat enn vænligast, at taka sætt af Steingrími, ok mætti enn svá niðrfalla ófriðrinn at sinni ámilli þeirra; ok fór hann til fundar við Eyjólf. Var sú sættar-

¹⁾ Mgum, B, C.

gjörð þeirra, at gjalda hundrað silfrs fyri víg Herjólfis, en Gnúpr ok Þorsteinn skal fara utan, ok aldri útkvæmt eiga; ok þat efnir Þorsteinn; en Steinn ok Hrafn af Hóli skyldu vera utan 3 vetr; þessi sekt skal áfalla hit 3ja sumar á Eyjafjarðarleið, þá skyldu þeir útlægir falla. Ok nú liðr sjá stund, ok er ekki sagt frá viðrskiptum þeirra á þessu máli, til leiðar hit 3ja sumar. Ok þegar er sú stund er liðin, þá er þat sagt, at Vemundr kögr mælti við konu sína, þegar eptir leiðina, at hún skyldi sjá um bú þeirra, en hann kvoðst mundu riða til Eyjafjarðar, ok þræll hans með honum. Nú riða þeir til frændkonu Vemundar, er Þorgríma hét; hún bjó á Vindheimum í Hörgárdal; Vemundr kögr spurði at Gnúpi, ef hann væri heima at búi sínu. Hún kvoðst þat gjörr vita um morguninn, ok sagði, at hann ætlaði at fara eptir fiskum til Gása, ok spurði, hvört Vemundr vill fara; en hann sagðist eiga örendi við Gnúp, ok kvoðst hann hitta vilja. Ok nú fækk hún honum þræl, er hún átti, er nefndr er Melkólfr; ok nú fara þeir Vemundr 3 saman, ok hitta Gnúp fyri utan Laugaland á Melunum, ok vortu þeir 3 saman, höfðu farit með honum þrælar hans 2; ok þar sló þegar í bardaga; þrælarnir börðust á. Vemundr batt áðr hesta sína, ok kvað nú vera makligan fund þeirra, at þeir voru jammargir; Gnúpr kvaðst eigi mundu átela þat; hvorutveggi þeirra hafði skjöld; þeir sóktust lengi. Ok um síðir hjó Vemundr undan Gnúpi fótinn; ok nú stóð hann á knjám, ok bauð enn bardagan; en Vemundr kvað þá hætta mundu at

sinni, ok nú sendir hann heim Melkólf, ok sagði hann vel hafa dugat. Vemundr ríðr nú, ok þræll hans með honum útá Gálmaströnd í Arnarnes, ok spurði at þeim Steini ok Helga, mágum Steingríms; en honum var sagt, at Helgi var at smíð í Skagafirði, en Steinn var farinn útá Hrísey til Veggjahlöðslu. Vemundr bað Galta skips, er þar bjó, at hann mundi ljá honum út til Gríms-eyjar, ok vildi, at færi með honum Þorvaldr, son Galta; ok hann leði honum hvorutveggja. Fara þeir nú 3 út til eyjarinnar; ok þar hittu þeir svein einn í eyjunni, ok spurði Vemundr, hvørs son hann væri; en hann kvoðst vera son móður sinnar. Ok nú áttu þeir kaup saman, Vemundr ok sveininn, at Vemundr skal gefa honum höðnukið til þess, at hann segi honum, hvort Steinn ok húskarlar hans liggja at naustinu um nóttina, eðr heima á bænum¹⁾; sveinninn skal gneggja þar á höfðanum um kveldit, ef þeir fara til naustsins, en fara hvergi, ef þeir væri heima. Ok um kveldit, er hann hafði rekit fè á brott, þá kom hann á höfðann fram, ok gneggjaði, sem hann mátti mest. Nú þikkist Vemundr vita, at Steinn man hafa farit til naustanna, ok bregða þeir nú við skjótt, ok fara hvatliga til naustsins; ok þá sá hvorir aðra, ok voru nú hvorirtveggju á ferð til naustsins, sem þeir megu. Svá er sagt, at Vemundr skaut snærisspjóti, ok kom á skjaldarsporðinn Steins, ok nísti hann við rist honum skjöldinn. Steinn laust í sundr spjótskaptit með öðrum fætinum, ok rann til naustsins síðan, sem

¹⁾ Hér byrjar skinnbókarbrott D, sem framvegis er fylgt.

hann mátti; Vemundr bað hann eigi renna; en Steinn gaf at því aungvan gaum. Ok nú er svá at segja, at Þorvaldr, son Galta or Arnarnesi¹ féll í naustdyrunum fyrir Steini; ok þá vildi Steinn laupa útá ferjuna, ok ætlaði at verjast þaðan; en þá kom Vemundr kögr at í því, ok veitti Steini þegar banasár. Ok nú fara þeir Vemundr þegar á brott, ok hafa með sér lík Þorvalds; ekki gjöra þeir at húskörlumum. Vemundr hittir nú Galta, ok segir honum tíðendin, ok ræð honum þat, at fara til Laufáss á skipi með fè mikit ok allt skuldalið sitt, ok þaðan í Reykjardal til fundar við sik, ok hæt honum bótum fyrir víg Þorvalds, sonar hans. Vemundr vildi fara it iðra², ok riðr hann í Kræklingahlíð, ok varð varr við, at Rafn³ af Hóli var í einhverjum starfa, ok vildi taka hesta sína ok [skera mön⁴ á; ok nú víkr Vemundr (þáng-at), ok kvað Rafn hafa sýnt sik í mótgangi jafnan við sik, ok þá frændr alla, kvað hann nú skulu hafa fyrir þat nokkut, þótt eigi væri mikit; hleypr síðan Vemundr at Rafni, ok bjó af honum höndina, ok kvað hann þó oflítit hafa; snýr hann nú síðan heim norðr, ok segir Áskeli allt af ferðum sínum. En þar er frá at segja nokkut, at húskarlarnir þeir, sem venit höfðu hjá Steini í eyjunni, þeir fara nú á fund Þorbjarnar, föður hans, ok segja honum tíðendin; hann bregðr við skjótt ok ferr til Galta; ok er hann kom þar, var hann allr á brottu; ok nú ferr hann þegar yfir fjörðinn, ok ætlaði, at þeir Vemundr ok Galti mundu hafa farit báðir samt. En Galti tók þat ráð, sem Vemundr

¹) Arnarholti, *hin*. ²) neðra, *hin*. ³) þannig *alla D.* ⁴) manskera, *hin*.

lagði til með honum, ok var nú kominn á leið með lausafé sitt, ok ætlaði at flytja til Reykjardals. Ok nú koma þeir Þorbjörn eptir Galta; ok þótti Þorbirni hann hafa mjök efndan Vemund til þessara verka, er hann fèkk honum bæði skip ok son sinn til ferðarinnar, ok kveðst þó skyldu bæta honum sonar dauðann með því, at hann höggv Galta banahögg, en tekr upp lausaféit allt, ok flytr heim til sín. Nú spurðust við þessi tíðendi. Svá er sagt, at Áskell sendir orð Eyjúlfi, at þeir fyndist í Ljósavatnsskarði á Hálsi; Eyjólfur kom til mótsins. Sú var sættargjörð þeirra, at Gnúpr ok Rafn skyldu báðir bótalausir, er þeir höfðu ekki á brott farit, sem skyldt var; Steinn falli úhelgr, en víg Þorvalds skal vera til sýknu Helga Þorbjarnarsonar, en Galta skal bæta hundraði silfrs; þeir Vemundr ok Háls skulu falla úhelgir um Eyjafjörð, nema þeir fylgi Áskathi; Helgi skyldi ok falla úhelgr fyri norðan Hnjoská, nema hann væri í för með Eyjúlfi Valgerðarsyni.

14. Maðr hét Narfi, hann var frændi þeirra Vemundar, ok bjó í Laxárdal. Svá er sagt, at maðr hét Hafsteinn, ok var þengilsson, hann bjó á þeim bæ, er at Höfða heitir; hann átti dóttur, er Þóra er nefnd, hennar bað Helgi, son Þorbjarnar or Árskógi, ok var hún honum föstnuð, ok ákveðin brúðlaupsstefna, ok skal Hafsteinn [inni hafa boðit². Svá er sagt, at Vemundr kom at máli við Narfa, frænda sinn, ok taldi um fyri honum, at honum væri þat til, at kvænast, ok

¹) Vemundr tók brúðina, *fyrirðga kap. í D.* ²) hafa tilboðit, *A.*

kveðst hann vera mundu fulltingsmaðr áðr¹⁾, ef hann vill, ok nefnir til Þóru, dóttur Hafsteins í Höfða. Narfi kvað þat vera óvænt stofnat: því at hún er áðr, segir hann, föstnuð Helga ox Árskógi; en líkar mér, segir hann, kvonfángit, ef þú mátt ná til handa mér þessi konunni. Ok um haustit fara þeir Vemundr 10 saman úti Höfða hverfi á þann bæ, er heitir at Borðatjörn²⁾, þar bjó sú kona, er Ísgerðr heitir; þar taka þeir gisting; hún var mikil fyri sèr, ok fjölkunnig mjök; svá er sagt, at hún var vinkona Vemundar; hún lagði þau ráð til, at þeir færi til nausta, ok biði þar, ef nokkura veiði bæri í hendr þeim um morguninn, ok kvað þá koma mundu brúðmennina: man ek, segir hún, vera í umsjá um yðvart mál. Ok nú fara þeir Vemundr, sem fyri þá var lagt. Steinfjör hét maðr, hana var fróðr maðr ok fjölkunnigt nokkut; honum Steinfima var boðit til boðsins til skemtunar mönnum. Svá er sagt, at brúðrinn sat úti í dýngju sinni um daginn, ok margt kvenna hjá henni. Ok þá er búit var til, at þær komi inn konurnar, þá sendi Hafsteinn húskarl sinn eptir þeim, at þær færi inn or dýngjunni. Húskarlinn tók í hönd henni³⁾, ok leiddi ok hana eptir sèr; ok [er þau komu út, þá gjörði⁴⁾ á myrkr svá mikit, at þau máttu ekki sjá fyri sèr; ok þá var húskarlinn sleginn mikit högg meðal herðanna ok um höfuðit, en bílr mikill kom at henni, svá at hún fauk í einu allt ofan til naustanna; þá kom kall mikit í naust-

¹⁾ at, A. ²⁾ Bárðatjörn, B, C hér og frv. ³⁾ Þóru, hin.
⁴⁾ þá þau skyldi ganga, kom, B, C.

Þlyrnar, ok var um rædt, at þeir skyldu hafa hendr
 á henni þóru, ef þeim væri svá mikit um, at
 varðveita kost hennar, sem þeir hefðu látit.
 Þeir Vemundr hlaupa nú or naustdyrum, ok
 fara á bak. Vemundr setti þóru í knè sér, ok
 riðu þeir nú á brott með brúðina, ok fara þar-
 til, er þeir koma í Hnjóskadal, ok mjök svá til
 Þverár; þar bjó sá maðr, er Gunnsteinn hét;
 en þá dvaldist ferð þeirra, ok var þat af fjöl-
 kýngi Steinfinns, sem enn man sagt verða síðarr.
 Ok er þeim Hafsteini þótti í úvænt efni komit
 verá, þá er húskarlinn sagði þeim sögu sína, at
 hann var löstinn mikit högg, en brúðurin á brottu
 tekni, ok þá sagði hann gjöra svá mikit myrkr,
 at aldrei vissi hann, hvert hún hværí; en þeir
 Hafsteinn þóttust þat vita, at af fjölkýngi mundi
 verit hafa myrkrit, ok af ráðum Vemundar ætluðu
 þeir þetta mundi verit hafa, ok ræddu margt
 um þetta sín á milli. Svá er frá Steinfinni at
 segja, at hann sat¹⁾ upp²⁾, ok horfði í jörðina
 fyrri sik fram, ok mælti við engan mann. Þá
 spyrja þeir, ef hann þóttist nokkut tilvita, hvat
 af þóru var orðit; en hann kveðst þat gjörla
 mega vita, ok sagðist þó eigi mundi segja þeim,
 nema þeir gefi honum til 3 merkr silfrs. Þeir
 sögðu, at þat þótti þeim lítit til at vinna, ef
 nokkut mætti þá þessi svívirðing afþvost þeirra
 máh; en Helgi segir þat fê vel komit, er honum
 var gefit. Steinfinnr segir mörgum mein at
 heimskunni, ok kallar þat úvitrligt, er þeir þótt-
 ust ekki tilvita, hvat af brúðinni var orðit. Ok

¹⁾ sá, B, C. ²⁾ v. í álm.

nú segir Steinfinnr, at Ísgerðr hafði þar komit frá Borðatjörn, ok rekit fótaskinn sitt um höfuð honum húskarlinum, ok af því varð myrkrit, ok svá vindrinn sá, er henni feykti ofan til naustanna; hann sagði, at þeir Vemundr höfðu þar verit í naustinu, ok tóku þar við þóru ok reiddu brott; ok nú kvað hann heldr mundi seinka ferðinni þeirra Vemundar. Helgi fór nú [við 20asta mann¹; en þeir voru allir eptir, Hafsteinn bóndi, ok Steingrinn ok Þorbjörn or Árskógi, faðir Helga. Nú fara þeir Helgi, ok finna þá Vemund við þverá, ok sló þegar í bardaga þar í brekkunni við þá Vemund, ok hans förumauta; þar féllu 3 menn af liði Vemundar, en 2 af Helga. Húskarl Gunnsteins frá þverá var þar skamt brott frá, er þeir börðust; hann hljóp heim, ok sagði Gumsteini til; en hann fór þegar at skilja þá, ok sagði, at hann mundi Vemundi veita, ef Helgi vildi eigi frá hverfa með festarkonu sína; ok nú skiljast þeir; fór Helgi heim með konuna, ok gjörði brúðlaup til hennar. Vemundr fór til Áskels, ok sagði honum til svá búins, ok varð Askeli illa við, ok þótti hann mjök kleins² hafa til þessa máls, ok kvað hann jafnan láta skamt ámilli óspektanna. Ok nú sendir Áskell enn orð Eyjúlfi Valgerðarsyni, at hann komi til móts við hann, ok fyndist at Hálsi; ok nú tala þeir um málin, ok var sú gjörð þeirra, at jafna saman vígunum, en víg Narfa skal koma fyrri heimsóknina ok [burttöku konunnar³; en hinir mennirnir 4, skölu vera jafnir, er þar féllu.

¹) með 20 manna, B, C. ²) þannig D; dyrfst, hie. ³) þannig A, B, C, E; brott taka konuna með, D.

15. Svá¹ er sagt, at Helga Granadóttir ljóp nú frá búi Háls, bónda síns, ok heim til föður síns, ok hitti ekki Áskel. Háls ferr nú á fund Áskels, ok biðr hann eiga lut at við Helgu, at hún færi heim aptr til búss síns; en Áskell segist mundu engan lut at eiga með þeim, svá ferliga sem þau létu jafnan, ok kvað þau ekki vilja af því hafa, er þeim var ráðlagt. Vemundr ferr nú einhvern dag á Jarlstaði til fundar við Örnólf rellu, ok falar gripi at honum, ok svá beiddist hann, at taka mál af honum á hönd Steingrími um háfa mörk silfrs, þá er eptir hafði verit þæna verðsins, þeirra er hann hafði seldt Steingrími; en Örnólfr segist eigi munu selja honum málit, nema Áskell vil þat. Þá beiddist Vemundr, at Örnólfr færi á fund Áskels með honum, ok vildi [vita, ef Áskell samþikti þat, at Vemundr taki við² málinu; ok nú fara þeir á hans (fund), ok bera upp fyrir honum. Áskell kveðst eigi vilja, at Vemundr tæki við málinu af Örnólfi; [ok bauð Áskell nú at taka við málinu af Örnólfi³ á hönd Steingrími, ok kvaðst vildu, at þeir Vemundr ok Steingrímr ættist ekki illt við, ef svá mætti vera. Örnólfr bað Áskel með fara, sem hann vildi; ok nú lét Áskell hann hafa 2 merkr silfrs, ok skiljast nú við svá búit. Þat er sagt, at Vemundr kom at máli við konu sína einhvern dag, ok segir, at hann mundi fara á brött erenda sinna, ok kveðst ekki heim mundu

1) Af Vemundi kögr ok Steingrími, *fyrirögn kap. i D.*

2) þannig A, B, C, E; hann gjarna viðtaka, D. 3) v. i hin.

Íslendinga sögur, 2 bindi.

koma í bráð, sagðist þá mundi fara til Vöðla-
þings með Askei. Hann ferr nú heiman, ok
þartil, er hann kemr í kaupáng til manns, er
þórðr hét; hann bjó á Völlum, ok var góðr
bóndli; en núnefndist Vemundr Björn, ok kveðst
vera rekunarmaðr einn, ok sagðist þar vildu
biða þings, ok beiðdi hann bónda viðtöku þessa
stund. Þórðr bóndi bað hann kaupa sér mat
með sverðinu því, er hann hafði í hendinni.
Hattarmaðr vill eigi vera vopnlaus, ok vill heldr
vinna til matar sér torfverk. Bóndi þóttist þurfa,
at láta gjöra garð um tún sitt fyrir þingmönnum,
at eigi beittu þeir upp völlinn. Tók Björn nú
við verkferum; en bóndi átti heimanferð fyrir
höndum, ok vísar hann nú gestinum á verkit,
ok sagði honum, hvat hann skyldi vinna. Ok nú
feldi Björn gaflað í búðartópt Steingríms, ok síð-
an rak hann þangat naut í búðartóptina, ok gjörði
þar, sem hann mátti, úreinligast. Nú koma þang-
at húskarlar Steingríms, ok skyldu tjalda búðina,
en þeir höfðu engi verkfæri haft með sér; nú
þótti þeim eigi vel í hendr sér búit, at tóptin
var full af torfi ok grjóti. Björn bauð at ljá
þeim verkfærin, er hann fór með; en þeir vildu
þat gjarna. Nú segir hann þeim, at þar var
rétt at grafa torfit á völlum til búðarinnar; en
þeir tóku þat ráð, ok þikkir þat starfminna, enn
sækja til lengra, ok gjöra nú svá, þartil er upp
var gjör tóptin. Nú kom bóndi heim, ok taldi
mjök á höndr Birni, er þetta hafði af hans völd-
um verit, ok segir þar gjört mikit jarðarspél ok

¹⁾ hinn komni maðr, *Aln.*

gabrot í þeim lut. En Björn kvað svá mundu
m verða búit, at bóndi mætti þessu vel una,
ók nú ofan hattinn, ok kendi bóndi þar Ve-
mund kögr, ok bauð hann at taka málit til með-
erðar ok eptirkæru, segir, at þetta hefir af hon-
um hlotizt, ok væri þat makligast, at hann rætti
ut bónda; ok nú handsalaði bóndi honum landit,
ok er nú við hann at eiga um þetta mál. Hús-
karlarnir segja nú Steingrími til þessa, ok hann
þóttist þegar vita, at þetta voru ráð Vemundar.
Nú koma menn á þing, Áskell ok frændr hans,
þar kom ok Steingrímr. Svá var sagt, at Stein-
grímr átti þann bróður, er þorvarðr hét, hann
var Örnólfsson ok Yngveldar, ok kölluð allra
systir; hann bjó á þeim bæ, er í Kristnesi heitir;
hann var vittr maðr, en miðlúngi þótti hann góð-
gjarn. Nú finnst þeir á þinginu, Áskell ok
Steingrímr, ok segir Áskell Steingrími, at hann
hafði tekit sök á hönd homum; en Steingrímr
segir þat mundu með engum vandræðum verða
skulu sinna vegna, ok bað Áskel fyriráða þann
veg, sem hann vildi, ok galdt Áskeli 2 merkr
silfrs; en Áskell bauð Vemundi at hafa fè þat,
en hann ville eigi hafa fè Áskels. Áskell vill nú,
at niðrfalli sökin Vemundar við Steingrím; ok
þetta lét Vemundr sèr líka fyri bæn Áskels, ok
lara nú heim sáttir af þinginu¹.

16. Nú er frá því at segja, at Háls kemr
einhverju sinni á fund Áskels, ok berr upp vann-
kvaði sín fyrir hann, segir, at varla þóttist hann

¹) Vig Steingríms ok Áskels göða, fyrirögn næsta kap. í D.

mega búi halda, ef Helga, kona hans, kemr eigi heim, ok biðr Áskel nú lut í eiga, ok vita, ef hún vildi enn láta at hans orðum. Áskell hét nú, at eiga lut í með þeim, ef Háls vill því heita í móti, at láta batna samfararnar við hana. Svá er sagt, at Áskell bjóst til ferðarinnar með [20asta mann¹, ok var í ferð með honum Vemundr ok Háls. Ok nú fara þeir þartil, er þeir koma þar, sem heitir Leyningsbakki; ok þá mælti Áskell, at þar vildi hann vera grafinn, þá er hann andaðist, ok þótti þar vera gott landsleg, ok sagði, at hann vildi ekki fæ hafa með sér. Nú svara þeir frændr hans, at þess skyldi langt at biða, at hann þyrfti niðr at grafa. Síðan aka þeir til Eyjafjarðar ok upp með Eyjafjarðará, ok nær gagnverðt Stokkalöðum. Vemundr ok Háls riða framfyrir, ok sjá þeir, at menn ganga brött or laugunni, ok kenna, at þar var Steingrímur ok nokkurir menn með honum; ok þá mælti Háls: við þesir Steingrímur enn leitat, at því af sér svívirðingina, er þú læzt ljósta hann með sauðarhöfðinu, ok þó man honum þat tregt veita, áðr hann fá alla afþvegit. Ok nú segir Áskell, at honum þótti hælzt tröll toga tungu or höfði honum, er hann mælti slíkt, segir, at meiri von væri, at þeir hefði heyrt, hvat hann hafði mælt, er hann var forviðris, en Áskell kveðst heyra í gegn veðrinu, ok var mjök laung stund fram til þeirra Vemundar, en þó kvað hann nú svá búið vera mundu. Þeir ríða nú í Eyjafjarðardal til Grana, ok voru þar um nóttina. Nú beiðir Áskell Grana,

¹) 20 manns, *hín*.

at Helga, dóttir hans, mundi verða í ferð með þeim, ok hēt nú því á mót, at Háls skyldi betr við hana vera heðanaf, enn áðr hafði hann verið, en elligar kveðst hann mundi heimta út peninga hennar, ok láta hana þá heim fara, ef eigi betraðist um af hans hendi; ok Grani vill enn gjöra, sem Áskell beiddi. Nú bjuggust þeir á brott þaðan snemma um morgininn, ok var Helga í þeirra ferð, ok Grani lét aka Áskeli til Vöðlaheiðar. En er þau koma gagnverðt Kroppi, þá sá þau 30.manna renna til árinna; ok nú bað Áskell, at þeir skyldu undir stakkgarðinn, er þar var hjá þeim, ok æja hestum sínum, en síðan bað hann þá ganga fram á bakkann ok verjast þaðan, ef eigi væri allt fríðt af Steingríms hendi, ok þótti nú vera mega, at eigi þyrfti nú at dyljast við, hvort Steingrímur hefði heyrt fyrra dags þat, sem Háls mælti. Ok nú ganga þeir fram á bakkann; en svá er sagt, at áim var ísuð, ok var ótraustrisinn á ánni. Áskell spurði þá, hvat Steingrímur vildi, er hann fór svá hvatliga; en Steingrímur kvað nú mál, at efna heitstrenging sína, ok kvað nú fleiri munu gjalda Vemundar, enn þá, er þess væri makligir. Nú er svá sagt, at þar sló þegar í bardaga, er þeir voru komnir í skotmál. Þá sá Steingrímur, at seint mun at vinnast, meðan þeir gangast eigi nærr, enn svá, sem þá var, ok þikkir nú þat eina til, at þeir leiti yfir ísinn at þeim Áskeli. Nú mælti Áskell til Steingríms, ok bað hann varliga fara á ísinn, ok kvað hann ótraustan. [En Helgi or Árskógi svaraði, ok kvað þá munu sára mjök, Áskel ok förumauta hans; ok

hann mundi fyr því slíkt mæla, ok letja þá atgaungunnar. Þá segir Örnólfr Þorvarðsson¹, at honum þíkkir atsóknin þeirra Steingríms úvænlig². Þá tók Helgi or Árskógi þat bragða, mágr Steingríms, at hann stakk spjótskaptinu niðr á ísinn, ok hljóp svá á bakkann upp at þeim Áskeli. Háls hjó þegar framan í fáng Helga, svá at hann féll á bak aptr útá ána, ok fékk þegar bana. Svá er sagt, at nú hjóst niðr spaungin maddir þeim Steingrími. Sumir vilja þat segja, at Vemundr skyti til Steingríms með spjóti, þá er hann vildi upp or vökinni á ísinn, ok yrði honum þat at bana, en sumir segja, at hann druknaði þar í vökinni; 2 menn druknuðu aðrir, enn Steingrímr, 2 menn voru ok drepnir af hans förunautum, Helgi, mágr hans, ok einn maðr annar. Svá er sagt, at Áskell bað þá nú hvata í brott, sem þeir mega; ekki er þess getit, at hann týndi neinum manni í bardaganum; ráðast þau nú til ferðar. Þeir riða nú fyrir, Vemundr ok förunautar þeirra, ok ræða um, at mjök vel hefði atborizt, er Steingrímr var afráðinn, ok þótti þeim vel hafa gengit leikrinn. Frá því er at segja, at sá maðr hafði verit í ferðinni með Steingrími, er Þórir er nefndr, hann var son Ketils flatnefs; hann hafði rennt fótskriðu yfir ísinn, ok leyndist þar þá, er hann sá, hversu Steingrími hafði farizt; þar heitir því Kárapollr³, sem hann var staðdr; nú, er hann þóttist vita, at þeir Áskell mundu brott farnir frá áinni, þá hljóp hann undan ísinum ok uppá bakkana. Þá Vemund

¹) réttara mun: Þorvarðr Örnólfssohn, sbr. bl. 275. ²) frá
[v. í hin. ³) Kárapöllr, A.

hafði nú mjök brátt borit undan fram. Þat er frá þóri at segja, at hann hleypr nú fram eptir þeim Áskeli; ok er hann kom at sleðanum, þar sem (þau) óku, þá hjó hann þegar til Áskels goða, ok kom í höfuðit; hann snýr nú þegar aptr til árinna, ok rennir enn fótskriðu yfir ísinn, ok ferr nú til sinna förunauta, ok sagði þein frá sinni ferð; þein þótti hann hafa haft gott erendi; fara þeir nú heim, ok una sinni ferð illa. Frá Áskatli er þat at segja, at hann bað Helgu binda um höfuð sér, ok ekki skyldi hún gjöra vart við um áverkann, ok kveðst gjarna vilja, at hær lytist ekki illt af, ef hann mætti því viðkoma; ok hún gjörði, sem hann beiddi, ok gat ekki um þetta, ok vissu þau tö ein þenna atburð; þau komust á Háls um aptaninn. Ok um morgininn snemma vegr Áskell þá, ok biðr uppstanda hvatliga, ok kveðst heim vilja til dagverðar um daginn; ok nú fara þau, ok komast yfir Fljótshéiði. Nú sagði hann þeim, at hann hafði sár fergit, ok hversu þat hafði atborizt, ok kveðst fyri því eigi fyrr hafa tilsagt, at hann vissi kappfrænda sinna um þat, at þeir mundu eigi hafa skilit við svá búit, ef þeir vissi þá þegar; en hann kveðst gjarna vilja, at engir menn hlyti illt af vigr hans, ok bað þá vera sáttgjarna, frændr sína, ok kvað þá þat bezt af at gjöra, at stöðva óhöppin sem mátti; sagði ok, at hann þóttist þat jafnan gjört hafa um þeirra mál, at firra þá vandræðum, sem hann mátti, ok bað þá nú þess minnast um þenna lut, er honum þótti svá miklu máli skipta; segir ok, at hann vildi gjörð þeirra

Eyjúlfs Valgerðarsonar ok Hávarðs, ok hafði hann þegar sett ráðit allt fyrir Hávarði um gjörðina, hvern veg hann vildi vera láta. Nú andast Áskell goði, ok þótti mönnum þat mikill mannskaði, þvíat hann hafði verit mikill höfðingi ok vinsæll; nú veita þeir honum þvílíkan umbúnað, sem hann hafði fyrirsagt, ok þótti nú þessi tíðendi helzti fljótt at hendi hafa komit. Þessi tíðendi spyrjast nú víða, ok þótti öllum mikit atorðit í fráfalli slíkra manna, þótt Áskell væri mörgum mönnum meirr harmdaufi, enn Steingrinnr, þá var þó hvortveggi mikill höfðingi. Nú er svá sagt, at Eyjúlfr sendi orð Hávarði, ok svá Þorsteini, syni Áskels, ok Vemundi, ok öðrum frændum hans, þeim sem nokkrs voru verðir, skyldu þeir koma á Möðruvöllu til sáttarfundar; en því er Skútu Áskelssonar ekki hér viðgetit, at hann var þá ekki á Íslandi, ok hafði hann verit utan um hrið. Ok nú koma menn til fundarins; er svá sagt, at Einar Konálsson, fóstri Eyjúlfs, átti mikinn lut í sáttmálum millum manna; er nú umleitazt, ef Þorsteinn eða frændr hans vildu sættir taka. Þorsteinn segir: at því hefir ek jafnan hugan, þá ek hefi verit viðstaddr, þá er faðir minn var við málaferli manna, at jafnan vildi hann firra menn vandræðum, heldrenn æsa þá fram at óhöppunum, ok svá mikinn hug, sem hann lagði á jafnan, at sætta menn, þá lizt mér, segir hann, sem gjarna mundi hann vilja, at hér gjörðist eigi vandræði af á milli manna þessu máli, er hann tekr svá mjök sjálfan; nú man ek eigi hitta mér betra ráð, enn líkja sem

mest eptir því, sem ek vissi, at hann gjörði, ok mun ek eigi níta¹ sættunum. Kemr nu þar, at menn vilja, at Eyjúlfr ok Hávarðr gjöri um málin eptir því, sem Áskell hafði beidt fyrir öndverðu. Ok er þeir höfðu sáttir á vörðit á málit, þá biðja þeir Þorstein koma til sín, ok (með) öðrum mönnum þeim, sem þar voru viðstaddir. Varsú sættargjörð þeirra Hávarðar ok Eyjúlfs, at vígin Áskels ok Steingríms skyldu ástandast, en hinir 3 förunautar Steingríms, er þar létust, skulu koma fyrir tilferðina þeirra Steingríms, en goldin aptr eyin mikla fyrir víg Helga or Árskógi; ok voru nú veittar trygðir á milli manna, nema fyrir Skútu, hann var utanlands; þeir skyldu fara utan, ok vera aldrí í Norðlendinga fjórðungi, meðan Fjörleifar synir væri á lífi. Eyjúlfr seldi nú gripina í hendr Þorsteini ok Hávarði, þá er Áskell hafði honum selda eptir rútshöfuðshöggit. Ok nú skiljast menn vel sáttir, ok undu nú vel þessum málalyktum. En frá Vemundi kögr er þat at segja, at hann varð sótt dauðr, en þótti þó vera inn mesti garpr, meðan hann lifði².

17. Þat er nú fyrst at segja, at Þorsteinn býr í Hvammi eptir Áskel, föður sinn, ok var hann vinsæll maðr; hann seldi af hendi goðorð þeirra Skútu. Svá er sagt, at annat sumar eptir kom Skúta til Íslands, ok var hann með Þorsteini, bróður sínum, um vetrinn, ok var laungum hljóðr á þeim vetri, ok þikkir sér nær höggvit hafa verit, ok þóttist engar bætr haft hafa

¹) neita, *hin*. ²) Saga Vígaskútu, sonar Áskels, *yfirskrift nærsta kap. í D.*

fyrir víg föður síns. Ok um vorit eptir skiptu þeir bræðr fê sínu ok föðurarfi; skal Skúta hafa lausafê or skiptinu, ok hann var til þess ætlaðr, at hefna föður þeirra, ef hann mætti, þvíat hann var í engum trygðum við menn um þessa sök; en Þorsteinn skal hafa landit í Hvammi ok halda búinu. Nú kaupir Skúta sêr land at Mývatni, ok bjó þar, sem nú heitir at Skútustöðum, gjörðist brátt mikilhæfr maðr í mörgu lagi, sem enn man heyra mega síðarr í sögunni. Þorbergr hét maðr, ok var kallaðr höggvinkinni, ok ekki vinsæll við alþýðu manna; hann átti 2 sonu, hét annar Þorsteinn, en annar Ölvir enn spaki. Geiri Austmaðr¹ bjó á Geirastöðum fyrir norðan Mývatn; hann átti 3 sonu, er enn eru nokkut við þessa sögu hafðir, hét son hans [einn Örr², annar Glúmr, enn þriðr Þorkell; þeir voru allir miklir menn fyrir sêr. Arnórr hét maðr ok var Þorgrímsson, ok bjó í Reykjahlíð fyrir norðan Mývatn; hans synir voru þeir Þorfinnr ok Böðvarr; Arnórr var mikill kappi ok góðr bóndi, ok jafnan er frá honum vel sagt, þar sem hann kemr við sögur ok málaferli manna. Hallr hét maðr, er bjó at Sandfelli við Mývatn, skamt frá Geirastöðum; hann átti dóttur, er Þorkatla hét³.

18. Eitthvert sumar kemr skip af hafi í Húsavík, þóat svá bæri optarr at; þat skip áttu bræðr 3, Vagn hét einn, ok var kallaðr spjót, annar Nafarr, ok var kallaðr sax, Skefill inn þriðr, ok var kallaðr sverð; þeir voru miklir menn fyrir

¹) hét maðr; *hín*. ²) þannig B, C; v. í A, D; einn Amar, E. ³) Frá Glúmi, *fyrirögn næsta kap. í D*.

sér. Svá er sagt, at hverr þeirra bræðra átti þat vopn, sem við var kendr; þeim þótti þau í bezta lagi sinnar eigu, ok létu sér aldrí hendi fyrirganga, ok þat segjamenn, at öll þessi vopn væri forkunnargóð. Þeir voru kunníngjar Glúms Geirasonar, ok ætluðu þánga't til vistar til þeirra feðga, Geira ok Glúms, þvíat Glúmr hafði boðit þeim þánga't til vistar. Nú áttu þeir annríkt mjök, ok varð eigi tóm, at sækja Austmennina, sem ætlat hafði verit, ok þótti þeim feðgum, sem þat mundi engu skipta, þótt þeir kæmi nokkurum nóttum síðarr, enn þeir höfðu umrædt í fyrstu. Svá er sagt, at (þess) varð varr Þorbergr at Mývatni, eðr eun heldr Arnarvatni¹⁾, ok ferr hann þegar til skips, ok bauð Austmönnum til sín; en þeir segja, at þeir munu fara til Glúms. Já, segir Þorbergr, er ekki þat, sem mik grunar, at nú mun vera liðinn sá tími, er til var tekinn, at eptir þeim skyldi hafa farit verit? Þeir sögðu, at svá var: kann vera, segja þeir, at Glúmi sé annsamt, ok eigi hann eigi tóm at koma eptir okkr, en hann mun þíkkjast vita, at svívirðingarlaust mun vera. En hitt þætti mér líkara, sagði Þorbergr, at honum mundi þat í hug koma, at þeir væri lítt tilfærir, at taka við frjálstum mönnum þeim, er nokkuru skipti, hversu við var gjört, þvíat svá eru þeir feðgar fátækir at fémunum, segir Þorbergr, at nær er úti annar bití, þá er annar er etinn. Nú hlýða þeir nokkut á þetta, sem hann sagði; ok þartil taldi hann um fyri þeim, at þeir játta, at fara þánga't til vistar

¹⁾ Arnvatni, B, C.

til Þorbergs; ferr hann nú heim, ok lætr vel yfir sinni ferð. Nú er svá sagt, at Glúmr kemr til skips annann dag, ok sagðist þá vera kominn eptir þeim bræðrum, ok vildi þá heim flytja til sín; en þeir sögðu, at Þorbergr hafði þar komit um daginn áðr, ok sögðust nú vera ráðnir, at fara þángat til vistar, ok kvoðust nú eigi vildu því bregða. Þá svarar Glúmr, er þeir höfðu sagt honum umtalit Þorbergs, ok svá þat, hversu hann hafði átekit þeim feðgum, þá segir Glúmr: engi maðr mun þat kunna at segja, at honum Þorbergi verði fèskorttrinn, en fleiri munu þat segja, at hann láti færrum mönnum verða gagn at sínu fè; ok þótti honum illa, er þeir skyldu vera með svá vándum manni, sem Þorbergr var. Nú lætr Þorbergr bráðt koma eptir kaupmönnum, ok lætr flytja þá heim til sín, ok var við þá forkunnar vel. Svá var sagt, at Þorbergr sendi Ótrygg, heimamann sinn, at færa úti eyjar fè þat, er slátrat skyldi til jóla, ok svá naut ok kapla; ok áðr hann færi heiman, bað hann Ótrygg færa eina merina í hlöðu Glúms á náttarþeli, ok haga svá til, at enginn yrði varr við. Nú ferr hann, sem fyrri var mælt, ok vissi þó enginn, hvat þessu skyldi, kemr heim síðan, ok segir honum til svá báins; ok nú þikkir Þorbergi hann hafa vel gjört. Um morgininn kemr Þorbergr snemma inn, ok vekr menn upp, ok segir, at honum var horfit merhryssi gott, ok vill, at menn fari at leita: ok mun svá eptir at sjá, segir hann, at af manna völdum mun vera, ok get ek, at stólit sè hrossinu. Þá svara sumir, at aungva menn

Þóttust (þeir) sjá líkliga til þess. Eigi má þat vita, segir hann, þar sem hær sitja þrotsmenn samtýnis hjá oss, ok eru þeir feðgar líkligastir til, at valda þessu, Geiri ok synir hans, þvíat þeir eru áráðismiklir, ef þeir þurfa nokkrs við, ok munu vær þángat fara at rannsaka. Svá er sagt, at Þorkell Geirason var nú ekki hær við þessi mál, þvíat hann var útlendis. Nú biðr Þorbergr Austmennina verða í ferð með þeim at rannsaka, kvað þá nú sjá mega, at því var vel ráðit, er þeir höfðu heldr haft þessa vísitina, enn með Glúmi. En Austmenn kvoðu þat vera verri manns bragð, enn Glúms, at stela frá mönnum, ok segjast eigi mundu þángat fara til at rannsaka. Er svá sagt, at Þorbergr ferr nú ok menn með honum; ferr hann nú ok heldr djarfliga, er hann þóttist vita, hversu takast mundi ferðin, ok koma nú til Glúms, ok beiða hann rannsókna; ok þeir feðgar láta uppi rannsókna; leitar hann nú vannliga, ok hittir ekki, þartil er hann kemr at einhverri hlöðu, ok þar í löðunni fann hann merina, ok kvað þá vera verri menn, enn þeir létu yfir, eða margir aðrir, er þeir skyldu vera sanhreyndir at þjófskap. Þá svaraði Glúmr, ok kvað sér á þessu engan kunnleika vera, ok kvað hann vera sjálfan líkligastan til, at hafa þetta bragð gjört, en snúa nú síðan á aðra menn, ok kvað mönnum þat miklu kunnara, at hann var vondr maðr. Öllum þótti þetta illa vera orðit, þvíat þeir voru vinsælir menn, frændr. Nú spurði Þorbergr, ef Glúmr vildi nokkuru bæta fyri þetta, ok félli þar málit niðr, sem nú var komit; en Glúmr

kvað þat fjarri fara, at hann mundi hær neinu fyri bæta, er hann mátti engan grun vita sèr á hendr. Þorbergr kvað þó hær mundu verða nokkut fyrir at koma, þóat honum væri leiðenn¹ gjört um bótina. Glúmi kvaðst því betr þikkja, er meira kæmi fyrir, ef sá gyldi, er makligastr væri. Ok nú skilja þeir ræðuna at sinni, ok ferr Þorbergr nú heim, ok þikkist vel hafa leikit. Spurðist þetta nú víða, ok þótti mönnum þetta illa orðit, þvíat fleiri menn annu góðs lutar Glúmi, enn Þorbergi, ok vænta enn, at hær muni önnur raun á verða um þetta mál, enn nú var fyrst orðrædt af alþýðu. Nú sitja hvortitveggju í kyrðum um vetrinn. Svá er sagt, at Þorbergr hittir Þorgeir goða² frá Ljósavatni, þvíat vinátta var milli þeirra, ok segir³ hann ráða um þetta mál, hversu með skal fara; segir, at hann þikkist þar eiga mikit traust um ráðagjörðir sínar, sem hann var. Þorgeirr bauð, at búa til málit á hönd Glúmi; en Þorbergr kvað [þá þann upp kominn, sem honum var mest at skapi⁴; ferr nú heim síðan. Ok er voraði, bjóst hann at fara stefnuför til Glúms, ok biðr nú menn til fararinnar með sèr; hann ræðir um við vetrtaksmenn sína, ef þeir vilja verða í ferð með honum; en þeir voru þó tregir til, ok fóru þó um síðir við fortölur Þorbergs. Býst hann nú heiman, ok voru þeir 18 saman; þeir höfðu kaldt veðr um daginn; fara þeir nú þartil, er þeir koma á Geirastaði. Þeir Glúmr sátu við eld, þá er þeim var sagt, at

¹) þannig (leiðennnt), D; leikint, hin. ²) höfgoða, B, C.
³) heiddi, hin. ⁴) hann þá hafa fengit manna fyrir sik, B, C.

menningir fóru at bænum; nú láupa þeir til klæða sinna, ok vopnast, ok ganga síðan í dyr út; ok nú senda þeir eftir mönnum, at veita þeim lið. Svá er sagt, at þeir Glúmr voru 8 saman þar fyrri, þá er Þorbergr kemr. Nú koma þeir Þorbergr at bænum, ok triða þegar í túnit, ok stefnir Þorbergr þegar Glúmi um þjófskap. Svá er sagt, at þá er hann hóf stefnuna, hljóp hann Geiri or dyrunum út ok at honum Þorbergi, ok hjó til hans; en Þorsteinn, son Þorbergs, brá við skildi; ok þá hljóp Glúmr at, ok hjó til Þorsteins, ok veitti honum þegar bana; nú láupa út allir þeirra menn, ok til bardagans; ok nú veitir Þorbergr Geira sár á fæti. Þá kom at Hallr frá 'Sandfelli' við 10da mann, ok fór þegar til með Glúmi, ok þeir 10, sem með honum voru. Ok nú var skamt at biða, áðr Skúta kemr þar til með 10da mann; ok nú ræðir hann til sinna manna, at þeir skulu ganga á hæð nokkura, er þar var hjá þeim, ok vildi hann hvorígunum veita, ok kvað þeim betr ganga, sem skyldi, segir ok, ef sá yrði brott gjörr af vígunum, at þá mundi reynast bráðt, hverr ríkastr væri at Mývatni. Þá kom Þorfinnr Arnórsson at riðandi, ok ferr þegar til bardagans með Glúmi; ok svá er, at Þorfinnr hjó framan í andlit Þorbergi, ok var af því hann kallaðr höggvinkinni. Í þessu bili kemr at Arnórr or Reykjahlíð með 12ta mann, ok gengr hann þegar í milli manna, ok skildi þá. Þar féllu allir Austmennirnir, en sinn húskarl var fallinn af hvorum; en Ótryggr, er áðr var frásagt, var

¹⁾ Sandfelli, *hín*.

særðr til Ólúfis, ok græddi Glúmr hann, þvíat hann sagði, hversu farit hafði um merina, þá er Þorbergr bauð honum at leiða hana í hlöðu Glúms; ok varð nú bert illmælit af Þorbergs hendi við Glúm. Er nú leitat um sættir milli þeirra, ok kom svá, at þeir skulu gjöra um málin, Þorgeirr goði frá Ljósavatni ok Arnórr or Reykjahlíð. Sú var gjörð þeirra, at ágengust vígin húskarlanna; en áverki Ótryggs, er hann var særðr til Ólúfis, ok enn aðrir 2 menn líflátnir af liði Þorbergs, skulu koma fyrir ágerka Geira; en sá áverki, er Þorbergr hafði fengit, skal vera fyrri tilförina ok ill málaefni, er hann hafði með svikum at farit; þeir voru ok allir drepnir Austmenninnir, er með Þorbergi voru, ok lágu þeirra víg kyrr, svá at engi þeirra var fê bættr; þeir voru brott gjörvir þaðan or sveitinni Geiri ok Glúmr, feðgarnir, ok er svá sagt, at Geiri bjó í Krossfirði á Geirastöðum. Svá er sagt, at Glúmr fékk Ingunnar Þórólfsdóttur, Veleifssonar¹; þeirra son var Þórðr; ok þótti Glúmr vera mikill maðr fyrri sèr, sem enn má nokkut marka í þessum frásögnum².

19. Þat er sagt, at Þorkell Geirason kom út um sumarit í Húsavík, vetri síðarr, enn þessir atburðir voru, er nú var frásagt, ok fór hann til vistar til Ófeigs í Skörð. Ófeigr var þá 18 vetra gamall, ok þat segja menn, at þeir Þorkell væri jafngamlir. Maðr er nefndr Þorsteinn, ok var kallaðr varastaf, hann bjó í Laxárdal;

¹) þannig (Vel. s.), D; v. í hin. ²) yfirskrift næsta kapitula í D: Af Þorkeli Geirasyni.

hann var hólmgangumaðr mikill ok illr við-eignar. Þat er sagt, at hann gjörir heimanferð sína einhverju sinni þess efendis, at biðja Þorkötu, dóttur Hallr frá Sandfelli; en Hallr sagði, at hann mundi eigi gipta dóttur sína svá vöndum manni, sem hann var, ok kvað þat mörgum mönnum kunnigt vera, at varla fèkst meiri ójafnaðarmaðr, enn Þorsteinn var. Nú bauð Þorsteinn Halli hólmgangu, sagði þá reyna mundu, hvorr ráða skal kosti konunnar; en Hallr nennir varla at ganga undan því, en þóttist þó vera vanfærr, at ganga í mót því líkum berserk, sem Þorsteinn var. Ok nú finnast þeir Hallr ok Þorkell Geirason, ok sagði Hallr Þorkelli, hvern vanda honum hefir til handa borit, ok svá, at ráðin var hólmgangan með þeim Þorsteini vara-staf. Þorkell kvað Hall nú missa Glúms, bróður síns, ok sagði hann þá eigi mundu þurfa at ganga á hólmi við Þorstein, ef hann væri hær, svá vingott¹⁾ sem með ykkur var. Nú bauð Þorkell, at hann skyldi ganga á hólmi fyrir hönd Hallr; en hann kvaðst þat gjarna vilja þiggja af honum. Hallr lét nú taka sverðit Skefilsnaut; ok er Þorkell skyldi á hólmi ganga, fèkk Hallr honum sverðit í hendr, ok kvað þat bita mundu. Þat er nú at segja, at þeir Ofeigr ok Þorkell söfnuðu at sér mönnum, ok bjuggust nú til hólmisins, ok voru þeir saman 40 manna [ok hældt Ofeigr skildi fyrir Þorsteini [eða Þorkatli²⁾; Þorsteinn hafði ok 40 manna. Þorsteinn hét maðr, ok var kallaðr

¹⁾ þannig A, B, C, E; þingott, D. ²⁾ v. i hin.
Íslendinga. Sögur, 2 bindi.

kjúgr¹⁾; hann var vanr at halda skildi fyri nafna sínum, ok svá var þá. Ófeigr hældt nú skildi fyri þorkatli, ok gánga þeir nú á hólminn; er svá sagt frá viðskiptum þeirra, at þorkell hjó þorstein banahögg. Ok þegar er þorsteinn var fallinn, þá mælti Ófeigr til þorsteins kjúgs, at nú vill hann, at þeir gangi á hólminn, ok reyni með sér: höfu við nu áðr haft skemtan af þeirra bardaga, skulu við nú skemta öðrum mönnum nokkura stund; en þorsteinn vill fyrir engan mun í móti mæla, er honum var svá á hólmi skorat. Ok nú gánga þeir á hólminn, ok lauk því máli svá, at þorsteinn fellr fyrir Ófeigi. Svá er sagt, at þorkell vill nú láta bera aptr sverðit í kumlit, þar sem þat var tekit til handa honum; en Hallr kvað þat fjarri skulu fara, at engi maðr skuli njóta svá góðs gripar, ok segir, at eigi skal aptr bera sverðit; en þorkell ræð, at sverðit var þangat borit. Fara menn nú heim af hólmostefnunni, ok þótti mönnum þat vera landhreinsan, at þeir nafnar voru drepnir. Svá er sagt, at um nóttina eptir ena nærstu bar þorkeli Skefil í drauma, ok kvað þorkel munu vera góðan dreng, ok þakkaði honum, hve hann hafði drengiliga dugat, ok svá sverðit haft: en ef þú hefst eigi viljat, at aptr hefst verit borit sverðit, þá mundir þú hafa goldit þess í nokkuru, en nú man fara með okkr annann veg, þvíat nú skal hvorgi illa hafa, svá vel sem þer hefir farit, ok yil ek gefa þer sverðit, þvíat ek þarf þess nú ekki, en þú ert svá vaskr maðr, at ek ann þer

¹⁾ krigr, A; kreggr, B, C.

allvel at njóta. Ok nú vaknar þorkell, ok var þar komit sverðit, ok þótti honum þat allgóðr gripr, ok barr þat lengi æfl. Þorkell setti bú saman, ok bjó hann þat í enum ytrum Skörðum, ok þótti inn beztí bóndi. Spjótir Vagns naut átti síðan Þorvarðr Þorgeirsson. Saxit var ok upptekið or kumið Nafara, ok þótti öll vopnin vera forkunnar góð, sem jafnan bar raum á, ef þau voru til nokkrs höfð; enni eru hér nokkr merki til sögð. Svá er sagt, at skip kom út við Knarreyrri eitthvert sumar, ok Skúta ferr til skipsins, ok vo hann þann fyrstan mann í hefnd föður síns; sá maðr hafði verit í ferð með Steingrími, þá er þeir Áskell börðust ok Steingrímur, sem sagt er fyrr í Reykdæla söguinni frá viðskiptum þeirra; annann mann drap hann litlu síðarr, er þar hafði verit á þeim fundi. Eptirmál var veitt um þessa menn báða, ok bætti Þorsteinn þá, bróðir Skútu, með sínu fè, sem rædt var í máldögum með þeim bræðrum. En ekki kunnu vær með samhendum at segja athurð um líflát þessara manna; en þat vitu vær, at þetta var in fyrsta hefnd Skúta eptir Áskel goða, föður hans?

20. Þórir¹⁾, son Ketils flatnefs, er fyrr var frásagt at vo Áskel goða, hann varð sekr eptir vig Hróars Tungu-goða [sunnan um land²⁾, er hann hafði at verit með þeim Móðólfssoðum í þeirri sveit, er heitir Skagahverfi, er þeir börðust þar, sem nú heitir Hróa-stúnga, þat er í milli Fors³⁾

¹⁾ Knáreyri, C. ²⁾ fyrirögn nærða kapítula í D. Skúta vo Þóri á þingi. ³⁾ Þorsteinn, E allstávar. ⁴⁾ fyrri sunnan land. hin. ⁵⁾ Þóra, A, B, E.

ok Hörstaðat, ok á milli lækja tyeggja, er þar falla ofan af heiðinni. Svá er sagt, at Þórir ferr á fund Eyjúlfs Valgerðarsonar, at vita um héraðs vist² norðr þar, þvíat hann var dökkut skyldr honum ok þó litt; nú biðr hann Eyjúlfr, at staðfestast þar³ héraðinu, er hann kom út³. Eyjúlfr bað lýsa sýknu hans á Hegranness leið⁴, ok taldi hann vera sýknan, ef engi talaði á móti, ok svá á Vöðla leið; svá var gjört, ok fèkst þar hvortveggja sýknan, þegar er beidt var; síðan skal biðja á Ljósavetninga leið, ok þótti Eyjúlfr þat líkast, at þar mundi í móti mælt sýknu hans, en taldi hann vera frjálsan, ef þar fengist [sýknu híf⁵]. Þar kom Eyjúlfr til leiðarinnar, ok svá Þorgeirr frá Ljósavatni, ok sat Þórir í milli þeirra höfðingjanna. Svá er sagt, at Skúta kemr nú at máli við Þorstein, bróður sinn, ok spyr, hvort hann vill heldr vinna á þóri, eða setja ráðin til, ok sagði þá eiga honum mikla harma at gjalda, er hann hafði drepit föður þeirra; skaltu fyrri því kjósa um, sagði Skúta, at ek mun gjöra þat, sem þú vill síðr, þvíat eigi mun auðveldt þikkja at svá búi, at komast yfir hann, ok eigi berr okkr at minni nauðsyn til, þótt torveldt sè at ná honum, at reka okkara harma við hann; en Þorsteinn þóttist til hvorskis vera vel fær. Ok nú þóttist Skúta sjá, at þetta mundi verða meirr til hans taka, ok setti þau ráð til, at Þorsteinn skal bjóða Þorgeiri sætt fyrri sekt þess manns, er hann hafði fyrri ráðit, ok lúka þegar fyrri

¹) þannig: Horst, D; Hörshlíðar, hin. ²) Vist, s. v. C. ³) v. i B, C. ⁴) þangi, hin. ⁵) þannig D; sýkna hans, hin.

sakir fjölskyldar þeirrar, er hann átti at¹ annast; ok nú verðr svá, sem hann setti ráð til, at þorsteinn bauð fyrri vottum sættina, ok þorgeirr kvaðst vilja, at þorsteinn gengi til handsalanna, ok þó með fá menn. Skúta var þar með þorsteini, ok duldist hann. Ok nú, þegar at Skúta mátti atkomast, þá hjó hann þegar til þóris með öxinni Flugu, ok veitti honum banasár. Þá mælti Skúta: veiddi² Fluga Flatnefjúnginn³, þótt hann sæti milli tveggja goðanna. Ekki mátti nú lúkast handsölin fyrri þraung þeirri, er þar var. Svá er sagt, at Skúta komst í burtu or þraunginni, ok á bak hesti sínum, ok hleypti þegar í brutt í skóginn, ok var bæði runnit ok riðit eptir honum, ok varð honum þó ekki náð, ok komst hann svá undan. Fara menn nú heimleiðis, ok undu þeir Eyjólfir illa við þenna atburð, ok þorgeirr, þvíat þeir vildu hafa haldit hendi yfir manningum. Annann dag eptir, þá er smalamaðr þorgeirs goða hafði rekit fè sitt, þá hittir hann mann þann, er finna vildi þorgeir, ok kvaðst vera sekr, ok vildi biðja hann dugnaðar ok viðtöku, en þorði þó eigi at láta sjá sik, ok biðr hann koma þángat í skóginn, ok kvaðst þar mundu biða, en bað hann þó aðra menn ekki láta vara verða við þetta, enn þorgeir. Smalamaðr ferr nú, sem honum var boðit, ok segir þorgeiri; en hann grunaðr hverju gegna mundi, ok fór nú til skógar við 10da mann, ok lætr hann eptir

¹) hér byrjar en mála og ólausiliga stöva í skinnbrottinu D, er því A fylgir. ²) náði, B, C. ³) þannig E; Flatnefjúnginn, A, B, C.

mennina við skógin. En þeir fóru 2 einir í skógin, Þorgeirr ok smalamaðr hans, ok fundu nú hvergi hinn saka manninn, ok ferr Þorgeirr nú heim aptr við svá búit.

21. Nú er þar til at taka, at Grímr heitir maðr, er Þórðr gellir hafði sektan um áverka eitthvert sumar á þingi; hann kemr á fund Þorgeirs einhverju sinni, ok bað hann at taka við sèr, ok kvaðst mjök vera þurfandi dugnaðar, en kvaðst þat hafa frètt, at Þorgeirr væri góðr drengr, ok sagðist því fyrst hafa á hans fund sókt, at hann vænti af honum nokkurra hjálpráða. En Þorgeirr kvaðst mundu veita honum ásjá, ef hann vægi Skútu; nú kaupa þeir þessu saman. Síðan sendi Þorgeirr Grím til Þorbergs höggvinkinna, at hann ræði honum ráð til at drepa Skútu. Sú var ráðagjörð, at Grímr skal fara á fund Skútu, ok biðja hann dugnaðar, ok segja sèr alla¹ af hendi vera, ok at engu gagni vilja koma, ok biðja hann þar vistar ok ásjá, ok bað hann vera færivandan. Nú ferr hana, sem fyrir hann var lagt, ok barr upp erendi sín fyri Skútu, ok bað hann þar vistar ok ásjá, ok kveðst mjök þurfitygr vera; ok svá kemr, at Skúta tekr við honum, ok hèt, at hann mundi þar vera um vetrinn; ok þar var hann þann vetr, ok veitti Skúta honum vel vistina, enda kunni Grímr vel at þiggja, ok leitaði hann aldrei til, at vinna á Skútu. Um vorit, er þat sagt, at þeir fara til netja báðir saman, einhvern dag, Skúta ok Grímr, er þar var í vatninu; ok er þeir hafa farit um hrið, þá

¹) hér byrjar aptr brott D.

loðnar skóþvengi Skútu, ok dvaldist hann at, ok batt þvenginn; ok þá veitti Grímr honum tilræði, ok hjó til Skútu; en Skúta var þann vegg búinn, at hann var í kufli, ok hafði brynju undir kuflinum; festi öxi Gríms í kuflinum, en Skúta sakaði ekki; ok nú greip hann Grím höndum, ok spurði, hve hann var svá hverflyndr ok ótrúrr. En hann segir þegar, at Þorgeirr hafði hann þangat sendt at drepa Skútu, ok nú bað hann sèr gríða; en Skúta hèt honum aungu um þat, en vita þóttist hann, at þetta voru ráð Þorbergs¹. Svá er sagt, at Skúta færði Grím úti einn hólmi í Mývatni, ok alnaktan; síðan batt hann hann þar í hólminum við einn staur, ok kvað hann þar mundu búa verða um hrið, nema Þorgeirr byrgi honum. Nú ferr Skúta heim, ok sendi Þorgeiri orð um þetta. En Þorgeirr spurði, ef þeir vildi nokkut viðhjálpa mannum; en þeir kváðust aldri hirða, hvar hann var, ok kvóðust eigi mundu duga honum; ok lét hann þar líf sitt í hólminum, ok ángraði mest sultr ok mýbit, er hann var í engum klæðum².

22. Maðr hèt Ólafr, ok annar Þorgautr; þeir voru sekir menn, ok þó var þeim margt vel gefit: þeir voru menn vænir ok kurteisir ok góðir fardrengir. Svá er sagt, at þeir koma einhverju sinni á fund Þorgeirs goða, ok báðu hann ásjá; ok var kaup þeirra með sama móti, ok þeirra Gríms hafði verit, at hann mun veita þeim ásjá, ef þeir dræpi Skútu. Ok nú sendir

¹) þannig A, B, C; Þorgríms, D, E. ²) fyrirðgn næsta kapitula í D: Hann svik við Skútu.

hann þá til Þorbergs höggvinkinna, vinar síns, með þeim erendum, sem fyrr, at hann gæfi enn ráð til, at ná Skútu; ok nú koma þeir á hans fund, ok sögðu honum sín erendi, þau sem Þorgeirr hafði boðit til hans. Gott þótti Þorbergi, at Þorgeirr lét eigi fyrirvinnast um þetta mál, kveðst at vísu enn skulu til gefa nokkr ráð; nú var önnur ráðagjörð hans, enn it fyrra sinn: þeir hafa nú varning Norrænan með sér frá Þorbergs, ok skulu segjast hafa komit út á Eyrum suðr, ok teljast vera frændr þeirra Skefils, ok segja, at því fóru þeir norðr þángat, at þeir vilja bæði heimta bætr fyri vigin, ok svá fè þat, sem þeir höfðu átt bræðr, ok Þorbergr vildi eigi láta af-takast: skorið þá til vistar við Skútu, ok ásjá um mál ykkat; farið fyrst suðr um vatnit, ok þaðan at húsi. Ok nú fara þeir svá með öllu, sem þeim var fyrisagt, koma nú á fund Skútu, ok bera upp erendi sín, ok tók hann við þeim, sem þeir beiddu. Svá var sagt, at þar voru þeir, ok var Skúta vel til þeirra, ok hverjum manni líkar vel við þá. Ok um jól um vetrinn, eða litlu fyri jólin, fellr þar voðmeiðr, ok kemr einhver kona at Skútu, ok bað hann atgjöra; ok hann ferr til þegar, ok þeir með honum vetr-taksmenn hans; tekr nú Skúta, ok styðr herðum sínum undir miðt trèit, en þeir Ólafr ok Þorgautr setja nú kvíslatrè undir endana; þá hjó Ólafr til Skútu. Skúta hljóp nú undan trènu, ok fèll þat niðr á milli þeirra, ok kom eigi á hann höggit; hann var þá vopnlauss, þvíat Fluga stóð við vegg; þá hljóp Þorgautr at honum

með reidda öxina, ok vildi þegar höggva til hans. Ok nú þreif hann upp eitt trè, er lá hjá honum, ok laust við öxinni með víflinni, er konur voru vanar at hafa til þvottar, ok svá laust hann harðt við, at öxin hrott brott or hendi honum þorgauti; ok þá er svá sagt, at Skúta greip þegar öxina, ok hjó þegar Ólaf banahögg með þeirri öxi. En frá lífláti þorgauts segja menn misjafnt; sumir segja, at Skúta lèti hann koma í Hrafnaskèr, ok sendi þorbergi orð, at hann veitti honum nokkura björg, ef hann vildi; en sumir segja, at hann dræpi hann þegar; ok hvört sem þat var heldr, þá hefir hann bana af fengit. Nú eignast Skúta fè allt þat, sem þeir höfðu þangat haft. Nú verða þeir vísir þorgeirr ok þorbergr, ok þótti þeim miklu viðauka sína svívirðing, er þeir fengu, því heldr sem þeir lögðu meiri stund á at ná Skútu, ok una nú stórilla sínum lut, en lètu þar fè mikit, ok þótti þeim þat þó miklu verra, er Skúta skal njóta mega fjárins, en kunna þó eigi tilkall at veita, ok þóttust þá verða berir í svikum við hann, ef þeir kallaði til fjárins; ok varð nú af því þar niðr at falla þessi mál, sem þá var komit¹.

23. Þormóðr hèt maðr, er bjó í Laxárdal á Máfahjalla², hann var kvongaðr maðr, ok hèt kona hans Þorbjörg, hún var systir Vigaskútu. Þau Þormóðr áttu son, ok var nefndr Eyjúlfr; hann var vænligr maðr, ok óx þar upp heima með feðr sínum ok móður. Maðr hèt Þorsteinn,

¹) fyrirögn næsta kapitula í D: Vig-Bjarna. ²) þannig (Máfahjalla) D: Mánahjalla, hin.

hann bjó á þeim bæ, er á Mýri heitir; hann var ok kvángaðr maðr, ok átti þá konu, er þorgerðr er nefnd, hún var systir Vígaglúms at þverá or Öxarfirði; þau áttu þann son, er Bjarni hét; hann var mikill maðr þegar á unga aldri, ok ramr at afli. Þau Bjarni voru því vörn jafnan um haustum, at fara til þverár at heimboði, ok nú gjöra þau enn svá á einhverju hausti; tekr Glúmr við þeim forkunnar vel, ok voru þar þá stund, sem þeim líkaði. En er þau búast heim at fara, þá gaf Glúmr Bjarna, frænda sínum, hest rauðan, 6 vetra gamlan, ok kveðst mundu fá honum annann hest, ef nokkurir væri hvassari enn sjá. Ok nú fara þau heim frá heimboðinu, ok setr Bjarni þegar hestinn tilheys, ok var allvel varðveittr; ok um sumarit eptir var honum mikil forvitni, hve bitast vildi hestrinn; ræddi hann um, at hann vill etja við hest, er átti þorkell Geirason or Skörðum, ok var ákveðit, at þeir skulu etja at miðju sumri hestunum á Máfahjalla; en feðgar áttu grán hest föxóttan, ok seldi mönnum jafnan hross undan [til slátr¹, en áttu ekki skap til, at etja hestinum. Svá er sagt, at saman koma hestarnir einhverju sinni þeirra þormóðar ok Bjarna, ok bitust svá, at í blóði var hvorttveggi. Húskarl Bjarna kemr nú á fund hans, ok segir hann frá, er (hann) hafði sèt báða hestana albitna, ok kvað hvorutuggja vera hestinn alrauðan². Ok þá sendi Bjarni orð þorkeli, at eigi mundi þeir etja hestunum, segir ok, hvat tilbar, at hans hestr var nú ekki ótufærr. Þat setlaði

¹ þ. v. í hin. ² einuðin, hin.

Bjarni, at þeir Eyjúlfr mundi hafa att hestunum, ok þormóðr, faðir hans, ok því mundu þeir þann veg vera, at af mannavöldum mundi orðit hafa, ok því bauð [hann þeim at 8. viknum sumars¹; en þormóðr bað Eyjúlfr, son sinn, fyriráða, hvort etja skal, eðr eigi; en hann vill etja láta. Nú voru hestarnir framleiddir, ok voru góð vigin, þartil er gengnar voru 11 lotur; þá tekr hestr Eyjúlfs undir kinnarkjálka á hesti Bjarna, ok hældt þar lengi, þartil at Bjarni fór til, ok laust hestinn af takinu; en Eyjúlfr snérist nú við, ok laust hestinn, ok hraut stafrinn harðt af hestinum, ok kom á öxl Bjarna; ok nú voru þegar skildir hestarnir; gengr Eyjúlfr at Bjarna, ok mælti, at þetta hefir honum verr tekizt, enn hann vildi; skal ek, segir hann, raun tilgjöra, hvort mér var þetta voðaverk, eðr eigi; nú vil ek, segir hann, gefa þér 60 geldinga til þess, at þú kunniir mik eigi um þetta, ok máttu þá skilja, at ek munda eigi vilja, at svá hefði atborizt. Bjarni kveðst þessu litlu siðr valdit hafa; þikkist hann nú vita, at þeir munu eigi att hafa hestunum; fara menn nú síðan heimleiðis. Ok um haustit at rættum, drógu þeir Eyjúlfr út 60 geldings. Nú spyrr þormóðr, hvat sauðir skulu þeir, sem út voru dregnir; en Eyjúlfr kveðst hafa gefit Bjarna sauðina. Þá segir þormóðr: bæði ætla ek, segir hann, at höggit var mikit, enda er miklu launat; ok þegar eptir, er hann hafði þetta mælt, þá snýr hann Bjarni at honum, ok hjó hann

¹) Bjarni þormóði, at etja hestunum við hann at 40u viknu sumars, *hinn*.

banahögg; ok nú vill hann eigi þiggja geldingana. Eyjúlfr var nú fámennr, svá at hann mátti ekki ná Bjarna; ok nú segir hann móður sinni, at hann má finna Þorstein¹⁾, frænda sinn, at um þetta mál, ok svá Einar Konálsson, ok beiða þá ásjá um með sér. En Þorbjörgu, móður hans, þótti mest traust at Skútu, ok kvað honum verr mundu þikkja, ef aðrir væri fyrr atsóktir, enn hann. Nú gjörir hann svá, at hann hitti Skútu, ok segir honum sín erendi; ok hann tekr við honum forkunnar vel, ok hèt þegar sinni ásjá um þetta mál, tók hann nú við Eyjúlfi. Nú ferr Bjarni á fund Glúms at Þverá, frænda síns, ok segir honum vígit. Glúmr segir, at hann vill, at Bjarni sè þar með honum um vetrinn, ok til þess er lyki málum þessum, ok þótti vera gagnsakar í málinu. Bjarni sagði, at honum þótti líkum mannligt, at flýja bú sín, ok fór hann af því heim; en þó vildi Glúmr, at hann hefði eigi heim farit á því mæli. Eyjúlfr vegr nú til við Skúta, frænda sinn, þrjá tíma um tilbúnað málsins, ok tók hann vel it fyrsta sinn, ok kvað enn vera gott tóm til þess; en í annat sinn kvað hann munu finast gagnsakir í málinu; ok it þriðja sinn, þá Eyjúlfr hafði þetta mál upp við Skútu, þá kvaðst Skúta vilja hefnd láta fyri koma. Ok þá beiddist Eyjúlfr at taka við málinu, en hann hafði áðr Skútu í hendr fengit; en hann varnaði honum þess; ok nú verða þeir frændr andorða um þetta, ok við þat skilja þeir, at sinn veg þótti hvorum. En bráðliga eptir tal þeirra, ferr Eyjúlfr heiman einn.

¹⁾ Þorkel Áskelsson, C.

saman, ok þartil er hann kom á Mýri¹, ok nemr þar staðar undir garði einhverjum háfum; ok nú sèr hann, hvar Bjarni fór einnsaman til sauðahúss, ok skal rýja sauði [fyrir enn aðrir menn²; nú setr hann hurð fyrir húsit. Eyjúlfr gengr nú þangat, ok þokar hann hurðinni frá dyrunum; þá tók Bjarni til hendinni, ok vill láta fyrir dyrnar; þat sèr Eyjúlfr, ok er svá sagt, at hann högg af Bjarna höndina, er hann rætti út hjá hurðinni, fyrir framan úlfliðinn. Bjarni hljóp nú út með öxi, ok bað Eyjúlfr biða sín; ok svá gjörði hann. Ok þegar er Bjarni kom eptir, þá hjó hann til Eyjúlfs með annari hendi, ok þegar af honum skjöldinn ok í jörðina niðr síðan; þá hjó Eyjúlfr milli herða Bjarna, ok var þat banahögg. Nú ferr Eyjúlfr á fund móður sinnar ok Skútu, ok sagði þeim til þessa. Svá er sagt, at nú líkar Skútu forkunnar vel, ok þikkir nú gott lut í at eiga með honum, er hann vildi nokkut at manna vera sjálf, ok kallar hans ferð góða vera³.

24. Svá er sagt, at Þorgerðr, móðir Bjarna, ferr þegar á fund Glúms, bróður síns, ok segir honum þessi tíðendi, ok svá selr hún honum vígsmálit, ok biðr hann taka við eptirmálinu; hann gjörir svá. Glúmr harmaði þetta mjök, ok þótti vera ill tíðendi, ferr nú á fund Eyjúlfs Valgerðarsonar, ok segir honum athurðinn. Eyjúlfr vill, at þeir fari allir í málatalbúnaðinn, kvað vera nauðsyn, at slík mál lægi eigi kyrr. Svá er sagt, at Glúmr ferr nú fyrir í njósn með 10da mann til

¹) háfan hól, *hla.* ²) v. í *hla.* ³) fyrirðgn næsta kapitula
í D: Vig Hávarðar.

Hnjóskadals, ok þaðan til Gnúpsskarðs¹, svá í Bárðardal, ok átu dagverð þar í dalinum at þess manns, er Áslákr hét; þar var stafkarl einn á búi, ok þótti förunautum Glúms gaman, at glettast við karl; Glúmr bað þá ekki glettast við hann, meirr enn hann vildi, kvað þat vera lítilmannligt at erta gamalmenni; ok nú láta þeir hann lausan. En karl fór þegar á brott, er hann mátti í sjálf-ræði vera, ok þartil, er hann kom á þann bæ, er heitir í Ísólftúngu, en þar bjó sá maðr, er Hávarðr hét, ok móðir hans. Nú sagði hann Hávarði, at allólikr var hann þó öðrum mönnum Glúmr, ok kvað hann engan einn lut til þess hafa, at honum væri betr farit, enn öðrum. Mikit tekr þú af, sagði Hávarðr, eðr hvat er nú svá nýtt um þetta? Nú sagði karl honum, hvaðan hann var atkominn, ok hve farit hafði með förunautum hans (Glúms) ok honum, æðr Glúmr átti lut í með oss, ok lofaði hann Glúm í hverju orði, sem hann kunni. Ok nú bað Hávarðr móður sína gefa karli mat; en hann bjóst heíman, ok fór á fund Skútu, vinar síns, ok sagði honum um ferðir Glúms, þat sem hann vissi til. Vel þætti mér þat, sagði Skúta, at Glúmr kæmi hingat til vor, ok vildi ek gjarna, at hann fengi erendi, ef hann kemr hér. Nú riðr Glúmr yfir fjallit ok hans förunautar. Svá er sagt, at maðr hét Gautr, hann bjó þar, sem heitir í Gautlöndum; hann átti góðan hund, er Flóki hét; ok þat sama kveld gó Flóki einart á fjallit upp; ok þá þóttist Gautr vita, at manna mundi von af fjallinu ofan; ok nú sendi hann þegar hjón sín

¹) Gnúpssdals, *hín*.

öll til Skútu, ef hann þyrfti nokkut manna við. Ok nú er þeir Glúmr koma þar í nánd, heyrir hann manna mál, ok skilr, at nokkr njósn man kominn vera um þeirra ferð, en vildi eigi láta teppa sik þar, svá at hann mætti eigi þegar aptr, at hann vildi; ok snúa þeir nú aptr á leið, þartil er þeir finna Eyjúlfr ok förunauta hans á Hálsi. Skúta segir nú, at honum þótti Gautr minna hafa veitt sèr í njósninni, enn hann mundi vilja, þá er seinkaðist kvoman Glúms; þóttist hann nú vita, at Glúmr man hafa vorðit varr við mannafararnar, ok snúit þá aptr, er hann skildi njósnina komna vera fyrri þeim. Svá er sagt, at Skúta vill nú verja þeim vaðit á fljótinu, ok hafði hann nær hundrað manna, áðr þeir koma til móts við hann, Einarr ok Þorsteinn bróðir hans, eptir orðsending Skútu. Nú koma þeir Eyjúlfr ok Glúmr til vaðsins með 2 hundruð manna; ok því nær var sagt, at þeir Skúta hefði ok, þvíat Arnórr or Reykjahlíð veitti honum. Þat er sagt, at þetta var við Eyjarvað, ok voru nú sínumegin hvorir með flokkana. Eyjúlfr talar til Glúms, at rétt var, at búa þar mál til, er þeir mætti framast komast, svá at þeim væri úhætt. Ok nú ihugar Glúmr málit, ok fékk hann nú þat ráð, at þeir skulu heyjast við Skútu þeir Eyjúlfr: en Márr, son Glúms, er þá var 18 vetra gamall, skal riða til Mývatns við 10 dā mann, at stefna Eyjúlfi þormóðssyni; hann kom þar snemma um morgininn, ok barði á hurð; en Hávarðr or Ísólfstúngu var þar þá, ok gekk hann þá til hurðarinnar; en Márr ræk á honum spjótit, Hávarði, ok vo hann þar, en síðan stefnir hann Eyjúlfi. Eptir

Þat ferr hann á fund föður síns, ok segir honum til, hvat hann hefir atsýst á þeirri stundu, sem hann hefir á brottu verit. Vel likar þeim Glúmi ok Eyjúlfi förin Márs, ok báðu hann hafa þökk fyrir, segja nú Skútu, at Hávarðr mun eigi bera optarr njósnina. Skúta skaut nú yfir vaðit snærisspjóti, ok kom á þann mann, er þrándr hét, hann var góðr bóndi, ok er svá sagt, at hann fékk þegar bana. Nú mælti Eyjúlfr, at þar væri þann veg varit mönnum í hvorumtuggja stað, at mannskæð mundi verða deilan þeirra. Ok nú eiga þeir lut í Eyjúlfr ok Einarr, at þeir mundi vilja sættast á málit, ok þar kom, at þeir játtuðu báðir þeirra ummælum þessarar mála. En sú var sættargjörð þeirra Eyjúlfs ok Einaris, at stafshöggit, er Eyjúlfr laust Bjarna, ok orðin þormóðar, skulu óhelga hann sjálfan: Eyjúlfr skal vera utan 3 vetr, ok fara þá til búa sinna, er hann kemr aptr: Bjarna skal bæta hundraði silfrs, þat skal Glúmr láta koma í hendr þorgerði, systur sinni, en móður Bjarna. En þat var ráðit á laun, at Skúta skal fá þorlaugar, dóttur Glúms, ok skal Skútu svá heima standa hundraði, at Glúmr gyldi því minni heimanfylgjuna, en þó vissi þat ekki fyrst alþýða manna; ok nú skiljast þeir at sinni vel sáttir. Svá er sagt, at Skúta bað þorlaugar, ok fékk hennar; þá var Álfildr önduð, er Skúta hafði fylgt áðr, ok Kolli hafði átt á Sauðanesi. Þat segja menn, at þorlaug hafi átta 3 bændir; fyrst átti hún Skútu, þarnæst þann mann, er Eldjárn hét, ok var kallaðr enn mildi, hann var farmaðr ok góðr dreng; síðarst átti hana Arnórr kerling-

arnef, ok eru göfgir menn frá þeim komnir, ok þótti hún vera mikill skörúngr¹.

25. Nú er þat fyrst at segja, at Þorgeirr, son Þóris flatnefs, kemr at máli einhverju sinni við Þórodd goða af Hjalla í Ölfusi, frænda sinn, at hann gæfi honum nokkut ráð, til þess at koma Skútu til alþingis, ok þóttist Þorgeirr eiga at sjá þar til föðurhefnda við Skútu. Þóroddr kvaðst eigi mundu batna við hans kvomu, enn sjá þikkist hann bragð til þessa, segir, at búðir þeirra standa it nærsta fyri vestan á; ok nú gaf hann þat ráðit til, at þeir skulu hafa búðartópt Skútu fyri gang² um sumarit, ok svá bað hann Þorgeir reisa þar upp ás, ok skera á karlhödda³ á endanum: ok væntir mik, segir Þóroddr, at Skúta mundi koma til þingins⁴ at sumri, ef þann veg er meðfarit, þvíat svívirðing man honum at þikkja, þá er hann veit. Þessa meðferð hefir Þorgeirr, sem nú var frásagt. Ok er menn koma heim í hèreð, var mjök fjölrædt um þetta, hvort Skúta man þola Þorgeiri þessa svívirðing, ok þikkir þat hvergi ólikara, at hann mundi hefna vilja, svá sem hann er áðr farinn⁵ við flesta menn, þóat minna væri tilgjört við flesta menn, enn nú var. Þat er sagt, at þetta kemr til eyrna Skútu, ok lèt hann, sem hann vissi eigi, allt þartil, er menn búast til þings annat sumar eptir, þá ferr hann á fund Arnórs or Reykjarhlið, ok segir honum, at hann vill, at þeir riði til þings um

¹) fyrisögn nærsta kap. í D: Skúta drap Þorgeir. ²) þing, hin. ³) eða karlhödda; karlhöfða, hin. ⁴) þannig D. ⁵) framr, hin.

sumarit; ok nú safna þeir at sèr mönnum, riða heiman, sem leiðir liggja til þingsins. En er þeir koma á völlum efri, þá bað Skúta Arnór riða til búðar með liðinu, en hann kveðst eiga annat erendi af út at snúa. Nú reið Arnór með flokkinn til búðar Skútu, ok tjalda búðina. En Skúta snýr þangat, sem hann sá mann gánga með víðar byrði; ok nú skiptir hann klæðum við þenna mann, en tekr upp byrðina, ok gengr vestr yfir á með, ok hefir víðaröxina í hendi sèr. Þeir hlupu nú at, menn þorgeirs, ok föluðu viðinn, en færa hann í reikoð; ok nú sèr hann þorgeirr, ok bað þá vera láta; ok þá er hann átti lut í þessu, þá fèll ofan byrðinn, ok í því reiðir hann upp öxina, Skúta, ok veitti þorgeiri þegar banasár. Nú hljóp Skúta þegar til sinna manna, ok fara þeir á bak, ok riðu brott af þinginu; fara nú þartil, er Skúta var kominn or allri hættu; þá riðr Skúta heim til búss síns; en Arnór snýr aptr til þingsins með allan flokkinn, ok svá til búðarinnar. Mál eru nú tilbúin á hönd Skútu, ok Glúmr galdt fyrir hann hundrað silfrs þar á þinginu. Fara menn nú heimleiðis. Ok er þeir finnast Skúta ok Glúmr, sagði Glúmr honum, hvar þá var komit, at sæzt var á málit, ok hann hafði goldit fyrri vígit. Skúti sagði, at þat mundi hann aldri gjört hafa, ef hann hefði ráðit, ok kveðst honum eigi þökk fyrri kunna. Glúmr kvað hann meiri svívirðing af mundu hafa fengit, ef eigi hefði þetta verit atgjört, sem nú var frásagt, ok þótti sinn veg hvorum, sem jafnan voru

Þeir eigi samlyndir mágar. Eldjárn inn mildi Áskelsson kom út á skipi sínu í Eyjafirði nokkuru síðarr, hann var farmaðr mikill; ok hann kemr á fund Glúms, ok sitja þeir á tali allan dag, svá at engi vissi, hvat þeir töluðu. Ok litlu síðarr sendi Glúmr mann til Mývatns, ok bauð hann Þorlaugu, dóttur sinni, til boðs, ok bað hana hafa gripi sína með sér, ok svá nokkút lausafè; en sumir menn vilja þat segja, at Skúta sendi hana heim til Glúms, þá er vesnaði með þeim, ok þóttist Skúta gjöra þat til svivirðingar Glúmi. En hin frásögn er hér höfð, at Skúta væri eigi heima, þá er sendimaðrinn kom eptir Þorlaugu, ok var hann farinn norðr á Strandir at rekum; hún ferr nú á fund föður síns at hans orðsendingu. Nú urðu menn bráðt varir við, hvat verit hafði í talinu þeirra Glúms ok Eldjárns, þvíat þá gipti hann Þorlaugu, dóttur sína, Eldjárn, ok fóru þau þegar á brott ok utan, ok þótti mönnum þetta vera mikil tíðendi, ok þóttust vita, at Skúta mundi þessa hefna, ef hann mætti því viðkoma.

26. Ásbjörn hét maðr, hann var frændi Þorlaugar ok ónytjúngr mikill; hann varð sekr á vorþingi í Skagafirði; hann kemr nú á fund Skútu, ok biðr hann dagnaðar, þvíat þau Þorlaug höfðu veitt honum fyrri í ásjá; ok Skúta hét honum ásjá, ef hann færi sendiför hans til Glúms. Ásbjörn kveðst eigi vilja vera flugumaðr. Skúta sagði þat eigi vera hans færi: þú skalt fara

1) fyrirögn nærsta kap. í D: Af Glúmi.

á hans fund, ok mæla þessum orðum, at þú þikkist þurfandi, at hann gjörist forsjamaðr ráðs þíns, ok seg, at þitt vandræði er mikit, er þú hefir beðit af vígaferlinu, ok get ek, at þann veg beri til min fund ykkarn, at hann sè í þíngreið; en hans skaplyndi er þat, at hann er maðr þrautgóðr, ef menn þurfa hans, ok enn mætti svá verða, ef þú gjörir þitt mál líkligt, enda vitu hann, at þú ert hjálplauss, at hann mælir, at þú farir til þverár, ok biðir hans þar, til þess er hann kemr heim af þínginu; þá skaltu svá svara, at meirr er þreyngt mínu máli, meðr því, at hugr býr litill í brjósti: seg, at þú hræðist mennina, ok vildir heldr koma á hans fund, er þú hittir hann einnsaman; ok með því, at Glúmr er armvitegr¹ ok vel skapi fariann, kann vera, at þar leggi hann til nokkut ráð; ok þess skaltu biðja, at finna hann í Mjaðmardal², er gengr upp frá bænum at þverá, ok sel hans standa; lát þat þar sýnast, sem þú mant hugboðit hafa, at finna hann at ákveðnum degi ok stund; ok ef þetta gengr fram, skaltu njóta frá mér, ok mun ek þá veita þér dugnað, enda vinn þú þat eina til, at þér samir vel; ok þessu játtar Ásbjörn. Svá er sagt, at hann hittir nú Glúm, þá er hann var kominn á leið á Öxnadalshéiði, ok ríðr hjá honum, ok segir sitt erendi, ok þau orð öll, er áðr voru sögð. Glúmr kveðst eigi þat vita, at hann ætti honum góða luti at launa: en fyrri þá sök, at þú sýnir þik vinlausan, ok lætr, at hér liggi við

¹) þannig D; góðbrjóstaðr, hin. ²) dalnum, hin.

líf þitt, þá vil ek, at þú farir norðr til þverár, ok biðir þar minnar heimkvomu. Hann svarar: vel er leyst vandræðit ok mikilmannliga, en þó hefir ek eigi dyrfð til, at sækja þángat, er margir menn eru fyrir, ok aldri örvænt, hvörr úvinum mætir. Glúmr svarar: þú ert blauthugaðr: en at þú skilir, at ek vil þér hjálpir veita, þá kom þú í Mjaðmardal¹⁾ at ákveðinni stundu til selja minna, þvíat þar man eigi fjölmenni fyrir. Hann svarar: þann kost hefir þú boðit, er mér líkar; skiljast þeir nú. Ferr Glúmr til þings, en Ásbjörn ferr til Skútu, ok segir honum, hvar komit er. Skúta segir: vel hefir þú leyst þitt erendi, ok ver nú með mér. En er atliðr þessum tíma, þá býst Skúta heiman, ok þeir Arnórr, með 30 manna; þeir riða nú norðan, ok koma vestr yfir Vöðlaheiði, ok á hjalla þann, er heitir Rauðahjalli; þar stíga þeir af baki. Þá mælti Skúta til Arnórs: nú munu þér eiga hær dyöl um hrið, en ek man riða inn með hliðum, ok vita, ef nokkut verðr til fengjar, langt hefir nú verit, síðan vær höfum hitt menn or hæröðum. Hann riðr með vopnum sínum, ok sèr, er hann reið í dalinn, at maðr riðr neðan eptir dalnum upp frá þverá, mikill, í kápu grænni, ok kennir hann þar Glúm. Þá stígr Skúti af hestinum; hann hafði vesl yfir sèr tvískípt, svart ok hvítt; hann lét hestinn í rjóðr eitt, ok gengr síðan upp til selsins, ok var Glúmr þá kominn í selit; þat var þann dag, er þeir skyldu finnast, Glúmr ok sendimaðr Skútu.

¹⁾ Mjaðardal, A, B; Meitardal, C.

Skúta hafði Flugu í hendi, ok hjálm á höfði; þar segja menn eigi einn veg frá; sumir segja, svá sem hēr er sagt, at þat væri öx, ok heiti Fluga, en sumir segja, at þat væri sverð, ok hēti Fluga; en hvort heldr var, þá hafði Skúta þat vopn jafnan í hendi, ok svá var nú þetta sinn. Nú gengr Skúta at sels dyrunum, ok laust á vegginn, ok víkr síðan hjá selinu aptr. Glúmr gekk þá út, ok hafði ekki í hendi, ok sēr nú eigi manninn; hann snýr þá hjá selinu, ok kóm í hug, at maðrinn var údjarfr, at hann mundi eigi traust til bera, at gánga at sels dyrunum. Nú víkr Skúta milli hans ok dyranna; ok er Glúmr sēr þat ok kennir manninn, þá hopar hann undan, en ár-gljúfr voru nær selinu; Skúta biðr hann biða. Glúmr segir, at þat mundi mælt, at eigi væri fjarri, hyorr þeirra betr væri vígr, ef þeir eru jafnbúnir til: en eigi vil ek gánga á vopn þín, ok hopar hann at gljúfrinu; en Skúta sækir nú at honum. Ok er Glúmr kóm at fram, þá steyp-tist hann ofan fyrir gljúfrin. En Skúta leitar þar ofan, er gánga mátti, ok sēr í gljúfrinu, hvar kápuna rak ofan; hann leypr at, ok leggr til kápunnar; þá heyrir hann, at mælt er yfir honum uppi: þat er litil fremd, segir sá, at spilla klæðum manna. Skúta leit upp, ok kennir þar Glúm; hafði hann vitat raunar, at þar var tó, undir, er hann fór ofan, ok ræð hann því til, at hann sá eigi færi at biða. Þá mælti Skúta: á þat áttu at minnast, Glúmr! at nú hefir þú runnit ok beðit eigi Skútu. Satt er þat, segir Glúmr, en vilja

munda ek, at þú rinnir eigi skemra, áðr sól sett-
ist í kveld. Þá kvað Glúmr þetta:

Hálfs¹ eyris met ek hverjan

hrísrunn fyrir á sunnan,

vel hafa viði² skógar

vargfæðanda³ borgit.

Þar skilr með þeim; ferr Glúmr heim, ok safnar
liði, ok segir, hvert vélræði var fyrir hann sett af
úvina hendi, læzt ok vilja, at þat mætti bráðt
gjaldast; hann fær á lítilli stundu 60 manna, ok
ríða síðan upp í dalinn. Skúta gekk til hests
síns, ok reið með hliðinni, ok gat nú at sjá, hvar
fjöldi manna reið, ok veit, at þat má honum eigi
endast, ef þeir fá staðit hann, leitar nú ráðs:
brýtr af skaptinu spjótit, ok hefir fyri staf: tekr
af hestinum söðulinn, en snýr veslinu, ok reið
nú at sauðum, ok hóar fast á fèit. Nú koma þeir
eptir honum förunautar Glúms, ok spyrja, ef
hann hefði sèt mann nokkrn sköruligan ok með
vopnum ríða fram um leitit. Skúta kvaðst víst
sèt hafa manninn ríða fram um leitit, hann kvaðst
sjá, at maðrinn fór hvatliga, ok dró þá í sundr,
er leitit bar í milli þeirra. Þeir spyrja, hvat er
hann hét. Skúta segir: ek heiti Margr at Mý-
vatni, en Fárr í Fiskilækjarhverfi. Þeir sögðu: af
skætingu viltu svara oss ok spotti. Skúta segir:
ek kann aldri sannara at segja; ok þá skilr með
þeim. Þat er sagt, at Skúta tekr vopn sín, ok
reið hvatliga til sinna manna. En hinir finna Glúm,
ok segja honum, at þeir fundu þann mann, er þeim

¹) háls, *D.* ²) viðr, *A.*; viðir, *hla.* ³) vargi opt um, *hin.*

svaraði með spotti, ok kvaðst heita Margr í Mývatnshverfi, en Fárr í Fiskilækjarhverfi. Glúmr segir: nú hefir yðr orðit ráðfátt nokkut: þar hafi þær hitt Skútu; eðr hvat mátti hann sannara segja, þvíat í Mývatnshverfi er hverr skúti við annann, en í Fiskilækjarhverfi hittir hvergi skúta, ok hefir nú nær lagt með oss, ok eptir skulu vær enn riða; ok koma nú at hjallanum, ok eru þeir Skúta þar fyrir; en þar var einstigi upp at gánga, ok er þar betra at verja með 30 manna, enn sækja at með 60. Þá mælti Skúta: svá er nú, Glúmr! at þú hefir kost tilgefit at sækja eptir mæ, má nú vera, at þú þikkist þín eiga í at hefna fyrir undanhaldið, þvíat allknálíga hœlttu undan, ok bart gott áraði til at hlaupa í gilit. Glúmr segir: satt er þat, at mæ leizt þat ráð, en kunnir þú hræddr at verða, þá er þú læzt vera sauðamaðr Eyfirðinga, ok leyndir vopnum þínum, ok ætla ek, at eigi rinnir þú skemri leið. Skúta segir: hversu sem hœrtí hefir verit, þá sæk nú at með hálfu fleira lið, en vær munum hær biða, ok eltast eigi lengra. Glúmr segir: ek ætla, at vær munum nú skilja at sinni, verðr nú virðt, sem má, í hverjum stað. Nú riðr Glúmr heim til þverár með sínum mönnum, ok ekki bjó hann þetta mál til. Skúta kveðst ætla, at eigi mundi honum auðit verða at koma Glúmi fyrir, ok sagði, at þat mundi undan bera, at hann yrði honum at skaða, ok ferr hann nú heim við sínum mönnum¹.

¹) fyrirögn næsta kap. 1' D: Svik við Vigaskútu.

27. Nú er þat fyrst at segja, at Þorbergr höggvinkinni gjörir heimanferð sína til fundar við þann mann, er Arnórr hét, hann var at, ok smiðaði skot um skála Skútu, ok gaf honum hálf hundrað silfrs til, at hann skyldi leyna þeim mönnum þat í skotinu hjá sér, er annar hét Játgeirr, en annar Eyjúlfr; þeir voru sekir menn, ok hafði Þorbergr þá sendt til at vinna á Skútu; ok nú var þetta kaup þeirra Arnórs ok Þorbergs. Eigi var Skúta heima, þá er Þorbergr hafði þar komit; hann kemr nú heim, ok var honum vel fagnat, sem líkligt var; gengr Skúta nú til, ok lítr á smiðina Arnórs, ok hefir hann ekki vópna í hendi. Arnórr telgdi þá með knífi, en tálgöxin lá þar hjá honum. Nú hleypr ofan þilit ok menninnir fram; þikkist Skúta nú sjá bragð þeirra, varð honum nú þat fyrir, at hann þreif upp tálgöxina, ok hjó hann Arnór banahögg, ok kvað hann eigi optarr sik svíkja skulu. Ok nú kallar Skúta á sína menn, ok segir þeim, hvert vélræði var fyrir hann sett; en húskarlar hans hlupu til, ok drápu flugumennina; en Skúta hefir silfrit, þat er Arnórr hafði haft af Þorbergi höggvinkinna. Þetta mál var tilbúið á hönd Þorbergi til Eyjarþings, ok var þar sætt á málit: skal Þorbergr gjalda fyri fjörráðit hálf hundrað silfrs, en Þorbergr skal fara á brott þaðan or sveitinni, ok til Lundarbrekku í Bárðardal, ok þótti þá líkligra til, at af mundi taka óþokkan milli þeirra, ef þeir sætist eigi svá nær, sem áðr hafði verit; ok færir Þorbergr þegar bú sitt¹.

¹) fyrirögn næsta kop. í D: Enn flugumaðr sendr.

28. 'Maðr er nefndr Auðgisl', hann var frændi Þorbergs höggvinkinna, ok hinn mesti únytjúngr þótti hann vera; hann kemr einhverju sinni á fund Þorbergs, frænda síns, ok skorar á hann til nokkurra tillaga við sik. En Þorbergr kvað hann eigi verr tilfallinn at afla sér fjár, enn sik, ef hann hefði þrífnað til, en fá kveðst hann mundu til utanferðar honum, ef hann vægi Skútu. En Auðgisl kveðst litlu verra eiga at launa Skútu, enn honum, en kvaðst þó [nær mundu honum leggja², ef hann vildi; ok nú setti hann sjálfr þau ráð til, at hann man brjóta fatakestu Þorbergs, ok taka á brott feld hans ok kyrtil ok sverð, ganga síðan fyrir hann, ok heitast við hann sjálfan, ok taka meira, ef hann vildi eigi þetta gefa honum, en fara síðan til Skútu, ok biðja hann ásjá, ok sagði hann eigi gruna mundu, ef hann færi þann veg með. Þorbergi kveðst þetta þikkja fefrekt, en kvað þó líkligt, at svá mundi ganga, ok vill hann fyrri því þenna kost. Svá ferr Auðgisl með sínu máli, sem áðr var frásagt, ok kemr á fund Skútu, ok beiddi hann viðtöku ok ásjá; spurt hafði Skúta, at sönn var saga hans, ok tók hann við honum. Svá er sagt, at Skúta hafði látit gjöra sér lókrekkju; en þar var svá umbúit, at ketill var upp yfir rekkjuna, ok reist upp haddan yfir katlinum, ok voru þar á festir hringar, til þess, at eigi mætti svá³ at koma rekkjunni, at

¹) Auðgils, *A*, *C*, *allstaðar*. ²) verr mundi öðrum veita, enn sér, *hin*. ³) *hér endar höfuðskinnþókar-brotið D*, og er því *A* fylgt apr.

Skúti yrði eigi varr við; var af því haddan upp-
reist, at hann vaknaði við, ef hún félli; ok jarð-
hús átti hann undir rúmi sínu, ok annann jarð-
húss munna í sauðahúsum sínum. Ekki vissu þetta
fleiri menn, enn Skúta, ok fóstura hans, er Sigríðr
hét, at væri þann veg umbúit, ok svá unni hann
henni mikit, at hann trúði henni einni, at vita
með sér slíka hluti. En er Auðgils hafði þar
verit hálfan mánuð, þá var þat um eina nótt, at
Skúta gekk or rúmi sínu, ok læsir hlemminn, er
hann kemr aptr til rúmsins, ok leggst nú niðr;
síðan reð Auðgils til, er hann var sofnaðr, ok
stè í rekkjugólfit, ok þegar hljóp niðr gólfit und-
ir honum; þá féll haldan á katlinum, þvíat hann
hafði komit við festina. Ok nú vaknar Skúta í
því bili við þetta allt saman; ok nú leggur hann
á Skútu miðjum; en Skúta bregðr upp fætinum,
ok lagði hann í fótinn á honum; nú hljóp Skúta
þegar upp, ok veitti honum banasár, en tekr
nú til sín gripina, þá er Þorbergr hafði út,
ok eptirleitar hann við Þorberg, ef þetta væri
nokkut af hans ráðum; en hann kvað þat fjarri
fara, ok kvað Auðgils stolit (hafa) frá sér grip-
unum, en barit á honum á svá gert ofan.
Nú bjó Skúta þetta mál ekki til, ok féll þetta
þar niðr.

29. Einhverju sinni kemr Þorbergr á fund
Þorgeirs, goða, ok sagði, at honum þótti eigi
vel veita við Skútu, þóttist fá mikit manntjón af
honum, en fengit áungvar bætrnar, ok biðr nú
Þorgeir, at eiga hlut í um, sín sakir, at Skúta yrði

afráðinn; honum kvoðst illa hugr um segja, en játar þó at vita, hversu til vill takast um sinn. Um vorit á vorþingi safnar Þorgeirr at sér mönnum, ok fór upp í Reykjardal á laun, ok hafði 2 hundruð manna til Lauga, ok ætlaði at sitja þar fyrir Skútu, er hann riðr til Eyrarþings. Skúta hafði 60 manna, ok vissi hann augva von til ferðar Þorgeirs. Nú sér Skúta hrossfjölda mikinn, ok þikkist eigi vita, hverju gegna mundi, bað nú Arnór or Reykjahlíð vera fyrir liðinu, en hann vill riða til húss at Reykjum; nú ferr hann til bæjarins einnsaman, ok síðan at hrossum Þorgeirs, ok hittir hann einn mann þar af liði Þorgeirs, er gætti hrossana. Sá maðr sagði allt, hvörju gegndi um farir Þorgeirs, ok spurði, ef hann vissi nokkut til Skútu; en hann kvað þat fjarrifara. Nú spurði Skúta, hvörir þar sæti í brekkunni stund frá þeim; en maðrinn kvað þann heita Vestmann, er fyrir þeim var, ok í litklæðum var: en hinir 2 fengnir honum til fylgdar við hann, ok skulu þeir, segir hann, njósna um ferðir Skútu, þvíat Þorgeirr vill finna hann. Nú skiljast þeir, ok reið Skúta hjá þeim Vestmanni; hann var í kufli; ok nú fleygir Skúta til Vestmanns spjóti, ok kvað hann nú mega sjá þann manninn, sem hann hafði áðr at leitat; en spjótit kom á Vestmann miðjan, ok fékk hann þegar bana. Skúta hleypti nú á burt ok til sinna manna; en hinir fóru á fund Þorgeirs, ok segja honum til svá búins. Nú eggjar Þorbergr mjök, at riða eftir Skúta; en Þorgeirr vill þat eigi, ok

kvoðst eigi mundu optarr til leita við Skútu. Þetta mál var nú borið til Eyrarþings, ok sættust þar á þinginu: guldu þeir Þorbergur ok Einar hundrað silfrs fyrir vígit Vestmanns; ok þá lét Þorgeirr þat til, at ef hann næði bótunum, at sitja aldrei síðan um, líf Skútu. Nú fara þeir heim af þinginu, vöru nú sáttir, ok efndi Þorgeirr þat vel, at hann setti aldrei fjörrað fyrir Skútu.

30. Svá er sagt, at þeir koma at máli við Þórodd goða Eyvindarson, frænda sinn, synir Þóris flatnefs, hét annar þeirra Þórðr Illugi, en annar Björn; þeir báðu hann ráðagjörðar til at drepa Skútu Áskelsson, þvíat hann hafði drepit föður þeirra ok bróður hans. Þóroddr vill nú þreifa um þá, ok þóttist gjörr vita, hvat þeir voru, ok þótti honum Þórðr Illugi ólíkligr. til hefnda, ok bað þá koma önnr misseri í þat mund, ok sagðist þá munu gjörr vita hýbýli Vígaskúta, ok sagðist þá heldr mega vita, hverja meðferð hafa skyldi. Burt fara þeir at sinni bræðr, ok ætla at vísu at koma á hans fund á nefndri stundu, ef nokkut mætti þeir reka rættir sinnar svívirðingar. Nú kemr Þóroddr at máli við þann mann, er Þorgrímr hét, hann var Óttarson, Þorgrímssonar, ok systrúngr Þórodds at frændsemi; nú ségir hann Þorgrími, at hann var heitbundinn í við þá bræðr, frændr sína, ok sonu Þóris flatnefs, ok kunna at segja þeim nokkut af hýbýlum Vígaskútu at Mývatni, ok ráðit þeim ráð til hefnda eptir föður sinn ok frændr: en

mér er þar ókunnigt, segir hann, at svá búnu; nú trúi ek þér hezt, at fara með mínum örendum vestr þangat; en þat skal vera með því móti ok tilstilli, at ek vil, sagði þóroddr, at þú látir þik áskilja við einhvörn húskarl minn, ok vinna á honum, síðan skaltu hlaupast í burtu ok til Skútu, ok biðja hann ásjá, ok skaltu fíflast á Sigríði, fósturu hans, ok gefa henni margt, en tala aldrei um Skútu við hana, ok far til þings at sumri til fundar við mik. Þorgrímur mælti mjök í móti, en fór þó með öllu, sem þóroddr mælti fyrri: vinnr nú á húskarlinum, ok hleypr á burt síðan, ok norðr á fund Skúta, ok bað hann viðtöku. En Skúti segir, at honum þykkir kýnligt, at hann fór norðr þangat, sagði sèr margt vera torsóttligt sagt frá þóroddi, en tók þó við honum, ok var hann þar vel haldinn. Hann tekr sèr bráðt af at skipta við Sigríði, fósturu Skúta, ok gat ástir hennar, þvíat Skúta bannaði þat ekki, en þó grunaði hann þorgrím; var hann þar um vetrinn. Ok um sumarit vill hann fara til þings at hitta þórodd; ok nú ferr hann, ok segir þóroddi til þessa, þat er hann mátti afvita um háttu Skúta, ok þótti þóroddi ekki færi at svá búnu. Íllt þótti þorgrími at starfa í þessu, þvíat Skúta var vel til hans. Þóroddr ræð þeim Illuga ok Birni at fara til Ölvis hins * * * * * gánga þeir Illugi ok Björn í jarðhúsit með ljósi, en Ölvir var hjá jarðhúss munnanum. Þeir gánga nú eptir jarðhúsinu, ok koma at þar,

¹⁾ Hér enda at fullu A, B, C; í D, sem enn hefir í bláð strílagi, af hvörju fyrri síðan þó er gjörmað og öldungis ólæslig,

sem um festina var búit; ok nú skáru þeir festina, ok létu síga hógliga niðr hödduna; nú lúka þeir upp jarðhúss munnanum, ok þá kom kaldr blær á Skúta or jarðhúsinu, ok vaknar hann við, ok stóð nú upp. Ok í því bili lagði Illugi spjóti á Skútu; en Skúta hjó yfir höfuð Illuga ok í höfuð Birni, ok mælti í því, at eigi hefði allir haldin-orðir verit; ok nú var hann þó því sári særðr, er hann leiddi til bana. Illugi barr nú Björn, bróður sinn, á brott af jarðhúsinu, ok var hann mjök sárr; ferra hann nú síðan á brott, ok þeir Ölvir allir saman, ok andaðist Björn bráðliga af því sári, sem Skúta hafði veitt honum. Þorgrímur bauð nú Sigríði með sér at fara; en hún ásakaði hann mjök um þetta, ok kvað þá Skútu hafa újafnt viðhaft: er hann trúði þér vel, en þú hefir nú svikit hann; ok þó ferra hún nú brott með honum á þeirri nótt, ok giptist honum síðan. Nú er þat sagt, at mál var tilbúit um víg Skútu, ok varð þórr Illugi sekr um vígit Skútu, ok skal hann vera utan 3 vetr; en þeir halda upp bótum fyri raðin ok tilförina vígs Skútu, þóroddr goði ok Ölvir enn spaki, sonr Þorbergs höggvinkinna, ok voru nú sáttir at kalla. Þótti mörgum mönnum þat eigi fyrr hafa at hendi borit, enn líkligt var, um málit Skútu, at hann væri afráðinn; en þó er þat eina satt af honum at segja, at hann var vitr maðr ok inn mesti fullhugi, ok margir

er niðrlag sögunnar, sem hér fylgir; en eigi er líkligt, að hér vanti meira í, enn ólæsiligu síðuna, dlika og 1½ bls. prentaða; þá hefir og niðrlagsbrotið.

gengu ekki betr, enn til jafns við hann, þótt miklir þættist fyrri sèr vera, en eigi þótti hann öllum jafnaðarmaðr vera. Höfu vær nú hær lok þessarar frásagnar, ok þakki nú hverr, sem veröt þikkir!

VÍGAGLÚMS SAGA.

Íslendinga sögur, 2 bindi.

21

Hér hefr Vígalúms sögu.

INGJALDR hét maðr, son Helga hins magra, hann bjó at Þverá í Eyjafirði; hann var forn goðorðsmaðr ok höfðingi mikill, ok þá aldraðr mjök, er sagan gerðist; hann var kvængaðr maðr, ok átti 2 sonu, Steinólf ok Eyjólf; þeir voru menn vel mannaðir, ok voru báðir fríðir sýnum. Ingjaldr var einlyndr ok fálátr, údæll ok fasttækr; hann lagði lítinn huga á kaupmenn, vildi ekki yfir sèr hafa þeirra ofsa, ok ef hann girnist af kaupmönnum nokkut at hafa, þá sendi hann aðra menn til, en fór eigi sjálf. Skip kom enn² eitt sumar í Eyjafjörð; Hreiðarr hét stýrimaðr, ættstórr, hann átti bú á Vors í Noregi, manna vaskastr ok vinsælstr. Eyjólfir Ingjaldsson var opt við skip um sumarit, ok áttu þeir Hreiðarr margt

¹) Helgi hét maðr, ok var kallaðr Helgi hinn magri, hann var son Eyvindar Austmanns ok Raförtu, dóttur Kjarfals Íra konungs; Helgi átti Þorunni hyrnu, dóttur Ketils flatnefs, sonar Bjarnar buðu, hersis í Noregi; hann var ríkr ok kynstórr, ok bjó í Raumsdal í Raumdælafylki, þat er milli Suðr-mæra ok Norðmæra. Helgi hinn magri nam Eyjaförð allan frá Siglunesi, bjuggu þau Þórunn hyrna, kona hans, í Kristnesi í Eyjafirði, ok eru frá þeim komnir Eyfirðingar; þau áttu son þann, er Ingjaldr hét, hann bjó at Þverá í Eyjafirði, sem nú er kölluð Múkaþverá, í stað þess undanfarna þannig C. ²) v. í C.

saman í vinfengi; Hreiðarr sagði honum, at hann vildi hær vistast um vetrinn, kveðst vera fúsastr til Íngjalds at frásögn annarra manna; Eyjúlfr segir föður sinn ekki hafa þat í vanda lagt, en þó læzt hann mundu umsýslá. Ok er hann kemr heim, ræddi hann um við föður sinn, at hann skyldi taka við stýrimanninum, ok kveðst ætla góðan dreng vera ok mikils verðan, ok tjáði málit fyrir honum vel um stýrimanninn. Íngjaldr segir: ef þú hefir boðit honum áðr, hvat mán þá tjá við at mæla? mun ek þá hljóta fè at kosta, en þú munt hafa starf fyrir, ok læzt aldri útlandan mann með sèr haft hafa, ok læzt enn ófúss vera. Þá segir Eyjúlfr: eigi er enn við honum tekit utan þitt ráð, en þat er ok bæði, at ek hefir lítt til ráða hlutast, ok vill þú, at ek ráða litlu, ef sá maðr skal hær eigi vist hafa, er ek hefi hegat boðit. Íngjaldr segir: nú skaltu ok ráða þessu, sem þú vill, at stýrimaðr fari hegat við annann mann, ok vil ek ekki á leggja við hann fyrri þínar sakir, en þú skalt hafa allan starfa fyrri þeim, en ek mun kostnað framleggja; hann segir: þetta líkar mēr vel at svà sè. Ferr hann annann dag ok hittir Hreiðar, ok segir honum málavöxt; hann lætr vel yfir; er hann þagat fluttr með varning sinn. Ok er þeir höfðu verit eigi lengi, þá varð Hreiðarr varr við, at þar skyldi vera jólaveizla fjölmenn; Íngjaldr var fárr við hann, ok þó vel. Einn dag kallar Hreiðarr Íngjald í útibúr, þar sem varningr hans var inni; ok hann [geyr su¹. Þá mælti Hreið-

¹) gekk þángat, C.

arr, ok það hann velja af varninginum þat, er hann vildi. Ingjaldr læt engis girnast fjár hans, en kallar honum vel fara. Hreiðarr segir: ek hefi þó hugleidd nokkut, hvat þú þarft af oss at þiggja; ek hefi komit á nokkura bæi hér í Eyja-firði, þá er bestir eru, ok sè ek engi herbergi slík sem hér, en skálabúnað hefir þú eigi svá góðan, at eigi sè þvílíkr á öðrum bæum; hann tók or sínum hirzlum svá góðan skálabúnað, ok gaf Ingjaldr, sem engi hafði betri áðr komit heg-at til Íslands. Ingjaldr þakkaði honum vel, ok var nú allgott vinfengi þeirra í millum. Síðan um vetrinn segir Eyjúlfr, at hann vill utan fara með Hreiðari um vârit; hann svaraði því óbráðt. Eyjúlfr segir: hvi villtu eigi flytja mik? líkar (þèr) eigi vel við mik? Allvel, segir hann, en lít muna föður þínum þikja vistarlaun mín, en eigi mun ek honum illu launa, at flytja son hans á brott, er honum er hverr sómi at; en ef faðir þinn lofar, þá flyt ek þik gjarna á brott, ok kann ek þökk mikla, at þú farir þá. Nú bjuggu kaupmenn ferð sína; ok er þeir voru búmir, leitar Eyjúlfr enn eptir um utanferð sína við Hreiðar; hann sagði honum sinn vilja: læt ekki vilja gera í móti föður hans um hans utanferð. Síðan segir hann föður sínum farfýsi sína, ok svá, hversu farit hafði með þeim Hreiðari. Ingjaldr segir, at fáir drengir munu slíkir, sem Hreiðarr: ok með þessi þinni meðferð, ok at reyndum drengskap, leyfi ek þèr ferðina, ok þikja betr, at þú farir með honum, enn með öðrum.

¹⁾ hans, b. v. B.

2. Síðan fóru þeir utan, ok komu við Nor-eg. Hreiðarr bauð Eyjúlfi marga kosti um vist-
artekjur; en hann vildi eigi þiggja þat, er hann
bauð. Hreiðarr mælti: hvat villtu þá þinna ráða?
Hann segir: eigi veit ek. Þá segir Hreiðarr:
girnist þú ekki til konunga, eða annarra höfð-
íngja, er þar heimill várr tilbeini; þá var Hákon
Aðalsteinsfóstri [yfir Noregi: sýnist mér slik-
um höfðíngjum gott at þjóna, yð stórum mönn-
um ok líkligum til góðrar fylgdar. Hann seg-
ir: vanfærr em ek at fylgja konúngum, en þó
kann vera, at þat gengist eptir mínum vilja, en
þó neita ek því. Hreiðarr spyr: hvat villtu
þá? Hví dregr þú undan at bjóða mér til þín,
þvíat þat vil ek? Lítill hugr er mér á því, segir
Hreiðarr. Eyjúlfr spyr: hví sætir þat? Ek
nenni eigi at veita þat, sem þér er eigi gott at
þiggja, þar er mér þikir þú góðs eins verðr
frá mér. Forvitni er mér á, hví þat sætir. Þat
muntu nú vita verða, þó samir mér illa frá at
segja: bróður á ek mér þann, er Ívarr heitir,
við egum bú báðir saman ok allan fjárlut, ok
unnumst við mikit, en við erum þó eigi skap-
glíkir um þat, at honum þikja illir Íslenzkir
menn, svá at þeim er eigi vært þar²; en hann
er í víkingu hvert sumar; en þá er hann kemr
heim, ferr hann með [10da manni eða tólfsta³ til
mín, ok skulu allir þeim þjóna, þeir er fyrir
eru, ok munu þeir allir til þín vera svá illa, at
þar er þér at engum kosti vært. Hann segir:

¹) b. v. C. ²) er hann er, b. v. B, C. ³) 10 menn eða
12, B, C.

forvitni er mér á, hversu þeir láta; ok ertu sál-
lauss, ef þú lætr uppi vistina. Hreiðarr segir:
mér er vandt við bróður minn, er mér færir
gjafar þær, sem hann færir mér, ok hann fær
bestar til, at eigi skili okkr á um þik, en mér
mun þúngt þikja, ef þeir gumsa þik ok spottu.
Mjök villtu þat undan draga, segir Eyjúlfr, at
ek fara til þín, eða hverneg mun hann við mik
vera? eigi mun hann berja á mér. Hreiðarr seg-
ir: bardaga verra mun þat: hann hefir marga
vánda menn með sér, allt þat, er þú mælir eða
gerir, munu þeir afleiðis fara fyri þér. Eyjúlfr
segir: engi skapraun er þat, ef maðr veit nokk-
ut af áðr, er þat úvizka, at bera eigi slíkt, ok
mun þat ekki viðnema. Hreiðarr segir: vandi
er þá á báðar hendr: þú ert vinr minn, en hann
er bróðir minn, ok ann ek honum mikit. Þat
varð, at hann fór heim með Hreiðari til vistar á
Nes. Ok þá er Ívars var heim ván, þá tók Ey-
júlfr loðkápu, ok hafði hvern dag, en hann var
mikill maðr, ok sat hjá Hreiðari jafnan.

3. Nú kemr Ívarr heim, ok er gengit í mót
honum vegliga ok fagnat með bliðu. Þá spurði
hvárr þeirra annann tíðenda, eða hvar Hreiðarr
hefði verit um vetrinn; en hann læt á Íslandi
verit hafa; en þá spurði Ívarr engra tíðenda;
en hvárt er, kvað hann, þat hjá þér maðr, eða
kyikendi? þat er hrúga eigi lítil. Eyjúlfr segir:
ek em Íslenzkr maðr, ok heiti ek Eyjúlfr, ok
ætla ek hér at vera í vetr. Þess get ek; kvað
Ívarr, at eigi sé úhapplaust hér á bæ, ef Íslenzkr
maðr skal hér vera. Hreiðarr segir: ef þú ert

illa við hann, svá at honum er eigi við vært, þá mun okkur frændsemi eigi góð vera. Illu heilli hefir þú til Íslands farit, ef af þeim sökum skulu vér þjóna Íslenskum mönnum, eða láta ella frændr vára eða vini, ok ek veit eigi, hví þér sýnist at fara til ennar vestu þjóðar, ok frelst hefir þú þik um tíðenda sögn við mik. Annann veg er, kváð Hreiðarr, þar eru heldr margir góðir drengir. Ívarr segir: eigi er sjá þó sæmiligr í öndveginnu totabalsinn¹; en þá er Ívarr sá, at bróður hans þótti miklu varða um mann þenna, þá tók hann minna af, enn áðr, við Íslendinga: en hvat minna ek þá heldr, enn kalla hann Hrúgu? En Eyjúlfr læt. Því nafni mundu vel kunna; en allt þat, er hann gerði eða mælti, þá færðu þeir afleiðis. Vigfúss hét maðr, hann var hersir, ok ræð fyrir á Vors; hann var Sigurðarson, Víkingakárasonar; hann átti dóttur þá, er Ástriðr hét. Vinátta var þar mikil í millum þeirra bræðra ok Vigfúss, ok höfðu sinn vetr hvárir jólaveizlu með öðrum, ok skulu þeir bræðr nú búast við jólaveizlu; en allt hafði Hreiðarr fyrirbúið, ok skyldi hann þá þjóða mönnum, ok bað Eyjúlfr fara með sér: ok er mér eigi² forvitni á, hversu þeir láta at þér. Mér er þúngt, segir Eyjúlfr, ok má ek eigi fyrri því fara. Aptan þann, sem hann var heiman farinn, ok þeir koma í sæti, þá mæltu förunarfar Ívars: nú er Hrúga heima, en Hreiðarr eigi, nú munu vér hafa gleði sem oss sýnist. Vér skulum nú, segir Ívarr, hyggja at nokkut, hvat oss hæfir: hér erum við bræðr,

1) þannig A; tótrabassinn, B; totabassinn, C. 2) v. i C.

ok egum fê báðir saman, ok berr hann alla áhyggju fyrir, en ek enga, en sá er einn maðr, er hann vill veita, ok gerum vèr svá, at honum er varla við vært, en hann er við oss saklauss, ok skal engi maðr mæla í mein honum, meðan Hreiðarr er eigi heima. Þeir segja nú vel fallit til gamans at hafa nokkut. Þá mælti Ívarr: af litlum manndóm tali þèr, hèr þjóna oss allir, ok höfum vèr gaman af öllu, sem oss lystir, en aðrir hafa starfa ok áhyggju; ok þótt sjá maðr hefði drepit bróður minn, þá ætta ek ekki at gera honum til meins fyrir Hreiðars sakir, ok engum skal hlýða at gabba hann, ok nú skal hann eigi Hríga heita lengr. Ok um morgininn mælti Ívarr við Eyjúlfr: villtu fara í skóg með oss ok skemta þèr? Ok hann játti því, ok fèrr með þeim, ok höggva þeir sèr trè, ok flytja heim. Eyjúlfr hefir sverð ok handöxi. Ívarr mælti: þat ræð ek þèr, Íslendingr! ef sèr fèrr hverr várr, at þú farir heim fyri myrkr. Síðan fèrr sinn veg hverr um skóginn, ok fór Eyjúlfr einn sèr; þá fèrr hann af loðkápunni, ok lagði á ofan sverð sitt, er hann hafði í hendi; en hann gekk í skóginn ok skemti sèr, ok hafði exi, ok hjó trèin þau, sem honum sýndist. En er áleið daginn, tók at drífa, ok vill hann þá heim, ok kom þar, er loðkápan hafði legit, ok var hún á brottu, en sverðit var eptir; hann sèr sópat snjánum, sem kápan hefði dragnat, en viðbjörn hafði komit ok dregit kápuna, hafði varla aflit til haft upp at halda, er björninn var úngr ok

— ¹⁾ húbjörn, B; urðbjörn, C.

nýkominn or híðinu, ok eigi mannsbani vorðinn. Síðan fór hann, ok sá, at björninn sat fyrir honum, brá hann sverði, ok hjó af trýnit við augun uppi af dýrinu, ok hafði þat í hendi sér heim. En Ívarr kom heim fyrri, ok saknar Eyjúlfs, ok mælti: ógegnliga¹ höfum vèr farit, ok illa skilizt við vörn förunaut, honum er ókunnigt á skóginum, en þar vãn margra skæðra dýra, ok mun margrædt um, ef hann kemr eigi heim, svá sem áðr voru vèr við hann, ok ræð ek, at vèr leitim hans, þartil er vèr finnum hann. En er þeir komu útfyri dyr, þá kom Eyjúlfr í mót þeim, ok fagnaði Ívarr honum vel, ok spurði, hví hann væri blóðugr; en hann sýndi þeim þat, er hann hældt á. Þá mælti Ívarr: þat uggi ek, at þú sér sárr. Ver kátr fyri þat, ekki sakar mik. Þá mælti Ívarr: úvitrligt bragð, at spotta úkunna menn! hann hefir sýnt vaskleik í þessum hlut, þar er ek veit eigi, hvárt nokkr værr mundi til verða. Ok annann aptan kom Hreiðarr heim. Ívarr mælti: hví ertu svá hljóðr, bróðir? ertu hugsjúkr um hann Hrúgu? hvat væntir þik, hversu ek mun við hann hafa búit? Hreiðarr segir: þat mun nú okkr víst máli skipta, hversu þú hefir þat gert. Hann segir: hvat muntu nú tilvinna, at ek sé við hann sem þú? Hann segir: ek mun gefa þér gullhring þann, er við egum báðir saman, ok þér hefir góðr þótt lengi. Hann segir: eigi mun ek ágirnast föðurarf þinn, en við hann mun ek vera hēðanaf sem við þik sjálfan, ok skal hann nú sitja hjá mér, en

¹) ógeymiliga, B.

eigi hjá þer. Síðan virðu þeir hann vel báðir, ok sá, at þat rúm var vel skipat, er hann sat í; ok leið nú svá fram¹.

4. Nú koma menn til jólaveizlu til þeirra bræðra; en þá er tólfmenningr var skipaðr til at sitja, ok settir hlutir til, hverr nærst skyldi sitja Ástriði, dóttur Vigfúss hersis, ok hlaut Eyjúlfr ávallt at sitja hjá henni, en engi maðr sá þau fleira viðtalast, enn aðra menn; en þat ræddu margir, at því mundi þann veg í móti berast, at honum mundi þar konu auðit verða; slitr veizlu þeirri, ok var hún veitt stórmannliga, ok menn með gjöfum á brott leystir. Eyjúlfr var 4 sumur í vikingu, ok þótti enn mesti garpr ok framgaungumaðr, fèkk gott orð ok mikit fè. Þat var einn vetr, at sá maðr kom þar á Vors, er Þorsteinn hét, ok var frændi þeirra bræðra, ok átti bú á Upplöndum; hann sagði til vand-ræða sinna, at berserkr sá, er Ásgautr hét, hafði skorat á hann til hólmgangu fyri þá sök, at hann synjaði honum systur sinnar, ok bað þá fjölmenna² sik til hólms, at eigi gengi sjá vikingr á efni hans, sagði hann þó fellt hafa marga menn³ sína, sagði, at hann mundi láta systur sína, ef þeir vildi hann eigi efla: em ek ekki traustr til hólmgangu, nema ek njóta yðvarrar⁴ gæfu við; þeir nenntu eigi at synja honum fararinnar. Nú fóru þeir með honum á Upplönd, ok höfðu 30 manna með sér, ok koma í þann stað, er þeir skulu finnast; þá leita þeir við menn sína, hverr

¹) til jóla, b. v. B; um hrið, b. v. C. ²) fulltingja, B.
³) vini, C. ⁴) yðvarra ráða ok, C.

Þat vildi vinna sèr til konu, at gánga á hólmi við Ásgaut; en þótt konan þætti fýsilig, þá varð þó engi búinn at vinna þetta til. Þá beiddu þeir bræðr, at Eyjúlfr myndi halda skildi fyrir hann; þá segir Eyjúlfr, kvaðst þat við engan mann gert hafa, ok eigi fyri sik sjálfan: ok mán mèn eigi gott þikja, ef hann er drepinn í höndum mèn, þiki mèn engi fremd í þessu; en ef sveinn sjá verðr drepinn í höndum oss, skulum vèr þá heim fara með svá guru, eða skal þá tilfá annann ok enn þriðja? ok vex þá svá vár úvirðing, svá sem margir falla fyrir oss, ok litil virðing mun á för várri, ef vèr förum við þat aptr, at hans sè úhefnt, ef hann fellr fyrir oss; biðl þèr mik, at ek gánga heldr á hólmi við berserkinn, þat er veitanda vinum sínum, en þetta vil ek eigi veita. Þeir þakka honum vel, ok þótti þeim þó mikit í ábyrgð, er hann var. Hann segir: svá sýnist mèn, sem engum várum sè aptrkvæmt, ef hans er eigi hefnt, ok þiki mèn þá verra at berjast við berserkinn, ef frændi yðvarr er áðr drepinn; síðan gengr hann fram, en Ívarr bauð at halda skildi fyrir honum. Eyjúlfr segir: vel er þat boðit, en mèn mun mest umhugat, ok er satt it fornkveðna, at sjálfs hönd er hollust; gengr á hólmi síðan. Berserkinn mælti: skal sjá við mik berjast hrúnkrinn? Eyjúlfr mælti: er eigi þat, at þèr ægi við mik at berjast? kann þat vera, at þèr sè eigi vel farit, er þú æðrast mikinn mann, en gambrar yfir litlum. Ekki er mèn þat eignat, segir hann, en lögin

¹⁾ hrúnkrinn, B.

munek þér segja upp um hólmgöngu: sex¹ merkr skal mik leysa af hólmi, ef ek verð sárr. Eyjúlfr segir: óskyldt ætla ek vera at halda lögum við þik, er þú dæmir sjálf, hvers þú ert verðr, fyrri því at á váru landi mundi slíkt þikja þræls gjöld, er þú gerir um sjálfan þik. Eyjúlfr átti fyrr at höggva, ok hjó þat it fyrsta, at sverðit kom á skjaldarsporðinn, ok gekk af sporðrinn ok fótrinn² af berserknum. Eyjúlfr fèkk af þessu verki mikit ágæti, ok fór heim síðan með þeim bræðrum; nú var honum boðit fè mikit at þiggja; en hann læt þetta ekki til fjár hafa gert, nè til konu, heldr af vinfengi við þá bræðr: Ásgautr leysti sik af hólmi, ok lifði við örkuml. Síðan bað Eyjúlfr Ástriðar Vigfússdóttur; nú er til at flytja málit Ívarr ok Hreiðarr, segja hann ættstóran mann, ok eiga göfugt ráð á Íslandi, ok mikinn frænda afla, ok kölluðu líkligt, at mikit yrði hans forlag. Þá mælti Eyjúlfr: vera kann, at frændum Ástriðar þiki ofsi mikill³ í váru máli, en margir vitu á Íslandi, at vèr egum göfugt forellri ok mikit fè. Vigfúss segir: þetta mun vera forlög hennar, þótt til væri ætlat ekki óframarr um frændkonu vára; hún var honum gefin, ok fór út til Íslands með honum.

5. Böðvarr hèt maðr, hann var son Víkingakára, ok bróðir Sigurðar, föður Vigfúss; hann var faðir Ástriðar, móður Eiríks, föður Ástriðar; móður Ólafs Tryggvasonar. Víkingakári var son Eymundar³ askaspillis⁴ Þórissonar. Böðvarr var faðir Ólofar, móður Gissorar hins

¹) 5, B, C. ²) ösa fæta, A. ³) Eyvindar, B, C. ⁴) þann-
ig C; askaspillis, A.

hvíta. Þá er þau Eyjúlfr ok Ástriðr komu út til Íslands, var Ingjaldr þá andaðr; þá tók Eyjúlfr við búi ok goðorði. Úlfeiðr hèt dóttir Ingjalds, hana átti Hríseyjar-Narfi. Börn þeirra Eyjúlfs ok Ástriðar voru 4 nefnd: Þorsteinn hèt son þeirra enn elzti, ok var hann leystur af arfi, þá er hann kvændist, ok bjó hann at Hólum í Eyjafirði, meðan hann lifði, ok verðr hann líttr við söguna riðinn; Vigfúss hèt annar; hann fékk Hallfríðar Þorkelsdóttur ens háfa frá Mývatni; Glúmr hèt enn yngsti son þeirra, en Helga dóttir, hún var gipt Steingrími í Sigluvík; þeirra son var Þorvaldr tasald¹⁾, er síðarr kemr við málit. En Vigfúss andaðist litlu síðarr enn hann kvangaðist, ok átti barn eitt, ok lifði þat litlu lengr enn hann, ok bar af því undir Hallfríði allt fè til helmings við þau Glúm ok Ástriði; en Eyjúlfr var andaðr, þá er hær var komit. Þá ræðst Þorkell enn háfi til Þverár, ok Sigmundur son hans, ok var hann mikill maðr fyrri sèr, ok ætlaði, at hann mundi höfðingi gerast, ef hann fengi gott kvánfáng ok mágastöð. Þórir hèt maðr ok bjó á Espihóli, hann var son Hámundar heljarskins ok Ingunnar Helgadóttur ens magra; hann átti Þórdísi Kaðalsdóttur; þeirra börn voru Þórarinn ok Þorvaldr krókr, er bjó á Grund í Eyjafirði, ok Þorgrímr, er bjó í Möðrufelli, ok Ingunn, er átti Þórðr Freys-goði, ok Vigdís, er átti Sigmundur. Síðan tóku þeir Þorkell ok Sigmundur at úhægja Ástriði byggðina, ok var skipt landinu í helminga, ok hlutu þau Glúmr

¹⁾ Tasaldi, B.

ok Ástriðr þann luta landsins, er ekki var hús-
aðr, ok gerðu þau bú á Borgarhóli. En Glúmr
skipti sér ekki af um búsyslu, þótti heldr óbráð-
gjörri í uppruna; hann var fámálugr ok fálátr
jafnan, hárr maðr vexti, ok nokkut skolbrúnn,
hvítr á hár ok ræthárr, krakligr¹, ok þótti heldr
seinligr maðrinn, fór ekki til mannamóta. Nú
eyðist fé fyrri þeim Ástriði, ok gerist ráðahagrinn
úhægr; en Sigmundr ok Þorkell bægja þeim, ok
höfðu þau it minna af öllu. Hof Freyss var
þar fyrri sunnan ána á Hripkelsstöðum. Þórar-
inn á Espihóli var maðr vitr ok vinsæll. Þor-
valdr krókr var hólmgangumaðr ok údæll. Sig-
mundr Þorkelsson þóttist maðr mikill fyrri sér,
er hann kom í mægðir við Esphælinga. Glúmr
segir móður sinni, at hann vill utan ráðast: sé
ek, at þroski minn vill engi verða, en þat má
vera, at ek hljóta gæfu af göfgum frændum
minum, en ek nenni eigi at þola ágang Sig-
mundi, en ek sé mik enn vanfæran í mót hon-
um; en lógaðu eigi landinu, þóat þraungt verði
kosti þínum. Þá var Glúmr 15 vetra, er hann
fýstist utan.

6. Nú er at segja frá utanferð Glúms: Þegar,
er hann kom við land, fór hann uppá Vots
til Vigfúss; ok er hann kom at bænum, þá sá
hann þar mikit fjölmenni ok margskonar skemt-
an ok leika, ok þat þóttist hann sjá, at þar
mundi á öllum lutum stórmennska vera; en þar-
sem hann sá marga menn merkiliga, þá vissi
hann eigi, hvar Vigfúss mundi vera, frændi hans;

¹) krakligr, C.

Þat mark hafði hann til hans, at hann sá mann mikinn ok vegligan í öndvegi í skautfeldi blám, ok læk sèr at spjóti gullreknu, gekk síðan at honum, ok kvaddi hann; en hann tók vel kveðju hans. Vigfúss spurði, hvat manna hann væri; en hann kvaðst vera Íslenzkr ok Eyfirzkr. Þá spurði Vigfúss at Eyjúlfi, mági sínum, ok Ástriði, dóttur sinni; en hann kvað hann andaðan: en Ástriðr lifir; Vigfúss spurði, hvat barna þeirra lifði; en Glúmr sagði honum til syskina sinna, en síðan sagði hann honum, at þar var einn son þeirra kominn fyrir hann; en er hann sagði þat, þá reitist¹ ekki af umtalit við hann. Glúmr bað hann vísa sèr til sætis; en Vigfúss kvaðst eigi vita, hvat satt væri af því, er hann sagði, ok vísaði honum til sætis á hinn óæðra bekk utarlíga, ok veitti honum litla virðing; hann var fámálugr ok ósiðblendr; þá er aðrir menn drukku, eða höfðu aðra gleði, þá lá hann, ok hafði feld á höfði sèr²; hann þótti þar fól eitt. Þar var veizla búin at vetrnóttum, ok gjört dísablót, ok allir skulu þessa minning gera; Glúmr sitr í rúmi sínu, ok gengr eigi til. Ok er áleið kveldit, er menn voru komnir, þá var eigi svá mikil gleði, sem líkligt mundi þikja fyrri fagnaðar sakir ok vína fundar³, er þar voru margir samankomnir. Ok þann dag, er menn höfðu komit til boðsins, hafði Glúmr eigi útgengit í móti mönnum, ok bauð engum at sitja hjá sèr, eða í hans rúmi. Ok er menn voru komnir undir borð,

¹) líkl. rættist; réttist, B, C. ²) ok gerði sèr aldrei glatt, b. v. B. ³) fjölda, B.

Þá var sagt, at sá maðr var kominn at bænum með 12ta mann, er Björn hét ok kallaðr járnhauss; hann var berserkr mikill, ok var því vanr at koma til mannboða fjölmennra, ok leitaði þar orða við menn, ef nokkr vildi þat mæla, at hann mætti á þiggja, ok skoraði á menn til hólmgangu. En Vigfúss bað þess, at menn skyldu vel stilla orðum sínum: ok er þat minni læging, enn taka meira illt af honum; ok hétu menn honum góðu um þat. En Björn gekk í skálann inn, ok leitaði orðheilla við menn, ok spurði á enn æðra bekk enn yzta mann, hvárt hann væri jamsnjallr honum; en (sá) kvað fjarri þat fara; síðan spurði hann hvern at öðrum, þartil at hann kom fyrir öndvegít; ýmissa orða leituðu menn sèr, en þar kom niðr, at engi kveðst jamsnjallr honum. En er hann kom fyrir Vigfús, þá spurði hann, hvar Vigfúss vissi slíkra garpa vánir; en hann læzt eigi vita hans jafnúngja. Þá mælti hann: vel er svarat ok hyggiliga, sem ván var at, þú ert virðingamaðr mikill, ok gengit lengi at óskum líf þitt, ok engi hnekkíng komit vegs þíns ok sóma; nú er þat vel at ek er, ek þarf ekki við þik annat at mæla, enn gott eitt, en spyrja vil ek þik, ef þú þikist jamm við mik. Hann svarar: þá er ek var úngr ok í víkingu, ok vann nokkut til frama, nú veit ek eigi, hvárt ek mætta þá við þik jammast, en nú hálfu síðr, at ek em gamall ok örvasi. Hann snýr á brott þaðan, ok ferr utarr með öðrum bekk, ok spyr enn, ef þeir þikjast jammnsnjallir honum; en þeir kvað-

est eigi jamsnjallir honum; þá kom hann at þar, er Glúmr lá í pallinum: hví liggr sjá maðr svá, kvað Björn, en sitr eigi? Sessunautar hans svara, ok veittu honum orða fullting, ok kváðu hann svá óvitran, at ekki mark mátti at þikja, hvat hann mælti. Björn spyrnir á honum fæti sínum ok mælti, at hann skyldi sitja upp, sem aðrir menn, ok spurði, ef hann væri jamsnjallr honum. En Glúmr kvað hann ekki þurfa at eiga við sik, ok kveðst eigi vita um snilli hans: ok vil ek af því engu við þik jamnast, at útá Íslandi mundi sá maðr kallaðr fól, er þann veg lèti, sem þú lætr, en hær hefi ek vitat alla beztr orðum stilla; hleypr upp síðan, ok at honum, þrífir af honum hjálminn, síðan hnykkir hann upp eldistokki, ok keyrir á milli herða honum, ok lýtr kappinn við, ok þegar annat, ok hvert at öðru, svá at hann féll; ok þá er hann vildi á fætr færast, þá laust hann á höfuð honum, ok lèt svá¹, þartil at hann kom út fyrir dyr. En þá er Glúmr vildi til sætis, er Vigfúss kominn á gólfrit, ok allir þeir, ok fagnaði þá vel frænda sínum, kvað hann nú hafa raun til gert, at hann var hans ættar: skal ek nú virða þik sem okkr sómir; lèzt þat til hafa gengit í fyrstu, at honum sýndist hann eigi bráðgerviligr: vilda ek þess atbiða, er þú færðir þik með skörungskap í þína ætt; leiðir nú hann til sætis hjá sér. Glúmr kveðst þiggja mundu þat sæti, þótt fyrr væri. Annann dag eftir er sagt andlát Bjarnar. Vigfúss bauð Glúmi at taka ríki eftir sik ok virðing; en

¹) gánga, b. v. B.

Glúmr kveðst þiggja vilja, en fara þó út fyrst til Íslands, at eigi eignaðist þeir föðurleifð hans, er hann ann eigi at njóta, kveðst aptr munu koma sem fyrst. Vígúss kveðst ætla þat forlög Glúms, at auka sína ætt ok sóma á Íslandi. At sumri lætr Vígúss búa skip til handa Glúmi, ok gefr honum farminn á ok mikit fê í gulli ok silfri, ok mælti; svá segir mér hugr um, at við sjáimst eigi síðan, en eínkagripí vil ek þér gefa; feld ok spjót ok sverð, er vèr höfum mikinn trúnað á haft frændr, ok meðan þú átt gripina, vænti ek, at þú týnir eigi virðingu, en þá em ek hræddr um, ef þú lógar þeim. Síðan skiljast þeir.

7. Nú ferr Glúmr út til Íslands ok heim til þverár, ok móður sína hittí hann bráðt, ok fagnaði hún honum vel, ok sagði ójafnað þeirra feðga, ok bað hann þó hafa við þolinmæði, en kveðst til lítils umfær at ganga þeim í móti. Síðan reið hann heim at garði; þá sá hann, at færðr var garðrinn ok gengit á hans hlut, ok þá kvað hann vísu:

Nærr gengr mér ok mínum,
mendöll! hjúum¹ öllum,
þverr við glaum, inn græni²
garðr, enn oss of varði;
verðr hróðr skotat harðla,
hèr tjái³ ek þat, mínum,
munat enn of styr stála
starflauss föður-arfi.

¹) hiū, A; hiaum, hin. ²) græna, C. ³) tñi, B.

En þat hafði vorðit til tíðenda út hær meðan: Sigmundr úhægði Ástriði, ok vildi koma henni af staðfestu; um haustit, varð vant kvígna tvæggja, er Glúmr hafði utan verit, þeim þorkatli ok Sigmundi, ok hugðu þeir, at stólit mundi vera, ok létu líkligsta til þræla¹, er Ástriðr átti, ok segja þá einætum eit hafa, ok stefndu þeim um vârit um stuld. En þessir þrælar voru miklu hollastir Ástriði-fyrir umsjá ok verknað; hún þóttist varla mega búi sínu halda, ef þeir færi frá, ok ferr á fund þorsteins, sonar síns, ok segir honum, hvern ágâng þeir veita, biðr hann svara fyrir þrælana: vil ek heldr fê bæta fyrir þá, en þeir verði sekir um álygi, ef eigi er betri faung á, ok þætti mér þú nú eiga at vera brjóst fyrir oss, ok segjást svá í góða ætt. Þorsteinn læt þat ætla, at mál muni svá uppborit af þeirra hendi, at þeir munu ætla at fylgja með afla mága sinna: sýnist mér þat ráð, ef þessir menn halda upp ráði þínu, at vèr eigim hlut í fêbótum, at þeim komi við. Hún segir: svá segir mér hugr um, at þær einar fêbætr verði, er oss mun meins í leitit; en fyrir því, at þar er til lítillar liðsemdar at leita, er þú ert, mun verða at leggja á þeirra vald. En þau gæði fylgdu mest þverár landi: þat var akr, er kallaðr var Vitazgjafi, þvíat hann varð aldregi úfrærr, en honum hafði svá skípt verit með landinu, at sitt sumar höfðu hvárir. Nú segir Ástriðr þeim feðgum, at mér lízt, at þið vilð mjök fyríkoma mínu ráði, ok sjáið þat, at hær þrýtr forystu, en heldr

¹) tvo, b. v. B.

enn þrælarnir sè uppgefna, vil ek þetta mál leggja á ykkarn dóm; þeir kváðu þat vitrligra ráð. Gjöra þeir nú ráð sitt; en sú var ráðagerð þeirra, at hafa sjálfðæmi fyri þrælana, eða sekja þá. En þorsteinn fylgdi eigi betr málinu, enn þeir höfðu sjálfðæmi, ok gerðu til handa sér akrinn, at þeir skyldu hann einir eiga, ok ætha svá at komast at landinu öllu, at kippa undan þeirri stoð, er áðr hældt mest upp ráði hennar. Ok þat sumar, er þá fór í hönd, átti hún at hafa akrinn, ef at réttu færi. En um sumarit, er menn fóru til þings, er þessu máli var sett, þá fór nautamaðr um haga, ok fann kvígurnar í einu jarðfalli, ok hafði fokit yfir öndverðan vetr, ok varð nú bert illmælit við þrælana. Ok er þeir feðgar spurðu, at kvígurnar voru fundnar, þá buðu þeir fè at gjalda fyrir akrinn, en þeir vildu eigi láta handsöl sín af akrinum. En Ástriðr segir, at eigi muni þó ofmikit koma fyrir illmælit, þóat hún hefði sitt: ok vil ek armathvært hafa þat, er ek á, eða missa; þó, vilja engir rétta málit, þá skal enn biða, ok vænti ek, at Glúmr muni út koma, ok leiðrétta vårt mál. Sigmundr segir: [seint til vónar sá man erja¹, sitr sá nú ihjá, er líkligri væri til, þinna sona. Hún segir: illa sezt opt ofsinn², Sigmundr! ok rángendi, kann ok vera, at þat hendi þik. Ok litlu síðarr sumars kom Glúmr út, ok er litla rið við skip; ferr til búss síns með auð fjár; en it sama skaplyndi hafði hann sem fyrr: var fálátr, ok lét sem hann heyrði

¹) at seint sè til vónar um þá mann-erju, B; seint er til vónar, at sé muni erja, C. ²) ofsi þinn, C.

eigi þat, er gjörzt hafði út hær meðan; hvern morgin svaf hann til dagmála, ok annaðist ekki um bú. Þat sumar áttu þau Glúmr akrinn at hafa, ef at réttu færi; fê Sigmundar gekk þeim at meini mjök, ok var hvern morgin í túni þeirra. Einn morgin vakti Ástriðr Glúm, ok sagði, at nauta fjöldi Sigmundar var kominn í tún, ok vildi brjóta andvirkni: en ek hefi eigi fráleik til at reka í brott, en verkmenn at vinnu. Hann segir: litt hefir þú mik til vinnu kvadt, ok skal eigi illa við verða; sprettr hann upp, ok tekr hest sinn, ok í hönd sér trétturk, ok keyrði nautin knálaga, ok barði þau mjök, þartil er þau koma í tún þorkels ok Sigmundar, lætr þau þar spilla, sem þau vildu. Þorkell gætti heima andvirkis um morgna, en Sigmundr fylgdi húskörlum. Þorkell mætti við Glúm: þess áttu ván, at menn munu þat eigi sitja þær, ef þú meiðir fê manna, þóttú þikist hafa framit þik utanlendis. Glúmr kvað ómeidd vera öll naut hans nú: en ef þau koma optarr oss at meini, þá munu eigi öll slámit, ok láttu þó vel yfir, þú kemr því einu við, minu vèr ok eigi lengr hafa mein af fê yðru. Þá mætti Sigmundr: stórkliga lætr þú nú, Glúmr! slíkr glópaði þikir oss þú nú, sem þá, er þú fórt utan, ok munu vèr ekki vart ráð gera eptir geipun þinni. Glúmr veik heim, ok setti at honum hlátr, ok brá honum svá við, at hann gerði fólvan í andliti, ok hrutu or augum honum tár þau, er því voru lík, sem hagi þat, er stórt er; ok þann veg brá honum opt við síðan, þá er víghugr var á honum.

8. Þat er sagt, þá er áleið á haustit, at Ástriðr kom enn at máli við Glúm einn morgin, ok vakti hann, ok bað hann skipa til verks, kvað nú heyverkum lokit verða í dag, ef svá væri tilskipat sem hæfði; lokit höfðu þeir Sigmundr heyverkum fyrri stundu: ok fóru þau Sigmundr ok Vígðís snemma í morgin til akrs Vitazgjafa, ok munu þau vel hyggja, er þau hafa akrinn, er vèr ættim, ef at réttu færi. Þá stóð Glúmr upp, ok varð þó eigi fyrr búinn enn at dagmálum; hann tók þá feldinn blá ok spjótit gullrekna í hönd sèr, lét söðla hest sinn. En Ástriðr sagði: mjök vandar þú nú, sonr minn! búning til heyverksins. Hann segir: eigi fer ek opt til at vinna, en bæði skal þá gera mikit at, ok búast vel til, ok kann ek þó ekki vel til verksins at skipa; mun ek riða til Hóla upp, ok þiggja heimboð at Þorsteini, bróður mínum. Síðan reið hann suðr yfir ána; en þá er hann kom til akrsins, þá tók hann dálkinn or feldinum; en þau voru í akri Vígðís ok Sigmundr; ok er hún Vígðís sá hann, gekk hún í mót honum, ok bað hann heilan koma: þikir oss þat illa, er svá fátt er í frændsemi várri, ok viljum vèr eiga í allan hlut, at fleira sè um. Glúmr segir: ekki er enn þess átorðit, er eigi megi vel verða í frændsemi várri; en því veik ek hingat, at dálkrinn er or feldi mínum, ok vil ek, at þú sæmst á nisting; hún lét þat gjarna vilja, ok gerði hún þat. Glúmr leit yfir akrinn, ok mælti: eigi brást hann Vitazgjafi enn; síðan fór hann í feldinn, ok tók spjótit í hönd sèr; síðan snarar hann at hon-

um Sigmundi, ok brá spjótinu; en hann spratt upp í móti; en Glúmr hjó þegar í höfuð honum, ok þurfti Sigmundr eigi fleiri. Þá gekk hann at Vigdís, ok sagði, at hún skyldi heim fara: ok seg þorkatli, at Sigmundr er eigi einfærr af akrinum. En Glúmr reið upp til Hóla, ok segir bróður sínum engi tíðendi; en er Þorsteinn sá gerðar hans, er hann hafði bæði feld ok spjót, þá fann hann blóð í málunum, ok spyr, ef hann hefði höggvit með því fyrri skömmu. Hann segir: þat er satt: eigi hefir mér í hug komit at segja, kvað Glúmr, at ek drap Sigmund Þorkelsson í dag. Þorsteinn segir: þat mun þeim tíðendi þikja þorkatli, eða Esphælingum, mágum hans. Glúmr segir: þat er fornt mál, at blóðmætr eru hverjum bráðastar, ok mun þeim þikja lítils verðt um, er frálíðr. Glúmr var þar 3 nætr at kynni sínu, en þá býst hann heim; Þorsteinn býðr at fara með honum; Glúmr segir þess eigi þurfa: gættu búss þíns, en ek mun riða rétta leið mína til þverár, munu þeir ekki svá mjök eptir þessu ganga. Ferr Glúmr heim til þverár. En er tíðendi þessi spyrjast, ferr Þorkell á fund þórarins, ok leitar þángat ráða ok meðferðar. Hann segir: vera má nú þá, at hún segi, Ástríðr, at hann hafi eigi til engis risit á legginn. Þorkell segir: þat ætla ek, at hann hafi á þann legg risit, er hann fær eigi á stígit. Þórarinn segir: þat er nú sem gerist, hafi þér lengi sýnt þeim újafnað ok ætlat at færa þau við útgarða, ok litit eigi á þat, hver ván væri á um afkvæmi slíkra manna, sem Eyjúlfr var, er

bæði var ættstórr ok enn mesti garpr; en oss er vandi á mjök mikill við Glúm, fyr frændsemis sökum, en við yðr um mægðir, ok óhógligt sýnist mér málit, ef Glúmr fylgir, sem ek get at vera muni. Þá fór Þorkell heim, ok voru þessi mál kyrr um vetrinn. Glúmr hafði nokkuru mannfleira, enn hann var vanr, um vetrinn.

9. Þat er sagt, at Glúm dreymdi eina nótt: hann þóttist vera úti staddr á bæ sínum, ok sjá út til fjarðarins; hann þóttist sjá konu eina ganga utan eptir héraðinu, ok stefndi þángat til Þverár, en hún var svá mikil, at axlirnar tóku út fjöllin tveggja vegna; en hann þóttist ganga or garði á mót henni, ok bauð henni til sín, ok síðan vaknaði hann; öllum þótti undarligt; en hann segir svá: draumr er mikill ok merkiligr, en svá mun ek hann ráða, at Vigfúss, móðurfaðir minn, mun nú vera andaðr, ok mundi kona sjá hans hamingja vera, er fjöllum hærra gekk, ok var hann um aðra menn fram um flesta luti at virðingu, ok hans hamingja mun leita sèr þángat staðfestu, sem ek em. En um sumarit, er skip komu út, spurðist andlát Vigfúss; þá kvað Glúmr vísu:

Fara sá ek hólms und hjálmi
hauks í miklum auka
jörð at Eyjafirði
ísúngs firadisi²;
þá svát dóms í draumi
dals ótta³ mér þótti
felliguðr með fjöllum

¹) úti, B. ²) firra dís, B. ³) duls óttu, B.

fólk [vandar bjóð¹ standa².

Um várit hitti Þorkell Þorvald krók ok aðra sonu Þóris, leitar³ eptir, at þeir muni fylgja þessu máli; en hann taldi til skyldu við dóttur sína, ok marga aðra vináttu, er hann hefir þeim gjört, ok Sigmundr, son hans. Þorvaldr hittir Þórarinn, segir, at á mælissamt mun verða, nema þeir fylgi máli mágs síns; hann læzt vilja slíkt allt atveita, sem hann hefir faung á: ok þat er nú auðsætt, at Glúmr ætlar at miklast af vígi Sigmundar, en vèr unnum oss eigi verr metorða í héraðinu. Þorarinn segir: svá lízt mér, sem vandt muni svá málinu at fylgja, at örugt sè, at vèr vaxim af, ok enn við uppgang Glúms er þat eigi örvænt, at honum kippi í kyn ok sett sína; fer ek því tregari at, enn þér, at mér sýnist óvís virðingin at deila við Glúm, en mér þikir ok eigi gott, ef aukast vill úvirðing vár. En með áeggjun þá bjó Þórarinn Þórisson mál til alþingis á hendr Glúmi um víg Sigmundar. En Glúmr bjó mál til á hendr Þorkatli enum háfa um illmæli við þrælana, ok annat bjó hann á hönd Sigmundi, ok stefndi honum um stuld, ok kveðst hann drepit hafa á eign sinni, ok stefnir honum til óhelgi, er hann féll á hans eign, ok gróf Sigmund upp. Síðan fóru mál til alþingis við svá búit, ok sótti Glúmr þá frændr sína at liðveizlu, Gizor hvíta ok Teit, son Ketilbjarnar frá Mosfelli, ok Ásgrím Elliðagrimsson, ok segir þeim allan málavöxt, ok ágang þeirra feðga ok ránglæti ok marga svívirðing, kveðst hann þar vetta eslingar til

¹) vandat hljóð, B. ²) vís, v. í C. ³) leita, A.

réttra laga, er þeir voru, en hann væri sjálfr fyrri. Þeir kváðust allir þess skyldir, at hans lutr lægi eigi í óvina hendi, kváðust fegnir því verða, ef hans uppreist yrði í þeirri ætt. Liðr þingit at dómum fram, ok hafa Esphælingar fram vígsmálit með áeggjun þeirra, er harma sinna áttu at minnast, en víst væri, at eigi mundu spjöllin á vera. Glúmr hefr málit á hendr þorkatli, ok komu sakar í dóm, hafði Glúmr mikinn frændafla ok vina. Ok er til varna var boðit, segir Glúmr: á þá leið er, at þat má mörgum kunnigt vera, at þér hafið málit meirr tilbúit með úskapi, enn eigi sè spjöllin á, þvíat Sigmund drap ek á mínu fè, ok áðr ek riða til þings, stefnda ek honum til óhelgi; hann nefndi sèr at því vátta, ok verr svá sökina, ok veittu þeir frændr honum svá, at Sigmundr féll úheilagr. Síðan hefr Glúmr mál fram á hendr þorkatli um bekráð¹⁾ til fjár síns, ok horfir þar úvænt þorkatli; þvíat vitni gengu at með Glúmi, ok finnast þar eigi lögvarnir í móti, ok horfði til þess, at þorkell mundi verða sekr; var leitast um sættir við Glúm. Hann segir þá tvá kosti vera, at hann mundi sök fram hafa, eða þorkell seldi honum þverár land með slíku verði, sem hann vildi ákveða, ok var þat eigi betr enn hálfvirði: má ok þorkell þat ætla, ef hann verðr sekr, at við skulim eigi báðir á þingi annat sumar. Ok nú áttu lut í vinir þorkels, at hann sættist, ok tók þorkell þat ráð, sem honum hæfði: sættist á mál ok seldi Glumi landit, skyldi búa þau missari,

¹⁾ brekráð, B.

ok voru þá sáttir at kalla, ok undu Esphælingar illa við málalok; ok hëðan frá grëri aldregi um heilt með þeim Glúmi ok Esphælingum. Ok áðr Þorkell fór á brott frá Þverá, þá gekk hann til hofs Freyss, ok leiddi þagat uxa gamlan, ok mælti svá: Freyrr! sagði hann, er lengi hefir fulltrúi minn verit, ok margar gjafar at mër þegit ok vel launat, nú gef ek þér uxa þenna til þess, at Glúmr fari eigi únauðgari af Þverár landi, enn ek fer nú, ok láttu sjá nokkurar jartegnir, hvárt-tú þiggr eða eigi. En uxanum brá svá við, at hann kvað við, ok fëll niðr dauðr, ok þótti (Þorkatli) vel hafa viðlátit, ok var nú hughægra, er homum þótti sem þegit mundi heitit; hann fór síðan norðr til Mývatns, ok bjó þar, ok er hann or sögunni.

10. Glúmr tók nú virðing mikla í hëraðinu. Sá maðr bjó at Lóni í Hërgárdal, er Gunnsteinn hët, mikilmenni ok auðigr, ok taldr með hinum stærrum mönnum; hann átti konu þá, er Hlíf hët; Þorgrímr hët son þeirra, ok var kendr við móður sína ok var kallaðr Hlífarson, fyri því, at hún lifði lengr enn Gunnsteinn; hún var skörungr mikill; Þorgrímr var mannaðr vel, ok gerðist mikilmenni. Grímr hët annar son þeirra, er kallaðr var eyrarleggr. Halldóra hët dóttir þeirra, hún var væn kona ok vel skapi farin; sá kostr þótti vera einnhverr beztr, fyri sakar frænda ok mest kunnostu¹ ok framkvæmdar hennar. Þessar konu bað Glúmr, lèzt hann lítt þurfa mundu [frænda at segja ætt² sína, nè svá fjárluti eða

¹) kunáttu, B, C. ²) at segja frænda-ætt, B.

atferð: þat mun yðr kunnigt vera, en ráðakost. Þenna hefi ek mætt ætlat, með því at frændr hennar vilja. Honum var vel svarat þessu máli, er hún föstnuð Glúmi með miklu fæ, ok gert brullaup þeirra vel, ok nú er hans ráð enn virðuligra enn áðr. Þorvaldr hét maðr Reimsson¹, er bjó at Barði í Fljótum, hann átti þuriði, dóttur Þórðar frá Höfða; börn þeirra voru Klaufi ok Þorgerðr, er átti Þórarinn á Espihóli. Þorvaldr krókr á Grund átti Þorkötlur ok Þjórárdal. Hlenni enn gamli Örnólfsson töskubaks bjó í Víðinesi, ok átti Oddkötlu Oddkelsdóttur ok Þjórárdal. Gizorr hét maðr ok var Kaðalsson, hann bjó at Tjörnum í Eyjafjarðardal; hann átti konu þá, er Saldís hét, hún var gild húspreyja; Gizorr var ok í enu stærra bónda tali, vel fjár eigandi; dætr þeirra eru 2 nefndar, Þórdís ok Herþrúðr, konur vænar ok oflátar miklir, þóttu vera kostir góðir, óxu þar upp heima. Bróðir Gizorar hét Runólfr, hann var faðir Valgerðar, móður Eyjólfis á Möðruvöllum. Þórdís var dóttir Kaðals, er átti Þórir á Espihóli, [ok þeirra börn voru þau, sem sagt var fyrr². Þorgrímr Þórisson var eigi Þórdísarson ok þó skilgetinn; Þorgrímr var mikilmenni ok vel at sèr; hann riðr á fund Gizorar þess erendis, at biðja Þórdísar, dóttur hans, sèr til eginkonu; voru flytendr þessa máls bróðir hans ok vinir, frændr konunnar: þóttust vera nærr komnir at ráða fyrri kosti frændkonu sinnar, ok leizt þeim allvænliga stofn at. En Þorgrími var synjat konunnar; en öllum

¹) Reimsson, C. ²) fötur Þórarins ok Þorvalds króks, C.

Þótti hann hafa mælt til jamræðis, ok fyri þótti bræðrum hans ok frændum.

11. Sá maðr er nefndr til sögunnar, er Arnórr hèt, ok var kallaðr rauðkinnr¹, hann var Steinólfsson, Ingjaldssonar, ok bræðrúngr Glúms at frændsemi; hann hafði lengi í förum verit, ok var vel metinn, ok var með Glúmi jamnan, er hann var út hær; hann veik til við Glúm, at hann biði konu til handa honum. Glúmr spyrr, hverrær konu hann vill biðja. Arnórr segir: Þórdísar Gizorardóttur, er Þorgrími Þórisssyni var synjat. Glúmr segir: óvænt þiki mēr þat horfa, þvíat mēr þikir ykkar engi munr, en Þorgrímr á bústað góðan ok auð fjár, frændafla mikinn, en þú átt engan bústað ok ógnóg fê; en ek vil eigi ójafnað bjóða Gizori, svá at eigi ráði hann fyri dóttur sinni sem hann vill, þvíat Gizorr er góðs verðr frá mēr. Arnórr segir: þá nýt ek góðra frænda, ef ek get þá betra kost, at þú flytir mitt mál; heittu honum vinfengi þínu, ok mun hann þá gefa konuna, þvíat þetta mundi jamræði kallat, ef eigi hefði svá fríðum manni verit frávisat áðr, sem Þorgrímr er. Glúmr lét ateggjast, ok fór með honum á fund Gizorar, ok tjár málit fyrir honum. Gizorr svarar: vera kann þat, Glúmr! segir hann, at þat verði mælt, at mēr mislítist, ef ek gef dóttur mína Arnóri, frænda þínum, en mēr sýndist eigi at gefa Þorgrími. Glúmr segir: rêt er mælt, en þó er því at lýsa, ef þú vill vart mál virða, at þar í mót mun mitt vinfengi koma.

¹) rauðkinn, B, C.

Gizorr segir: Þat þiki mér mikils verðt, en grunar mik, at þá komi í mót óvinfengi annarra manna. Glúmr segir: Þú sèr ok ráð þitt, en miklu mun hær um skipta minn þótta, hvárt þú gerir. Þá segir Gizorr: eigi skaltu erendlaust fara þetta sinn, ok rætti fram höndina, ok festir Arnórr sèr konu. En Glúmr segir, at hann vill þat tilleggja, at brullaup skal vera at þverá um haustit; ok skilja þeir nú við svá búit. Arnórr átti malt út at Gásum, ok skyldi hann sjálfr sækja ok húskarl einn með honum. En Þorgrímr Þórisson fór þann dag til laugar, er þeirra var utan væn með maltit, ok voru at Hrafnagilslaugu, ok 6 húskarlar hans með homum. En er þeir komu utan ok vildu ríða yfir ána, þá mælti Þorgrímr: mun eigi nú mjök vel fallit at hitta þá Arnór? missum eigi maltanna, ef vèr skulum þó missa konunnar; gingu þeir Þorgrímr í móti þeim með brugðin sverð. Ok er þeir Arnórr sá þat, hverr liðsmunr var, þá hleypti hann á kaf ok svá yfir ána, en klyfjahestarnir voru fyri vestan ána. Þá mælti Þorgrímr: eigi þerum vèr til alls úgíptu, ölit skulum vèr drekka, en þeir munu ráða kosti konunnar. Þorgrímr ríðr til Espihóls hins syðra; Þórir var þá sjónlauss; en þeir fórunautar Þorgríms voru allkátir, ok hlóu mjök, ok spyrr Þórir, hvat þeim þætti svá hlaugligt. Þeir sögðust eigi vita, hvárir fyrr mundu veizluna halda, sögðu þar faungin, en þá frá elta, er áttu, en brúðguminn á kafi. Ok er Þórir heyrir þetta, þá mælti hann: þikir yðr vel komit málinu yðru,

er þær hlæð svá mjök? eða hvert mun nú úrræði yðvart? ætli þær hær í nótt, at sofa, ok engis annars viðþurfa? eigi kunni þær þá skaplyndi Glúms, ef honum þikir góð för frænðasins; ek kalla ráð at safna mönnum, meiri vãn, at Glúmr hafi nú samandregit marga menn. Þar var þá vað á ánni, er nú er ekki. Þeir söfnuðu nú at sèr 80 vígra manna um nóttina, ok bjuggust við á hólunum^{*)} framanverðum, þvíat þar var vaðit á ánni við hólinn sjálfan. En frá Arnóri er at segja, at hann finnr Glúm, ok segir honum frá förum sínum. Hann segir: ekki kom mér þat at úvörum, at þeir lèti eigi kyrt, ok er nú á vandi nokkr: svívirðing, ef kyrt er, en allósýn er virðing, ef við er leitat at rétta, en þó skal nú safna mönnum. Ok er ljóst var um morgininn, þá kom Glúmr at ánni með 60 manna, ok vildi riða yfir ána. En þeir grýttu á þá Esphælingar, ok gekk eigi fram reiðin, ok hvarf Glúmr aptr, ok börðust yfir ána með grjóti ok skotum, ok urðu þar margir sárir, en engir eru nefndir. Ok er héraðsmenn urðu varir við, þá drifu þeir til um daginn ok gengu í milli, ok var á komit sættum, ok leitat, hvat Esphælingar vilja bjóða fyrir úsæmdarhlut þann, er þeir höfðu gjört Arnóri. En þau komu svör í móti, at ekki mundu bætr fyri þat koma, þóat Arnórr hleypti frá maltklyfjum sínum. Þá var leitat, at Glúmr mundi eiga hlut í, at biðja Arnþrúðar Gizorardóttur til handa þorgrimi, ok skyldu því at eins ráð takast með þeim Arnóri ok þórdísi, nema

*) hólminum, B.

Glúmr geti konu þessa til handa Þorgrími, ok þótti sú betr gefin, er Þorgrímr ætti. Nú með því at margir áttu hlut í, þá heitr Glúmr sinni umsýslu, hittir Gizor, ok vegr þetta mál, ok mælti: þat má virðast hlutgírni, ef ek bið bæði konu mínum frændum ok Esphælingum, en at óhöpp stöðvist í héraði, þá þikjumst ek skyldr at veita þér mína hollustu, ef þú gerir at mínum vilja. Gizor segir: svá sýnist mér best, at þú ráðir, þvíat mér sýnist vel boðit dóttur minni, at þetta sè. Takast nú ráðin hvárratveggju; gjörði Arnórr bú at Uppsölum, en Þorgrímr bjó í Möðrufelli. Litlu síðarr andaðst Gizorr; þá færði Valdis' bygð sína á Uppsali. Arnórr gat son við Þórdisi, er Steinólfr hét; annann son átti Þorgrímr, ok hét sá Arngrímr, ok var efniligr maðr í uppvexti sínum öllum.

12. Valdis' bauð heim dótturson sínum hvárumtveggja. Arngrímr var 2 vetrum ellri enn Steinólfr, ok óxu eigi vinsælli menn upp í Eyjafirði, eða allbetr væri at sèr gervir, ok unnust allmikit. Þá er annar var 4 vetra, en annar 6 vetra, lèku þeir sèr um dag, ok bað Steinólfr Arngrím ljá sèr messíngar-hest. Arngrímr svaraði: ek mun gefa þér, þvíat þat er nú heldr þitt leika, enn mitt, fyrir aldrs sökum. En Steinólfr sagði fósturu sinni, hve góða gjöf hann hafði þegit; hún kvað þat vel vera, at hvárr þeirra var svá vel til annars. Kona sú fór þar um hérað, er Oddbjörg hét, gleðimaðr, fróð ok fram-

¹⁾ *rettara mun Saldís, sjá 10da og 12ta kap.*

sýn; þótti mikit undir, at húspreyjur fagnaði henni vel um héraðið, sagði nokkut vilhallt, sem henni var beini veittr; hún kom til Uppsala, ok tók Saldís¹ vel við henni, ok bað hana spá nokkut um þá sveinana, ok spá vel. Hún segir: vænligir eru þessir sveinar, ef þeim vinnst gæfan, þat er mér vansæt. Saldís mælti: eigi ætla ek þér nú allgóðan þikja beinann fyrir skútu þessa. Hún segir: ekki mun þetta ráða verðgetum² þínum, ok þarftu eigi svá orðvönd at vera. Saldís mælti: fámælt skaltu þar um vera, ef þér segir eigi vel hugr um. Hún segir: ekki hefi ek enn ofmælt hêrum, en eigi ætla ek lengi ástúðigt með þeim. Saldís mælti: annars þættumst ek makligri fyrir góðan beina, ok muntu vera rekin í brott, ef þú ferr með illspár. Oddbjörg segir: ek ætla nú eigi þurfa at hlífast við, er þú lætr svá um enga sök, mun ek þik ok eigi optarr heimsækja, en þú uni við svá vel, sem þú vill: en þat kann ek þér at segja, at þeir munu banaspjót eptir berast, ok mun hvat öðru verra af hljótask hêr í héraði; ok er Oddbjörg or sögunni.

13. Þat gerist eitt sumar á alþingi, at í Fångabrekku gengust menn at sveitum, Norðlendingar ok Vestfirðingar, gekk Norðlendingum þýngra, var fyrir sveit þeirra Márr, sonr Glúms; kemr þar at maðr einn, er Íngólfr hêt, son þorvalds, faðir hans bjó á Rångárvöllum. Márr mælti: þú ert þrekligr maðr, muntu vera sterkr, veit mér atgáang at fangs! Hann segir: þat mun ek gera fyrir þínar sakir. Sá fêll, er í móti var;

¹) Valdís, *C. allst. frv.* ²) verða gátum, *C.*

gengr til annar, ok enn þrið, ok fór svá; nú hugnaði Norðlendingum. Þá mælti Márr: ef þú þarft míns formælis, skal ek þér at liði verða, eða hvað skal nú ráða þinna? Hann segir: ekki hefi ek ráðit, ok vilda ek helzt norðrum, ok taka verknað. Márr segir: þat vil ek, at þú farir með mér, ok mun ek fá þér vist. Íngólfr átti stóðhross góð, ok kallaði hestinn Snækoll; hann fór norðr af þingi til þverár, var þar um stund. Einn dag spurði Márr, hvað Íngólfr ætlaði fyrir: hær þyrfti verkstjóra, ok væri hagr nokkut, hær er sleði einn, er þú skalt gera, ok ertu bjarghagr, ef þú kannt þetta. Íngólfr segir: til þessarar vistar væra ek fúsastr, en þat hefir orðit stundum, at mein hefir þótt at hrossum mínum í búfjárhögum. Márr segir: ekki mun hær at slíku talit. Íngólfr gerir nú at sleðanum, ok kemr Glúmr ok litr á smíðit; þetta er vel gert, segir Glúmr, eða hvað er ráða þinna? Íngólfr segir: ek hefi ekki ráðit. Glúmr segir: mik vantar verkstjóra, eða ertu nokkut við þat brugðinn? Hann segir: lítt í slíkum stöðum, en fúss væra ek með þér at vera. Glúmr segir: hví skal eigi þat? sè ek, at þið Márr leggið lag ykkart saman. Nú kemr Márr heim, ok segir Íngólfr honum. Hann segir: gott þiki mér, ef þetta verðr vel, ok segja mun ek þér þrem sinnum, ef föður mínum mislíkar, en ef þá gerir þú eigi at, mun ek hætta. Íngólfr tekr nú til umsýslu, ok líkar Glúmi vel. Einn dag ferr Glúmr til hestaþings ok verkstjóri hans, ríðr hann meiri, en hestr hans rennr hjá, er þar skemtari góð. Þar var Kálfr

frá Stokkahlöðu, hann átti hestklár einn gamlan, en hann kom hverjum hesti fyrir; hann mælti: hví skal eigi þenna hær í móti leiða dýrkálkinn¹ þeirra þveræinga? Glúmr segir: þat er újamligt, hestr sá ok klárr þinn. Hann segir: því munu þær eigi vilja, at engi hugr mun í vera, kann vera, at sanni it fornkveðna, at fè sè drottni glíkt. Glúmr segir: þat mun þær ókunnigt, mun ek ok eigi þeita fyrir hans hönd, en at mun vera eigi lengr, enn hann vill. Kálfr segir: vánir má þess vita, at fátt mun í móti yðrum vilja. Voru hestar framleiddir ok bitust vel, ok þótti öllum hestr Íngólfs betr gánga, ok vill Glúmr þá skilja; riða heim; er Íngólfr þar þau missari, ok hugnar Glúmi vel við hann. Samkváma var við Djúpaldalsá, þar kemr Glúmr ok Íngólfr með hest sinn; Kálfr kemr þar, hann var vinr Esphælinga, þar var hestr hans, ok býðr, at nú skulu þeir til þrautar leggja hestaatit. Glúmr kveðr Íngólf ráða skulu; hann læt ófúss vera, en nennti eigi undan at gánga. Eru hestar framleiddir; keyrir Kálfr hest sinn; gengr hestr Íngólfs betr í öllum lotum. Þá keyrir Kálfr stafinn við eyra hesti Íngólfs, svá at hann svímrar, ok þegar eptir ræð hann á. Glúmr gekk þá at, ok náist jafnaðr, ok lýkr svá, at hestr Kálfs gekk út, varð þá óp mikit. Ok at skilnaði laust Kálfr Íngólf með stafnum; standa menn nú á milli. Glúmr mælti: gefum engan gaum at slíku, svá lýkr hær hverju hestaþingi. Márr mælti við Íngólf: svá mun faðir minn tilætla, at þær verði engi svívirðing at þessu höggi.

¹) dýrkjálkann, B, C.

14. Þorkell hét maðr, er bjó á Hamri, þánga-
at ferr Íngólfr, ok hittir dóttur bónda, hún var
frið kona; faðir hennar hafði vel fè, ekki var hann
mikilmenni; þó geymir Íngólfr vel umsýslu
heima, en smíðar færra, enn var. Márr ræddi
um við hann um sinn: nú finn ek, at föður mín-
um mislíkar, er þú gengr frá húsi. Íngólfr svar-
ar vel, en þó dregr til sama munar. Márr talar
til öðru sinni ok it þriðja sinn, ok stoðar þó
ekki. Þat var eitt kveld, er hann kom síð heim,
ok voru menn mettir, þá mælti Glúmr: nú skul-
um vèr taka oss fulltrúa, ok skemtum oss, mun
ek kjósa fyrst, ok eru 3 mínar fulltrúar, einn er
fèsjóðr minn, annar ex mín, þriðl stokkabúr.
Þá kaus annar at öðrum. Þá mælti Glúmr:
hvern kýs þú, Íngólfr? Hann segir: Þorkel at
Hamri. Hann Glúmr sprettr upp, ok hefir sverðs-
hjöltin fyri sér, ok gekk at honum, ok mælti:
makligan fulltrúa kaustu þér. Allir sá, at Glúmr
var reiðr; hann gekk út ok. Íngólfr með hon-
um; þá mælti Glúmr við Íngólfr: far þú nú til
fulltrúa þíns, ok seg, at þú hafir vegit Hlöðu-
Kálf. Hann segir: hví muna ek því ljúga á mik?
Svá skaltu gera, sem ek vil. Ok nú gengu þeir
báðir saman; ok nú víkr hann Glúmr [í hlöðu
út', ok sá þar kálf einn, ok högggr í höfuðit, ok
fær honum sverðit blóðugt: gakk nú-suðr yfir
ána, ok seg, at þú væntir þar at eins trausts,
ok sýn honum blóðugt sverðit, at jartegnir sé
skýrar. Hann gerir svá, finnr Þorkel, ok sagði
honum tíðendin, at hann minntist höggð þess, er

Kálfr laust hann, ok kveðst hafa drepit hann: ok leita ek mēr hegat til trausts, sem þú hefir mælt. Hann segir: þú ert glópr mikill, drepa góðan dreng, ok dragst út sem skjótast, eigi vil ek, at þú sèr drepinn í húsum mínum. Hann ferr heim, ok kemr á fund Glúms, ok spyr hann: hversu gafst nú fulltrúinn? Íngólfr segir: eigi gafst vel. Glúmr segir: reyn þú nú minn fulltrúa þá, ok fylgdi honum í stokkabúr út: vandhæfr muntu verða, ef hann er drepinn, Hlöðu-Kálfr. Annann dag eptir er sagt víg Hlöðu-Kálfs frá Stokkahlöðu; ok nú segir Þorkell, at sá maðr hafði þar komit, er því úhappi lýsti á sik; hafa allir þat fyrí satt; liðr nú vetr sá. Glúmr sendir Íngólfr norðr til Einars Konálssonar, ok fèkk honum 9 hundruð vaðmála, ok mælti: þú hefir ekki kaup haft með mēr, ok við fægætni þína þá máttu þessu koma þér í gagn; en mál þetta, er þér er kennt, mun ek annast, ok mun þik ekki saka, galdt ek þér þat fyrí þrályndi þína, ok ef þú kemr út, máttu mín vitja. Íngólfr mælti: þess bið ek, at þú látir eigi gipta konu frá mēr, [því væni ek þér'; hross hans voru þar eptir. Einarr Konálsson kom Íngólfi utan. En Þorvaldr bjó mál eptir Kálf til Hegraness þíngs, ok horfði til þess, at Íngólfr mundi verða sekr. Glúmr var ok þar, ok frændr Íngólfs nokkurir; þeir hitta Glúm, ok biðja hann ásja, ok kváðust til mundu leggja ok bæta fyrir hann. Glúmr segir: ek mun ásja þetta mál fèbótalaust. Þá er dómr fór út ok til varna var boðit, þá

1) því heiti ek þér, segir Glúmr, B.

sagði Glúmr, at ónýtt var málit: hafi þér öðrum manni á hendr búið málit enn vęgit hefir, en viginu veld ek; síðan nefnir hann vátta, at ónýtt er málit: en þóat Íngólfr dræpi hlöðukálf, gaf ek honum enga sök á því; nú mun ek bjóða sætt, meirr eptir því, sem maðr var verðr, enn eptir ofsa yðrum, Esphælinga. Fóru menn heim af þingi. Íngólfr var utan þann vetr, ok undi því eigi lengr, verr fè sínu ok kaupir góða gripi ok tjöld þau, er góðir gripir voru; Glúmr hafði gefit honum feld góðan, þann skipti hann í skarlats kyrtil. Ok þat sumar, er hann fór utan, kom út sá maðr, er þjóðólfr hét, móðir hans bjó á Æsustöðum; hann ferr til Hamars, ok hittir Helgu. Einn dag hafði Glúmr riðit upp til Hóla; ok er hann reið ofan til Saurbæjar, kom þar í móti honum þjóðólfr. Þá sagði Glúmr: um kvámur þinar er mēr ekki til Hamars, ok ætla ek mēr at annast um ráð Helgu, en ef þú lætr eigi af, mun ek bjóða þér hólmgangu. Hann segir, ok kveðst ekki mundu keppa við Glúm, ok lætr af kvámum.

15. Nú kemr út Íngólfr ok ferr til þverár, ok tekr Glúmr við honum, ok bauð með sér setugrið; þat þiggr hann. Einn dag mælti Íngólfr: nú vil ek, Glúmr! at þú sjáir yfir varning minn; hann gerir svá, ok sýnist honum vel varit vera. Þá mælti Íngólfr: þú fέkkt mēr fararefni, nú kalla ek þik eiga þetta fè. Þá segir Glúmr: þat eitt fè hefir þú, at ek ætla ekki mēr þat. Hēr eru þó tjöld, er ek hefi keypt til handa þér, þau skaltu þiggja, ok hēr er einn kyrtill. Glúmr

segir: þiggja skal ek gjafar þínar. Einn dag spurði Glúmr, hvárt Íngólfr vildi vera heima með honum. Íngólfr segir: þat er í hugnum, at skiljast eigi við þik, ef þess er kostur; stóðhross mín vil ek þér gefa. Glúmr segir: ek mun þiggja hrossin, en nú skulum við finna þorkel á Hamri í dag; svá gera þeir. Þorkell fagnar vel Glúmi. Þá mælti Glúmr: þú hefir gert sakar við Íngólfr, en nú máttu bæta þat með þeim hætti, at gipta honum dóttur þína, er hann þess ráðs makligr, en ek mun fê tilleggja með honum, ok ek hefi hann reynt at góðum dreng; en ef þú gerir eigi svá, muntu missmíði ásjá. Þessu játir hann, ok fær Íngólfr þessar konu, ok gerist búmaðr ok nýtr drengur.

16. Glúmr gipti þorlaugu, dóttur sína, Víga-skútu at Mývatni norðr, ok fyri sakar þeirra sundrlyndis, þá lét hann hana fara heim til þverár, ok lét hana eina; þat líkaði Glúmi þúngt; síðan bað hennar Arnórr kerlingarnef, ok átti hana; frá þeim eru komnir göfgir menn; síðan var með þeim Glúmi ok Skútu fæð mikil. Eitt sumar kom einn einhleypingr á fund Skútu, ok bað sêr viðtöku; hann spurði, hvat honum var á höndum; hann læzt vera vígamaðr, ok eiga úvært í sínum hêruðum. Skúta segir: eigi veit ek mêr vanda á við þik, eða hvat villtu tilvinna ásjá minnar? Hann segir: til hvers mælir þú? Skúta segir: þú skalt fara sendiför mína til Vígaglúms, ok mæla þessum orðum við hann, at þú þikist þurftugr, at hann sê forstjórnarmaðr þíns ráðs; ek get, at nú beri svá til um fund ykkarn, at

hann sè í þíngreið; hann er þrautgóðr, ef menn þurfa hans, ok má vera at hann mæli, at þú farir til þverár, ok biðir hans þar; þú skalt segja, at meirr sè þèr þraungt, ok þú vildir heldr mega tala við hann einnsaman, ok með því kann vera, at hann leggi nokkur ráð til; þess skaltu beiðast, at hitta hann í Miðárdal¹⁾, er gengr upp frá bænum at þverá, ok sel hans standa í, lát þèr þar líka at finna hann at ákveðnum degi. Þessu játir hann, ok gengr nú allt þetta eptir því, sem Skúta setr ráð til. Þessi flugumaðr kemr nú aptr til Skútu, ok sagði honum. Hann segir: þá hefir þú vel leyst þitt erendi, ok ver nú með mér. Nú líða stundir. Ok er þar kemr tíma, sem Glúmr hafði heitit sendimanni, at þeir mundi finnast, þá býst Skúta heiman með 30 manna; hann riðr norðan, ok kemr vestr yfir Vöðlaheiði, ok á hjalla þann, er heitir Rauðahjalli; þar stíga þeir af baki. Þá mælti Skúta: hær munu þèr eiga dvöl um hríð, en ek mun riða inn með hliðinni, vita, ef nokkut verði til fengjar. Hann sèr, er hann sækir í dalinn, at maðr reið upp frá þverá, mikill ok í kápu grænni, ok kennir, at þar riðr Glúmr; þá steig hann af hestinum; hann hafði vesl yfir sér tvískipt, svart ok hvítt; hann lét hestinn í rjóðrit, ok gengr síðan til selsins, ok var Glúmr þá kominn í selit. Skúta hafði sverð í hendi, þat er Fluga hæt, ok hjálm á höfði, gengr at selsdyrunum, ok laust á vegginn, ok víkr síðan hjá selinu. Glúmr gengr út, svá at hann hafði ekki í

¹⁾ miðjum Árdal, B; Mjasmardal, C.

hendi, sèr engan mann, snýr hjá selinu; komst þá Skúta í milli hans ok seldyranna. Þá kennir Glúmr manninn, ok hopar undan, en árgljúfrin voru nærr selinu; Skúta biðr hann bíða; hann telr þat jafnligt, ef þeir væri jambúnir við. Glúmr hopar at gljúfrunum, en Skúta sækir eptir. Glúmr steypist ofanfyri gljúfrin. En Skúta leitar þar ofan, er gánga mátti, ok sèr í gljúfrunum, hvar kápuna rak, ok hleypr til, ok leggr þegar til; þá heyrir hann mál yfir sik: lítil fremd, at spilla klæðum manna! Skúta sèr upp, ok kennir þar Glúm; hann hafði raunar vitat, at þar var undir tó ein, er hann fór ofan. Þá mælti Skúta: á þat áttu at minnast, Glúmr! at nú hefir þú runnit, ok beiðt eigi Skútu. Glúmr segir: satt er þat, en vilja munda ek þat, at þú rynnir eigi skemra, áðr sól settist í kveld. Þá kvað Glúmr þetta:

Hálfs eyris met ek hvern¹

hrisrunn fyrir á² sunnan,

vel hafa viðir skógar

vargi opt um borgit.

Þar skilr með þeim því sinni. Ferr Glúmr heim, ok samnar sèr liði, ok segir, hvert veiltræði fyrir hann var sett, læzt ok vilja, at brátt gyldist; hann fær á skammri stundu 60 manna; riða upp í dalinn. Skúta gekk til hests síns, þá er þeir Glúmr skildu, ok reið með hliðinni, ok sèr nú manna-reiðina, ok veit, at þat má honum eigi endast at finna þá, leitar sèr ráðs: brýtr spjótit af skapti ok hefir fyri staf, tekr af söðulinn ok riðr berbakt, snýr veslínu, riðr at sauðum ok æpir hátt.

¹) hverjan, B, C. ²) v. i C.

Þeir koma eptir, ok spyrja, ef hann sæi nokkurn mann riða um leitit fram með vápnum, sköruligan; hann kveðst sèt hafa. Þeir spurðu: hvat heitir þú? Hann segir: ek heiti Margr í Mývatnshverfi, en Fárr í Fiskilækjarhverfi. Þeir segja: skætingu ok spotti villtu svara óss. Hann læzt eigi sannara kunna at segja, ok skilr með þeim; ok þegar þeir voru skildir, tók hann vápni sín ok söðulreiði, reið hvatliga til manna sinna. Þeir finna Glúm, ok sögðu, at þeir fundu mann, er þeim svaraði spotti einu, ok sögðu, hvat er hann nefndist. Nú hefir orðit ráðfátt, segir Glúmr, þar hafi þær Skútu fundit, eða hvat mátti hann sannara segja? Þvíat í Mývatnshverfi er margr hellis-skúti, en í Eyjafirði í Fiskilækjarhverfi hittir engi skúta, ok hefir nú nærr haft með oss, ok eptir skulum vèr enn riða; koma at hjallanum, ok eru þeir þar fyrir; en þar er einstígi at, ok er þar betra at verja með 30 manna, enn sækja at með 60. Þá mælti Skúta: kostgæft hefir þú nú mjök at sækja eptir mæ, má nú vera, at þú þikist þess eiga í at hefna fyrir undanhaldit, ok gott áráði bartu til at hlaupa í gilit, ekki vartu þá ófóthvatr. Glúmr segir: satt var þat, kunnir þú ok hræddr at verða, þá er þú læzt vera sauðreki þeirra Eyfirðinga, ok leyndir vápnum þínum, en þú brauzt sum, ætla ek, at eigi rynnir þú skemri leið enn ek. Hversu sem hær til hefir farit, þá sæk nú með hálfu fleira lið! Glúmr segir: ek ætla, at nú munim við skilja at sinni, verðr nú virðt sem má í hvárn stað.

17. Skúta riðr nú norðr, en Glúmr heim til þverár. Þá er þórir andaðist, gerði þórarinn bú fyrri norðan Espihól, ok bjó þar. Glúmr gat börn við konu sinni, hét Márr son hans, sem var getit, annar Vigfúss, voru báðir efniligir ok all-ólikir; Márr var hljóðr ok spakr, en Vigfúss hávaðamaðr mikill, újafnaðarmaðr, rammr at afli ok fullhugi. Sá maðr var með Glúmi, er Hallvarðr hét, lausíngi hans ok fóstri Vigfúss; hann rakaði fè saman, refjusamr í fjarreiðum; hann handsalaði Vigfúsi fè sitt; ekki var hann orðsæll; hann gerði bú á bæ þeim, er at Tjörn heitir, uppi í Eyjafjarðardal, ok batnuðu ekki vinsældir hans við þat, ok var svá mjök hendisamr í afrættum; en Vigfúss var farmaðr mikill. Sá maðr bjó á Jórunnarstöðum, er Halli hét, ok var kallaðr Halli enn hvíti, hann var þorbjarnarson; móðir hans hét Vigdís, hún var dóttir Auðunarrotins; hann hafði fósturat Einarr Eyjólfsson, er þá var kominn bygðum í Saurbæ. Halli var sjónlaus; hann var við öll sáttmál riðinn í héraði, þvíat hann var bæði vitr ok réttgæmr; hans synir voru þeir Ormr ok Brúsi¹⁾ skáld, ok bjuggu þeir í Torfufelli, en Bárðr bjó á Skáldstöðum; hann var hávaðamaðr ok újafnaðarmaðr mikill, ok vígr hverjum manni betr, örmálugr ok ákastasamr²⁾; hann átti Unu Oddkelsdóttur or Þjórsárdal. Haust eitt hurfu Halla enum hvíta or afrætt 10 eða 12 geldíngar, ok fundust eigi; ok er þeir Bárðr feðgar fundust, spurði Halli, hvat hann ætlaði af geldíngum hans orðit. Bárðr

¹⁾ Brún, C. ²⁾ ákafasamr, C.

segir: ekki undrumst ek, þóat sandir hverfi, er þjófar sitja í nærsta húsi, síðan er Hallvarðr kom hingat í sveit. Halli segir: þat vil ek, at þú búir mál til á hendr honum, ok stefnir honum um stuld, ok get ek, at Glúmr beri eigi af honum tólfstarkviðinn, ef ek læt búa þjófsök á hendr honum. Bárðr segir: torsótt mun at sækja tólfstarkviðinn at þeim feðgum.

18. Nú býr Bárðr mál til; ok er Vigfúss veit þat, segir hann föður sínum, at eigi mun honum hugna, at menn búa þjófsök á hönd fósttra hans. Glúmr segir: veiztu at hann er ótrúrr, ok mun óvinsællt verða málit at bera af honum kviðinn. Vigfúss segir: um stærra vilda ek at þá væri at mæla. Glúmr segir: betra þiki mér at gjalda fyrir hann, ok fari hann hingat ok bregði búi, heldr enn leggja fyrri slíkan mann virðing mína. Nú koma menn til þings ok málit í dóm, ok á Glúmr at bera tólfstarkvið; þá varð Vigfúss varr við, at hann ætlaði á¹⁾ at bera kviðinn, ok gekk at dóminum, ok kveðst vilja mundu, ef fósttri hans yrði sekr, at Glúmi þætti þat alkeypt, ok varð svá, at Glúmr ónýtti málit, ok berr af honum kviðinn, ok fèkk af úvirðing. En er þaðan leið vetr, eða 2, þá hvarf Halla túngöltr svá feitr, at trautt mátti rísa. Þá kom Bárðr um dag, ok spurði, ef galti væri drepinn; Halli sagði horfinn vera. Bárðr segir: hann mun farinn at leita sauða þeirra, er stólit var it fyrra haust. Hann segir: þess get ek, at eina leið hafi farit, muntu stefna vilja Hallvarði. Bárðr

¹⁾ eigi, B.

segir: svá skal vera, þvíat nú mun Glúmr eigi af honum bera kviðinn, þvíat Vigfúss olli þá, er af var borinn, en nú er hann eigi hér á landi. Bárðr tekr málit, ok ferr í stefnuför; ok er hann finnr Hallvarð, hefir hann skjót málalok, höggir af honum höfuð, sagði síðan föður sínum; hann lét illa yfir, ok ferr þegar á fund Glúms, ok sagði honum atburðinn, ok býðr honum eindæmi. Glúmr þiggr þat, gerir lítit fè, en lét gjalda fyri göltinn ok sauðina, ok mælist þat vel fyrir. En er Vigfúss kom út, varð hann illa við dráp Hallvarðs. Glúmr segir: eigi skal hlýða at bregða þessi sætt, er nú er ger. Nú áttust þeir ekki við, þóat þeir fyndist, Bárðr ok Vigfúss. Annat sumar var stofnat hestaþing, þat er öllum hestum skal etja, þeim er til voru í héraðinu, ok skyldu þeir í mót or enum efra hrepp ok enum neðra, ok skyldu sinn mann hvárir til taka, ok kveða at, hvárir betr hefði, ok skulu þeirra atkvæði standa, er til voru kosnir; ofan or hrepp var Bárðr tilkosinn, en or neðra hrepp Vigfúss Glúmsson; var þar fjöldi hesta ok góð skemtan, ok mjök jamvígi, ok voru mörg hestavíg senn um daginn; en svá lauk, at jammargir höfðu vel bitizt, ok jammargir runnit, ok urðu þeir á þat sáttir, at jamvígi væri. En þá lét Vigfúss eiga hest, er eigi var att: ok er sá beztr þeirra, er hér hafa í dag komit, leiði þer þar í mót nokkurn. Bárðr segir: vándr lízt oss sjá, munum vèr engan þar í mót láta, ok köllum þó jamvígi. Vigfúss segir: skortir yðr þá, ok muntu eigi þat vilja, at mælt sè, at þer

hafið eigi við. Vel hefir þú einurð haldit hertil, en nú skýjar á heldr, ok finnst nú þat á, at þú munt optarr hafa staðit nærr búrhillum, ok ráðit um matargjörð með móður þinni, enn gengit at hestavígum, ok er þann veg litt skegg þitt eigi síðr. Vigfúss hló at ok margir aðrir. Kemr húskarl Halla heim, ok spurði hann at hestaþinginu. Húskarlinn segir: jamvígi þótti þeim. Halli spurði: urðu þeir ásáttir, Bárðr ok Vigfúss? Hann segir: víst vel, þó mælti Bárðr orð eitt við Vigfús. Hann spurði: hvert var þat? Hann segir. Halli mælti: þat er ílls efni. Húskarlinn segir: hló Vigfúss at. Halli segir: þat er vani þeirra feðga at hlæja, þá er víghugr er á þeim. Finnast þeir feðgar, Halli ok Bárðr, ok spyr Halli, hví honum yrði þat fyrir, at mæla svá ferligt: ok uggir mik, at dragi til mikillar úgiptu; mun þat eitt ráð, at þú farir utan ok sækir þér húsavið, ok ver utan 3 vetr, ella muntu feigr. Bárðr segir: [ekki lag væri at¹⁾, ef þú værir eigi ragr, slíkt gerir ellin, at hræðist um sonu þína. Halli segir: þóttú sèr hetja mikil, mun þér torsótt at halda þik í héraðinu. Hann gerir eptir ráðum föður síns, ok ferr utan. Síðan kaupir Halli at einum einhleypingi, at fara í Skagafjörð, eða vestr þaðan, ok segja, at Bárðr færi af því utan, ok treystist eigi öðru fyri þeim feðgam, enn fara utan fyrir eitt orð: ok engi þorir þeim í mót at gera í héraðinu; hann gerði sem Halli bað. Þetta bragð var til þess gert, at frændr Bárðar sæti í friði fyrir hans

¹⁾ vel er lagit, B; ekki lagi at, C.

sakar. Bárðr var einn vetr utan, ok kom þá út til búss síns.

19. Halli hafði varðveitt bú Bárðar, meðan hann var utan, ok hafði látit höggva í skógi timbr í Miðárdal¹⁾, er Bárðr átti, hann hafði ok út mikla viðú; hann var stundum at búi sínu, stundum með feðr sínum. Bárðr segir, at hann vill sækja timbr sitt. Halli segir: þat vilda ek, at þú færir eigi sjálf, ok mun þeim eigi gott at trúa feðgum. Bárðr segir, at menn mundu ekki verða varir við för þeirra. Hann fór, ok húskarl með honum, at sækja timbrit, ok höfðu fjölda hróssa; en Una, kona hans, hafði farit í Viðines til Oddkötlu, systur sinnar, ok kom Bárðr þar, ok bauð Hlenni honum at fá mann annann í skóginn, en hann biði þar, þótti þat meiri varúð; hann kvað þess eigi þurfa. Þær systir leiða hann or garði; en er þær hurfu aptr, leit Una aptr um öxl eptir honum ok féll í óvit; en er hún vitkaðist, spurði systir hennar, hvat hún hafði seít. Ek sá dauða menn ganga á mót honum Bárði, ok mun hann feigr vera, ok munu við eigi sjást síðan. Nú fara þeir Bárðr, ok leggr þoku yfir, er þeir koma í skóginn, ok binda þeir drögur, ok hepta hross. Um morguninn snemma var smalamaðr á fótum at þverá; þat var opt, at Vigfúss hitti smalamann, ok spurði tíðenda, ok svá var þenna morgin, ok mælti: undarligt er þat, at þú finnr jafnan fè í slíku myrkri, aldrí munda ek fè finna í slíkum myrkva. Hann segir: lítit varð mèr fyrir at

¹⁾ Mjasmardal, C.

hætta fét, meira varð þeim fyrir at finna hross-
in í morgin, er ek sá í skóginum, ok stóðu
nær hjá þeim sjálfum, ok létu þeir þó vænt
yfir sér, ok var annar í grænum kyrtli ok hafði
skjöld á hlið. Vígúss segir, ef hann kendi
manninn. Hann kveðst ætla, at Bárðr væri: því-
at, hann á skóginn, er þeir voru í. Vígúss
mælti: sæk þú hesta mína 3. Austmenn voru
þar 2 á vist, þá bað Vígúss ríða með sér, ok
kveðst mundu ríða til laugar; hann stefnir suðr
or garði um Laugardal. Þá mæltu Austmenn:
hvert villtu nú ríða? Hann segir: ríða at erend-
um mínum fyrst, ok reið sýnu fyrr enn þeir,
ok fóru fyrir ofan bæi suðr, þartil er þeir sá Bárð
fara or skóginum með dragnahrossin. Húskarl
Bárðarsá eptirreiðina, ok mælti: harðt ríða þessir
eptir, segir hann. Hver tíðendi eru þat? segir
Bárðr. Hann segir: þat er Vígúss, ok vilda ek,
at við riðim undan, ok er nú svívirðingarlaust,
meðan við vitum eigi hvat þeir vilja. Bárðr
segir: eigi mun Vígúss ráða á mik við 3ðja mann,
ef þú ert eigi með mér. Hann segir: fúsari er
ek at fara með hestana, en þú riðir í Viðines,
er þat eigi ámælisverðt, er þú riðr þangat, er
þú átt erendi, enda veiztu eigi víst þeirra er-
endi, er eptir ríða, en Hlempi mælti, at þú skyld-
ir eigi trúa þeim. Bárðr segir: þú skalt ríða
fyrir, ok gera menn vara við, ef för mín verðr
seinni, enn likendi sè á, þvíat ekki mun skjótt
umskipta með okkr Vígúsi, ef við skulim tveir
ásjást, en hann er betri drengur, enn hann mun.

með 3ðja mann at mēr gánga; en ef við erum 2, en þeir 3, þá munu þeir njóta liðsmunar. Nú gerði hann sem Bárðr mælti; en Bárðr leysti skjöld sinn, ok bjóst við sem honum þótti vænst; ok er þeir fundust, þá spyrr Bárðr, hvert erendi þeirra væri. Vígúss sagði, at þeir myndi eigi báðir af þeim fundi fara lífs; en Bárðr kveðst búinn þess, ef þeir skyldu 2 viðleikast: en þat er engi vaskleikr, at 3 gangi at einum. Þá mæltu Austmenn, at þeir mundu heima hafa setit, ef þeir vissi erendit, en létust þó ekki lið veita mega, ef menn kæmi til fulltings við Bárð, er förunautr hans hleypti í brott. Vígúss bað þá sjá fyrst, hversu færi. Síðan börðust þeir lánga hríð, ok varð hvárgi sárr, en Vígúsi horfði því úvænna, at hann varð at hopa í hverju sinni, áðr hann næði höggfæri. Bárðr hafði sverð, ok varði sik ágæta vel, ok varð ekki sárr. Austmönnum sýnist úfarnaðr mikill, ef Vígúss er at jörðu lagðr, en þeir standi hjá, en menn komi til fulltings við Bárð; þá hlaupa þeir at Bárði ok drepa hann, ok var hann erendr, er þeir Hlenni (komu). En þeir Vígúss riðu heim, ok lét Glúmr illa yfir verkinu, ok kveðr mikinn vanda hafa aukizt í héraðinu. Halli ferr á fund fóstara síns, Einars í Saurbæ, ok biðr hann taka við málinu; hann læzt þess skyldr, at mæla eptir frænda sinn ok fóstbróður sinn; riða síðan á fund þórarins ok biðja hann liðveizlu. Þórarinn segir, at hann veit eigi vánir þess manns, at hann vill heldr viðeiga, ok bundu sitt vinfengi með særum, þetta mál ok hvert annat. Fóru mál

til þings, ok var leitat um sættir; en þar var svá þungt fyrir, at éngi voru vól á því, þvíat í móti voru lögvitir menn ok hugdjarfir, Möðruvellingar ok Esphælingar. Lauk þessu máli svá, at Austmenn urðu sekir, ok var gefit fê til farníngar; [Vigfúss skyldi ok¹⁾ 3 sumur leita við utanför, ok hafa 3 heimili á hverjum missarum, ok var hann þá fjörbaugsmaðr; en hann mátti eigi heima vera fyrir hegi staðarins, ok var hann at Uppsölum laungum, ok ætlaðu, at hann mundi vera í öðrum fjórðungum landsins, ok vildi hann eigi utan fara á því meli, varð hann þá alsekr, ok hældt Glúmr hann á laun; en því skyldu eigi sekir menn þar vera, at Freyrr leyfði eigi, er hof þat átti, er þar var; fór því fram 6 vetr.

20. Nú er þar til máls at taka, er þeir vaxa upp fóstbræðr, Arngrímr ok Steinólfr. En þá er Þorgrímr andaðist í Möðrufelli, fór Arngrímr til búss síns ok Steinólfr með honum, ok var þá svá ástúðigt með þeim, sem þá er bazt hafði verit. Arngrímr kvængaðist ok átti Þórdísi Bjarnardóttur, systur Arnórs kerlingarnefs. Steinólfr var í kaupförum, en var með Arngrími, er hann var út hær. Þat var eitt sumar, er hann kom út í Eyjafirði, at Arngrímr bauð honum eigi til sín, ok mælti ekki við hann, þótt þeir sæist, ok fann þat til saka, at hann hefði fleira talat við Þórdísi, konu hans, enn skapligt væri, en þat er flestra manna sögn, at lítit væri tilhaft,

¹⁾ þannig B, C; V. ok skyldi A.

eða ekki; þá bauð Glúmr honum til sín, ok var svá þá nokkur missari, at hann var með honum, at hann var út hær, ok var ástúðigt í frændsemi þeirra; Steinólfr var atgervimaðr mikill. Eitt sumar bauð Glúmr honum eigi til sín, ok kveðst vilja, at hann væri at Uppsölum með feðr sínum: en því býð ek þér eigi, at mēr þikja eigi góðar húsgaungur, en ef þú ert með feðr þínum, þá muntu hingat ganga til þverár, ok verð ek þá feginn; er við finnumst. Nú ferr því fram nokkura vetr, at Vigfúss var at Uppsölum með Arnóri rauðkin, þá er hann í sekt var, enda var Steinólfr þar. Eitt haust gipti dóttur sína búandi í Öxnafelli¹, ok bauð til öllum búendum þeim, er mestháttar voru í Eyjafirði; Steinólfi var ok boðit, hann kom til þverár, ok vildi fara með Glúmi; hann læzt eigi mundu fara. Steinólfr mælti: þat þiki mēr at, er þú est lausmáll. Glúmr segir: minna mein mun at lausmælgí minni, enn at úvarleik þínum, ok kem ek þar eigi; mikit ráð, segir Glúmr, einum búanda, at kalla til sín svá marga stóreflismenn, ok fylgi því engi slægð! er mēr á grunnr, hvat undir býr þessu boði, eigi tekr búandi þetta af sjálfum sér, ok betr þiki mēr, at mínir vinir fari eigi. Fór Steinólfr til boðsins, ok þeir, er boðit var, utan Glúmr, þeim var tíðrædt Einari Eyjólfssyni ok Þorvaldi ok Steingrími². Þann dag, er menn skyldu á brott ríða, þá talaði Einarr langt erendi um héraðsstjórn, ok kvað hæfa jamnan, at fjölmenni kæmi saman, at nokkut

¹) Gjáafelli, B. ²) Arngrími, lík. ríttara í 565 b. í 445f.

væri þat mælt, er þá væri mest nauðsyn til, ok þá væri betr enn (áðr): en (hèr) hefir lengi úfriðr álegit með ofrkappsmönnum; en mín orð koma þartil, er þeir frændr eru, Arngrímr ok Steinólfr, fæð hefir verit á með þeim, en vèr hyggjum at lýgi hafi verit ok óvina mál; nú vill Arngrímr bjóða Steinólfi til sín, ok gera för hans sæmiliga, ef hann vill þiggja, ok leggið niðr óvingan. Steinólfr kveðst þat vilja gjarna, lèzt enga sök vita sèr á hendr, kveðst Arngrími mest manna unna. Síðan fór hverr til síns heimilis, en Steinólfr fór með Arngrími, ok var hann þar nokkurar nætr við mikla sæmd.

21. Einn dag spurði Arngrímr Steinólfr, ef hann vildi fara með honum á Grund ofan til skytnings¹, ok vera þar nætr 2 eða 3. Hann segir: ek mun heima vera meðan, en fara í annat sinn, er þú ert heima. Arngrímr lèzt vilja, at hann biði hans heima, ef hann vill eigi með honum fara. Nú fór Arngrímr á Grund, en Steinólfr var eptir í Möðrufelli um nótt; en um morgininn sat Steinólfr við eld, ok hafði smíð nokkura fyrir hendi, var þat buðk² nokkurr, er húsfreyja átti. Í þat mund kom Arngrímr heim ok þorvaldr krókr með honum; ok er þeir komu í eldahúsit, laut Steinólfr niðr; þá högg Arngrímr til hans í höfuðit, svá at hann fékk bana þegar. Þá gekk húsfrúin hjá honum ok mælti: högg þú manna armastr! Þetta eru ráð þær vitrari manna, en frá þessum degi skal ek aldri þín kosta vera; ferr hún nú til Arnórs

¹) skilmánga, B; skytnings, C. ²) bauðkr, C.

kerlingarnefs, ok kom aldri í sama sæng Arngrími, ok mælti, áðr hún reið á brott: þat mun til bóta, at þú munt, Arngrímr! fá lífdaga eiga, þvíat þeir munu verri, er síðarr koma yfir þik, ok átti hana síðan Ásgrímr Elliðagrímsson. Þeir Arngrímr riðu til Espihóls, ok sögðu þórarni þessi tíðendi ok báðu hann ásja, ok létust hvárki tilhafa vitsmuni nè vinsæld at sitja fyrri Glúmi, en þórarinn var bæði vitr ok vinsæll. Hann segir, kveðst verkit lítast illt, ok læzt ugga, at illt mundi afstanda. Þorvaldr lét ekki tjóa at sakast um verkit, ok læzt hyggja, at brátt mundi hann eiga um meiri vandræði at fæta, ef hann veitti þeim enga ásja, létu vera mega, at fengist fulltíngsmenn, ef hann legði sín orð til. Þórarinn segir: þat er mitt ráð, at þið flytið hingat búin bæði af Grund ok Möðrufelli, ok söfnum at oss mönnum sem tíðast, ok komum saman búum várum, áðr Glúmr verði varr við. Þeir gera svá, áðr Glúmr spyr þetta; ok er hann fregnar, safnar hann liði, fara at þeim þegar; en engi urðu faung á, þvíat Esphælingar urðu fjölmennri, ok sátu um vetrinni um kyrt. En Glúmr varð aldri á þeim vetri (unninn); hann var svá varr um sik, at hann hittist aldri í þeirri rekkju, sem honum var búin; opt svaf hann lítit um nætr, ok gengu þeir Márr ok ræddu um málaferli; eina nótt spurði Márr, hversu hann hefði sofít. Glúmr kvað visu:

Eigi sofna ek Ofnis
ysheims í bæ þeima,
munat eldviðum öldu

auðbætt við mik, sættan¹;
 áðr grindlogi göndlar
 gellr í hattar-felli²,
 opt vá ek mann of minna,
 meirr nokkúrum þeirra.

Nú skal segja þér draum minn: ek hugðumst ganga hér or garði einnsaman ok slyppr, en mér þótti þórarinn ganga at móti mér ok hafa harðstein mikinn í hendi, ok þóttumst ek vanbúinn, við fundi okkrum, ok er ek hugðag at, sá ek annann harðstein hjá mér, ok ræðumst ek í mót; ok er við fundumst, þá vildi hvárr ljósta annann, en steinarnir komu saman, ok varð af brestr hárr. Márr spyr: hvárt þótti þér heita mega hilyla-brestr? Glúmr segir: meiri var enn svá. Þótti þér heita mega héraðs-brestr? Glúmr segir: vel er því tiljafnat, þvíat ek þóttumst vita, at heyrði um allt héraðið; ok er ek vaknaða, kvað ek vísu:

Harðsteini lét huna³
 harðgerðr⁴ Limafjarðar,
 [þat sá dóms⁵ í draumi,
 dynnjörðr mik barðan;
 en ek þrádráttar þóttumst
 þjósti keyrðr of⁶ ljósta
 sefar⁷-hrafns, í svefni
 snarr, beinanda⁸ steini.

Márr kvað þat líkligt, at sannast mundi forn-kveðið mál, at hvárr ykkarr mun ljósta annann illum steini, áðr létti. Glúmr segir: eigi er úvænt

¹) sættan, B; sættum, C. ²) pelli, C. ³) huna, B. ⁴) hlygarðr, B. ⁵) þá sá dóm, B. ⁶) af, B. ⁷) sefar, B. ⁸) benjanda, C.

at slíkt sæ, herra nú margt fyrir; er enn annar draumur at segja þér: ek þóttumst úti staddir, ok sá ek konur 2, þær höfðu trog í milli sín, ok námu þær staðar á Hrisateigi ok jósu blóði um héraðit allt, ok vaknaða ek síðan, ok hygg ek fyri tíðendum vera, ok kvað vísu:

Menstiklir sá mikla¹,
mun sverða-brak verða,
komin er grárá geira,
goðreið, af² tröð³ kveðja;
þar er ósynjur⁴ jósu
eggmóts of fjör⁵ seggia,
vinir fagna því vagna⁶,
[vigmóðar fram⁷ blóði.

Þann morgin fór Márr í Möðrufell með 18da mann at stefna Arngrími um vígit, en Glúmr var heima við 6ta mann, ok bað þá skjótt heim koma. Jöðurr var heima hjá Glúmi ok Eyjólf, son Þorleifs ens háfa, Þorvaldr tasaldi, systurson Glúms, ok þrælar 2.

22. Helga, systir Glúms, er átt hafði Steingrímur í Siglufík, var þá komin á Laugaland, hún var móðir Þorvalds tasalda, ok var hann þá 18 vetra. Þorvarðr⁸ hèt maðr, Örnólfsson ok son Ýngvildar, er kölluð var allra-systir, hann bjó í Kristnesi; Guðbrandr hèt son hans, 12 vetra gamall. Þorvarðr⁸ var yitr maðr ok var þá gamall, meðallagi góðgjarn; hann var snemma á fótum þann morgin, ok bað sveininu taka hesta,

¹) miklu, B. ²) of, C. ³) trað, B. ⁴) ásynr, B; ásynj-ur, C. ⁵) för, B, C. ⁶) vagni, B; vegna, C. ⁷) vígmóðr farinn, C. ⁸) þannig leiðrét; Þorvaldr, hér, tvísvar fyrst, A, en síðan jafnan Þorvarðr; Þorvaldr, vðrast B.

ok riða síðan til þverár; ok er þeir komu þar, var Márr nýfarinn á brott. Glúmr fagnar vel þorvarði; hann spyr, hvárt nokkut væri leitat um sáttir milli manna; Glúmr kvað ekki þat vera. Þorvarðr segir: er tilbúit málit? Glúmr kvað þat eigi vera. Slíkr dagr væri vel tilfallinn, þoka er mikil, ok mun eigi verða vart við, ef menn fara hljóðliga. Síðan segir Glúmr hvar þá var komit, ok segir, at 6 menn einir voru heima. Þorvarðr segir: heldr ertu fámennr, en þetta ráð mun þó duga, er þú hefir haft. Nú riðr þorvarðr til Espihóls, ok voru menn eigi upprisnir, er þeir komu þar; hann hitti þórarinn, ok spyr: hverja meðferð ætli þèr at hafa, skulu þèr nokkura sætt bjóða Glúmi um vígsmálit? Þórarinn segir: vant ætlu vèr þat, at bjóða Glúmi sætt. Þorvarðr segir: hvárt er tilbúit vígsmálit? Þórarinn segir: ekki hefi ek tilspurt, eða hvat veiztu af? Hann segir: Márr fór í morgin með 18da mann í málartilbúnað, en Glúmr sat við sætta mann heima, ok væri nú fullgóð faung á at rétta lut sinn, ok því tékst yðr lítt, at þèr gerið eigi slík hvatræði sem Glúmr. Þórarinn segir: ekki nenni ek at búa tyllisakir hèr í móti. Þorvarðr segir: á þat er at líta, hvárt nokkr var sökin eða engi, áðr Steinólfr var drepinn, hefir hann eigi fíft konu hans? víst ætla ek, at slík mál þiki eigi engis verð. Þórarinn segir: illt þiki mèr með slíku máli at fara. Hann segir: hvat er slíkt at tala? kom Glúmi fyri nokkut, er hann úhelgaði Sigmund, mág yðvarn, ok er nú ok einsætt at láta eigi svá auðvirðast¹⁾. Þórar-

¹⁾ Ávirðast, C.

inn segir: eigi munda ek vita nema þat væri ráð. Síðan stóðu menn upp, ok eggjar Þorvaldr krókr at riða til Uppsala ok stefna Steinólfi til óhelgi. Þórarinn segir: eigi er þat ráðligt, en þat munu vér þó gera. Þeir urðu saman 15; 7 eru nefndir: Þórarinn ok Þorvaldr krókr, Ketill, son hans, Arngrímr ok Berserkr, ok Þórðr Rafnsson, er bjó at Stökkahlöðum ok átti Vigdisi Þórisdóttur, er Sigmundur hafði átt fyrr, Eysteinn Austmaðr, hann var vistum með Þórði. Nú fóru þeir til Uppsala, en Þorvarðr fór á Aungulstaði, þar bjó góðr búandi, Halli enn digri, en sendi son sinn til Þverár, ok bað segja Glúmi fyrirætlán þeirra Esphælinga: en rið til móts við mik síðan hvatliga. En er Þorvarðr kom á Aungulstaði, þá spurði Halli, hvat hann sagði tíðenda? Ekki enná¹, sagði hann; síðan sagði hann Halla, hvar þá var komit; en Halli þóttist sjá at glikendum, at hann mundi þessu öllu á leið hafa komit, sagði, at slíkir menn væri til mikils úfarnaðar, at hann vildi, at allir ætti illt saman: ok væri þat makligt, at þú værir drepinn. Halli fór skyndiliga með alla sína menn, þá er hann fékk, karla ok konur, ok vildi ganga milli manna, ef þyrfti. Guðbrandr kom til Þverár, ok sagði, at faðir hans hafði hann þagat sendt, sagði honum tíðendin: ok læzt hann vera þess skyldr, at segja þér þat, er þik varðar, at Esphælingar ætla at stefna Steinólfi til úhelgi. Glúmr segir: hví kom faðir þinn eigi sjálf? Hann segir: ek kalla allt eitt, hvárr okkarr sem

¹) neitt, B; nýrra, C.

fór. Glúmr segir: vel hefir faðir þinn gert, er hann sendi þik hingat, ef vèr þyrftim manna við; hann tók sveininn af baki ok fjötraði hest hans. Þá mælti Guðbrandr: þat mælti faðir minn, at ek skylda skynda heim. Glúmr segir: ekki er þat, heldr vill faðir þinn, at þú sýnir vaskleik þinn í dag. Nú tekr þorvarðr til orða: seinn er Guðbrandr, son minn. Halli segir: hvert fór hann? þorvarðr segir: ek senda hann til þverár. Halli segir: þat er vel, at þú hittir fyrir nokkura brögðótta, ok er þetta hæfíligt. Esphælingar riðu yfir ána, sá Glúmr för þeirra, ok ætluðu yfir at Knarrarvaði. Þá mælti Glúmr, at Márr væri heldr til seinn. Síðan rann Glúmr or garði eptir þeim, ok þeir með honum, sem til voru, 6 karlar með Guðbrandi. Glúmr hafði skjöld sinn ok höggspjót, gyrðr sverði, rennr á leiðina fyrri þá, ok mestn hans eptir honum. Ok er þórarinn sá ferð hans, biðr hann, at þeir riði leið sína, ok hvárki skjótara né seinna: ok má oss eigi um þat hallmæla. Þórðr Hrafnsson spurði þórarinn, hvárt þeir skyldi eltast láta með 20asta¹ mann undan Glúmi, þótt hann sè með setta mann? Þórarinn segir: riðum! þvíat Glúmr vill dvelja oss ok biða svá sinna manna. Þórðr segir: því er eigi kynligt, at vèr berim opt lágan hlut fyrri Glúmi, þá er hann stendr jafnt at vígi sem þèr, þarsem þèr þorið nú eigi at biða hans, er hann hefir fá menin, enda skal hann eigi mik elta, ok steig af baki. Eysteinn bersérkr² segir, at hann vill eigi undan.

¹) 15da, B. ²) Austmaðr, C.

riða: ok kalli þeir, at þeir elti oss. Þórarinn segir: þat sýnist mér úráðligt. En er Glúmr sá, at þeir fóru eigi, þá fór hann seinna, ok kastaði orðum á Þórarinn, ok spurði, hvert erendi þeirra væri til Uppsala. Þórarinn segir, at þeir höfðu stefnt Steinólfi til óhelgi. Þá mælti Glúmr: er eigi því mjök til kapps haldit? skulu eigi þóð koma fyrir, ok mættim vér ráða um nokkut, at málit gengist? Þórarinn sá, at Glúmr vildi dvelja þá, ok bað menn riða, ok þeir gerðu svá. Glúmr spurði: við hokið þér enn? þeir fóru undan, ok því seinna sem þeir fóru, (því) seinna fór Glúmr ok beið manna sinna, ok mælti: eigi mun vinsælt verða málit, ef þér hafið lognar sakir uppi, ok verðr þá svívirðing í. Ekki mun nú farit, at því, erfitt verðr við þik at eiga. Glúmr komst hjá þeim fram, ok talar svá við þá, en þeir riðu, ok dvaldi svá; en er hann sá, at ekki mátti dvelja þá, en veit von sinna manna, þá skaut hann spjóti til Arngríms, ok kom í gegnum báða söðulbogana ok lærit, ok var Arngrímr illa vígr um daginn. Síðan hljóp Eysteinn fyrstr manna at Glúmi, en Þorvaldr tasaldi í mót honum, ok lækust þeir 2 við, ok þóttust þeir balt hafa, er first voru þeirra samgangi, ok var hvárrtveggi þeirra fullhugi ok rammr at afli, veitti stór högg ok mörg hvárr þeirra öðrum. Þorvaldr krókr sótti fast at Glúmi ok margir með honum; en Glúmr hopaði undan ok þeir menn, er honum fylgdu, ok hlífðu sér; en Þórarinn steig eigi af baki, ok þótti honum þó ærit margir um einn.

23. Sá maðr kom athlaupandi þar, er þeir börðust, er var í skinnkufli ok hafði sverð í hendi; hann kom at þar, er þorvaldr tasaldi féll fyrir Eysteini, ok þegar hleypr hann at Eysteini, ok höggv hann banahögg; síðan fór hann í lið með Glúmi, ok þá mælti Glúmr þetta: kom heill, þú þundarbenda! gott kaup var þat, er ek keypta þik, þú munt nú vel gjalda verð þitt í dag. Glúmr átti þræl þann, er svá hêt, því mælti hann þetta, en þar var þó raunar Vigfúss, son hans, ok kendu hann fáir eða engvir, nema Glúmr, þvíat hann hafði þá 3 vetr verit í sekt ok í leyndum, ok ætluðu flestir, at hann væri utan farinn. Svá barr at, er Glúmr hogaði, at hann lá fallinn, en þrælar hans báðir lögðust á hann ofan, ok voru þar stangaðir spjótum til bana; en þá kom Márr at í því með sína menn. Þá fór þórarinn af baki, ok börðust þeir Márr, svá at aungvir áttu hlut í með þeim. En Glúmr spratt upp ok barðist þá frýjulaust, ok var þá liðsmunr engi. Eiríkr hêt húskarl þórarins, hann var at verki sínu um morguninn, hann hafði enga hlíf nè vápn; hann fær sèr trælurk í hönd, ok fór til fulltings við þórarinn, ok varð Glúmi it mesta ólið at honum, þvíat menn ok hlífar meiddust fyrir trè því, er hann hafði at vega með. Þess er getit, at Haldóra, kona Glúms, kvaddi konur með sèr: ok skulum vèr binda sár þeirra manna, er lífvænir eru, or hvárta liði sem eru; en er hún kom at, þá féll þórarinn fyrir Mávi, ok var öxlin höggin frá, svá at lúngun féllu út í sárit; en Haldóra batt um sár hans, ok sat yfir

honum til þess, er lokit var bardaganum. Halli enn digri kom fyrstr til meðalgaungu ok margt manna með honum, ok lauk svá bardaga, at 5 menn voru fallnir af Esphælingum: Þorvaldr krókr ok Arngrímr, Eysteinn ok Eiríkr, ok Eyvindr Austmaðr. En af Glúmi var fallinn Þorvaldr tasaldi ok Eyjólfir Rolleifsson, ok Jöður ok Þrælar 2. Þórarinn fór heim með förunautum sínum. Glúmr fór ok heim með sína menn, ok lét færa ena dauðu í úthýsi eitt, ok var búit um Þorvald virðuligast, þvíat klæði voru borin undir hann, ok var hann rifaðr í húð. En er menn voru heimkomnir, þá mælti Glúmr við Halldóru: för vár mundi hafa orðit góð í dag, ef þú hefðir heima verit, ok hefði Þórarinn eigi lífs brott komizt. Hún segir, at Þórarni væri lítill von lífs: en þó muntu eiga skamma stund héraðvært, þótt hann lifi, en ef hann deyr, muntu eiga aldre landvært. Síðan mælti Glúmr við Guðbrand: þú hefir mikillar frægðar aflat þér í dag, er þú lagðir at jörðu Þorvald krók, ok mikit lið veittir þú oss í dag. Hann segir, ok kvað ekki á þá leið verit hafa, enda varit hendr sínar. Glúmr segir: sá ek glögg, hvat tíðt var: barn at aldri, en vegit slíka hetju, sem Þorvaldr var, ok muntu verða frægr af þessu verki; af því fèkk ek sóma utanlendis, er ek vá berserkinn. Hann segir: ekki hefi ek Þorvald vegit. Glúmr segir: eigi er at dylja þessa, vinr! þú veittir honum þanasárit, first þú eigi gæfu þína! Til þess þrætti hann við Guðbrand, at hann trúði ok gekk við, ok þótti virðing at; hann mátti ok eigi

dylja, at eigi væri þetta fyri satt haft; ok þá var honum á hendr lýst víginu, ok þótti þá minni slægja í, enn þeir ætluðu, er keyru þorvald til eptirmáls. Þat segja menn, at Glúmr mælti: þat þíki mér illa, er Márr lætr binda um, þóat hnekkistikill sé gjörr í höfði honum; þat kallaði hann svá, er í kross var sprungit. Márr segir: ek munða þess minnr þurfa, ef ek legðumst niðr ok hefðag þræla mína at skildi. Þá mælti Glúmr: harðslægr var Hrístateigr nú í dag, sveinar! sagði hann. Márr segir: fyri þat mun þér gánga, sem harðslægr hafi verit, þvíat nú muntu þverárland hafa slegit¹⁾ or hendi þér. Glúmr segir: þat ætla ek, at þú vitir þat ógjörla. Márr segir: vera má, at vita eigi, fyri þat mun þér gánga, sem ek vita. En er Helga spurði tíðendin, systir Glúms, þá fór hún til þverár, ok spurði, hversu sonr hennar hefði framgengit. Glúmr segir: eigi fékk hraustara mann. Þá mælti hún: sjá vilda ek hann dauðan, ef eigi eru önnur faung á; þat var henni veitt, ok lét hún hefja hann í vagn, ok búa hógliga um; ok er hún kom heim, fægði hún sár hans ok batt síðan, ok kom svá ráði hans, at hann mælti við menn. Þat voru lög þar, at menn fællu jammargir, at þat skyldi kalla jamveggit, þótt mannamunr þætti vera, en þeir, er ávíga urðu, skyldu kjósa mann til, eptir hvern mæla skyldi; en þótt nokkut kynni þat í málum at gerast síðarr, er betra þætti, at hafa annann veg kosit, þá skyldi eigi skipta keyrinu. En er þórarinn spurði, at þorvaldr tas-

¹⁾ hlegit, rángt A.

aldi var lífs, þá kaus hann þorvald krók, bróður sinn, til eptirmáls; en litlu síðarr spurði hann þat, at Guðbrandi var eignat þat vígit, ok vildi hann þá heldr hafa annann tilkosit, en þó varð nú þessu fram at halda, sem fyrr var kosit. Þeir hitta nú Einar Eyjólfsson; lætr þórarinn, at nú muni hann taka til þeirra mála, er þeir höfðu með sèr talat. Hann segir: slíkt er mèt í hug þar, sem fyrr, at Bárðr var veginn. Tók ná Einarr málit til meðferðar á þingi um sumarit, ok sótti Glúm. Þórarinn lá í sárum allt sumarit, ok svá þorvaldr tasaldi, ok urðu báðir græddir. Glúmr hafði mikinn liðsafla á þinginu, ok svá hváirtveggju. Var nú leitat um sættir af göfgum frændum hvárratveggju, ok varð þat at sættum, at bæta skyldi víg Steinólfs svá, at fram væri færð sýkna Vigfúss Glúmssonar. En Guðbrandr var sekr um víg þorvalds, ok kom Glúmr honum utan, ok fóru við svá búit heim, ok undu þeir þorvarðr, ok þórarinn illa við, ok þóttist þórarinn enga sæmd hafa fyrí víg þorvalds, bróður síns; sat nú Glúmr í virðingu. Um vetrinn eptir kom upp vísa, er Glúmr hafði þá nýort:

Virkis spyr at verkum
[vínshirðis-sif¹ mínum,
erat [at manna máli²
morð voru þau³ forðum;
liggr þeim, er hrafn of huggar⁴
hörveig⁵, talit gerva;

¹) vínshirðir sízt, B. ²) á manna móti, B. ³) sögð, B.
⁴) hyggju, B. ⁵) herveig, C.

[munat svá málín láta
myrk, at sem fæst um yrkjum¹.

24. Einn dag, er menti voru at Hrafnagils, laugu, kom þar þorvarðr, hann var gleðimaðr mikill, ok hendi at mörgu gaman; hann mælti: hvat er komit þeirra manna, er skemta kunni nýjum fræðum? Þeir segja: þar er skemtun öll ok gaman, er þú ert. Hann segir: ekki þiki mér nú meira gaman, enn kveða vísur Glúms, en þar hygg ek at, hvat honum þikir vantalit í einni vísu, at hann mundi skorta á um vígin; hvat skulum vèr ætla, hvert þat muni vera, eða hvárt er líkara, at Guðbrandr muni vegit hafa þorvald, eða Ghúmr? Þetta þikir mörgum áréðiligt. Hann reið nú á fund þórarins, ok mælti: hugleidd hefi ek nokkut, ok sýnist mér sem eigi muni it sanna uppi um víg þorvalds króks, þvíat hittast mun í kveðskap Glúms, at nokkut þikir honum vantalit vera um vígin. Þórarinn segir: varla kann ek nú upp at taka málit öðru sinni, þótt þetta væri satt, mun nú vera kyrt. Þat er óráðligt, ok þó mætti kyrt vera, ef eigi hefði um verit grafit, en nú mun ek bera upp fyrir mennt, ok munu þér stivirðing af fá, svá at engi mun önnur meirr orðit hafa. Þórarinn segir: óhógligt lizt mér málit at flytja til alþingis við frænda-afla Glúms. Þorvarðr segir: þar kann ek ráð til leggja: stefn honum til Hegra-nessþings, þar áttu frænda-afla, ok mun þat tor-sótt at verja málit. Þórarinn segir: þat ráð

¹) v. i A, C; tekið úr B.

mun haft verða; skiljast at því. Nú vórar illa, ok verður torsótt allt at fá. Um vórit bjó Þórarinn mál á hönd Glúmi til Hægranessþings, þvíat allir samþingisgoðar, þeir er því þingi áttu at halda, voru bundnir í nauðleytum við Þórarinn, en hestum mátti traudt koma yfir heiðar fyri snjó. Glúmr tók þat til ráðs, at hann fèkk byrðing einn mikinn í hönd Þorsteini, bróður sínum, ok skal hann halda vestrfyri ok koma til þings með herklæði ok vistir; en er þeir koma fyrir Úlfsdali, þá brutu þeir skipit í spón, ok týndist þar alltsaman, menn ok fjárhutr. Glúmr gekk til þings með hundrað manna, ok náði eigi nærr at tjalda enn í Fjörbaugsgarði; þar var kominn Einarr Eyjólfsson með þeim Esphælingum; voru Glúmi send orð, at hann skyldi tilfara ok færa fram lögvörn fyri sik. Nú gengr Glúmr, en eigi var meira rúm gefit, enn einn maðr mátti ganga, en þar var fylkt liði tveim megin hjá, en Glúmi var boðit at ganga í kvíarnar, ef hann vildi til dómsins; en þat sýndist honum óráðligt, ok mælti til sinna manna: auðsætt er nú þat, at þeir þikjast í handi hafa vórt ráð, má ok vera at svá se; nú vil ek þó, at þér snúið aptr, mun ek ganga fyrstr, en þá 2 nærst mér jamfram; [en þeim 4 jamfram¹, ok skulum vèr reyna at ok hafa spjótið fyrir oss, ok mun klambraveggurinn ganga, ef fast er fylgt. Þeir gerðu svá, ok runnu at í einu skeiði í dómhúsinginn, ok var lengi nætr, áðr þeim varð bægt frá í brott, ok gerðist þar svá mikil þraung ok

¹⁾ v. í B, C.

föst, ok varð þat um siðir, at dómrinn var settur í annat sinn. Ok er þeir tóku at reifa málit, þá gengr Glúmr í þingbrekku, ok nefnir xátta, at sól væri þá komin á þingvöll; síðan varði hann mönnum í dóm lýriti at dæma um sakarnar, ok varð þar niðr at fallá hvert mál, sem þá var komit; riða menn í brott, ok undu Esphælingar stórilla við, kallar þórarinn hann hrakligt gert hafa fyrri þeim. Einarr segir: eigi kizt mér svá stórhjött sem þær, þviat þar (er) til máls at taka, sem frá var horfit. Síðan riða þeir til alþingis Esphælingar með Einari ok margir vinir þeirra, er þeim höfðu heitit liðveizlu í móti Glúmi. Frændr Glúms veita honum at málum til rættra laga, ok er þat af gjört með vitra manna ráði, ef Glúmr vill vinna eið fyrri málit, at eigi vægi hann þorvall krók. Ok er margir áttu hlut í, þá settust þeir at því, at Glúmr skyldi vinna eið, at hann hefði eigi vegit þorvald krók, ok var ákveðit nær eiðrinn skyldi unninn vera, um haustit at 5 vikum, ok er nú svá ríkt fylgt málinu, at þeir skyli fram hafa málit, eða hann vinnr eiða í þremr hofum í Eyjafirði, ok eiðfall, ef þá kemr eigi fram. Margrædt var um þetta mál, hversu eiðar Glúms myndi vera eða framfara.

25. Nú riða menn heim af þingi, ok er Glúmr heima um sumarit, ok er kyrt allt í héraðinu; liðr til leiðar, ok riða menn til leiðar, en af leið hvarf Glúmr, svá at ekki spurðist til hans. Márr sat heima í búinu. En um haustit at 5 vikum, þá bauð Márr mönnum, ok var þar stofn-

at brúllup, ok komu þar eigi færri menn til
boðs en hundrað; öllum þótti kynligt boð
þetta; þvíat þeir voru litils verðir, er í hlut áttu.
Þar sá mennt þann aptan, at or dolum öllum
Eyjafjarðar ríðu 2 menn saman eða 5; ok safn-
aðist saman liðit, er ofan kom í héraðit, ok var
þar komin Glúmr ok Ásgrímr ok Gizorr með
3 hundruð manna, ok komu heim um nóttina
ok sátu þar at boði. Eh um morguninn eptir,
sendi Glúmr eptir þórarni, ok bað hann koma í
Djúpadal, eigi síðarr en at miðjum morgni, at
heyra leiðana. Þórarinn veikst við, ok fékk
hundrað manna. En er þeir komu til hofsins,
þá gengu 6 menn í hófit með Glúmi, Gizorr ok
Ásgrímr, en með þórarni, Einarr ok Hlenni enn
gamlir. Sá maðr, er hófseið skyldi vinna, tók
súðbaug í hönd sér, þann er roðinn var í nauts
blóði þess, er til blóta væri haft, ok skyldi eigi
minna standa en 3 aura. Þá kvað Glúmr
svá at orði: at ek nefni Ásgrím í vetti, annann
Gizor, í þat vetti, at ek vinn hófseið at baugi,
ok segi ok þat Æsi, at ek vark-at þar, ok vák-
at þar, ok rauðk-at þar odd ok egg, er þorvaldr
krókrækk bana; líti nú á eið, þeir er speki-
menn eru ok við eru staddir! Þeir þórarinn
móul eigi búinn at lasta, en kvaðust eigi fyrri
þann vegg heyrt hafa at orði kveðit. Með slíku
móti voru leiðar unnir í Gnúpafelli ok svá at
þvená. Þeir Gizorr ok Ásgrímr voru nokkurar
nætr at þvená; ok at skilnaði gaf Glúmr Gizori
feldinn blá, en Ásgrími spjótit gullrekna, ok skild-
ust vinir. Um vetrinn hittust þeir þorvarðr ok

Þórarinn, ok spurði Þorvaldr: væn Glúmr, vel eiðinn? Þórarinn segir: ekki fundu vér at. Hann segir: undarlíga verðr slíkt um vitra menn, er svá missýnist! Þat hefi ek vitat, at menn hafa lýst vígum á hendr sér, en hitt hefi ek eigi vitat eða heyrt, at menn hafi svarið um þat sjálfir, at þeir hafi vegit menn, sem Glúmr hefir gert, eða hversu mátti hann meirr atkveða, enn segja, at hann vægi þar at, ok væri þar at, ok ryði þar at odd ok egg, er Þorvaldr krókr fèll á Hrísa-teigi, þótt hann leiddi eigi svá, sem tíðast er, ok mun sjá sneypa jafnan uppi síðan. Þórarinn segir: ekki hefi ek fundit þetta, enda mæðumst ek á at eiga við Glúm. Hann segir: ef þú þik-ist mæðast, sakir vanhæðsu, þá láttu Einar taka enn málit, hann er vitr ok kynstórr, munu honum margir fylgja, eigi sitr Guðmundr hjá, bróðir hans, ok er sá hlutrinn, at hann er gjarnastr til, ef hann kemst at þverá. Eftir þetta hittast þeir Einarr ok þera ráð sín saman, ok mælti Þórarinn: ef þú vill fyrri málinu vera, munu margir þér veita, munu vér þat ok tilvinna, at kaupa þér landit eigi meira verði enn Glúmr keypti at þorkatli háfa. Einarr segir: Glúmr hefir nú lógað þeim lutum, feldi ok spjóti, er Vigfúss, móðurfaðir hans, gaf honum, ok bað hann eiga, ef hann vildi halda virðingu sinni, en kvað þaðanfrá þverra mundu; nú mun ek taka við málinu ok fylgja.

26. Nú býr Einarr til vígsmálit af nýju til alþingis, ok fjölmenna hvártyveggja. En áðr

Glúmr riði heíman, dreyndi hann, at margir menn væri komnir þar til þverár at hitta Frey, ok þóttist hann sjá margt manna á eyrunum við ána, en Freyr sat á stóli. Hann þóttist spyrja, hverir þar væri komnir. Þeir segja: þetta eru frændr þínir framliðnir, ok biðjum vèr nú Frey, at þú sèr eigi á brótt færðr af þverár-landi, ok tjóar ekki, ok svarar Freyr stutt ok reiðuliga, ok minnist nú á uxa-gjöf þorkels ens háfa. Hann vaknaði, ok læzt Glúmr verr vera við Frey alla tíma síðan. Riða menn til þings, ok verða þau málalok, at Glúmr gengr við viginu; en í því áttu hlut vinir hans ok frændr, at héldr skyldi sættast, enni sekt kæmi á eða utanferð; ok sættust þeir á þingi at því, at Glúmr galdt þverár-land, hálft Katli, syni þorvalls króks, í föðurbætr, en seldi hálft við verði, ok skyldi þó búa á þau missari, ok varð héraðssekr, ok búaeiginærr, enn í Hörgárdal; fóru síðan af þingi; síðan keypti Einarr landit, sem honum var heitit. Menn Einars komu þagat um vârit at vinna landit, ok mælti Einarr, at þeir skyldi segja honum hvert orð þat, er Glúmr mælti. Einn dag kom Glúmr at máli við þá, ok segir svâ: auðsætt er þat, at Einarr hefir vel sèr fengit verkmenn, ok er vel unnit á landinu; nú skiptir miklu, at smâtt ok stórt sè tilhent: nú skulu þèr hèr reisa við ána vaðmeið, ok er konum hægt til þvâttar at hreinsa stórföt, en heimabrunnar eru vândir. Nú koma þeir heim, ok spýrr Einarr, hvâtt þeir Glúmr mæltist við. Þeir segja, hve hugkvæmr hann var at öllu, at unnit væri. Hann segir:

Þótti yör þat vera, at hann vildi vel búa í hendr mēr? Þeir segja: svá þikir okkr. Einarr segir: annann veg lízt mēr: þat hygg ek, at við þann með festi hann ykkur upp, en ætli at reisa mēr nið; nú skulu þér eigi fara þó. Einarr færði þagat bú sitt um vârit, en Glúmr sat þar til ens efsta fardags; en er menn voru í brott búnir, þá settist Glúmr í öndvegi, ok gerði eigi á brott gânga, þótt at honum væri kallat; hann lætr tjalda skâlann, ok vill eigi svâ skiljast við landit sem kotkarlar. Hallbera, dóttir Þórodds Hjâlmssonar, var móðir Guðmundar ok Einars, hún bjó þá at Hanakambí; hún kom til Þverár, ok kvaddi Glúm, ok mælti: sittu heill, Glúmr! en ekki er hēr nú lengr at vera; komit hefi ek nú eldi á Þverárland, ok geri ek þik nú á brott með allt þitt, ok er helgat landit Einari, syni mínum. Glúmr reis upp þá, ok mælti, at hún skyldi gleipa¹ kerlinga örmust; en þó reið Glúmr þá í brott, ok varð litit um öxl til bæjarins, ok kvað, vîsu:

Rudda² ek sem jarlar³,
 orð lèk á því forðum,
 með veðrstöfum Viðris
 Vândils⁴ mēr til handa;
 nú hefi ek Valþögnis vegna
 varrar⁵ skiðs⁶ um sjöir
 breiða jörð með börðum⁷,
 bendist⁸ mēr, or hendi.

¹) fleipra, B. ²) rulla, C. ³) æddi, B. ⁴) vandar, B;
 vendist, C. ⁵) varar, C. ⁶) skeiðs, B. ⁷) barða, B; börð-
 um, C. ⁸) bendiz, A; benda, B.

Glúmr bjó á Möðruvöllum í Hörgárdal við Þorgrím fjúk, ok undi því eigi lengr enn einn vetr; þá bjó hann 2 vetr í Myrkárdal, þá hljóp þar skriða nærr bænum, svá at tók sum húsin; þá kvað Glúmr vísu:

[Mál er mun-at enn sælu¹
menbrjótandi hljóta,
oskom breiðr í búðir
böggv af einu höggi;
þá er [fley-marar² fjóra³
fullkátir vèr sátum,
nú er, mögrennir⁴, minna⁵
mitt⁶ sex tigu vetra.

Þá keypti Glúmr land at Þverbrekku í Öxnadal, ok bjó þar, meðan hann lifði, ok varð gamall ok sjónlauss.

27. Narfi hét maðr, er bjó í Hrísey, hann hafði átt Úlfeði, dóttur Ingjalds Helgasonar hins magta; þeirra synir voru þeir Eyjólfir ok Klængv, Þorbrandr ok Þorvaldr; allir voru þeir mikil-hæfir mehn, frændr Glúms; þeir Klængv ok Eyjólfir bjuggu eptir föður sinn í Hrísey. Sá maðr bjó í Haga, er Þorvaldr hét, ok var kallaðr menni, ok átti dóttur Þórdar Hrafnssonar frá Stokkahlöðu, er Helga hét. Eitt vár kom Þorvaldr or Haga við Hrísey á byrðingi, ok ætlaði at halda til fengjar, ok er Klængv varð varr við, ræðst hann til ferðar með honum; en er þeir komu út or firðinum, fundu þeir reyði nýdauða,

¹) mál er, v. i A; tekð úr B; munat hefi ek mestu sælu, C. ²) fleymara, B; fley marir, C. ³) fjórir, C. ⁴) mögrennir, B; mögrunar, C. ⁵) meira, C. ⁶) metti, B.

keyrðu í festar, ok sigldu með inn eftir firðinum um daginn; vildi Klængr flytja til Hríseyjar, þvíat þat var skemra enn í Haga, en Þorvaldr vildi til Haga flytja, ok lét þat jafnrétt. Klængr segir, at eigi sè þat lög at flytja eigi þagat, er nærst eigu flutningarmenn land. Þorvaldr kveðst hafa rétt at mæla, ok lét þá frændr Glúms ekki þurfa at ganga á réttan hlut við þá: ok hvat sem lög eru, þá munu enir ríkari nú ráða. Þorvaldr var fjölmennari því sinni, ok tóku þeir af Klængi rekaldit nauðgum, en hvárrtveggi þeirra var landegandi. Klængr fór heim, ok undi illa við. Þorvaldr ok þeir hlógu at þeim Klængi, ok töldu, at þeir treysti eigi á at halda. Einn morgin reis Klængr snemma upp, ok fór við 4ða mann inn í Haga, kom þar snemma, sá er menn voru í svefni. Þá mælti Klængr: ráðs skulum vèr nú leita: hær eru naut hjá garði, ok skulu vèr þau reka á húsinn, þar sem Þorvaldr hvílir undir, ok teygjum hann svá út. Þeir gerðu svá, ok vaknar Þorvaldr ok hleypr út; Klængr hleypr at honum, ok veitti honum banasár; fór brátt síðan, ok treystist eigi þar at lýsa víginu, þvíat þar var fyrri mannmærgt, fór heim út til eyjar, ok lýsti þar víginu. Nú eigu eptirmálit þórarinn ok þórðr, þeir kölluðu morð verit hafa. Ok er þessi mál komu til þings, sat Glúmr heima, en um þingit fór hann út í Fljót ok í Svarfaðardal, ok bað liðs til fèransdóms, ok þó bað hann leyna þessi fyrirætlan. Klaufi at Barði segir: yist viljum vèr veita Glúmi lið;

hann átti Haldóru, dóttur Arnórs rauðkinns, ok margir hétu aðrir Glúmi sínu liði. Nú fór Glúmr heim. Mál fóru fram á þingi; en eptir þingit búast þeir til fêransdóms, ok höfðu 4 skip ok 30 manna á hverju skipi, ok reðu þeir Einarr ok Þórarinn ok Þórðr fyr skipunum, ok komu innan at eyjunni í nætrelding, ok sá reyk yfir húsunum, ok spurði Einarr, hvárt þeim sýndist svá sem honum, at reykinn væri eigi allblárr. Þeir sögðu, at þeim sýndist svá. Einarr sagði: svá lizt mér á reykinn, sem fjölmennnt muni vera í húsunum, ok mun af mönnum leggja reykinn; en ef þat er, þá munu vèr gera raun til, ok róa undan eyjunni þjóðsýnliga, ok munu vèr þá vísir verða, ef fjölmenni er í eyjunni; ok svá gerðu þeir. En er eyjarmenn sá þetta, þá hljópu þeir út ok til skipanna, ok lögðu eptir þeim, ok var Glúmr þar kominn með 2 hundruð manna, ok eltu þá inn allt at Oddaeyri, ok varð eigi háinn fêransdómrrinn, ok fengu þeir af úvirðing Eyfirðingar. Sitr Glúmr um sumarit í búi sínu; hann átti ok at helga haustþing, en þingstöðin er fyrir austan fjörðinn, skamt frá Kaupangi, ok fjölmennntu Eyfirðingar mjök, en Glúmr hafði 30 eina manna. Margir töluðu við Glúm, at hann skyldi eigi fámennr fara. Hann segir: lifat mun nú it fegrsta, en við þat uni ek, at ekki hafa þeir eltan mik svá, at eigi færa ek rættleiðis. Glúmr fór á skipi inn eptir firði, ok gekk á land ok til búða; en þar eru melar brattir ok lausgrýttir á milli fjarðarins ok búð.

anna. En er Glúmr komi gagnvert búð þeirri, er Einarr átti, þá hlupu menn frá búðunum, ok báru skjöldu at þeim, ok hrundu þeim af melunum, ok fèll Glúmr ok veltist með skjöld sinn á eyrina ofan, ok varð ekki sárr, en 3 spjót hafði fezt í skildi hans. Þorvaldr tasaldi var þá kominn at landi, ok sá, at Glúmi horfði þá úvænt, ok hljóp svá á land, at hann tók ár í hönd sér, ok rann í melinn upp, ok skaut árinni til Guðmundar ríka, ok kom á skjöldinn, ok gekk hann í sundr, ok kom árar-hlutrin¹ fyrri brjóst honum, ok fèll hann í óvít, ok var borinn í fjórum skautum til búðar. Síðan eggjuðu hvárir aðra atgaungu, ok skutust á, ok börðust grjóti, ok varð hörð hrið, ok urðu margir sárir, ok allir sögðu á eina lund, at eigi mætti fáir menn vaskligarr verjast, enn þeir Glúmr. Þeir Einarr sóttu at fast. Þá gengu menn í milli, ok lauk svá, at 2 menn fèllu af Glúmi: Klængr Narfason ok Grímr Eyrarleggr, bróðir Haldóru, konu Glúms. Þá kvað Brúsi Hallason vísu þessa:

Höfum vér² af vígum,
 veit ek orð á því, borða-
 stóðs³ við stýrimeiða⁴,
 stafngöndul! lut jafnan;
 þó hykk [fúr-viðu⁵ fóru
 fleygarðs⁶, enn mik varði,
 beiði hlökk! fyr brekku,
 blik, harðara miklu.

¹) hlummrinn, B. ²) veg, b. v. B. ³) staðs, B. ⁴) meiði, B. ⁵) forviðu, C. ⁶) fleygarð, C.

Einnarr kvað visu:

Þraungvir¹ varð á þingi
 Þremjalinn² at rinna³,
 varat í ála-èli
 auðlattr, fyrri mel bráttan;
 Þá er marstéttar máttið
 Mæfils við þröm sæfar
 geiranjótr⁴ á grjóti
 Gestils klauf of festa.

Þá kvað Glúmr visu í móti:

Lattist herr með hættu⁵
 Hángatýss at ganga,
 þó tjáir þeim at hætta
 þekkiligt, fyrri brekku,
 Þá er dynfúsar disir
 dreyra-svells, á eyri,
 breið óx brögnum mæða,
 blóðs skjaldaðir⁶ stóðum.

Svá var sett málum, at í faðma fêlst víg Klængs
 ok Þorvalds or Haga; þat var ok jafnt látit, víg
 Gríms Eyrarleggs ok áverki við Guðmund, ok
 undi Glúmr illa við málalok, sem hann kvað í
 visu þeirri, er hann orti síðan:

Íllt er á jörð of orðit,
 aldr bölvar mjök skáldi,
 liðit er mest; it meira
 mitt líf. Heðins drífu;
 er óvegins⁷ eigi
 Eyrarleggs fyrri seggjum.

¹) Þraungvat, B. ²) Þremjalinn, B. ³) reina, C. ⁴) geiramót, B. ⁵) þ. e. hettu; höttu, B, C. ⁶) skjaldaðir, B. ⁷) óvegais, B.

Gríms í göndlar flaumi

Gefnar má ek of hefna.

28. Þat var eitt sumar, er þeir riðu af Þíngi bræðr, Guðmundr ok Einarr, at Glúmr bauð mönnum til sín, ok sendi menn upp til Öxnadalshéðar at bjóða þeim bræðrum heim, ok lèzt vilja, at nú sættist þeir heilum sáttum: Þvíat ek em nú fyrir elli sökum til engis færr; ok mun ek þeim eigi til matar eins bjóða. Glúmr var þá sjónlauss; hann lèt vörð halda á um ferð þeirra. Guðmundr vildi þiggja boðit, en Einarr vildi eigi, ok reið sínum megin ár hvárr þeirra; var Glúmi sagt, at annar flokkinn reið þangat. Þá mun Einarr eigi vilja þiggja boðit, hann er svá tortryggr, at hann trúir engum manni. Þat er sagt, at Einarr kallaði á Guðmund, ok mælti: Þar mun ek koma á morgin, ef þú kemr í kveld; en Guðmundr huxaði þat, er hann mælti: Þá mun þat ætlan þín, at þú eigir at mæla eptir mik; snýr hann nú eptir Einari. Þetta er sagt Glúmi, at hvárgi snýr þagat. Þat er illa þá, kvað Glúmr, þvíat þat hafða ek ætlat, ef ek gengja móti þeim, at ek skylda eigi beggja missa; hann hafði sax brugðit undir skikkju; ok voru þau lok viðskipta þeirra Glúms ok Eyfirðinga. En þá er kristni kom út hingat, tók Glúmr skírn, ok lifði 3 vetr síðan, ok var biskupaðr í banasótt af Kol biskupi, ok andaðist í hvítaváðum. Þá bjó Márr Glúmsson í Fornhaga, ok hafði þar látit kirkju gera, ok var Glúmr þar jarðaðr, ok svá Márr, þá er hann

andaðist, ok margt annarra manna, þvíat lánga hrið var engi kirkja í Hörgárdal, nema sú ein. Þat er (mál) manna, at Glúmr hafi verit 20 vetr mestr höfðingi í Eyjafirði, en aðra 20 vetr engvir meiri enn til jams við hann; þat er ok mál manna, at Glúmr hafi verit bezt um sik allra vígra manna, hær á landi. Ok lýkr þar sögu Glúms.

REGISTR

yfir öll manna ok þjóða nöfn, o. s. frv., sem finnast í þessu bindi.

Akraskeggi, sjd: Þórir Akrakall.

Akraþórir, sjd: Þórir Akrakall.
Álfdis Kotránsd., k. Bruna, 63, 66.

Álfhildr, 304.

Álfr úr Dölum, 93.

Álrekr, faðir Ljótólfs goða, 197.

Arngrímur Þorgrímss., 353, 371-82.

Arnórr, 3, 5-13.

— kerlingarnef, 99, 304, 360, 371-74.

— raudkinnr Steinólfss., 350-53, 372, 394.

— smiðr, 313.

— Þorgrímss., 282, 87-88, 302-9, 316.

Arnþrúðr (líkl. sú sama sem Herþrúðr) Gizrsd., 352.

Arnsteinn, 10, 13.

Ásbjörn, frændi Þorlaugar, 307-9.

Ásgautr berserkr, 331-33.

Ásgeirr rautfeldr, 139, 150-59, 166-68.

Ásgrímur Elliðagrimss., 346, 374, 88.

Áskell goði Eyvindars., 232-81, 291.

— Fjörleifars., 232.

Áslákr í Bárðardal, 302.

Ásmundur, 215-16.

Ástriðr Böðvarsd., 333.

— Eiríksd., móðir Ólafs Tryggvas., 333.

— Vigfússd., 328, 31-36, 340-44.

— Þorbjarnard., 242.

Áuðun rotínn, 364.

Atlanautr (sverð), 158, 163, 191.

Atli bóndi, 80-81.

— á Grund, 255.

— hinn rammi, 35.

— víkingr, 146.

Autgisl, 314-15.

Austfirðingar, 32.

Austmenn, 5, 22-23, 216.

Bárðr, 103.

— greipr, 138.

— á Skáldstöðum, 364-70, 384.

— sterki, 169.

— stýrimaðr, 184-85.

Berserkr, 878.

Bessi Hallason, 205, 210-21, 225.

Birna, 143.

Bjarni Broddhelgas., 29-35.

— Rólfsson, 196.

— Þorsteinss., 298-304.

Björgólfr víkingr, 185-86.

Björn, 149.

— buna-, 323.

— digri, 198.

— frændi Fjörleifarsona, 234-39.

— járnhaus, 337-38.

— Skítas., 170, 181.

— húskarl Þórðar, 145.

— Þorgrímss. at Hofi, 207, 214, 218-27.

— Þoroddss. goða, 317-19.

Brandr Gunnsteinss., 71-107.

— Þorkelss., 22-29, 35.

Broddhelgi, 13.

Broddi Sörlason, 16.

Brúni í Gnúpuielli, 36, 63-64.

Brúsi skáld Hallas., 364, 95.
 Brynjúlfir, 189.
 Böðvar Arnórss., 282.
 — Eyólfss., breiðhöfði, 192.
 — gipr Sigmundars., 201-5,
 215-21, 225.
 — Vikinga-Káras., 333.
 Böggver Klaufason, 192.

Dagr, 95.

Eiglu-Halli, br. Karls unga,
 192.

Einarr, 317.
 — Arnórss., 72, 79, 85.
 — Eyólfss., 13-21, 32-56,
 69-70, 91-94, 206, 364,
 370-72, 384-97.
 — Járnskeggjas., 86-87, 103.
 — Konálss., 40, 48, 62, 232,
 280, 300, 358.
 — Reykdælski, 25-26.
 — Sörlason, 16.
 — br. Vigaskútu, 302-4.

Eiríkr af Öl. Tryggvas., 333.
 — húskarl Þórarins Þórisss.,
 381-82.

Eldjárn Arnórss., 99-100.
 — mildi Áskelss., 304, 307.

Emma (brynju nafn), 107.

Esphællingar, 335, 344-59,
 371-87.

Eyör í Ási, 89.

Eyfirðingar, 21, 84, 214, 224,
 323, 363, 394, 397.

Eyjólfir, 313.

— bóndi, 104.

— Guðmundss. ríka, 70-112.

— Ingjaldes., 323-44.

— á Möðruvöllum, 201-5,
 253-59, 262-301, 349.

— breiðhöfði Þorgilss., 192.

— Narfas., 392.

— Þorleifss. háfa, 376.

— Þormóðss., 297-304.

— Þorsteinss. á Tjörn, 219-
 20.

Eylifr, 103.

— í Gnúpufelli, 63-66.

Eylifr skyti, 36.

Eyrunadr askaspillir Þórisss.,
 333.

Eysteinn Austmaðr, 378-82.

— Mánas., 232-38.

Eyvindr Austmann, 196, 323,
 382.

— Þorsteinss., 231-32.

Finnbogi rammi, 80.

Finni, 67-71.

— Þorgeirss., 7-8, 104.

Fjall-Oddr, 86.

Fjörleif Eyvindard., 232, 265.

Fjörleifarsynir, 232, 259, 281.

Flóki hundr., 302.

Fluga (spjót), 310, 361.

F., rni, 3, 5.

— bóndi, 103.

Freyr, 345, 348, 371, 390.

Fríðgeirr bóndi, 71.

Fríðgefr Fríðgeirsd., 71.

— Isólfssd., 78-77.

Galti, 267-69.

Garðar, 231.

Gauti Armóðss., 109.

Gautr, 302-3.

Geirdis, 171.

Geiri Austmaðr, 282-88.

— Geirðisars., 171.

Geirlaug, k. Þóris Hælgason,
 36-38.

Geirrekr, 245.

Geitissynir, 35.

Gellir, 71, 89, 93-97, 105-6.

Girðir, 80.

Gizir biskup, 103.

— hvíti, 333, 346.

— Kabalss., 349-53, 388.

Glúmr (Viga-Glúmr) Eyólfss.,
 204, 298-312, 334-98.

— Geigus., 282-89.

Gnúpu-Bárðr, 232.

Gnúpr á Öxnahóli, 263-69.

Goðrún Þorsteinsd., 195.

Grani á Granastöðum, 254-
 55, 276-77.

Greið þræll, 112.

- Grettir, 3.
 — Asmundss., 109.
 Grímr, 294-95.
 — Eyrarleggr, 348, 395-96.
 — Skíðason, 170.
 Gríss, 138-63.
 Grundarmenn, 163.
 Guðbrandr Þorvarðss., 376-85.
 Guðdælir, 89, 95.
 Guðmundr ríki Eyólfss., 6-78.
 201-28, 389-97.
 — gamli, 167.
 — Oddss., 108.
 Guðriðr, 16.
 — móðir Þorkels háks, 63.
 Guðrún, k. Haldórs, br. Þorvarðs Höskuldss., 92.
 — Kolbeinsd., 16.
 — matselja, 36-37.
 — Þórarinsd. sælings, kona Skeggbrodda, 90.
 — dóttir Þorkels háks, 60, 84.
 Gunnarr stýrimaðr, 171-76.
 Gunnsteinn, 271-72, 348.
 — Þórðarson, 72, 84-88.

- H**afsteinn Þengilss., 269-72.
 Haflórr Ljótss., sjá: Snækollr.
 Hákon Aðalsteinsfóstri, 326.
 — jarl, 6.
 — jarl Ívarss., 71, 106.
 Haldór Guðmundss. ríka, 66, 71, 85.
 — Höskuldss., 92.
 Haldóra Arnórssd., 394.
 — Einarsd. Þveræings, 90.
 — d. Gunnsteins ok Hlíf, kona Vigaglúms, 348-49, 381-82, 395.
 Hallbera Þóroddsd., 391.
 Hallfríðr Þorkelds. háfa, 334.
 Halli enn digri, 378-92.
 — enn hvíti, Þorbjarnarson, 364-70.
 — (Hreðu-Halli) Sigmundss. 201-14.
 Hallketill Fjörleifars., 232, 237.
 Hallr Ötryggss., 71, 84-106.
 — at Sandfelli, 282, 287-89.

- Hallvarðr Arnórss., 5.
 — fóstri Vigfúss, Glúmssonar, 364-66.
 Háls Fjörleifars., 234-78.
 Hámundr heljarskinn, 197, 334.
 Hánefr bóndi, 240-48.
 Haraldr konúgr hárfagri, 115, 195-96.
 — konúgr Sigurðars., 71, 106-7.
 Hárekr, 24-25, 90.
 Hávarðr Austmaðr, 220.
 — Fjörleifars., 232-36, 280-81.
 — í Ísólfstúngu, 302-4.
 — or Þorvaldsdal, 144, 166.
 Hæðinn or Hæðinsfirði, 137.
 Heklu-Skeggi, 142, 144, 153, 167.
 Helga Eyjúlfsd., 334, 376, 383.
 — Granad., 254, 273-79.
 — Þórðard., 392.
 — Þorkelds., 359.
 Helgi Arnsteinss., 40-44.
 — Eyvindars., 232.
 — bróðir Hróa, 247-48.
 — hinn magri, 17, 36, 148, 196-97, 323, 392.
 — Valþjóffs., 36.
 — Þorbjörnss., 242, 262-81.
 Herdis Haldórsd., 85.
 — Þórðard., 35.
 Herjólfur Fjörleifars., 232, 251-52, 264-66.
 Hermundur Illugason, 222.
 Herrauðr jarl, 127-36, 194-96.
 Herþrúðr Gissursd., 349.
 Hildr Gautad., 109.
 Hjalmr Arnórss., 85-91, 105.
 Hjalti, 156.
 — Eiríks., 63.
 Hlenni hinn spaki í Saurbæ, 62-72, 81.
 — enn gamli Örnólfss., 349, 368-70, 388.
 Hlíf, kona Gunnsteins, 348.
 Hnjóskdælir, 75.
 Hrafn bóndi, 240-43.
 — á Hóli, 255, 263-69.

- Hrafn Klaufason, 192.
 — verkstjóri, 253-63.
 Hrani í Birnunesi, 143-44.
 Hreiðarr stýrimaðr, 323-33.
 Hríseyjar-Narfi, 334.
 Hróðgeirr hvíti Hrafnss., 197.
 Hrói bóndi, 244-48.
 — Tungugoti, 291.
 Hrólfr bóndi, 208.
 — Helgason, 17.
 — Ingjalds., 63.
 — nefglita, 145, 148-53.
 — Sigmundss., 201-5, 214-19, 225-27.
 — Þorkelss., 104-5.
 Hraerek, 107-9.
 Hraeringr, 156-57.
 Hörgdællir, 52.
 Höskuldr lægmaðr, 137-38, 144.
 — Þorgeirss., 7-13, 62, 70-73, — Þorvarðs., 70-107.

- J**árnskeggi, 100-2.
 Játgeirr, 313.
 Ingibjörg Herrautsd. jarla, 134-46, 195.
 Ingjaldr í Gnúpufelli, 201-7.
 — Helgas. magna, 197, 323-25, 334, 392.
 Ingólftr Þorvaldss., 354-60.
 Inguan Helgad. magna, 197, 334.
 — Þórisd., 334.
 — Þórólfsd., 288.
 Ingöldr fagrinn Ásgeirsd., 139, 150-59, 168-75, 181-90.
 — Klaufad., 192.
 Íslendingar, 327-28.
 Írar, 189-90.
 Ísgerðr, 270-72.
 Ísleifr biskup, 77.
 Ísólftr, 73-79.
 Ívarr, 110.
 — bróðir Hreiðars stýrimanns, 326-33.
 Jösur, 376, 382.

- K**aðall, 319.
 Kálfr, 249.
 — (Hlöðu-Kálfr), 355-58.
 — hinn kristni, 97-102.
 Karl úngi Karlss., 176-92.
 — rauði Þorsteinss., 137-76, 191-98.
 — af Valla-Ljóts, 212.
 Ketill biskup, 108.
 — bóndi, 104.
 — flatnefr, 278, 323.
 — sjá: Hall-Ketill.
 — Hörzki, 231.
 — Möðruvellingaprestr, 77-78.
 — Þorvaldss. króks, 378, 390.
 Kjarvall, Íra konúgr, 196.
 Klaufi Snækolss., 140-67, 173, 191-92.
 — Þorvaldss., 349, 393.
 Klæng Narfas., 392-96.
 Knútr konúgr, 108.
 Kóðrán Guðmundss. ríka, 70-72, 81-89, 97-107.
 Kolbeinn, 150-56.
 — Flosason, 16.
 Kolli á Sauðanesi, 304.
 Korr biskup, 397.
 Konáll Ketilss. Hörzka, 232, 258, 264.
 Kristr, 197.

- L**jósveitningar, 62, 70, 88.
 Ljótólfr goti Nefglitas., 137-41, 148-98, 207-1.
 Ljóttr hinn bleiki, 121-28, 132, 194-96.
 — hofgoti at Þverá, 245, 248.
 — Ljótólfs. sjá: Valla-Ljóttr.
 — Ljótólfs., 207.

- M**agnús konúgr, 106-7.
 Máni, 250.
 Márr, 98-99.
 — Glúmss., 303-4, 354-64, 374-87, 397.

Melkólfr þræll, 266-67.
 Móðólfssynir, 291.
 Moldi vikingr, 128-34, 193-94.
 Mýlaugr, 232-33.
 Möðruvellingar, 71, 90, 106,
 205, 371.

Nafarr (sax), 282-91.
 Narfi, 216, 220-23, 392.
 — frændi Vemundar, 269-72.
 — Náttfari, 231.
 Norðlendingar, 224, 354-55.

Oddbjörg spákona, 353-54.
 Oddi Grimss., 81-85, 97, 107-9.
 — Þorgeirss., 86.
 Oddkatla Oddkelsd., 349, 364.
 Oddketill or Þjórsárdal, 349,
 364.

Ófeigr Járngerðarss., 3-31, 67-
 68, 288-90.

Ólafur, 295-97.
 — Asgeirss., 139, 151-59,
 165-69.

— konúgr, 110-11.

— or Ólafsfirði, 137, 172-73.

— Tryggvas., 333.

Ólöf Böttvarsd., 333.

Ormr Hallas., 364.

Óspakr, 100-2.

Ósvifr, 100-2.

Otryggr, faðir Halla, 71, 84-
 85, 97.

— í Öðslu, 79.

— heimamaðr Þorberga, 284-
 88.

Óttarr Þorgrímss., 317.

Petr postuli, 71, 106.

Rafarta Kjarfalsd., 323.

Rafr, son Þorkels-háks, 70,
 79, 82-98.

Rúnólfr, br. Gizrs Kaðals.,
 319.

Ragnhildr, 168.

— Ljótisd., 192.

Rauðr, 188.

Reykðælir,* 19, 21, 248-49.
 Rindill, *sja*: Þorbjörn rindill.
 Rólfr frá Anu, 196.
 — Helgason magra, 197.

Saldís, kona Gizrs Kaðals.,
 319, 354.

Sigmundur Karlss. rauða, 201-2,
 214-25.

— Þorkelss. háfa, 334-47,
 378.

Signý Bessad., 205.

Sigrítr Snækollsdóttir, 140-41,
 150, 160-67.

— Þorgeirsd. goða, 95.

— föstra Víga-Skútu, 315-19.

Sigurðr, 149.

— farmaðr, 112.

— Norrænn, 5.

— Víkingakáras., 328, 333.

— Þrændski, 22-25.

Skapti Þóróddss., 215, 224-25.

Skefill (sverð), 282-91.

Skeggbroddi, 77, 90-109.

Skeggi hinn ræmmi, br. Álfs,
 93-94.

Skiði, 148, 151, 165-90.

Skúta, *sja*: Vigaskúta.

Snorri Hlíðarmannagoði, 13.

Snækollr Ljótss., 140, 196.

— (hestur), 355.

Solveig Þórðard., 70, 72.

Stari, son Þorgerðar Tjörfad.,
 85-86.

Steinfiör, 270-72.

Steingrímur Örólfss., 242-81,
 291.

— í Sigluvík, 334, 376.

Steinn Þorbjörnss., 242, 249-
 50, 262-69.

Steinólfr Arnórss., 353, 371-84.

— Ingjaldss., 323, 350.

Svarfdælir, 204, 208, 214-22.

Svarthöfði, 137.

— Hedinss., 137, 166, 171-75.

Svartr þræll, 256-59.

Svinfellingar, 56.

Sæmundr hinn fróði, 16.

Sölmundur Viðarss., 3-13.

Sörli Broddhelgas., 13-16.
Söxólfir Viðarss., 3, 5.

Teitr Ketilbjarnas., 346.
Tjörfi Þorgeirss., 7-11, 62, 104.
Torfi í Torfufelli, 201-4.

Úlfheiðr Ingjaldsd., 334, 392.

Úlfir stallari, 100-2.
Una Oddkelsd., 354, 358.
Uni, 135-37, 148-56.
Urbarmenn, 192.

Vagn (spjót), 282-94.
Valdis, 3-3.
Valgerðr Rundólfssd., 349.
Valla-Ljótr Ljótólfss., 192, 207-28.

Valþjófr Helgason, 36.
Veisumenn, 82.
Veisusynir, 73.
Vemundr (Vermundr) Ólafss., 137, 166, 172.
— kögr Fjörleifars., 232-81.

Vestfirðingar, 354.

Vestmann, 316.

Viðarssynir, 3, 4.

Viga-Glúmr, *sjá*: Glúmr Eyjólfsson.

Viga-Skúta Áskelss. goða, 232, 280-320, 360-64.

Vigdis Auðunsd. rotins, 364.

— k. Þorgeirs óxarstafs, 86.

— Þórisd., 334, 343-44, 378.

Vigfúss Eyjólfss., 334.

— móðurf. Glúms, 339.

— hersir Sigurðars., 328-39, 345.

— Vigaglúms., 51-56.

— Þorvaldss., 143.

Vikingakári, 328, 333.

Vöðlu- (Vöðu-) Brandr, *sjá*:
Brandr Þorkelsson.

Yngveldr allra-systir, 275, 376.

Þjóðólfr, 359.

Þór, 197.

Þóra Hafsteinsd., 269-72.

Þórarinn á Helli, 143-44.

— Höskuldss., 71, 103-4.

— ofsi, 109-13.

— Nefjúlfs., 15-16.

— sælingr, 90.

— Þórisss., 334-35, 344-49, 370-94.

Þórarni, 139.

— Þorsteinsd., 195-96.

Þorbergr höggvinkinni, 282-97, 313-19.

Þorbjörg Eyvindard., 232.

— systir Vigaskútu, 297, 300.

Þorbjörna, 17-18, 27-28.

— í Áskógi, 242, 249, 250, 262-70.

— rindill, 57-66.

Þorbrandr Narfason, 392.

Þórdís Bjarnad., 371.

— Gizorsd., 349-52.

— Guðmundsd., 13-16, 167.

— Katólsd., 334, 349.

— skjaldkona, kona Eylifs í Gnúpufelli, 63.

Þórör, 105, 144-45, 246.

— fangari, 142.

— Freys-goti, 334.

— gapa, 151-52.

— gellir, 294.

— Glúmsson, 288.

— Hrólfs., 208.

— frá Höfða, 35, 349.

— Illugi Þóróddsson goða, 317-19.

— Ólafss., 137, 166, 172-73.

— Rafnss., 378-79, 392-94.

— slitandi, 242.

— á Völlum, 274-75.

— bróðir Þorgeirss., 70, 72.

— frændi Þorgeirss., 8.

Þorfinnr Arnórss., 3, 7, 282, 287.

Þorgautr, 295-97.

Þorgeirr Hávarðss., 109-12.

— goti, 3-13, 36, 63, 70, 104, 238, 286-97, 315-18.

- Þorgeirr smjörhringr, 260-63.
 — Þórisss. flatnefs, 305-6.
 — öxarstafr Grenjafars., 86.
 — bóndi, 104.
 Þorgerðr, k. Halls Ótryggss., 84.
 — í Hraunsási, 244, 247.
 — kona Karls rauða, 174-76.
 — Ljótssd. eða Ljótólfsd., 217.
 — Tjörfad., 85.
 — systir Víga-Glúms, 298, 301-4.
 — kona Þorkels háks, 59-62.
 — Þorvaldsd., 349.
 — Þorvarðsd., k. Háreks, 90.
 Þorgils, félagi Grettis, 109.
 — mjök-siglandi, 192.
 Þorgnýr, 115-22, 194-95.
 Þorgríma, frændkona Vemundar, 266.
 Þorgrímr, 207.
 — fjúk, 392.
 — grái, 148, 155.
 — Gunnsteinss., 348.
 — bróðir Karlssona, 179.
 — Óttarss., 317-19.
 — Þórisss., 334, 349-53, 371.
 — trölfi, 111.
 — bróðir Valla-Ljótss, 207, 217-22.
 Þórhalli, 69, 70.
 Þórhallr í Hafrafellstúngu, 247.
 Þórhildr, móðir Ingoldar fagrinnar, 151.
 — Vaðla-ekkjá, 68.
 Þórir, 109, 110.
 — Akarakall, 40-53.
 — flatnefr Eyvindars., 305, 317.
 — Finnbogas., 80, 82.
 — geitbeggr, 245.
 — frændi Halls Vemundars., 207-11.
 — Hámundars. heljarskinns, 334, 346-52, 364.
 — Helgas., 36-56.
 — á Hrossá, 109.
 — Ketilss. flatnefs, 278-79, 291-93, 305.

- Þórir leðrháls, 232.
 Þorkatla hin gamla, 143.
 — Hallsd., 282.
 — Vemundard. kögrs, 239.
 — k. Þorvalds króks, 349.
 Þorkell bóndi, 22-23, 28.
 — Eyólfss., 222.
 — Geirason, 282-91, 298.
 — Geitiss., 25-35, 105.
 — enn háfi, 376.
 — Hallgilss., 70-78, 88, 94, 97.
 — á Hamri, 357-60.
 — í Hlíð, 98.
 — Skeggjas., 138.
 — Skíðas., 170, 176-78.
 — Tjörfas. Þorgeirss., 104.
 — hákr Þorgeirss., 36, 40, 58-62, 67, 70-71, 84-85.
 — Þorgeirss., 7, 235, 238.
 — Þorgerðars., 244-48.
 Þorlaug Atlad., 35-39, 63, 66, 70.
 — Glúmsd., 99, 304, 307, 360.
 Þorleifr Asgeirss., 139, 157-69.
 — háfi, 376.
 — melrakki, 240-49.
 Þormóðr, 297-304.
 — Asgeirss., 71, 106-7.
 — kolbrúnaskáld, 111.
 — í Laxárdal, 232.
 Þoroddr, 81.
 — Arnórss., 85, 87, 91.
 — goði Eyvindarson, 305, 317-19.
 — harðjagl, 245-47.
 — Hjálms., 391.
 Þorólf, 80.
 — Veleifss., 288.
 — Þorgnýrss., 115-28, 194.
 — Þorsteinss., 136, 196.
 Þorsteinn, 298.
 — Áskelss. goða, 232, 280-300.
 — blindingr, 264.
 — bollkamr, 233-36.
 — drafli, 73.
 — Eyjólfss., 334, 340-44, 386.
 — Gnúpu-Bárðars., 232.

- Þorsteinn, heimamaðr Gunnsteins, 86.
 — verkstjóri Gunnsteinss., 36-39, 108-9.
 — höfði, 231.
 — frændi Hreiðars, 331-32.
 — bróðir Karls Karlss., 179.
 — kjúgr, 289-90.
 — rammi, 80, 82-85.
 — Síðu-Hallss., 28-34.
 — á Tjörn, 219-20.
 — varastafr, 288-90.
 — Þorbergss., 282, 287.
 — svöfr Þorgnýss., 115-56, 166, 194-98.
 Þórun hyrna, Ketilsd. flatnefs, 323.
 Þorvaldr Galtason, 267-69.
 — Hrólfs., 208.
 — br. Karls Karlss., 179.
 — líkþrái, 98.
 — menni, 392-93, 396.
 — Narfason, 392.
 — Reimss., 349.
 — ta-aldi Steingrimss., 334, 376, 380-83, 395.
 — krókr Þoriss., 334-36, 349, 358, 372-90.
 — í Þorvaldsdal, 143.

- Þorvaldr Þorvaldss., 143.
 Þorvarðr, 384-89.
 — Höskuldss., 70-106.
 — lækni, 87, 88.
 — Þorgeirss., 84, 291.
 — Þorgrimss., 207, 214-18, 225.
 — Örnólfss., 275, 278, 376-79.
 Þrándr bóndi, 304.
 — í Grimsey, 225-28.
 Þundarhenda (þræll), 381.
 Þuríðr Þórðard. frá Höfða, 349.
 Þveræingar, 73.

- Ögmundur Höskuldss., 137-38, 147, 151, 164-76.
 Ölver, 3-5.
 — hinn spaki, 282, 318-19.
 Önundur Hrólfs., faðir Ófeigs, 17.
 Örn Geirason, 282.
 — húskarl Höskuldar lögmanns, 144.
 Örnólfur hrella, 255-56, 273.
 — töskubak, 349.
 — Þórðars., 242.
 — Þorvarðss., 278.

REGISTR

yfir landa, staða og fljóta nöfn, sem finnast
í þessu bindi.

Akreyri, 29.
Akrshöfði, 246.
Álptafjörðr, 28.
Álstaðir, 255.
Árdalur, 361.
Arnarnes, 267-68.
Arnarstaðir, 80.
Arnarvatn, 283.
Ás, 89.
Ás í Kelduhverfi, 90.
Áskógr, 242, 249, 250, 269,
272, 277.
Ásland, 148.
Aungulstaðir, 378.
Austrveg, 103.

Bakkagarðr, 164.
Bakkavatn, 163.
Barð í Fljótum, 349, 393.
Bárðardalur, 58, 79, 240, 242,
255, 265, 302, 313.
Beljarskarð, 83.
Birtnes, 143.
Blaðsgerði, 141.
Blakksgærði, 166.
Bleikjudalur, 164.
Bleikmýrardalur, 29.
Borðatjörn, 270, 272.
Borgarfjörðr, 89.
Borgarhóll, 335.
Brekka, 151-59.
Brettingsstaðir, 71, 103.
Brynjubrekka, 61.
Búrfellshús, 156.
Þeósa, 36-37.
Þöggstaðir, 171, 192.

Dalir, 93.
Dalsbær, 219.
Danmörk, 184, 186, 239.
Deildardalur, 136.
Djúpidalur, 388.

Draflastaðir, 73, 80.

Einarstaðir, 232, 258.
England, 71, 106, 222.
Espihóll, 334-35, 349, 351,
364, 374, 377.
Eyjafjarðará, 276.
Eyjafjarðardalur, 254, 276, 349,
364.
Eyjafjörðr, 17, 19, 23, 40, 56,
69, 88-89, 109-12, 196,
214, 233, 236, 242-44, 251,
266, 269, 276, 307, 323-25,
334, 345, 353, 363, 371-72,
387-8, 398.

Eyjarvatn, 303.
Eykibrekka, 141.
Eykisik, 142.
Eyrar, 107, 182, 239, 296.
Eyrarskógr, 65.

Fangabrekka, 31, 354.
Fell, 67, 255-56.
Fellsmúli, 232.
Fiskilækjarhverfi, 311-12, 363.
Fjósatunga, 12.
Fjörleifartóptir, 265.
Flatey, 104, 249.
Flateyjardalur, 80, 88, 103.
Fljót, 167, 349, 93.
Fljótsheiði, 232, 257-58, 264,
279.
Fljótshverfi, 17.
Fornastaðir, 70-73, 83, 88, 98.
Fornhagi, 397.
Fors, 291.

Gálmaströnd, 242, 263, 267.
Gásar, 78, 244, 251-52, 266,
351.
Gautelfi, 122.
Gautland, 106, 193, 196.

Gautlönd, 301.
 Geirastaðir, 282, 286, 288.
 Geiravellir, 171.
 Gerfi-mesá, 175.
 Gnúpar, 3.
 Gnúpskarð, 302.
 Gnúpufell, 36, 62-66, 201, 204, 388.
 Gnúpufellsá, 205.
 Grafarhús, 172.
 Granastaðir, 254.
 Grimsey, 156, 225, 250, 257.
 Grimseyjarsund, 232.
 Gritubakki, 84.
 Grund, 140, 142, 147, 150-53, 158, 166-69, 176-82, 190, 197, 211, 253, 255.
 — í Eyjafirði, 334, 349, 373-74.
 Grænland, 112.
 Guðdalir, 10, 79.
Hafrafellstúnga, 247.
 Hagi, 3, 5, 392-93.
 Háleyri, 188.
 Halfdánartúnga, 58-59.
 Háls, 76, 88, 269, 272, 279, 303.
 Hamar, 357, 359-60.
 Hanakambr, 391.
 Hétinsfjörðr, 137.
 Hegrænes, 358, 385-86.
 Helgastaðir, 231-32, 255.
 Hella, 143.
 Hellugnúpskarð, 58, 61.
 Hestavat, 82.
 Hetland, 195.
 Hjalli, 222.
 — í Ölfusi, 305.
 Hlit, 98.
 Hnjóská, 269.
 Hnjóskadalr, 18, 23, 29, 72, 76, 79, 84, 252, 271, 302.
 Hof, 142, 148, 152, 160, 165-72, 183, 187, 190-91, 198, 207.
 Hofsa, 218.
 Hólar í Eyjafirði, 334, 343-44, 359.
 Höll í Kræklingahlíð, 255, 263, 265-68.
 Molt hit ytra, 171.

Holt í Laxárdal, 245.
 Holtsdalr, 171.
 Hrafnagil, 72, 79.
 Hrafnagilslaug, 351, 389.
 Hrafnaker, 297.
 Hrafnstaðir, 192.
 Hranarek, 144.
 Hraun, 138.
 Hraunsás, 244.
 Hripkelsstaðir, 335.
 Hrisateygr, 376, 383, 389.
 Hrisey, 41, 98-99, 197, 267, 392-93.
 Hróatúnga, 291.
 Hrossá, 109.
 Hrossavík, 233.
 Hrutafjörðr, 109.
 Húsavík, 3, 46, 231-33, 237, 282, 288.
 Hvammr, 232, 281-82.
 Hyltinganaust, 175.
 Hæringstaðir, 156.
 Höfðahverfi, 84, 270.
 Höfði, 81, 269-70, 349.
 Hörðabrekka, 212.
 Hörðaland, 231.
 Hörgárdalr, 36-37, 44, 263, 266, 348, 392, 398.
 Hörstaðir, 292.
 Höskuldsstaðir, 148.
Illugastaðir, 12.
 Íngarastaðir, 192.
 Írland, 189-90, 196.
 Ísólfstúnga, 302.
Jarlstaðir, 256, 273.
 Jörunnarstaðir, 364.
 Jökulsá, 29, 246.
Kakalahóll, 71, 85.
 Kaldakinn, 67.
 Kambsrími, 137.
 Kárapollr, 278.
 Karlsá, 176, 197.
 Karlstaðir, 192.
 Karreyri, 291.
 Kaupáng, 76.
 Kelduhverfi, 90.
 Kjölir, 107.
 Klaufabrekka, 207-8.

Klaufabrekkur, 150, 157.
 Klaufahlit, 157.
 Klaufanes, 150, 157.
 Klifshagi, 244-46.
 Knarareyri, 251.
 Knarrarvað, 379.
 Kolbeinsár-ós, 184.
 Kolbeinsey, 156.
 Kristsnes, 196, 275, 323, 376.
 Krókamelar, 156.
 Kroppr, 242, 251, 277.
 Krossavík, 25-28, 35.
 Krossdalr, 29.
 Krossfjörðr, 288.
 Kræklingahlit, 255, 263, 268.
 Kviabekkr, 215.
 Kötlufjall, 143.

Lángaland, 36, 39, 56.
 Laufás, 77, 268.
 Laugaland, 266, 376.
 Laugar, 255-56, 259, 265, 316.
 Laxárdalr, 232, 245, 269, 288,
 297, 369.
 Leyningsbakki, 276.
 Ljósaland, 71.
 Ljósavatn, 3, 18, 72, 79, 104,
 235, 286, 288, 292.
 Ljósavatnsskær, 36, 58, 67,
 234, 253-59, 269.
 Lón í Hörgárdal, 348.
 Lundabrekka, 70, 79, 90, 240,
 242, 313.

Máfahjalli, 297, 299.
 Mánaahjalli, 245.
 Melar, 149-50, 266.
 Melshöfði, 147.
 Miðárdalr, 361, 368.
 Mjærmardalr, 308-9, 361, 368.
 Miklabær, 92.
 Miklagarðr, 107.
 Mosfell, 346.
 Mýlaugsstaðir, 232.
 Mýri, 22, 298, 301.
 Myrkárdalr, 392.
 Mývatn, 29, 86, 232, 244, 251,
 264, 282-83, 287, 295, 303,
 307, 311, 317, 334, 347,
 360.
 Mývatnshverfi, 311-12, 363.

Mörrudalsheiði, 265.
 Mörrufell, 70-72, 334, 353,
 373-76.
 Mörruvellir, 17-20, 41-42, 69-
 74, 108, 112, 205, 210,
 220, 253, 280, 349, 392.

Narfarsdalr, 164.
 Naumudalr, 115, 128, 194.
 Naust, 68.
 Nes, 86.
 Nes í Noregi, 327.
 Niðarós, 139, 145.
 Norðlendinga fjórðungur, 281.
 Norðmæri, 323.
 Norðárdalr, 91.

Oddeyri, 37, 394.
 Ösli, 79.
 Ólafsfjörðr, 137, 172, 192,
 215-16.

Orkneyjar, 56, 195.
 Öpveginstunga, 239.

Rángarvellir, 354.
 Rauðahjalli, 309, 361.
 Rauðalæk, 17.
 Rauðaskriður, 232-34.
 Raufarhöfn, 244.
 Raumsdalr, 323.
 Raumsdælafylki, 323.
 Reyðarfjörðr, 25.
 Reykjahlit, 3-8, 282, 287-88,
 305, 316.
 Reykjahverfi, 17, 28, 245, 248.
 Reykjardalr, 3, 18, 40, 231-34,
 244, 264, 268-69, 316.
 Reykir, 3, 17, 27, 316.
 Risar, 219.
 Róm, 71, 103, 106.

Sandfell, 282, 287-89.
 Sandr, 171.
 Sandvík, 197.
 Saubadalr, 219.
 Saubanes, 304.
 Saurbær, 63-64, 359, 354.
 Saxland, 71, 106.
 Seljadalr, 64.
 Siglufjörðr, 137, 67.
 Siglunes, 137, 323.

Siglufvík, 334, 376.
 Silfrastaðir, 92.
 Skagafjörðr, 56, 148, 184, 267,
 307, 367.
 Skagahverfi, 291.
 Skáldstaðir, 354.
 Skálholt, 77.
 Skeggjastaðir, 138.
 Skíðadalr, 170, 181-82.
 Skorðumýri, 142, 169.
 Skútustaðir, 282.
 Skörð, 3, 4, 17-21, 28, 288, 298.
 Slétta, 244.
 Sólskel, 145.
 Stafsholt, 136.
 Steindyr, 138, 161, 167.
 Stokkahlæðir, 109, 276, 356,
 358, 378 392.
 Strandir, 377.
 Strönd, 156, 171.
 Suðrmæri, 393.
 Suðrriki, 185.
 Svalbarð, 87-88.
 Svarfabardalsós, 97, 171, 187,
 190.
 Svarfabardalr, 133, 165, 206,
 216, 393.
 Svarthöfðasteinar, 137.
 Svínanes, 91.
 Svíþjóð, 127, 288.
T
 Teigarhöfði, 155.
 Teigsfjall, 149.
 Tjarnir, 73, 234, 253, 256,
 349, 354.
 Tjörn, 219, 221.
 Tjörnnes, 22, 58, 67, 231.
 Torfufell, 201-2, 354.
 Tungu, 149.
 Tungugerði, 176.
Ú
 Úfsdalir, 336.
 Úplönd, 331.
 Úppsálar, 353-54, 371-72, 378,
 380.
 Úppsar, 166-76, 182, 187, 190-
 92, 217, 221.
 Úrðarhús, 155.
 Úrðir, 192.

V
 Væðilshorn, 111.
 Væðlar, 68.
 Væðlar, 7.
 Væðlabær, 223.
 Væðlalaug, 92.
 Væðsdalsá, 154.
 Væðsdalshólmar, 139.
 Væða, 70-72, 78, 80.
 Væðir, 192, 211, 218, 274.
 Væðmersvatn, 231.
 Væðrliðastaðir, 252.
 Væðihólmar, 139.
 Væðines, 349, 368-69.
 Væð, 103, 239.
 Væðheimar, 266.
 Væðazgjafi, 340-43.
 Væðnafjörðr, 25.
 Væðs í Noregi, 323, 328, 331,
 335.
 Væðluheiði, 18, 81, 104, 277,
 309, 361.

Y
 Ytri-Skörð, 291.

P
 Þingavæð, 183, 252-54, 259,
 Þjórsárdalr, 319, 364.
 Þorvaldsdalr, 143-44.
 Þrandheimr, 139, 145, 187.
 Þriðjungavæð, 83.
 Þverá, 13-21, 32-36, 42, 45, 48,
 84, 87, 204, 245, 248, 271-
 72, 298, 300, 307, 309, 312,
 323, 334, 339-40, 344 48,
 351, 355, 359-61, 368, 372,
 377-78, 388.
 Þverárland, 383, 390-91.
 Þverbrekka í Önnadal, 332.

Æ
 Ærlækr, 10.
 Æustaðir, 359.

Ö
 Ölfus, 305.
 Öndörstaðir, 244, 264.
 Öxará, 36, 52, 59, 67.
 Öxarfjörðr, 10, 244, 246, 298.
 Öxnadalsheiði, 91, 308-9, 397.
 Öxnadalr, 392.
 Öxnafell, 372.
 Öxnahóll, 263.

